S<eK=U በ24 ሰዓት

(l`œ“© ሕይወት)

uH\” ÁIÁ

ƒ`Ñ<U፡- ኢዘዲን አባፊጣ

ማውጫ

ርዕስ

ገጽ

መግቢያ i

መንደርደርያ iv

ምዕራፍ አንድ

l'ኣንን Sሥ[ƒ ÁÅ[Ñ ¾›"É S<eK=U ሕÃወƒ

በ 24 c¯ƒ ¨<eØ ምን ይመስላል?.....1

ጠዋት ከእንቅልፉ ሲነቃ.....1

ንጽህና 5

አለባበስ.....10

ቁርስ 14

በመንገድ ላይ.....24

በሥራ ቦታ.....35

ግብይት.....39

የአካል ብቃት እንቅስቃሴ.....43

ኢባዳ (አምልኮ) 44

መኝታ.....51

ምዕራፍ ሁለት

ቁርኣናዊው የሙዕሚን ስብዕና.....58

ለቤተሰቡና ላጓደኞቹ ያለው ስሜት.....58

ለፀጋዎች ያለው እሳቤ.....61

ለውበት ያለው አስተሳሰብ.....66

ለመሰናክል የሚኖረው ምላሽ.....70

በህመም ሰዓት የሚኖረው ስሜት 76

መጥፎ ነገር ሲያስታውል የሚኖረው ምላሽ.....78

ምዕራፍ ሦስት

ታላቁ የሙዕሚን ስነምግባር.....80

ከሰይጣን የማታለያ ስልቶች መጠበቅ.....80

መግባባት፣መቻቻልና ይቅር ባይነት.....84
ታጋሽነት (ጽናት).....86
መልካም ንግግር 88
አርቆ አሳቢነት.....90
እንግዳ ተቀባይነት.....92
ሰላምታና አክብሮት.....94
ሁከትና አለመግባባትን ማስወገድ.....95
ራስ ወዳድ አለመሆን.....97
ከአሉባልታና ከጥርጣሬ መራቅ 99
በሰው ላይ አለመሳለቅ.....100
መስዋዕትነት.....102
ሚዛናዊነት 104
ታማኝነት 106
ማጠቃለያ 107

መግቢያ

አብዛኛዎቻችን ባለን እውቀት በአግባቡ ለመጠቀም ባለመቻላችን አሊያም በቂ ግንዛቤ በማጣት ውድ ጊዜያችንን በከንቱ እያሳለፍን ነው፡፡ሙዕሚን በ24 ሰዓት ውስጥ ያለውን ጊዜውን በምን መልኩ ያስልፋል? ነ'ኣንን Sሠ[ƒ ÁÅ[Ñ ¾›"É S<eK=U ሕÃወƒ ምን ይመስላል? ከእንቅልፉ ከነቃበት ጊዜ አንስቶ ለመኝታ ጎኑን እስከሚያሳርፍ ድረስ እንዲሁም ሌሊቱን በምን መልኩ ማሳለፍ አለበት? በዚህ ረገድ ቁርኣን ምን ይላል? የሚለውን ይህ መጽሐፍ ቀለል ባለ አገላለጽ ያብራራል፡፡ማራኪ የሆነውን ቁርአናዊ

ሕይወት እንዴት መኖር እንደምንችልም ያመላክተናል፡፡እስከ ዛሬ ድርስ ትኩረት ያልሰጧቸው ነጥቦችን ካላሰቡበት አቅጣጫ ያስቃኝዎታል፡፡የኢስላምን ሁለንተናዊነት፣በተፈኩር የተሞላ የሙስሊም ሕይወትን በመጽሐፉ ውስጥ ያስተዉላሉ፡፡ወደ አማርኛ ለመመለስ ያነሳሰኝ ነገር የሃሩን ያህያ ሥራዎች የማንበብ እድሉን ያገኙ ሰዎችን የመለወጥ አቅም ያላቸው በመሆናቸው መልዕክቱ ብዙዎቻችንን ሊጠቅም ይችላል ብዬ በማሰቤ ነው፡፡

ወደ አዘጋጁ ታሪክ ስመልሳችሁ ሃሩን ያህያ የብዕር ስሙ ነው፡፡የተወለደው በ1956 ቱርክ አንካራ ውስጥ ሲሆን የመጀመርያና የሁለተኛ ደረጃ ትምህርቱን እዛው አንካራ ውስጥ ከአጠናቀቀ በኋላ የአርትና የፍልስፍና ትምህርቱን ኢስታንቡል ውስጥ በሚገኝ Mimar sinan University እና Istanbul University ተከታትሏል፡፡እስከ 1980 ድረስ በፖለቲካ፣ በሳይንስና በእምነት ዙርያ ብዙ መጽሐፎችን አዘጋጅቷል፡፡ሃሩን ያህያ በተለይም የኢቮሉሽኒስትና የዳርዊንዝም የማስመሰል ቲዎሪዎችን በማጋለጥ ይታወቃል፡፡የብዕር ስሙ ማሃይምነት ውስጥ ተዘፍቀው የነበሩ ሕዝቦቻቸውን ለመታደግ የታገሉትን ሃሩንን እና ያህያን ለማሰብ ተብሎ የተሰየመ ነው፡፡ ቁርአንንና ሱናን መሠረት በማድረግ የክህደት አስተሳሰቦችን ውድቅ ማድረግና በሃይማኖት ላይ የሚነሱ ተቃውሞዎችን ሙሉ በሙሉ ማስቀረት ዓላማው ነው፡፡መጽሐፎቹ በመላው ዓለም ከፍተኛ አድናቆትን ያተረፉ ሲሆን ብዙ ሰዎችን ስለ አላህ ያላቸውን ግንዛቤ እንዲያሳድጉና ጥልቅ የሆነ እምነት እንዲኖራቸው አድርገዋል፡፡ሥራዎቹ ከሕንድ እስከ አሜሪካ፣ ከኢንግላንድ እስከ ኢንዶኔዥያ፣ከፖላንድ እስከ ቦስኒያና ከስፔን እስከ ብራዚል ድረስ ሰፊ ተነባቢነት ያላቸው ሲሆን በጥቅሉ ወደ 57 ቋንቋዎች ተተርጉመው በዓለም ላይ ተሰራጭተዋል፡፡ ከነዚህም ውስጥ፡-እንግሊዝኛ፣ፈረንሳይኛ፣ጀርመንኛ፣ስፓኒሽ፣ጣሊያንኛ፣ፖርቹጊዝ፣ኡርዱ፣አረብኛ፣ አልባኒያን፣ራሺኛ፣ሰረቦ-ክሮአት፣ፖሊሽ፣ማላይ፣ቱርኪሽና ኢንዶኔዥያን ቋንቋዎች ጥቂቶቹ ናቸው፡፡ መጽሐፍቱ በይዘታቸው ግልጽ መሆናቸውና በቀላሉ ለመረዳት በሚያስችል የአጻጻፍ ስልት መዘጋጀታቸው አንባቢያንን የመማዛት (የመለወጥ) አቅም እንዲኖራቸው አድርጓቸዋል፡፡

ለመጽሐፍቱ ከፍተኛ ትኩረት ሰጥተው የሚያነቡ ሰዎች ክህደትንና ሌሎች የተዛቡ አስተሳሰቦችን ዳግም አያራምዱም፡፡የደራሲውን የልብ-ወለድ ጽሑፍ ችሎታ ለማንጸባረቅ የሚዘጋጁ ጽሑፎች እንዲህ ዓይነቱን ውጤት አያስገኙም፡፡ይህን የሚጠራጠሩ ሰዎች የሃሩን ያህያ ሥራዎች ብቸኛው ዓላማቸው ክህደትን ማንኮታኮትና ቁርአናዊውን ስብዕና ማስፋፋት መሆኑን በቀለላሉ ለመረዳት ይችላሉ፡፡የሥራዎቹ ውጤታማነት በአንባቢያን ተመስክሮላቸዋል፡፡

ሰዎችን ከክህደት ለመታደግ ከሚደረገው የተቀደሰ ዓላማ ይልቅ በሰው አእምሮ ውስጥ ውዥንብሮችን የሚፈጥሩና የአስተሳሰብ ልዩነቶችን ለማስወገድ የማይችሉ መጽሐፎችን ማሰራጨትና

ማበረታታት ጊዜና ጉልበትን ከማባከን ውጭ የሚያስገኘው ፋይዳ እንደሌለ ከልምድ አይተናል፡፡ ሁላችንም ልናውቀው የሚገባን አንድ ነገር አለ፡፡እርሱም የጭካኔና የግጭት መስፋፋት እንዲሁም አብዛኛው ሕዝብ ላይ እየደረሰ ያለው መከራና ስቃይ መንስኤው የክህደት አስተሳሰቦች በሰፊው መንሰራፋታቸው ነው፡፡ይህ ሁኔታ ሊያበቃለት የሚችለው ክህደት ላይ አስተሳሰባዊ ሽንፈት ሲደርስበትና ስለ ፍጥረታቱ ድንቃድንቅ ሥርአቶችና ቁርኣናዊ ስብዕና በማስተማር ሕዝቡ እንዲከተላቸው በማድረግ ብቻ ነው፡፡በአሁኑ ጊዜ ወደ ግጭት፣ሙስናና ውዝግብ እያመራ ያለውን የዓለማችንን ሁኔታ በምናይበት ጊዜ ይህን አገልግሎት በጥራትና በፍጥነት ማዳረስ ጊዜ የሚሰጠው ጉዳይ አይሆንም፡፡አለበለዚያ መዘግየት ይሆናል፡፡በዚህ ረገድ የሃሩን ያህያ ሥራዎች የመሪውን ሚና የሚጫወቱ ሲሆን የአላህ መልካም ፈቃድ ከሆነ የሃያ አንደኛው ክፍለ ዘመን ነዋሪዎች በነዚህ መጽሐፎች አማካኝነት በቁርኣን ቃል የተገባላቸውን ሰላም፣ፍትህና ደስታ ያገኛሉ፡፡

S"Å'Å]Á

የሰው ልጅ uሕÃወƒ ²S'< ¨<eØ እንዲመለሱለት ለሚፈልጋቸው ጥያቄዎችና ለሚያጋጥሙት ሌሎች ጉዳዮች አላህ (Y) ተገቢውን ምላሽ" Sõƒዘ@ በቁርአኑ አስቀምጧል፡፡በሱረቱል በቀራ ሁለተኛው አንቀጽ እንዲህ ይላል፡-

) ∩⊄∪ □Ω□⎝δ Υ ∉μ□∉⎤ Υ |=⎢□υ□ □ω ⇐=≈τΓ⊕6⎠9∃# ψ7∉9≡σ□
)↑Φ⇓ϑ⎤=∉φ9 □⊃ (سورة: البقرة)

"Ã1 Sêሐõ (Ÿ›L1 Kc¨< MÐ‹ uSS'Á'ƒ ¾}¨[Å S]'<) p"×ƒ ›ÁÖ^Ø'U::KØ"lq‡ (›L1" KT>ð|÷Kƒ°³²< KT>ÁÉ| c-‹)"(›M-uk^ 2:2)

ሌሎች አንቀጾችም እንዲሁ አላህ (I) በቁርአኑ እያንዳንዱን ነገር ያብራራ መሆኑን ያሳያሉ፡፡ቁርአን እንዲህ ይላል፡-

∃τB 3 ⊃=≈τ6⎠9Φ{∃# □⊆<ϑρT[{ ·ουυ□⎞9∉© ⎞N∈η⊕ℑ|ℑσ% □∈⎦□χ%ξ. ⎢□σ)σ9
∉μ ⎢□ψ□τ□ τ⎦⎥τ/ □∉%♥!∃# τ,□∉□ ⎛ℑσ? ⊖6≈σ9υρ 2□υ□τI⎠□©□ ∃Zς□∉□τν τβ%ξ.
5Θ⎞θσ)∉φ9 ZπυH ⎢θυ□υρ □Ψ□⎝δυρ &™ ⎛©ξ↔ ∪ε≅◊2 □≅□⊕ℑ⎠□σ?υρ
∩⊇⊇⊇∪ τβθ©Z∉B ⎢σ©□ (سورة: يوسف)

"ታ]ካ†¨< uÃ'ÓØ K›e}ªÃ‹ }Ódê (Ã" ƒUI'ƒ cß) ™<::(I'Ã") ¾}kÖð ¨_ ›ÃÅKU::Ó" ŸCc< uòƒ ¾'u| (SK¢ታ© SM°¡„‹") ›êÇm" G<K<"U 'Ñ' ÑLß÷K›T™‹U SS'Á" Ã"ƒ ™<::" (¿c<õ 12:111)

&™ ⎛©ξ↔ ∪ε≅™3∉φ9 ∃ΨZ≈υ□⎞;∉? |=≈τΓ⊕3⎠9∃# □□⎠□ν=τ© ∃υZ⎠9♦□τPυρ
∩∇®∪ τ⎦⎥ ∉ϑ∈=⎛Υ⇓ϑ⎤=∉9 3□υ□ ⎢≥⎢ 0υρ Zπψϑ ⎢μυ□υρ □Ψ□⎝δυρ

"Sêሐñ"U KG<K<U 'Ñ' Tw^'Á‡SS'Á‡Ã"ƒ" KS<eK=V‹ w/ᴴ^ƒ ›É'Ñ" u›"} LÃ ›"[É"<::" (Ã3–ᴴUᴳ 16:89)

S<°T>" ሕÃወ~" ¾T>S^¨< ul'Ã" c=]" Ÿ›"kë‡ ¾T>ÁÑኛቸ¨<" ›e}Ula የ°Kት '<a¨< ¨<eØ }Óv^© KTÉ[Ó ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል:: Öªƒ ከ'nuƒ Ñ>²? ›"e„ Uiƒ Ã"pMõ ÃeŸT>ØK¨< É[e ›e}dcÛ‡"ÓÓሩና ድርጊቱ ቁርአናዊ መሠረት እንዲኖራቸው ይፈልጋል፡፡¾S<°T>" ሕÃወƒ ¾²=I G<K< Ø[ƒ ¨<Ö?ƒ SJ'<" አላህ (I) በቁርአኑ ይነግረናል:-

⊃β>υ□ ←! □∈A∃ψϑτBυρ ψ□∃υ□⁄τξXυρ □⊕5⇑Υ⧹Συρ □∈A□ξ|≠ ♦β∈) ⟩≧⧹%
∩⊇∉⊄∪ τ⎦| ∉Hσ>≈ψ⋁9∃#

"eÓÅቴU÷¾Tk'u"< Seªእƒu÷ሕÃØቴU÷Vቴu ¾ዓKTƒ Ñ@ታÂ ¾]"< ¾›LI "<::uMU‡" (›M-›"›U 6: 162)

›"Ç"É c-‹ HÃT*ƒ" ¾T>[Æƒ u}¨c' Ñ>²? ¨<eØ ¾T>Ÿ"" çKAƒ ›É`Ñ¨< ነው፡፡በሌላ አነጋገር c¯ታƒ" ŸóõK¨< Øm~ን ለአምልኮ ቀሪውን ደግሞ ለሌሎች ጉዳዮቻቸው ማዋል እንዳለባቸው ÁevK<::›LI (I)" ¨ÃU የትንሳኤ k"" ¾T>Áታውሱት c=cÓÆ‡c=ïS<‡ሰደቃ (Uêªƒ) c=cÖ< ¨ÃU ሐï ለማድረግ ወደ መካ ሲጓዙ w‰ "<::ለነዚህ ተግባራት ከሚያውሉት አጭር ጊዜ ውጭ ያለውን አብዛኛውን ጊዜያቸውን የሚያሳልፉት ²"<ታ] LMJ'< UÉ^© õLÔቶቻቸው c=Ú'l" c=Öuu< "<::uSJ'<U ሕÃØƒ TKƒ K'`c< ሌላውን በልጠው ለመገኘት የሚፍጨረጨሩበትና ¾TÃsß የሆነ eŸ?ƒ ›Mv ƒÓM "<::እ"Å'ነ²=I ¯Ã'ƒ c-‹ ŸVL ÔÅM ŸI`ኣ"©¨< ¾ሕÃØƒ S`I ያፈነገጡ መሆናቸው K²=I‹ ¯KU ¾^d†¨< ¾]' °Ã'ታ" ƒ`Ñ<U እንዲኖራቸው አድርጓቸዋል፡፡ u^d†¨< Ó"³u? LÃ ¾}S[¢² ew°"" SS²— ያላቸው ሲሆን ¾^d†¨< ¾]' ¾ሕÃ¨ƒ Ówም አላቸው፡፡ I`ኣ"© ›e}UIaት TKƒ uƒ¡¡M U" TKƒ እ"Å]' ኢያውቁም፡፡

I`ኣ"©¨<" ›e}UIaት የተቀበለና ¾SM°¡}—ው"(ρ) c<" የተከተለ c¨< ሕÃ¨~" ŸK?KA‹ u}K¾ SMŸ< ለመምራት ይችላል፡፡እ"Ç=I ¯Ã'ቱ c¨< u}¨c'Kƒ ¾'<a H>Åƒ ¨<eØ ¾T>ÁMõ SJ'<" KØmƒ Ñ>²?U ስለማÃ²'Ò ሁልጊዜ u›LI ›U*" በእርሱም ላይ }S¡„ ይኖራል፡፡›e†Ò] G<'@ታ-‹ c=ÁÒØS<ƒ ሳይከፋ፣ dÃበሳጭ፣dÃð^ና ሳይደናበር ›LI vስቀመጠለት መመርያ መሠረት ሊወጣቸው እንደሚገባ Á¨<nM፡፡ንግግሩና ተግባሩ የርኣን ነጸብራቅ uJ"¨< ¾c<" ¾›ናኗ` ሥ^¯ƒ ¨<eØ ¾T>Ñ˜ SJ'<" ÁdÁል፡፡ይህ c¨< ¨Å ትUI`ƒ u?ƒም ሆነ ¨Å ሥ^ xታ c=ጓዝ‡eፖ`ƒ c=c^‡"ÓÓ` c=ÁÅ`Ó‡ሲያጠና‡ቴK?ቪ»" c=Ÿታ}M‡ c=SÑwም ሆነ K?KA‹ ሥ^-‹" c=ÁŸ"¨<" I`ኣ"©¨<" SS`Á መዘንጋት እንደሌለበት ያምናል፡፡ትዕዛዛቱን uØ"no }Ówa ÓÈታ¨<" S¨×ƒ እ"ÇKuƒም ያውቃል፡፡›LI" ¨<È;ታ Kመቀዳጀት ¾T>ያስችለውን Ÿõ}— Ø[ƒ TÉ[Ó ¾^c< HLò'ƒ እ"Å]'U አይዘነጋም::uK?L ›'ÒÑ` ŸI`ኣ" ¾T>Òß ¨ÃU Ÿc<" ¨<Ü ¾]'" É`Ñ>ƒ uT"— ¨<U Ñ>²?" xታ TŸ"" እ"ÅK?Kuƒ ጠንቅቆ Á¨<nM ማለት ነው::G<K<ንU የሕÃ¨ƒ ደረጃ የሚዳስስ በሆነው I`ኣ"© መመርያና ምክር ኢeLT© ሕÃ¨ƒ" SU^ƒ ¾T>‰M c=J" u²=IU J' u¨ÉÁ—¨< ¯KU ከፍተኛ ስኬት ላይ ለመድረስ ¾T>‰K¨<U u²=G< SS`Á" uc<" }Óv^ƒ w‰ "<::አንድ ሰው ትክክለኛ ተግባራትን በማከናወን Ø\ የሕÃ¨ƒ ደረጃ ላይ መድረስ እንደሚችል አላህ (I) ተናግሯል፡፡

√ ¯∉B |σ©B υθ⧹δυρ 4©σ∴P⎡& |ρρ& ≅□□2σ□ ¯∉ιB ∃[σ∈=≈|≠ □≅∉ϑτ© | ¯τB ⎧O⇓γ♦Ψτ□⊂□|φυZσ9υρ (Zπτ6⊆η□σ⇔ Zo4θυ□ψμ …|μ♦Zτ□⊆□⎧σ©Zν=σ⎫ ∩®∠∪ τβθ⧹=ψϑ ‖⧹τ□ (#θ| P∃□2 ∃τB ∩ |Υ|μρϑ∈/ N⧹δτ□|_ρ&

"Ÿc?ƒU ÃG<" Ÿ"É ›T˜ J"< SMካU ¾ሠ\ƒ" Ø| ሕÃ¨ƒ" እ"◆^†ªK"::U"Ç†¨<"U Ÿሠሯ†¨< SMካU ሥ^‹ ÃuMØ SMካU uJ"< (S◆ሪÁ) እ"S'Ç†ªK"::" (አን-ነሕል 16:97)

ul`ኣ"" uc<" ¾›ኗኗ` ሥ`¯„‹ Sመራት በአላህ (I) መልካም ፈቃድ ¾Ó"³u? ›ÉTስን ያሰፋል::ƒ¡¡K—¨<" 'Ñ` el}ƒ Ÿj"¨< KÃ„ ለT¨pና ነገሮችን በጥልቀት ለማየትም ያስችላል::¾እ'²=I vl`Áƒ vKu?ƒ የሆነ ሰው ሕÃ¨~" በkLM S"ÑÉ SU^ƒ የሚችል ሲሆን c=kSØም ሆነ c=^SÉ፣'Ña‹" c=[ÇU J' c=Áw^^ና ለሚያጋጥሙት ችግሮች በሚያገኘው SõƒH@ ŸK?KA‹ c-‹ S<K< uS<K< ይለያል::

u²=I መጽሐፍ ውስጥ ሕÃ¨~" በቁርአን ከሚመራ ሰው ተግባራት uS'dƒ በ›"É c¨< የሕይወት ²Sን ¨<eØ ሊከሰቱ የሚችሉ Ñ<ÇÄ‹ን ÖpKM vK SMŸ< KSÑUÑU" አንድ S<eK=U u¾°Kƒ '<a¨< ¨<eØ K=}Ñw^†¨< ¾T>Ñu< ተግባራትን KTd¾ƒ ¾}VŸ[c=J" ሁለት ዓላማዎችም አሉት::UeÒ" Kl`ኣ"©¨< ›e}Ula ÃÑv¨<" ŸƒUl`~ ¾T>Ñ–¨<" U‡ ¾›ኗኗ` ሥር¯ƒ Teገንዘብ የመጀመርያው ነጥብ ሲሆን ሁለተኛው ዓላማ G<K<"U c¨< ¨Å²=G< ሥ`¯ƒ Sጥ^ƒ "¨<::

›"É c¨< Ÿ²=I ¯KU enÃ፣SŸ^" ß"kƒ ተላቆ ገነትን በመሰለ cLT© የሕይወት ÔÇ" ላይ ለመኖር ¾T>‹K¨< ul`ኣ" c=S^ w‰ "¨<::

ምዕራፍ አንድ

l`ኣንን Sሠ[ƒ ÁÅ[Ñ ¾›”É S<eK=U ሕÃ¨ƒ u24 c¯ƒ ¨<eØ ምን ይመስላል?

ጠዋት ከእንቅልፉ ሲነቃ

በl`ኣን uሚመሩ S<eK=V‹“ ›Ll (I)” uT>Áe}vwK< c-‹ Sካ‘M በርካታ ልዩነቶች አሉ፡፡ከነ'ኚህ SW[ታ© M¿'„‹ ›”Æ ›Ll (I) እ¨<'~” KT>ðMÑ<ት“ ¾T>ð\ƒ KJ'< S<eK=V‹ ¾cÖ¨< የማገናዘብ አቅም ”¨<::ሙዕሚኖች ከእያንዳንዱ ከስተት ጀርባ ያለውን ነገር ጠንቅቀው ያዉ.ቃሉ፡፡እ¨<'~” Kማወቅ ÁMታÅK<ት ከሃዲያን ግን ƒ`Ñ<U የለሽ ›É`Ñ¨< ከማሰብ የዘለለ ግንዛቤ የላቸውም፡፡

›”É S<°T>” uT>ÁÒØS<ƒ ¡e}„‹ ¨<eØ **“ዓÁƒ”** ¨ÃU }ኦU` S*\” Á¨<nል፡፡ **“ዓያት”** ¾T>K¨< nM ¾›Ll” S*`ፃአንድነቱንና ባህርያቱን KTወቅ ¾T>Áe‹K< በግልፅ ¾T>ታ¿ 'Ña‹” ¾¨ŸK nM c=J” Kl`ኣ” ›”kê SÖ`Á'ƒU ÁÑKÓLM፡፡K?L¨< }SddÃ ƒ`Ñ<S< “KእU'ƒ ¾T>Áun እውነታ” ¾T>K¨< c=J” ÃIU c=w^^ ›”É” c¨< KTdS” ¨ÃU S<°T>” KTÉ[Ó“ KእU'~ እÉÑƒና Ø”ካ_ Sሠ[ƒ ሊሆኑ የሚችሉ እ¨<'ታ-‹” uአንድነት አቅፎ ¾Á² ¡e}ƒ TKƒ ÃJ“M::Ãl” እ¨<'ታ KÃ}¨< KT¨p ¾T>‹K<ƒ ŸMv†¨< ›U”¨< ¨Å ›Ll ¾}SKc<ት w‰ መሆናቸውን ቁርኣን ይነግረናል፡፡

∪≅⎛□♥9∃# ⊃#≈ν=∉Φ ⎡ζ∃#υρ ∩∨⎞□Φ{∃#υρ ∉N≡υθ≈ψϑϒϒ9∃# ∪,⎤=ψζ □∈⎦□χ∈)
⊃=≈τ6⎛9Φ{∃# □⊆<ϑρT[{ ;M≈τ□Yψ ⊆□∃πκ♦]9∃#υρ

“ የcTÁƒ“ ¾UÉ“ SðÖ`÷¾k”“ ¾ÆK=ƒ Sð^[p K›e}ªÃ‹ ታLLp }›U^ƒ “ተ¨<::” (ኣሊ-ዒምራን 3፡ 190)

በቁርኣን አምነውና SS`Á†¨< ›É`Ñ¨< KT>ከተሉት c-‹ እÁ”Ç”ዷ k” ¾›Ll” S*` ለማረጋገጥ በሚያስችሉ ›ÁK? እ¨<'ታ-‹ የተሞላች ነች፡፡KUdK?፡- uእ”pMõ ŸT>ÁdMð¨< [ÏU ጊዜ ውስጥ ከ3-5 ሰከንዶች የሚደርስ የተደበላለቀ ህልም ለማስታወስ ከመቻሉ በስተቀር ^c<” ¾TÁ¨<p ›”É c¨< Öªƒ LÃ ›Ã'<ን ÑMÙ ¾°Kƒ '<a¨<” KSËS` S‰K< ›Ll Kc¨< MÐ‹ Ÿለገሳቸው ፀÖ-‹ ውስጥ ›”Æና ልናስተነትነው የሚገባን እ¨<'ታ ”¨<::አንድ ሰው እንቅልፍ ላይ በሚሆንበት ጊዜ እየተኛሁ ነው ብሎ ያስብ እንጂ ነፍሱ ከስጋው ትለያለች፡፡ ቁርኣን እንዲህ ይላል፡-

⎢M⇓ϑσ? ⎛Oσ9 ©⊃Λ♥9∃#υρ ∃ψγ∉?⎞θτB τ⎦⎤ ∉μ }♣◊□PΦ{∃# □→⎦υθτΓτ□ ♠!∃#
⎢N⎞θψϑ⎛9∃# ∃πκ⎞□ν=τ⎛ 4©⎢©σ% ©⊃Λ♥9∃# ⇔□⊕ϒ⎢ϑ⎢□σ⎤(∃ψγ∉B∃oΨτB □∈⎦

□□∉9≡σ□ □∈⌋ ♦β∈) 4 □□K|Υ□B 9≅ψ_ρ& #□ν<∈) #□τ□ ⌊ζΩ{∃# ©≅⊕□⟩□©□υρ □χρ©□♥3ξ□τΓτ□ 5Θ⟩θσ)∉φ9 ;M≈τ□Υψ

"›LI ’õf;” uV;ታ†¨< Ñ>²? Ã¨eÇ†ªM::ÅÅ’²=Á” ÁMV~f” ÅÓV uÅ”pMõ ¨pf (Ã¨eÇM)::Å’²=Á” Vf ¾u¾’v†¨<” (’õf;) Áek^M:: K?KA‹” Ó” ÅeŸ}¨c’ °Kf É[e ÃMÅM::u²=I ¨<eØ KT>Áe}’f’< c-‹ }›U^f ›K<uf::” (አዝ–ዙመር 39:42)

O| Φ | μτ□ψ_ ∃τB ©Nν=⟦τ□υρ ∪≅⌋□♥9∃∃∈/ N◊69♥⌉υθτΓτ□ □∉%♥!∃# υθ⟨δυρ (□ωK|Υ□B ·≅ψ_ρ& #©|©⌋)©□∉9 ∉μ□∉⌉⟩N◊6⟨Ωψ⟨⟩7τ□ ♣N⟨O ⊆□∃πκ♦]9∃∃∈/ |Λ™| Z™. ∃ψϑ∈/ N™3©⁄∈μ;oΨ©□ ♣N⟨O ⟩N™3©⟨⊕_⌠□τB ∉μ⌋□σ9∈) ’O⟨O ∩∉⊃∪ τβθ⟨=ψϑ ⟦σ?

"ÅCc< Á uÅK=f ’õd‹G<” ¾T>¨eÉ (Å”Éf}—< ¾T>ÁÅ’Ó‹G<)÷uk”U ¾ሠ”‹G<f” (G<K<) ¾T>Á¨<p÷¾Ñ>²? ¨c’<” }ðéT> K=ÁÅ’Ó (ŸÅ”pMõ) ¾T>Áe’d‹G< (›UL¡) ”<::uSÚ[hU SSKh‹G< ¨Å’c<¨< ÃJ“M:: Ÿ²=ÁU ƒሠ\ƒ ¾’u^‹G<f” (G<K<) Ã’Ó^‹ÃM::” (ክል–ኦንኦም 6:60)

ሰዎች በሚተኙበት ጊዜ ነፍሶቻቸውን እ”ÅT>¨eÅ¨<“ ¾SÚ[h¨< ¾Vƒ Ñ>²?ያ†¨< Å’f K›È“ KSÚ[h Ñ>²? ወስዶ ÅeŸT>Áek[¨< É[e መልሶ SLMf እ”ÅT>c×†¨< አላህ (Ψ) }“ÓÖM::¾c¨< MÏ እ”pMõ LÃ ሲሆን ¾¨<Ü¨< ¯KU Ó”³u?¨<” uŸòM Á×M፡፡uSJ’<U እ”pMõ Ÿምንለው Vƒ ’p„ kÉV ¨Å ’u[uƒ G<’@ታ በመመለስ KT¾ƒ፣KSeTƒ“ uƒ¡¡M KTcw S‰K< ትኩረት ሊቸረው ¾T>Ñv }›U` ”¨< እ”LK”::›”É c¨< KS}—ƒ c=²ÒÏ ¾T¾ƒ፣¾SeTƒ“ እነዚህን ¾SdcK<ƒ ሌሎች እ”Ÿ” የKi ϑÒ-‹ Ÿእ”pMñ c=’n }SMc¨< ¾T>cÖ<ƒ eKSJ“†¨< ¾T>Á¨<k¨< ’Ñ` ¾KU፡፡ K?L¨< k`„ K=ÁÒØS<ƒ eKT>‹K< ጥቃቅን ’Ña‹ እንኳ SÑSƒ ›Ã‹MU፡፡

›”É S<°T>” ¾ዕለት ¨<KA¨<” c=ËU` እ’²=I” G<’@ታ-‹ ŸÓ”³u? uTeÑvƒ K}ደረገለት ታLp Øunና ርህራሄ ምስጋናውን ያደርሳል::ÃI” k” ¾T>Áeu¨< eT@~” ተቆጣጥሮ Ë’ƒ” KTÓ–ƒ ¾T>‹Muƒ Ÿ›LI ¾}cÖ¨< Ø\ ›Ò×T> ›É`Ô ”¨<::Öªƒ ከእንቅልፉ እንደነቃ Hdu<” በቀጥታ ¨Å ›LI uTμ` u}v[Ÿ¨< ኢeLT© ¾c<ብH> ሶLƒ ¾k” ¨<KA¨<” ›”É wKA ÃËU^M::›LI (Ψ) ቀኑን በሙሉ እንደሚያየው eKT>Á¨<p lÓÒ„‡”“ U¡a‡” uØ”no S}Óu\” ÃÁÁ²ªM፡ በአÖnLÃ Ÿc<wH> ሶላት ËUa ¾T>*[¨<” ¾k” ¨<KA Ÿ›LI (Ψ) Ò` uÖuk Ó”–<’ƒ ስለሚጀምር የአላህ (I) ን ውዴታ እ”ÅSዘንጋትና ትእዛዛቱን እንደመጣስ ÁK< ስI}„‹ ¾SŸcƒ እÉL†¨< u×U የመነመነ ÃJ“M::Hdu<” ukØታ ¨Å ›LI (Ψ) ¾SKc c¨< ስለተሰጡት መልካም ነገሮች ለማሰብና ከአላህ (Ψ) በስተቀር ሊሰጠው የሚችል ሌላ ኃይል እንደሌለ ለማወቅ የሚችልበትን አእምሮ ›LI (Ψ) ÃcÖªM::¾c¨< MÏ ÃI” Ñ<ÇÃ K=ÁÖ?”¨< እ”ÅT>Ñv ulርአን ተነግሮታል::እንዲህም ተገልጿል፡-

⟩N™.τ□≈|ℑ⟩/ρ&υρ ⟩N™3ψ⟩/□ξ□ ♠!∃# ξ□σ{ρ& |β∈) ⌠O| Φ |□υ™υ□ρ& ⟩≡⟨% N™3□∉?⌡∂τ□ ↔!∃# |□⟩□ξ⌊ ⌊μ≈σ9∈) | ♦B N™3∈/θ⟨=⟨% 4□ν?τ© τΛσ| ψζυρ τβθ⟨⌉∉□⌠ℑτ□ ⟩N⟨δ ′O⟨O ∉M≈τ□Φψ∃# ⇓∃∈η□|∩| P ψ#⟩/□□2 ⟩□⇑◊P∃# 3 ∉μ∈/ ∩⊆∉∪

"ÅeŸ= "Ñ|˜»LI SeT>Á ÐÖ‹G<"÷¯Ã"‹G<"U K=¨eÉv‹G<÷ Mx"-‰‹G<"U (Å¨<'ƒ Å"ዳÂÅ'd†˜< ›É'Ô) u=ÁiÓ÷Å'–>I" (ÅÏÓ ÖnT>) S"Ч'Á-‹ ¾T>SMeL‹G< Ÿ›LI ˜<ᾶ ¾J' ›ULj T" "˜<; uL†˜<:»"kë‹" Å"È‹ƒ Å"ÅU"w^^L†˜<" Å'c<U (Å¨<'ƒ") Å"È‹ƒ Å"ÅT>e~ ›eJ˜<M!" (ሉል-ሉንሉም 6:46)

¾¨< MÐ‹" uÅ"pMõ ካd[ó†˜< u‹L ከርሱ በሆነ ፀጋ ¨Å'u\uƒ xታ ለSSKe ¾T>‹K˜< G<K<" አዋቂውና ሁሉን ቻዩ ›LI (Ψ) w‰ መሆኑ እርግጥ "˜<:»ÃI" ¾T>Á˜<l c-‹ ›LI K'Ïc< ÁK˜<" p`uƒና የተደረገላቸውን ነገር በማሰብ ይደሰታሉ::ሃይማኖትን በማውገዝ (በማጣጣል) ይህን Å¨<'ታ ŸÓUƒ ለማስገባት የማይፈልጉ c-‹ አንድም ¾}Å[ÑL†˜<" ፀÒ S<K< uS<K< አይረዱም አልያም አማኞች ¾T>ÁÑ–<ƒ" እርካታ ›Á˜<lU::ለአብነት ያህል ጠዋት ŸVk˜< õ^h†˜< }'e}˜< ¾k" ˜<KA›†˜<" KSËS` ይቸገራሉ፡፡›"Ç"Ê‡ በተደጋጋሚ ¾T>ሠ\ƒን ሥ^ እያስታወሱ በመሰላቸት ከመኝታቸው መነሳት ያቅታቸዋል፡፡በአንድ በኩል Ømƒ }ÚT] Åmn-‹" KS}—ƒ ይፈልጉና በሌላ በኩል ደግሞ በጊዜ መነሳት እንዳለባቸው ያስባሉ፤ከዚያም ከሁለት በአንዱ መወሰን አቅቷቸው ለከፍተኛ ጭንቀት ይዳረጋሉ፡፡በመጨረሻም በዚህ መልኩ ከመኝታቸው ሲለሚነሱ ተደጋጋሚ የሆነ ¾V^M ¨<Ékƒ ይደርስባቸዋል፡፡

ኢአማንያን ›LI (Ψ) በለገሳቸው ፀÒዎች የማይረኩ ሲሆኑ ከS˜ታ†˜< እንደተነሱ በቀጥታ ¾T>H@Æƒ G<M Ñ>²? ›"É ¯Ã'ƒ ¨ÅJ"˜< የ}KSÅ˜< }Óv^†˜< "˜<:»እያንዳንዷ አዲስ ቀን ¾SÚ[h ›Ò×T>ው ልትሆን እንደምትችል ጠንቅቆ የማያውቅ ሰውም አለ፤እንዲህ ዓይነቱ ደግሞ ገና ከመንጋቱ Hwƒ" "w[ƒ KTŸT†ƒ፣uHwቱ ŸK?L˜< uልÙ KSታ¾ƒና የሌሎችን ›É"qƒ KTƒ[õ ራሱን ያዘጋጃል፡፡›LI ul`ʎ'< ላስቀመጣቸው Å¨<'ታዎች ትኩረት የማይሰጡት ÅÓV ¾የ°Kƒ ¨<KA›†˜<" የሚጀምሩት u^d†˜< ›p×Ý ነው፡፡ነገር ግን እነዚህም ቢሆኑ አንድ ዓይነት ¾Ó"³u? ÅØ[ƒ ይስተዋልባቸዋል::Kአብነት ÁIM Øm„‡ u›LI ¾}ðÖ\ SJ"†˜<ን አያውቁም፡፡›LI" (Ψ) ¾Sታ²′ ÓÈታና ¨<Èታ˜<" KTÓ–ƒ ¾T>Áe‹M Ø[ƒ TÉ[Ó እንዳለባቸውም ›ያውቁም፡፡በተጨማሪም ŸLÃ Å"Åጠቀስነው ÅÁ"Ç"ዷ አዲስ k" የመጨረሻ ›Ò×T>ያቸው Mƒ]" Å"ÅUƒ‹Mም አያስቡም:: ተዘናግተዋል፡፡ÃI" vI]Á†˜<" ›eSM¡„ ›LI (I) ul`ʎ'< Å"Ç=I ብሷል፡-

τβθ◊⊇⊂□ ⟦\□B 7∂σ#⟩/□ξ⌊ □∈⌋ ⟩N⟨δυρ ⟩N⇓γ| /∃|Υ∉μ ⊗♦∃♦Ψ=∉9 ζ>υ□τI⟩/%∃# ∩⊇∪

"¾c˜< MÐ‹÷ "Ò‡ ¨<eØ J˜<" (Sc"Çƒ") ƒ}˜< vKuƒ÷U'S^†˜< k[u::" (ሉል-ሉንቢያእ 21:1)

u²=l ¯Ã’ቱ የጥፋት (ዉድቀት) ’<a ¨<eØ }²õk¨< ¾T>Ñ–< c-‹ በከፋ el}ƒ ¨<eØ ስለSJ“†¨< አያጠያይቅም፡፡አንድ ሰው እÁ”Çንዷ ንጋት ¾ሕÃ¨ቱ õéT@ SËS`Á ልትሆን እንደምትችል መዘንጋት የለበትም፡፡Vƒ uƒ^ò¡ ›ÅÒ¨ïuÉ”Ñ}— uiታ“ uK?KA‹ u`ካታ U¡”Á„‹ uድንገት K=Ÿcƒ ¾T>‹M ’Ñ` ነው፡፡ uSJ’<ም ከላይ እንደጠቀስነው ያለንበት k” ŸTKፉ uòƒ የ›Ll(I)” እገዛ ለማግኘት ምን ማድረግ እንዳለብን ማሰብ Ã*`w“M፡፡

ንጽህና

Ö^aƒ Ÿእ”pMõ- c=’c< uc¨<’ƒ ክፍሎች- LÃ ¾T>Áe}¨<ሏ†¨< K¨<Ù‹ uS<K< ¾^d†¨< ¾J’< U¡”Á„‹ ›ሏ†¨<፡፡¾òƒ- ማበጥ (Ÿ<õ) TKƒ¨ï¾çÑ<`- S”Ův[`¨ï Ø\ ÁMJ’ ¾c¨<’ƒ-ና ¾›õ- ጠረን ¾T>Ökc< ናቸው፡ ፡ከመኝታዎ }’e}¨< እነዚህንና ሌሎች እ”¡wŸu? ¾T>g< ¾c¨<’ƒ ¡õሎችዎ” uSeታ¨ƒ u=SKŸ~ U” ÁIM ØÑ— እ”ÅJ’< ለመረዳት አይቸገሩም፡፡uSJ’<U እÁ”Ç”Æ c¨< Ö^aƒ Ÿእ”pMñ c=’d ò~” S,ታÖw¨ïØ`c<” Sóp“ ^c<” Te<sup>a</sup>w የÓÉ Ãለዋል፡፡l`ኣንን በሕይወቱ የተገበረ c¨< ÃI Ñ<ÇÃ u`c<U J’ እምነት አልባ በሆኑ c-‹ LÃም ¾T>ታይ ¾}ðØa Ñ<ÇÃ SJ’<”“ ŸG<K<ም ¯Ã’ƒ ግድፈት ¾Ö^¨< ›Ll(I) w%ο SJ’<” ያውቃል፡፡Ÿ²=lU uLÃ እንደዚህ ¾}ÔdqK< ¾›ካM ¡õKA‡” uSeታ¨ƒ በሚመለከትበት ጊዜ u^c< ê’< õLÔት ሊÁÑ–¨< ¨ÃU Öwq K=Áek[¨< ¾T>‹K¨< ¨<uƒ እንደሌለው ŸT”U u}hK SMŸ< ÃÑ’²vM፡፡u`c< LÃ ØÑ— SJ“†¨<” KTeታ¨e Ã‹K< ²”É ›Ll uva‡ LÃ ›”Ç”É ÓÉð„‹” c=ðØ` Ãስተዋላል፡፡¾c¨< ›ካM“ ¾T>*`uƒ ›Ÿvu= u›ß` Ñ>²? ¨<eØ KSqgi የS‰ሉ እ¨<’ታU ¾²=G< UdK? ”¨<፡፡’Ñ` Ó” እ’²=lን }ðØa›© እ”Ÿ*‹ እንዴት ማስወገድ እንዳለብን አሳውቆን እ”Å dS<““ ኦሞ (Ç=}`Ë”ƒ) ÁK< ፀÒ-‹ን ፈጥሮልናል፡፡ከችግር ጋር ምቾት አለ፡፡ÃI” Ñ<ÇÃ ulርኣ’< ውስጥ uT>Ÿ}K¨< መልኩ ›ekUÙM“M፡–

#Z□⎪≤⎪□ ∈□⎪≤©⋁9∃# ψ⎛τB ♦β∈) ∩∈∪ #•□⎪≤⎪□ ∈□⎪≤©⋁9∃# ψ⎛τB ♦β∈*σ⎞ ∩∉∪

"Ÿ‹Ó' Ò' UŒƒ ›K:: Ÿ‹Ó' Ò' UŒƒ ›K::" (ኦል-ኢንሸራህ 94፡5-6)

ÃI” ምeጢ^© ¾}ðØa ፀÒ KTe}ªM“ ›Ll (I)” KTSeÑ” ¾T>‹M c¨< ቢኖር u°¨<kƒ የተደገፈ እU’ƒ ÁK¨< S<°T>” ብቻ ”¨<::S<°T>” ንጽህናውን በሚጠብቅበት በማንኛውም ጊዜ አላህ (I) ”ጽህናንና ”ጹሃንን እንደሚወድ ስለሚያውቅ ለጽዳቱ ¾T>ÁeðMÑ< ’Ña‹” ስላስገኘለት ከልቡ ያመሰግነዋል፡፡”êl“ Ÿ›UMh }Óv^ƒ ¨<eØ ›”Æ SJ’<” uTcw ¨<È,ታ¨<” ¾TÓ–ƒ }eó¨<ንም ያለመልማል፡፡በሱረቱል መደሲር 4—¨<“ 5—¨< ›”kጽ የ}LKð¨<” መለኮታዊ ትዕዛዝ uÅeታ ተቀብሎ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡ ቁርኣን እንዲህ ይላል፡–

∩∈∪ ⟩□◊ϕ ⎪δ∃∃σ⎞ τ□⎪_□□9∃#υρ ∩⊆∪ ⟩□∈δγσ⇐σ⎞ ψ7τ/∃υ□∉Oυρ

“Mwel” ›êÇU::×±ታf” ^pU::” (ኦል-ሙደሲር 74:4-5)

uuÉ` Ù`’ƒ Ñ>²? ¾’u[¨<” ሁኔታ ›eSM¡„ u}ወረደው ¾l`ኣ” ›”kê K”êl““ KK?L ›ÑMÓKAƒ ¾T>Á¨<ል ¨<H(’“w) ለሰሃባዎች ŸcTÃ እ”Ç¨[Åላቸውም ›Ll (I) }“ÓÖM::እንዲህም ብሏል፡-

©A⊆ι□τ∴©□υρ ⎪μ⎪Ψ∉ιB ZπυZτBρ& }♦∃ψ⎝□Z9∃# ©N™3□∉ε±τ⎛©□ ⎠□∈) —∉μ∈/ N™.τ□∈δγσ⇐©□∉φ9 [™!∃τB ∉™!∃ψϑΥΥ9∃# ζ ∉ιB N™3⎠□ν=τ⎛ 4□ν?τ© ξ⎡∈/⎪□ζ□∉9υρ ∩ ≈σ⇐⎠□⁄±9∃# τ□⎪_⊆□ ⎞/™3Zτ© ⎪=∉δ⎠□©□υρ τΠ#ψ□⎠%Φ{∃# ∉μ∈/ ⎪M∈μ7σΩ©□υρ ⎞N◊6∈/θ⎝=⎝%

“Ÿ`c< ¾J’” cLU K=KÓd‹¨< uÃ”pMõ ugð“‹G< Ñ>²?÷Ã”Ç=G<U u`c< K=ÁçÇ‹G<ÿ¾cÃ×””U Ñ<fÔ,ታ K=Áe¨ÓÉL‹G<ÿKMx‰‹G<U Ø”ካ_” K=ÁÔ“êõ“ ÃÓa‰‹G<”U (¨<Ñ>Á LÃ) K=Áθ“ ŸcTÃ ¨<H” v¨[Å Ñ>²? (¾]”¨<” ›eታ¨<e)::› › (ኦል-አንፋል 8:11)

¾c¨< MÏ ¾^c<”U J’ ¾u?~” ”êl“ ሊጠብቅ የሚችልበት Sሠ[ታ© ’Ñ` ¨<H ”¨<::¨<H ¾T>ታ¿ qhh-‹ንም ሆነ የማይታዩ ባ¡ቴ]Á-‹” ለማስወገድ ከማስቻሉም በላይ ስታ+¡ ›?K?¡ትሪሲቲን uSuታ}” ÉካU” KTe¨ÑÉ Áe‹ለናM::c¨<’ታ‹” LÃ የሚከማቸውን ስታ+¡ ›?K?¡ƒ]c=+ KT¾ƒ v”‹MU ›”Ç”É Ñ>²? Mwd‹”” uU“”Mpuƒ c¯ƒ uU”cT¨< ¾T>”×× ÉUê“ ¾J’ ’Ñ` e”’ካ uT>cT” ›’e}— ”’[ƒ ¨ÃU ቢçÑ<^‹” ›”penc? KT¨p እ”‹LK‘::ÑL‹”” ታØu” e”’d kKM ¾T>K” ¾ታÖw”uƒ ¨<H c¨<’ታ‹” LÃ ¾’u[¨<” ¾›?K?¡ƒ]c=+ ¡U‹ƒ uታƒ* eKT>ÁÖó¨< ”¨<::በተመሳሳይ ሁኔታ ‘“w ²”x ካv^ uኋL ¾T>*[¨< k’n³“ ”èl ›¾` ¾T>Ñ– ¨<ም እንዲሁ ›¾\ ¨<eØ ¾’u[¨< ›?K?ክትሪሲቲ u’“u< U¡”Áƒ ስለሚወገድ ነው::c-‹ ”êl“†¨<” c=Ölና ሲዋቡ ›Ll(I) ደስ ይለዋል::Ãl” Ñ<ÇÃ ¾Ë’ƒ c-‹” ›ŸL© ”êl“ በT>ÁSL¡~ Ømƒ ›”kë‹ ¨<eØ እናገኛለን፡፡

∩⊄⊆∪ ·βθ©Z⎠3♦B ™σ™9 ⎪σ™9 ⎞N∑κ♦Ξρ(ξ. ⎞N⎪λ°; ·β∃ψϑ⎤=∉⟩

“¾”c< ¾]’<“ ¾}gð’ K<M ¾T>SeK< ›ÑMÒÄ‹U” (ኦጥ-ጡር 52:24)

·οτ□≤γσ⇐□B ©λ≡υρ⎠□ρ&

“ንጹሐን እንስት ጓደኞች” (ኦል-በቀራ 2:25፣ኣሊዒምራን 3:15፣አን-ኒሳእ 4:57)

›”Ç”É c-‹ ¨<u;ታ†¨<” ¨ÃU ”êl“†¨<” ¾T>Öwlƒ Ÿc-‹ Ò` KSÑ“–ƒ c=K<ና የሌሎችን ትኩረት ለመሳብ c=ፊልጉ w‰ ”¨<::Ÿc¨< Ò` ¾T>ÁÑ“~ Ñ<ÇÃ ŸK?L†¨< ብዙም ›ÃÚ’lU::በመሆኑም ስለ ንጽህና ÁL†¨< Ãl ¾}dd} Ó”³u? Ÿu?ƒ uTይ¨Ö<uƒ k” ›MÒ†¨<” dÁ’Øñ¡¡õL†¨<” dÁçÆ¡ፊታቸውን ሳይታጠቡና ጥርሳቸውን ሳይፍቁ እንዲውሉ ያደርጋቸዋል፡፡

እÁ”Ç”Æ S<eK=U ¾Mwሱንም J’ ¾UÓu<”“ ¾ÃŸvu=¨<” ”êl“ uT”—¨<U Ñ>²? SÖup እ”ÇKuƒ ul`ኣን ተነግሮታል፡፡

Ωξ≈ν=ψμ ∩∨⟩□Φ{∃# □∈⌋ ∃≤ϑ∉B (#θ⟨=™. ®♦∃♦Z9∃# ∃ψγ□□ρэ↓≈τ□ ∃Ψ7⊆η□σ⇔

"ጽ""} c-‹ JÃ! ŸUÉ' LÃ ካK< 'Ña‹ Ρ}ðkÆ" SMካU ¾J'<ƒ" }SÑu<::" (ሉል-በቀራ 2:168)

©N™3σ9 ♦≅∉μ⌈& ⟩≅⟨% (⟩N|λμ; ♦≅∉μ⌈& !#σ□∃τB ψ7τPθ⟨=τ↔⌠Υο□ ◊M≈τ6⊆η□♥⇐9∃#

"K"c< ¾}ðkÅ"< (¾UÓw ¯Ã'ƒ) ¾ƒ—"< ጽ"ÅJ' ÃÖÃlHM:: SMካU" "ëI 'Ña‹ G<K< }ðpÊL‹ሕM::" (ሉል-ማኢዳ 5:4)

⊂□ξ6Ψ⇓ϑ⁄9∃# ∩ τ̄© ⟩N⇓γ8πκ|]τ□υρ ⊕∃ρ©□⟨ψϑ⁄9∃∃∈/ ∪N⟨δ©□©B⌉ϑτ□ ⇒O∈γ⁄□ν=τ⌠ ©Π⊂η□πτ™□υρ ∉M≈τ6⊆η□♥⇐9∃# ⇒O⇓γσ9 □≅∉τ™□υρ ψ]⊆×↓≈τ6ψ□⁄9∃#

"(Ã1 SM°;}—) በመልካም Á³†ªM::Ÿ;ñU ÃŸK;L†ªM::SMካU 'Ña‹" ÃðpÉL†ªM‡SØö 'Ña‹" ጽ'U ÁÅ'ÓΠ†ªM::" (ሉል-ኦሕራፍ 7:157)

∃ΨZ⁄Bρ&υρ ⊗♦∃♦Z=∉φ9 Zπτ/∃σΩτB |M⁄□τ7⁄9∃# _∃υZ⌉=ψ⟨ψ_ ⁄□∈)υρ !∃τP⌊□∈γτ©υρ (□~?|ℑ©B ζO↵∉δ≡τ□⟩/∈) ∉Θ∃σ)♦B ∉B (#ρ™□∉□♠B∃#υρ ζ©⊃Λ⁄□τ/ #τ□∈δγσ⇔ βρ& □≅□∉⟨≈ψϑ ⌠□∈)υρ ζO↵∉δ≡τ□⟩/∈) #□ν<∈) ∉□θ◊φ□Υ9∃# ∅⌠□2□□9∃#υρ □⌋∉□⊕3≈ψ⟩9∃#υρ τ⌋⌋∉□⊆←!∃♥⇐=∉9 ∩⊇⊄∈∪

"u?~" (Ÿ°v") Kc-‹ ¾SSKh" ¾cLU x;ታ vÅ[Ó"< Ñ>ª? (¾]"<" ›e;ታ"<e):: '¾›=w^H>U" SqUÁ SeÑÍ ›É'Ñ<' (uTKƒ c-‹" ›ª")":: "Å ›=w^H>U" (MÍ†"<) ›=eTሊMU:- 'KÔw–>-‹ÿ}ÿkTà‹ÿK|Ÿ<°" c<ÌÉ ›É^Ñ>-‹U u?~" ›êÆ' ¾T>M ƒ°³' ›e}LKõ"::" (ሉል-በቀራ 2:125)

⟩N™3□/υ□ (#θ™9∃σ% 4 5Θ⟩θτ□ υ∧⟨τ/ |ρρ& ∃•B⟩θτ□ ∃υZ⁄[∈7σ9 (#θ™9∃σ% N◊2ψ□ψμρ& (#⁄θ⟨Ωψ⟨⁄∃∃σ⌉ ⌠O|Φ⁄[∈6σ9 ∃ψϑ∈/ ⇒Oν=⌊©ρ& ⟩□⌈⌉◊Zυ□⌉=σ⌉ ∉πoΨ□∉□ψϑ⁄9∃# □ν<∈) □—⊆ν⊃□≈ψδ ⟩N™3∉%⊆□υθ∈/ |μ|Ψ∉ιB 5–⁄□⊂□∈/ N◊6∉?⌉ϑυ□⌉=σ⌉∃ΨB∃ψ⟨σ⇔ 4□ξ.⁄□ρ& !∃πκ□□ρ&

"(ŸòKA‡):-'›"É S<K< "ÃU ŸòM k" q¾"::'›K<::(ŸòKA‹U):-'U" ÁIM Ñ>ª? ጽ"ÅqÁ‹G< Ñ@ታ‹G< Á"<nM::Ÿ"<e×‹G< ›"Æ" ÃI" Ñ"ªv‹G<" ›eÃ³‹G< "Å Ÿ}T LŸ<ƒ::ŸUÓw SMካS<" ÃSMŸƒ" ÁU×L‹G<::" (ሉል-ካህፍ 18:19)

∩⊇⊂∪ ∃ω□⊃)σ? □χ%ξ.υρ (Zo4θξ.ψ□υρ ∃↓P◊∃♥! ∉ιB ∃ZP∃oΨψμυρ

"Ÿ— ª"É ¾J'"U ›ª"ƒ" "ëሕ'ƒ (KÑe"<):»ULŸ<" up"'ƒ ÁÑKÓM 'u'::" (መርየም 19:13)

ጭፍን c-‹ ¾›ኧኧ' ²Ãu?ያቸው Ö?"T "ÇMJ' አቅጣጫ ይመራቸዋል::በ^d†"<ና u²<'Á†"< የሚገኙ c-‹ ለይ ›e†Ò] ¾'<a G<'@ታዎችን c=ðØ\ም Ãe}ªLሉ::u›"é\ ul'ኣን ¾ታ'è S<eK=V‹ ሕÃወታ†"<" ¾T>S\ƒ በተመቻቸው ¾ኦኧኧር ሥ'ዓƒ c=J" K?KA‹ የህብረተሰብ ክፍሎች ተደስተውና ¾›°Ua እ[õƒ ›Ó"}"<

K=*\ uT><K<uƒ አከባቢ ላይ ”˜<:: u²=lU ŸK?L¨< u}K¾ SMŸ< Ø\ ሕይወትን መምራት ይችላሉ፡፡ S<eK=V‹ ¾T>*\uƒ” eõ^ ”êl“ uSÖup“ KK?KA‹ ¾T>eTT G<’@ታ” uSõÖ^†¨< ላቅ ያለ Åeታን ያገኛሉ፡፡”êl“” u}SKŸ} U”U ¯Ã’ƒ ስንፍና dÃታÃv†¨< K?}k” }Ó}¨< ይሠ^K<::ለማሳጠር ያህል S<ዕሚኖች ንጽህናቸውን የሚጠብቁትና የሚዋቡት ቁርኣንን መሠረት ባደረገ መልኩ ነው፡፡ይህን የሚያደርጉትም ለመዋብ ብቻ ሳይሆን ›Ll (I) ጽዳትን ¾T>¨ድ በመሆኑና ንጽህና uvl]¨< የሀŒƒ ስሜት ያለው በመሆኑ ነው::

አለባበስ

›”É S<°T>” SMue eKT>Ñv¨< ¾Mwe ¯Ã’ƒ በሚያስብበት ጊዜና Mwc<” uT>Kweuƒ c¯ƒ ¾c¨< MÐ‹ ŸT>ÖkS<v†¨< lMq Sdõ`ƒ ϑÒ-‹ ¨<eØ ›”Æ Mwe SJ’<” በሚገባ Á¨<nM::u}ÚT]U ›Mvd~” KSሥ^ƒ ¾T>ÁÑKÓK< እንደ c<õ÷ØØ“ ¾SdcK<ት K?KA‹ Ø_ ሃብቶች ¾T>Ñ–<ƒ ሕÃ¨ƒ ካL†¨< ’Ña‹ SJ’<” ¨ÉÁ¨<’< Áeታ¨<dM::U”U እ”ኳ G<K<U c¨< ¾}KÁ¾ ¨<uƒ vL†¨< ልብሶች ¾T>ÑKÑM u=J”U }Ñu=¨<” ƒŸ<[ƒ“ ›É“qƒ ¾T>ቸሩትና ›Ll(I)” ¾T>ÁScÓ’<ƒ Ó” በl`ኣ” ¾T>መሩት ሙዕሚኖች w‰ “†¨<::ŸVL ÔÅM uSL¨< ¾ሕÃ¨ƒ ²S“‹” ውስጥ ¾U”ÑKÑMv†¨< ¾Mwe ¯Ã’„‹ በሙሉ ¾T>Ñ–<ƒ ¾}ðØa ¨<Ö?ƒ ŸJ’< እጹብ É”p እêªƒ“ እ”edƒ ”˜<::uK?L ›’ÒÑ` ›Ll ¾}¨c’< እ”edƒ”“ እêªƒ” ለG<K<U ¯Ã’ƒ Mwስ ግብአት ›É`Ô vÃðØ^†¨< ኖa Kp”ÙƒU J’ KSሠ[ታ© õLÔታችን ¾ሚውሉ Mwf‹ን ባላገኘን ነበር፡፡

ይህ እውነታ U”U እ”ኳ uG<K<U ²”É ¾T>ታ¨p u=J”U ›”Ç”ድ ሰዎች ግን u}dd} Ó”³u? ሲያጣጥሉት አልያም ትኩረት ሲነፍጉት ይስተዋላሉ:: Ÿ}¯KÆuƒ Ñ>²? ጀምረው ¾T>ÁeðMÒ†¨<” ¾Mwe ¯Ã’ቶች TÓ–ታቸው የተለመደ (ተራ) ነገር ›É[Ñ¨< እ”Ç=ያዩƒ አድርጓቸዋል፤ይህም Mwfቻቸው ¾›Ll ϑጋዎች SJ“†¨<” ከማወቅና ›Ll” ከማመስገን አግዷቸዋል::›Ll (I) u²=l ዓKU LÃ ¾T>Ñ–< ¾}KÁ¿ ϑÒ-‹” ¾ðÖ[uƒ ›”Æ U¡”Áƒ እ”É“ScÓ¨< ”˜<::ŸMwe ¾U“Ñ–¨<” ØpU እ“ekÉU“ ›Ll (I) Mwe” KU” እ”ÅðÖ[KT¾ƒ እ”V¡`::Mwe ¾c¨< Mጆችን ŸwCÉ÷Ÿ›ÅÑ— ¾ϑሐÃ Ú[`“ እ”Å Sq[Øና መወጋት ካK< Ønp” ›ÅÒ-‹ ¾T>ŸLŸM Òh ነው::ee ¾J˜< qÇ‹” uMwe ካM}gð’ u’²=l Ønp” ›ÅÒ-‹ K=ÔÇ“ KŸõ}— ‹Ó` K=Ç`Ñ” ŸS‰ሉU በላይ Ø\ ÁMJ’ Ñêታም K=ይዝ Ã‹LM::›Ll ŸMwe Ë`v ÁK¨<” K?L—¨<” U¡”Áƒ እ”Ç=l uTKƒ Ãነግረናል፡–

□⊆□≡υθ©□ ∃Y□∃τ7∉9 〉/™3〉□ν=τ⎛ ∃υZ〉9τ□Pρ& ⎪□σ% τΠψ□#υ™ ⎭©⊆_τ6≈τ□
(∃Ω±□⊆□υρ 〉N™3∉?≡υ™〉θψ□

"¾›ÅU MÐ‹ JÃ! Nõ[} ÑL‹G<" ¾T>gõ"÷Ñ@ØU ¾T>J"‹G< Mwe ›"<'Å"L‹ÃM::" (ኦል-ኦእራፍ 7:26)

በ²=I ›"kê ውስጥ Mwe የc"< MÐ‹ን ›ቋም እንደሚያሳምርና ጌጥም እንደሆነ ተጠቅሷል::Mwe Ÿፈጣሪያቸን ¾}cÖ" መተኪያ የሌለው እÏÓ u×U ›eðLÑ> ¾J' θÒ SJ'< ጥርጥር የለውም::Ã1" ¾T>Á"<p S<°T>" u›ÖnkS< LÃ Ÿõ}— Ø"no የሚያደርግ ሲሆን ÃIም ስKθÒዎቹ ŸMu< ›SeÒ˜ መሆኑን Áሳያል::ì`ኣ" ¾T>Áe}U["< K?L"< U`Ø ¾S<°T>" vሕ] ÅÓV uግ, "pƒ ¾T>ታየው ¾}[ÒÒ" U¡ንÁታ© gSታ"<ን "<:: ¾T>ÁeðMÑ<ƒ SJ"†"<" ሳያረጋግጥ U"U ¯Ã'ƒ Ó¸ አያከናዉንም:: Sሠ[ታ© vMJ'< Mwf‹ LÃም Ñ"²u<" አያፈስም::አያባክንም::¾T>Ÿ}K"< ¾ì`ኣ" ›ንkê ይህን እ"<'ታ Á[ÒÓÞM"M: –

(#ρ| □™I⁄)τ□ ⟩Nσ9υρ (#θ⟨⎤⊂□ ⎡Υ| □ ⟩Nσ9 (#θ◊)ξ□Pρ& !#σ□∈) τ⎦| ∉%♥!∃#υρ ∩∉∠∪ ∃ΨB#υθσ% □□∉9≡σ□ □|⎥τ/ τβ%□2υρ

"ኧ'²=Á uKÑc< Ñ>²? ¾TÁvj'< "ÃU ¾TÃ'õÑ<÷u'–>I ShŸM ¾J'" (T>³"© ኧ") fjjK— (vሕ]) ¾T>Ÿ}K< "†"<::" (ኦል-ቆርቃን 25:67)

S<°T>" ›Kvuc<" u}SKŸ} ¾T>ÁÅ`Ñ"< Ø"no u²=I LÃ w‰ ¾}"c' ›ÃÅKU‡KUdK?:–¾Mwf‡" "êI" ŸSÖup ጎን ለጎን uT>Kweuƒ Ñ>²? Ÿ›Ÿvu="< Ò` ¾T>ስማሙ SJ"†"<" KT[ÒÑØ ¾T>ÁÅ`Ñ"< Ø[ƒ ›"Æ "<::ጥሩ መልበስ ለዓይን ደስ ይላል (ሱረቱል ›°^õ 7:26)

¾›LI SM°¡}—(ρ) ኧ"Èƒ ÃKwc< ኧ"Å'u`" በዚህ ጉዳይ ዙሪያ የሰጡትን ምክሮች u}LKñM" GÇ=f‹ "<eØ ኧ"Ñ—K":– ***"ከብክነትና ከጅብደኝነት (ጉራ) እስከራቀ ድረስ የምትወዱትን ብሉ፤የምትወዱትን ልበሱ፤"*** *(መውላና ሙሐመድ መንዙር ኑዕማን፣መዓሪፉል ሀዲስ)*[1]

¾[c<M" (ρ) ›Kvue ›eSM¡„ ¾}LKð"< K?L"< S[Í ¾T>Ÿ}K"< "<:– ***"ማንኛዉም ልዉክ (እንግዳ) የአላህ መልዕክተኛን(ρ) ለማግኘት ሲመጣ ምርጡን ልብሳቸዉን ይለብሳሉ፤ዋና ዋና (ታላላቅ) ሰህቦቻቸዉንም በዚሁ ያዟቸው ነበር::"*** *(ጠቢቃት ሀዲስ ፣ጥራዝ 4፣ ቁጥር 346)*

ŸcHv-‰†"< ›"Æ K›Kvuc< U"U ¯Ã'ƒ Ø"no" ƒŸ<[ƒ ¾TÃcØ SJ'<" ¾›LI SM°¡}—(ρ) በተረዱ Ñ>²? "ÉÁ"<'< ይመክሩና ያስጠነቅቁ እንደነበር በሚከተለው ሃዲስ ውስጥ እናገኛለን:– ***"የአላህ መልዕከተኛ***

[1] ሀላል የሆኑልንን (በተፈቀዱልን) ነገሮች እንዴት መጠቀም እንዳለብን የሚያሳይ ተመሳሳይ የሆነ ሀዲስ ከአብደላ ኢብኑ አምር ኢብኑል አስ (τ) በተላለፈው ሀዲስ የአላህ መልዕክተኛ (ρ) እንዲህ ብለዋል:– "ብክነትና ኩራት አይቀላቀልበት እንጂ ብሉ፤ጠጡ፤ ምጽዋት (ሰደቃ) ስጡ፤እንዲሁም ልበሱ:: " (አህመድ፣ነሳኢና ኢብኑ ማጃህ የዘገቡት) (ተርጓሚው)

(ρ) ነበሩ፤አንድ ጸጉሩን ያልተበጠረ (የቆሸሸ) እና ጺሙ የቆሸሸ ሰው መጣ፤ነቢዩ(ρ) ወደ ግለሰቡ እያመላከቱ ጸጉሩንና ጺሙን እንዲያጸዳ አመላከቱት፡፡ግለሰቡም ሄዶ ጸጉሩንና ጺሙን አጽድቶ (እና ተበጥሮ) ተመለሰ፤ነቢዩ(ρ) ‹አንዳችሁ ጸጉራችሁን ሳታሳምሩ ከመምጣት (አሳምራችሁ መገኘታችሁ) አይሻልምን?› አሉ፡፡" (የኢማሙ መሊክ ሙወጣዕ፣ጥራዝ ሁለት፣ሀዲስ ቁጥር 949 ላይ የተዘገበ)

SMue“ Sªw ÈÏÓ u×U ጥሩ ከሆኑ ¾Ë’ƒ ፀÒ-‹ እንደሚመደቡ አላህ (Ψ) በቁርኣኑ የተናገረ ሲሆን ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፡-

(#θ⎝=⊄ϑτ©υρ (#θ©ZτB#υ™ _ □⎢⎢⊄%♥!∃# ©≅⊕ζ⎢□©□ ♥!∃# □χ∈) ©□≈ψγ⎢PΦ{∃# ∃ψγ⊄Φ⎠τρB _ ⊄B □⊂□⎠γρB ;M≈♦Zψ_ ⊄M≈ψσ∈=≈′ℑ9∃# (#Zσ™9⎢σ™9υρ 5=ψδσ□ ⊄B υ□⊆ρ∃ψ□ρ& ⎢ ⊄B ∃ψγ□⊄⎤ □χ⎠θ↓=πτ™□ ∩⊄⊂∪ √□□⊂□ψμ ∃ψγ□⊄⎤⎠N⇓γ⇓□∃τ7⊄9υρ

"›LI Ä’²=Á” ÁS’<ƒ”“ SMካU ¾ω⎢ƒ” Ÿea‰†¨< ¨”μ‹ ŸT>∂c<v†¨< Ñ’„‹ ¨<eØ uÄ‘ÓØ ÁeÑv†ªM::Ÿ¨<e×†¨<U ¾¨”p“ ¾K<M ›”va‹” Ä”Ç=ÁÖMl ÃÅ[ÒM::Mwd†¨<U ¾N‘ ”¨<::” (አል-ሀጅ 22:23)

∩∈⊂∪ □⎢⎢∈=∈7≈σ)τΓ□B 5–υ□⎠9τΓ⎛□∈)υρ <♦⇓□Z⇓□ ⊄B τβθ⇑ϒτ6⎤=τ□

"Ÿee N'“ Ÿõ^U N' ¾}ω⎢ Mwf‹” ÃKwdK<::∂ƒ Kòƒ ÄP}Á¿U (¾}ÉL QÃ¨ƒ Ã♦^K<)::” (አድ-ዱካን 44:53)

(·–υ□⎠9τΓ⎛□∈)υρ ·□⎢¬™ζ X♦⇓□Z⇓□ _ ⇐>∃υ□⊄O ⎠N∑κυ□∈=≈τ© 7π□®⊄⎤ ⊄B υ□⊆ρ∃ψ□ρ& (#⎠θ□=©μυρ

"›[”ÄÈ-‹ ¾]’< ¾kß” N' Mwf‹”“ ¨õ^U N'”U ÃÔ“çóK<::¾w' ›”va‹”U ßgKTK<::” (አል-ኢንሳን 76:21)

u²=l ›”kê ውስጥ አላህ (Ψ) ÿስስ ሐርና ከወፍራም ሐር ስለተሠሩ ልብሶች፣Ÿ¨p፣Ÿw`“ ÿሉል eK}ω\ Ñ@×Ñ@Ù‹ }“ÓØ:M::u¯ለU LÃ ¾T>Ñ–< Ñ@×Ñ@Ù‹ ¾Ë’ƒ Ñ@×Ñ@Ø ተምሳሌት “†¨<::”É S<°T>” *[¨<U ›M*[¨<U Ä’²=l” ’Ña‹ uT>ÁÃuƒ Ñ>²? eKË’ƒ ስለሚያስብ Ñ@Ù‡ Ñ>²?Á© መሆናቸውንና ²¨<ታ]¨< ፀÒ ¨ÃU Ñ@Ø ¾¨ÉÁ—¨< ¯KU ብቻ SJ’<” ያረጋግጣል፡፡በዚህም KË’ƒ ÁK¨<ን Ñ<Ñ<ƒ ከፍ ያደርጋል::ቁርአን እንዲህ ይላል፡-

□ω ∃↓P∈) ⊄M≈ψσ∈=≈′ℑ9∃# (#θ⎝=⊄ϑτ©υρ (#θ©ZτB#υ™ □⎢⎢⊄%♥!∃# ♦β∈) ⎠N⎢λμ; ψ7⊆×↓≈σ9ϑ⎡& ∩⊂⊃∪ ÷ξψϑτ© ζ ⎢ϒ⎢μρ& ⎢ τB τ□⎢_ρ& ⇓⎛□⊕®⎢P τβ⎠θ↓=πτ™□ ©□≈πκ⎢ΞΦ{∃# ©N⊆κ⊃ϑ⎠τρB ⊄B □⊂□⎠γρB 5β⎢□τ© ◊M≈♦Zψ_ #Z□⎢¬™ζ ∃≠/∃υ□⊄O τβθ⇑ϒτ6⎤=τ□υρ 5=ψδσ□ ⊄B υ□⊆ρ∃ψ□ρ& ⎢ ⊄B ∃πκ□⊄⎤ □ν?τ© ∃πκ□⊄⎤ τ⎦⎢⊄↔⊕3↑Γ□B 5–υ□⎠9τΓ⎛□∈)υρ <♦⇓□Z⇓□ ⊄ιB

∃Z)ξ□σ?⟩□©B ⎪MoΨ⇑ϒψμυρ ⇐>#υθ♦Ω9∃# ζN⎪⟨≠P 4 ⊕7⊆←!#υ□Φ{∃# ∩⊂⊇∪

"እ'²=Á ÁS'<ƒ“ SMካU ¾ሠ⟨ƒ (}ÉL“ Åeታ ÃÖwn†ªM)::(p”×ƒ ታ;M) SMካU Y^ ¾ሠ^” c¨< U”Ç¨<” ›“Öóuƒu::(uSJ'<U) K'`c< uYaቯ ¨”µ‹ ¾T>ðc<vƒ ¾S♦`Á Ñ'ƒ }²ÒÏ„L†ªM::Ÿ`Ù ¨<eØ ¾¨”p ›”va‹” ÃgKTK<::Ÿkß” N`“ Ÿõ^U N` ¾}ሠ⟨ ›[”ᎾÈ (T^Ÿ=) Mwf‹” ይÔ“ፀóK<::u;w` ›MÒዎ‹ LÃ }ÅÓð¨< (Åeታ” Á×ØTK<::) እÏÓ ÁT[U”Ç! እÏÓ T^Ÿ= SÖKÁ!″ (ኦል-ካህፍ 18:30-31)

ul`ኣ”“ uc<“ ሥ¬ት የሚመራ S<°T>” Mwc<” uT>Kweuƒ Ñ>²? ›Kvuc< ¨ÃU ¨<Ý© Ñê;ታ¨< ŸK?KA‹ c-‹ Ò` uT>ኖረው Ó”–<'ƒ ¨<eØ ያለውን ከፍተኛ ሥፍራ ŸÓUƒ ያስገባል፡፡በመሆኑም c-‹” ¨Å Ç=” uT>Ö^uƒ Ñ>²? Ÿõ}— ƒŸ<[ƒ ሰጥቶ ”èI÷}Ñu=“ ÁM}Ò”< SJ“†¨<” አስቀድሞ ያረጋግጣል፡፡Ã1 ታላቅ ተግባር ¾›LI” ƒ°³′ KT¡u` ¾T>ÁÅ`Ñ¨<” Ø[ƒ“ Kc¨< MÐ‹ ÁK¨<” Ÿõ}— ›¡waƒ ያሳያል፡፡

ለአለባበሳቸው እንደሚያደርጉት ጥንቃቄ ሁሉ የአንድን ሰው ስነ-ልቦና ከግምት በማስገባት ለሚያስተላልፉት ኢስላማዊ ጥሪ ውጤታማነት የሚጠነቀቁት በቁርኣናዊው አስተምህሮ የሚመሩት ብቻ ናቸው፡፡

uSÚ[hU ¾[c<M”(ρ) UdK? ¾}Ÿ}K ›”É ›T˜ ”êIናቸው የተጠበቀና የሚያማምሩ Mwfችን የሚለብስ c=J” u²=lU Åeታ” ŸTÓ–~ uLÃ ¾›LI (I) ” ¨<È;ታ KTÓ–ƒ ያለውን ተስፋ ከፍ ያደርጋል፡፡

l`e

ማስተንተንን (ተፈኩርን) ¾ታÅK c¨< l`c<” KT²ÒËƒ ¨Å Tብሰያ ከፍሉ ገብቶ u}ðØa ÁÑ—†¨<” ¾UÓw“ ¾SÖØ ፀÒ-‹ በሚመለከትበት ጊዜ w²< እው'ታ-‹” ለመገንዘብ Ã`ችላል::KUdK?፡-UÓu<” KTwcM ¾T>ÖkUuƒ እdƒ uCc<U J' uK?KA‹ 'Ña‹ LÃ Ÿõ}— Ñ<Çƒ ለማድረስ ከመቻሉም በላይ S<K< uS<K< KT¨<ÅU ¾T>‹M ›ÅÑ— 'Ñ` ነው፡፡ነገር ግን እ”ÅK?KA‹ ፀÒ-ቹ ሁሉ ¾c¨< MÐ‹” KTÑMÑM uT>ያስችል መልኩ በ}KÁ¾ SÖ” KSÑ–ƒ S‰K< Ÿ;ታLKp እ¨<'ታ-‹ ›”Æ SJ'<” ¨ÉÁ¨<'< Ã[ÇM::በአላህ ችሮታ ሁሉም ነገር ገራልን፡፡ቁርአን ኢንዲህ ይላል፡-

∩∨⟩□Φ{∃# □∈⌋ ∃τBυρ ∉N≡υθ≈ψϑϒϒ9∃# □∈⌋ ∃♦B /™3σ9 τ□/□ψ□υρ ⎪μ⎪Z∉ιB ∃Ψ⟨□∉Hσδ

"ucTÁƒU uUÉ`U ÁK< ('Ña‹") G<K< Ñ^L‹G<::(Ã1 G<K<) Ÿ`c< (¾)' ‹a;ታ ”<)::″ (ኦል-ጃሲያ 45:13)

ሙዕሚኖች UÉ^©ውን እdƒ በሚያዩበት ጊዜ ›dTT>¨<” የጀሃነም እdƒ Áeታ¨<c<uታM::¨Å ሲኦል (ጀሃነም) ¾T>ወረወሩትን ሰዎች ›eSM¡ተው በተጠቀሱ የl`ኣን አንቀጾች ውስጥ ስለአሳማሚውና ለከሃዲያን ስለተዘጋጀው የእሳት ዓይነት ተነግሯል፡፡ከሃዲያን በእሳት ይቀጣሉ፡፡ አላህ (Y) እንዲህ ይላል፡-

∩⊇⊂∪ τβθ©ΨτΓ⁄□©□ ⊆□∃♦Z9∃# □ν?τ© ⟩Λ⟨ε τΠ⟩θτ□

"በእdƒ ¾T>kÖ<uƒ k" ™<::" (አዝ-ዛሪያት 51:13)

□χθ⇓σ∈=≈ξ. ∃πκ□∉⌉⟩N⟨δυρ ®□∃♦Ψ9∃# ©N⇓γψδθ©_©ρ ⇓ξξ□⌉=σ?

∩⊇⊃⊆∪

"እሳቷ ዕ„‰†¨<" ታnØL†ªK‹::Ÿ"ða‰†¨<U Ã¢T}^K<::" (አል-ሙእሚኑን 23:104)

!∃↓P∈*σ⌉ —∉&∈!θ⇓□υ□υρ ↔!∃∃∈/ . ¯∉B⌊σ©□ ⌈O♥9 ¯τBυρ

∩⊇⊂∪ #Z□□∉⟨ψ□ τ⌋|⊂□∉□≈σ3⌉=∉9 ∃τP⎪□τΦ⎪©ρ&

"u›LI“ uSMÅ¡}—¨< ÁLS' (›eŸò p×ƒ ÃÖwkªM):: Å— KŸPÉÁ" "c¯>"[2] "›ªÒÎ}"M::" (አል-ፈትህ 48:13)

ሙዕሚኖች የሚፍለቀለቅ የሆነውን ¾ËH'ም እdƒ uT>Áeታ¨<c<uƒ Ñ>²? ስጋታቸው ስለሚጨምር Ÿ²=ህ አስከፊ እdƒ እ"Ç=Öwn†¨< ›LI"(Ψ) Ãማጸኑታል::u¾°Kƒ '<a›‹" ¨<eØ የሚከሰቱና ÃI" eKSdcK< ›wÃ Ñ<ÇÄ‹ K=Áeታ¨<c<" ¾T>‹K< 'Ña‹ እጅግ በጣም Ømƒ uSJ"†¨< S<°T>'< ƒŸ<[ƒ K=c×†¨< ÃÑvM እንላለን::ÁKU"U ›ÉKA u"èl IK=" ÁTcw ¾T>‹M ›"É c¨< Kl`ሱ በሚያውላቸው የUÓብ ዓይነቶች ¨<eØ ›eታªi" ›cÖ"nm ¾]'< ብዙ 'Ña‹" Tስተዋል Ã‹LM:: KUdK? Çx¦hÃ¦T`¦›Ãw¦+T+U¦ የõ^õ_ ßTmዎችና ¾¡KÁ¿ ቀለሞቻቸው¦ጠረኖቻቸው¦ጣእV‰†¨<ና ¾UÓw Ã²ታቸው uS<K< u›LI(I) ¾¡ሰጡን ፀÒ-‹ SJ"†¨<" ለመረዳት ይችላል::እ'²=I የምግብ ዓይነቶች Kc¨<'ታ‹" ¾T>ÁeðMÑ¨<" Ÿa+"¦ ›T>*›c=É¦Ÿ`xHይÉ_ƒ¦pvƒ¦zÃታT>"¦T>'@^M" ፈሳሾችን ያስገኙልናል፡፡Ö?"T ሕÃ¨ƒን KSU^ƒ የምንችለውም በ¡Ñu=ው S'ንገድ ስንመገባቸው ነው:: ÃI"ንም ¾U"Å`Ñ¨<ም K^d‹" እ`ካታ e"M ™<::õ^õ_-‹¦›ƒ¡M„‹ና Ø^Ø_-‹ ¾c¨< MÐ‹" ¾UÓw õKÔƒ የሚያሟሉና Ÿõ}— Åeታ" K=ÁeÑ–<Kƒ ¾T>‹K< 'Ña‹ "†¨<::

uÅ¨<'~ Ÿ]' ¾c¨< MÏ ŸLÃ የÖke"†¨<ን Ømƒ ¾UÓw ¯Ã'„‹ Ÿ}¯KÅuƒ Ñ>²? ›"e„ ያውቃቸዋል፡፡ለረዥም ጊዜም ተጎዳኝቷቸው ኖሯል፡፡'Ñ` Ó" u¾k'< ¾ሚÖkUv†¨<ን እ'²=Iን ምግቦች የሰጠው አላህ (I) መሆኑን አብዛኛው ሰው አስቦት አያውቅም፡፡እ"Å¨< 'U wK¨< ¾}Ñ–< SJ"†¨<" እ"Í= U" ÁIM እንደሚጠቅሙትም እንኳ በትክክል ›Á¨<ቅU::እነዚህ ጣፋጭ ምግቦችና መጠጦች የተለያዩ ጥቅሞችን

[2] "ሰዒር" ከገሃነም ስሞች አንዱ ሲሆን÷ትርጉሙም የሚንቀለቀል እሳት ማለት ነው፡፡

የሚሰጡን ድንቅ የአላህ (I) ስጦታዎች ናቸው::KUdK?፡–ከብደቷ ከØmƒ Ó^V‹ የማይዘል የሆነችው ”w ¾UታS`}¨<ን T` ወስደን ብንመለከት በeƒራከቸራል ባህሪው እና ባለው የzÃታT>”“ የT>’@^M ይዘት du=Á ማር ማለት ለሰው ልጅ ጤንነትና ፈዉስ ማለት ነው፡፡¾”x‹” ታታ]’ƒ“ ¾T” ጠቀሜታ ›LI(I) uI`ኣ’< እ”Ç=I ይገልጸዋል፡–

ζ ¯∉B □⊃□∉□♠B∃# ∪βρ& ∪≅⁄τ♠[□∃# □ν<∈) ψ7□/υ□ 4□ψμ⎢ρρ&υρ ∩∉∇∪ τβθ™♥⊂□⎢\τ□ ∃≤ϑ∉Bυρ ⊂□ψφ±9∃# ζ ¯∉Bυρ ∃Ψ?θ©□⎢/ ⊃A∃τ6⊕γ⁄:∃# ⊕7∈ν/υ□ □≅⎢7⇓□ □⊕5\=⎡□∃∃σ⎤ ∉N≡τ□ψϑ♦Ω9∃# ∪ε≅™. ¯∉B □⊆?™. ♣N\O ⎡#∈=τΦ⁄□□X ®>#υ□□° ∃ψγ∉Pθ™⇐⎢/ . ¯∉B ⇓λ©□⁄□σ□ 4 Ωξ™9\□ ψ7∉9≡σ□ □∈⎦ ♦β∈) 3 ⊗♦∃♦Z=∉φ9 √™!∃ξ□∉♥ ∉μ□∉⎤ …⎢μ⎢P≡υθ⁄9ρ& ∩∉®∪ τβρ©□♥3ξ□τΓτ□ 5Θ⎠θσ)∉φ9 Zπτ□Yψ

“Ñ@ታIU ”w”÷ŸÒ^-‹ÿ:Ÿ³ö‹“ c-‹ ŸT>Á²Òlƒ (kö) u?ቷ” እ”É;ታ”ê ›e}T^ƒ::Ÿ²=ÁU (UÉ` Áð^‰†¨<” ÈêªƒÑ) õ^õ_-‹ G<K< እ”ÉƒSÑw:Uǂ ¾}Å[ÑLƒ”U ¾Ñ@ታª” S”ÑÉ እ”ÉƒŸ}M (ÑKçLƒ):: ŸJÊ ¨<eØ ¾}KÁ¾ SM¡ ÁK¨<“ Kc¨< MÐ‹U SÉ;>ƒ Ÿ]’ (×óß ’Ñ`) Ã¨×M::u²=I ¨<eØ KT>Áe}’ƒ’< c-‹ }ÈU` Ãe}ªMuታM::” (›”-’QM 16:68-69)

ስለ T` ›S^[ƒ ቆም ብሎ የሚያስብ ሙዕሚን uH>Å~ ¨<eØ ÁK¨<” }›U` uT>Ñv KS[Çƒ Ã‹LM::T`ን ለማምረት የሚያስችሉ Sc[ታ© Ø_ Gw„‹” ¾Á²< ³ö‹ና u”xቹ ጥረት ¨Å T` ¾T>K¨Ö¨< የአበባ ማር ወይም በኢንግሊዝኛው ’@¡ታር (nectar) የሚባለውና እንዲሁም T\ በ^c< እ”Å¨< ‘U wለው በአÒ×T> እንዳልተገኙ ¨ÉÁ¨<’< ÃÑ’²vM::u²=Iም ¨Å ›LI Ãn[vM::

ይI‹ ƒ”ï ”w Kፈጣሪያችን ÁLƒ ፍጹም ታ³»’ƒ u^c< ለእU’ƒ ¾T>ያበቃ K?Lኛ¨< እ¨<’ታ ”¨<::”x‹ ÃI” ¾Ö^ e^†¨<” uƒÒƒ“ uM¿ e’UÓv` ¾T>ÁŸ“¨<’<ƒ አብዛኛዎቻችን እ”ÅU“eu¨< u^d†¨< ‹KAታ“ º¨<kƒ dÃJ” Ÿ›LI uሚሰጣቸው መመርያ መሠረት ነው::

እንደ eÒ:¨}ƒ:›Ãw“ የመሳሰሉ ሌሎች ¾እ”edƒ ¨<Ö?ቶች አስፈላጊ መሆናቸውን ›LI በቁርኣኑ ተናግሯል፡፡አንዲህም ብሏል፡–

□∈⎦ ∃≤ϑ∉ιB /™3□⊃) ⎡ϒ□Σ (Zoυ□⎠9∉\σ9 ⊗N≈ψ\ ⎢PΦ{∃# □∈⎦ ⎠/™3σ9 ♦β∈)υρ ∃πκ ⎢]∉Bυρ ·ο υ□□∉ς ξ. ⇓⎡∉□≈υZτB ∃πκ□∉⎤ ⎠/™3σ9υρ ∃πκ⊆Ξθ™⇐⎢/ ∩∉⊇∪ τβθ\=™.⎤∋σ?

“በእ”edƒ ¨<eØU K“”} ƒUI`ƒ cß (¡e}ƒ ²Øƒ` Ã,ታÁM):: ŸJÊ‰†¨< (¾¨×¨<” ¨}ƒ) እ“Ö×‹ÑK”:: (Ÿ²=IU uk`) Ÿ”c< u`ካታ ØpV‹” ታÑ—L‹G< (YÒ-‰†¨<”U) ƒSÑvL‹G<::” (አል–ሙእሚኑን 23:21)

ŸÈ”edƒ ¾U“Ñ–¨<” ¾}KÁ¾ ØpU c=’Ó[” *“ከሆዶቻቸው”* ¾T>M ØpeU ›ekUጧM::ለምሳሌ፡– ŸLV‹ ¾UÓw ®<Åƒ“ ¾ÅU ˜<¨<` ሥርዓት ¾T>}`õ መልካም መዓዛ ያለው ወተት የሚባል ንጹህ ðdi ›K፡፡Kc¨< MÏ u×U ›eðLÑ> ¾J’ው ይህ ወተት Ÿ²=I እጅግ በጣም Ÿ}¨dcu ሥርዓት ውስጥ KSÑ–ƒ S‰K< ¾T>ÁeÑ`U ተአምር c=]” ¾Lሟ እÇ] uT>Áካwu¨< eõ^ LÃ የሚጠራቀም ሆኖ ሳለ እÏÓ u×U ጤ@“T KSJ” S‰K< ÅÓV ›Ó^Vታ‹”” Ÿõ ያደርገዋል::የላቀውን ¾›LI(I) È¨<kƒ ¾T>ያሳው K?L¨< ተአምር ÅÓV ÃIን ’ß ¨}ƒ ለማምረት የሚያስፈልገው ጥሬ ሃብት ›["ጓÈ d` ብቻ SJ’< ˜¨< ፡፡ነገር ግን ¨}ƒ ›U^‹ እ”edƒ ከ›["ÒÈው ”Ø[’Ñ` ይህን ነጭ ፈሳሽ ለመፍጠር ችለዋል፡፡ÃI” ›ስደናቂ ሥርዓት uእንስሳቱ ¨<eØ KðÖ[¨< ›LI(I) UeÒ“ ይገባው !

∃→□⊇εE /™3□⊃) ⎧Υ□Σ (Zoυ□⎫9∉⎩σ9 ⊃O≈ψ⎩⎪PΦ{∃# □∈⎭ ⎫/™3σ9 ♦β∈)υρ
∃T∃∉9%σ{ ∃•Ψτ7♥9 5Θψ□υρ 7⊥⎫□σ⎫ ∪⎭⎪⎬τ/ . ∉B —∉μ∉Pθ™⇐⎪/ □∈⎭
∩∉∉∪ τ⎭⎪ ∈/⊂□≈≠±=∉φ9 ∃Z ⎧⊆←!∃ψ□

“በእ”edƒU ƒUI`ƒ cß (›U`) ›KL‹G<::KT>ÖÖ<ƒ }eTT> ¾J’” ”ëሕ ¨}ƒ ŸÇ†¨< ¨<eØ Ÿð`e“ ŸÅU ShŸM (ÚUk”) እ“Ö«ኋK”::” (›”-’QM 16:66)

¨}ƒ ÈÏÓ u×U ÖnT> ¾J’< u`ካታ ”Ø[ ’Ña‹” የÁ²ና uMÐ‹U J’ u›ªm-‹ ¾›SÒÑw ሥ`¯ƒ ¨<eØ ÈÏÓ Ÿõ}— ሥõ^ ያለው መሆኑ ይታወቃል፡፡

uSÖ’< ›’e}—“ uUÓw Ã²~ Ÿõ}— ¾J’¨< K?L¨< ¾È”edƒ ¨<Ö?ƒ ÅÓV È”ቁላል ነው፡፡እንቁላል በT`a+”፣በzይታT>”“ በመአድን (T>’@^M) ይዘቱ በጣም የሚታወቅ K?Lኛ¨< የአላህ (I) }ÈU` ˜<::ዩ›’e}— Ó”³u? (እሳቤ) ባለቤት የሆነችው Êa u¾k’< የምታመርተውን È”lLM uT>ÁeÅ”p G<’@ታ ƒgõ’ªK‹::Ö”ካ^¨< ¾›”lLM ió” ¨ÃU p`ò~ uðdg< ²<`Á È”Èƒ K=c^ È”Å‰K ¨ÃU ðdg< u²=I Ö”ካ^ ió” ¨<eØ እንዴት K=Ñv È”Å‰K ¾T>Áew ›”É ሙዕሚን ÈÏÓ Øuv© eKJ¨< É”p }ðØa የሚኖረው ›É“qƒ ይጨምራል፡፡ul`e LÃ u×U ›eðLÑ> ናቸው }wK¨< u›”Ç”É c-‹ ¾T>ታcu<ት ¾}Kያ¿ ፈሳሾችም እንዲሁ ¾T>Ñ–<ƒ Ÿ°êªƒ ˜<:: pÖKA‰†¨< ¾}KÁ¿ ሥ`¯„‹ ካKñ uኋL vK Ø\ Ö[” ßTmዎች ይJ“K<::u}SddÃ ›ð` LÃ ¾T>upK< ug=-‹ ¾T>qÖ\ ¾}KÁ¿ °êª„‹ ¨c” ¾K?K¨<” ¾ð×]ያ†¨<” ›pU፣°¨<kƒ“ እዝነት uÓMê ÁdÁK<::ቁርኣን ኢንዲህ ይለናል፡–

υ□⎩□ξ⎩υρ ;M≈ξ♥ρ⟨□⎪⎩♦B ;M≈♦Ψψ_ ρϑτ±Σρ& ⎫□∉%♥!∃# υθ⎩δυρ
…©&⎡#◊2⎡& ∃÷□∈=τΦ⎭□⎩X τ⎨⎫□♦□9∃#υρ □≅⎪□♦Z9∃#υρ ;M≈ξ♥ρ®□⎪τB
7μ∈7≈τ±τΦ©B υ□⎫□ξ⎩υρ ∃∴κ∪:≈τ±τΦ©B □χ∃♦B□□9∃#υρ □χθ⎪Γ⎪□♦□9∃#υρ
4

"እ'c< Á Çe ¾T>Å[ÓL†¨<"“ ¾TÃÅ[ÓL†¨<ን ›ƒ¡M„‹ ¾ðÖ[¨"<:: ¾}U'" ªõ"U¦×ÆT†¨< ¾}KÁ¿ ¾J'< ›^ÆÑ„‹"U(p'é†¨<) }SddÃ (×ÆT†¨<) ¾TÃSdcM ¾J'< ¾²Ã~"“ ¾|T" }¡KA‹"U (¾ðÖ[¨<)::" (ኦል-ኦንኦም 6:141)

እ"É"SÑv†¨< uðÖ[M" የምግብ ዓይነቶች ¨<eØ አላህ (I) eõ` lØ` ¾K?ላቸው u[ÿቶችን ›ስቀምጦልናል::አላህ (I) የሰው ልጆችን በድሎትና በድህነት ወይም በተለያዩ የሕይወት ደረጃዎች እንደሚፈትናቸው ተናግሯል::በፈተናው ታግሰው SMካU vl`ይ የT>Ád¿ƒን እንደሚወዳቸውና uSÜ¨< ¯KU ማለቂያ የሌለውን ¾Ë'ƒ ፀÒ እንዳዘጋጀላቸው ul`ኣ'< ተናግሯል::KUdK?፡-¾}¨c'< c-‹ Ø\ ¾T>vK¨<" ¾l`e ¯Ã'ƒ c=SÑu< የተወሰኑት ÅÓV በተቃራኒው ኦነስተኛ የሆነ ነገር ይመገባሉ::u²=lU እንደቁርሶቹ መለያየት ሁሉ ¾}KÁ¿ vሕ`Áƒ" ያሳያሉ::S<°T>" GwታU ቢJንም ባይሆንም ወይም ጥሩ ቁርስ ቢበላም ባይበላም G<M Ñ>²? ¾›Ll" ¨<È'ታ በሚያገኝበት ተወዳጅ vሕ]ው LÃ ተገኝቶ ð×]¨<" ŸMu< እያመሰገነ Ã*^M::ባለፀጋ Ÿ]' vK¨< 'Ñ` ¾TÃኮራና የማይመጻደቅ c=J" ድH Ÿ]'U በድህነቱ አይማረርም::»"É S<°T>" u²=l ¯KU LÃ የሚገኙ ፀጋዎች uS<K< SgÒÑ`Á SJ"†¨<"ና በሕይወት እስካለ ድረስ በፈተና ውስጥ እንደሚኖር ያውቃል::¾c¨< MÐ‹" uØ\" uSØö 'Ña‹ እ"ÅT>ðƒ"†¨< አላህ (I) }"ÓÕM፡-

∃υZ⎛⎕σ9∈)υρ (ZπυZ⎜Φ∉⎤ ∈⎕⎞⎕σ⎕⎛:∃#υρ ∈η⎕⎛≥9∃∃∈/ N™.θ⎝=⎞7τPυρ ∩⊂∈∪ τβθ©⎝ψ_⎞⎕⎝?

"KSð}"U u¡ñU uÅÓU እ"V¡^‹ª"::(SÚ[hU) ¨Å— ƒSKdL‹G<::" (ኦል-ኦንቢያእ 21:35)

በመሆኑም ሕÃወ-" uኢስላማዊ ሥርዓት የሚመራ ›ንÉ ሙዕሚን ›Ll (I) ዘንድ ጥሩ ምንዳ የሚያስገኙለት የተሰጡት ፀጋዎች dÃJኑ uፀÒ-‡ LÃ የሚኖረው አSKካŸƒ መሆኑን Á¨<nM::ሙዕሚን ባለፀጋ ባይሆንም እንኳ አላህ (I)ን ከልቡ ያመሰግነዋል::¾ËH'ም እdƒን አስከፊነት KT>Áeታ¨<c<ት" ŸMv†¨< ›U¨< KT>ÁScÓ'<ƒ uKÑd†¨< ፀÒ LÃ እ"ÅT>ÚU`L†¨< ›Ll ተናግሯል::

(⎞N™3↓Pψ⎕⎕∈⎕ς{ ⎛O⎝?⎞⎕ξ6ξ♥ ⎦⎝⎦σ9 ⎞N™3⎕/υ⎕ ⎕χ♥⎕ρəσ? ⎛⎕∈)υρ ∩∠∪ ©⎕⎕∉⎕τ±σ9 ⎕∈1#ξ⎕τ© ♦β∈) ⎜Λ™ν⎞⎕ξ⎕⎕2 ⎦⎝⎦σ9υρ

"Ñ@ታ‹G<U:-Ÿ›ScÑ"‹G<ኝ (ŸፀÒÂ) ›¡ML‹ª"<::Ó" ŸhÇ‹G< p×ቴ w`~ (እ" ¾Ÿó) ¨"<::uTKƒ uÓMê v`Ë Ñ>²? (¾]¨"<"U ›eታ¨<e)::" (ኢብራሒም 14:7)

በዙርያው ¾T>Ñ–< እ"Ÿ" የKi Te[Í-‹"“ ¾UÓw" ›eðLÑ>'ƒ ŸÓUƒ ያስገባ ሰው የተለያዩ UÓx‹ን KSSÑw እ"É"‹M ¾}ðÖ\ት" ¾›ፍ ¡õKAቻ‹ንን" ¾ሥ^-‰†¨<" SK¢ታ© እdu? KT¾ƒ Ã‹LM::Ÿ"ðር፣

Ø`ስ፣ሀLስ፣S”ÒÒ፣¾U^p ›=Ö=ና uT>K=Ä*‹ ¾T>qÖ\ lªd~ õèU uJ’ lw[ƒ u}SddÃ Ñ>²? ¨<eØ ÁKአንዳች እ”póƒ ¾¾^d†¨<” }Óv^ƒ uƒÒƒ uTŸ“”” ›”É” c¨< KSSÑw Áe‹K<ታM::Ø`e ሀÓx‹” ሲሰባብር ሀLe ÅÓV uÖ”ካ^¨< Ö<”‰-‡ ሀÓu<” ¨Å Ø`f‹ SHM ያለማቋረጥ ይገፋል፤ተመጋቢው ሀLሱን u}Ñu=¨< xታ LÃ ሲያሳርፍ S”ÒÒ-‡ ደግሞ Ø`f‡ን በማገናኘት ምግቡን እ”ዲታኘከ ያÅ`ጉታል::Ÿ”ð` uuŸ<K< የጥበቃ ዘብ በመሆን ሀÓቡን ከመውደቅ ይከላከላል::እነዚህን አካላት ¾Sሠ[~ƒ ¡õKA‹ õèU uJነ ስምምነት አብረው ይሠራሉ፡፡KUdK?፡–vL†¨< p`ê“ ›kTSØ Sሠ[ƒ ሀÓw” KScvu`“ KT–¡ ¾T>ÁÑKÓK<ት ጥርሶች ¾T>ታ²²<ƒ uÁK<uƒ xታ J”¨< uT>ሠ\ƒ ¾ሥ^ ¯Ã’ƒ ብቻ ”¨<::ÈÁ”Ç”Æ Ø`e Ÿ}n^’>¨< ØCe Ò` }vwa KSሥ^ƒ እ”Ç=‹M u}¨c’ Ñ>²? ¨<eØ እ”Ç=ÁÉÓ“ ለተወሰነ ጊዜ እ”Ç=qÃ ÃÅ[ÒM::እ’²=I የአፋችን ክፍሎች Ãl” ተግባራቸውን የሚያከናውኑበት ᵒ¨<kƒ እንደሌላቸው እርግጥ ነው፤uSŸŸL†¨< ÁK¨<” eUU’ƒ KS¨c”U J’ LKS¨c”ም ›Ã‹K<U፡፡ስለሆነም እÏÓ በጣም ¾}ª×Kƒ ይህ p”w` እ”ዲሁ uÉ”Ñƒ ¾}Ñ– ሳይሆን እÁ”Ç”Æ ክፍል ¾ተፈለገውን Ów KSUታƒ uT>‹Muƒ መልኩ የተፈጠረ በመሆኑ ነው፡፡[3]ቁርአን እንዲህ ይለናል፡–

∩⊄∪ #∴□□∉□⌋)σ? …| νυ□≤□σ)σ⌉&™⌠©ξ↔ ♦≅◊2 τ,ν=ψζυρ

“G<K<”U ’Ñ` ¾ðÖ[“ uሥ¯ƒU ¾SÖ’ (›ሀLj ”<)::” (ኦል-ፋርቃን 25፡2)

›Ll እ’²=l” ’Ña‹ uS<K< ¾ðÖ[¨< ¾c¨< MÐ‹ ሀÓx‰†¨<” ukLK< እ”Ç=ÁÑ–<፣እ”Ç=ÖkS<፣እ”Ç=Åc~ና እንዲያመሰግኑት ”¨<፡፡

›”É S<°T>” K=Á}Ÿ<`uƒ ¾T>Ñv¨< K?L¨< እ¨<’ታ ÅÓV uSዘጋጀት LÃ ÁKን ሀÓw ÁKU”U ድካም uTi}ƒ“ uSpSe ብቻ KSK¾ƒ S‰K< LÃ ”¨<::ÃIም የሚሆነው ለዚህ }Óv^†¨< የሚያገለግል U”U ¯Ã’ƒ eMÖ“ vM}c×†¨<፣uሕÃØƒ ዘመኑ ¨<eØ ÁKአንዳች ¡õÁ dÃcK‡ uT>ያገለግሉትና eKT>ሠ\ƒ ’Ñ` U”U ¯Ã’ƒ Ó”³u? በK?L†¨< ድንቅ Ÿ}ðØa ¨<Ö?ƒ uJ’< ¾SpSÑ“ ¾Ti}ቻ lªd~ ”¨<::¾c¨< MÏ ጣዕU” KSK¾ƒ ¾T>‹Muƒ ¾eT@ƒ lªe vÃ*[¨< *a ¾eÒ፣¾›d፣¾›ƒ¡Mƒ፣¾S[p፣¾õ^õ_ዎችና ¾}KÁ¿ ጭማቂዎች ጣዕV‹ ƒ`Ñ<U vM’u^†¨< ’u`::Ÿ²=IU በላይ ምግቦቹ Ø\ ÁMJ’ ጣዕU K=*^†¨<“ Jዳችን ላይ ችግር ሊያስከትሉ ¾T>‹K< uJ’< ’u`::¾}KÁ¿ ጣዕሞችና ጣዕU” KSK¾ƒ ¾T>Áe‹K< ¾eT@ƒ lªdƒ Kc¨< MÐ‹ ብቻ በተለየ መልኩ የተፈጠሩ መሆናቸው Ø`Ø` ¾K¨<U::ስK²=I እ’²=I” Ñ<ÇÄ‹ †M TKƒ ¨ÃU Ö”pq ›KT¨p ƒMp eI}ƒ ÃJ“M::›Ll Kc¨< MÐ‹ መልካም ሲሣዮችን እንደፈጠረላቸው ተናግሯል፡–

υ™!∃ψϑΥΥ9∃#υρ #Ψ□#τ□σ% υ∨⟩□Φ{∃# ©N◊6σ9 □≅ψ⟨ψ_ □∉%♥!∃# ♠!∃# ζ ∉ιB Λ™λσ%ψ□υ□υρ ⟩N◊2υ□υθ⇓≠ ζ ⌈Υ⎪μρəσ⌉ ⟩N◊2υ□♣θ|≠υρ [™!∃οΨ∈/

[3] ሁሉም የሰውነት ክፍሎቻችን የተፈጠሩት ለየራሳቸው ዓላማና ግብ ከሆነ የነዚህ አካል ክፍሎች ዉህድ የሆነው የሰው ልጅ እንዴት ያለ ዓላማ ተገኘ (ተፈጠረ) ተብሎ ይታመናል? ከሃዲያን ለምን አያስተነትኑም? (ተርጓሚው)

□Yυ□ ♠!∃# □□υ□∃τ6τΓσ⌉ (⎛⎝N◊6□/υ□ ♠!∃# ©N™3∉9≡σ□ 4∉M≈τ6⊆η□♥⇐9∃# ∩∉⊆∪ □⎛⎝∉ϑν=≈ψ⎛⎝9∃#

"›LI Á UÉ‹" ¾[Ò‹÷cTÃ"U ¾ታ'θ (×ሪÁ) ÁÅ[ÑL‹G<" Åՠՠ}"U ¨<w u]' ›ኳጓ" ¾k[é‹G<÷SMካU c=dÄ‹"U ¾KÑd‹G< (›ULj) "<::Ñ@ታ‹G< ›LI ÃI "<::ïw' ¾ KTf Ñ@ታ K]"< ›LI ÃG<"::" (ጋሬር 40:64)

ለሚያገናዝቡ c-‹ የተለያዩ ጣዕሞችና ተአምራዊ ይዘታቸው ›LI" ለማስታወስ፣uT>Ñv ለማድነቅ፣ ከልብ ለማወደስና ለማመስገን የሚያስችሉ ነገሮች ናቸው::ÅÁ"Ç"Æ ×óß UÓwና SÖØ የተፈጠረው በ›LI(I) መሆኑን ¾T>ያ"<p ሙዕሚን G<ልጊዜ ለመመገብ ሲዘጋጅ ›LI" ÁScÓነዋM፡፡ቁርአን እንዲህ ይላል፡-

∃ψγ≈υZ⎛⎝□υ□⎛⎝μρ& ⎛⎝πτΓ⎛⎝□ψϑ⎛⎝9∃# ⇒∨⎛⎝□Φ{∃# ©N⎛⎝λ°; ·πτ□#υ™υρ ∩⊂⊂∪ τβθ⎛⎝=◊2⌉∂τ□ ⎛⎝μ⎛⎝Ψ∉ϑσ⌉ ∃{7ψμ ∃πκ⎛⎝]∉B ∃oΨ⎛⎝_{□⎛⎝ζρ&υρ ∃τP⎛⎝□⁄ϕσ⌉υρ 5=≈oΨ⎛⎝©ρ&υρ 9≅□∉□↓Y ∉ιB ;M≈♦Zψ_ ∃ψγ□∉⌉∃oΨ⌉=ψ⎛⎝ψ_υρ ∃τBυρ —⊆ν⊂□ψϑρO ∉B (#θ⎛⎝=◊2⌉∂υ□∉9 ∩⊂⊆∪ ∪βθ©□©⎛⎝9∃# ζ ∉B ∃πκ□∉⌉ ∩⊂∈∪ τβρ©□◊6⎛⎝±o□ □ξσ⌉ρ& (⎛⎝N⊆γ□∉□⎛⎝□ρ&⎛⎝μ⎛⎝Γν=∉ϑτ©

"¾V}‹"< S_f K"c< (Ø|) UMjf "f::QÁ"< ›Å[Ó"f::Ÿ'ሷU õ_" ›"×"::Ÿ'c<U ÃSÑvK<::Ÿ"<eՠU Ÿ²"vv" Ÿ"Ã" ¾]'< ¾›f;Mf xታ-‹" ›KT"::U"ä‹"U Ÿ"<eՠ ›ðKp"::Ÿõ_-‡ ÃSÑu< ²"É (ÃI" ðθU")::(ÃI" G<K< θÒ) ÅÐ‰†"< ›LKS<fU::(K²=I G<K< "<Kታ‹") UeÒ" ›ÁÅ'c<U";" (ያሲን 36:33-35)

⎛⎝Mν=∉ϑτ© ∃≤ϑ∉ιB N⇓γσ9 ∃υZ⎛⎝)ν=ψζ ∃↓Pρ& (#⎛⎝ρτ□τ□ ⌠Oσ9υρρ& ∩∠⊇∪ τβθ™3∈=≈τB ∃ψγσ9 ⎛⎝M⇓γσ⌉ ∃ς9≈ψ⎛⎝⎛⎝Pρ& !∃υZ□∉□⎛⎝□ρ& τβθ⎛⎝=™.⌉∂τ□ ∃πκ⎛⎝]∉Bυρ ⎛⎝N⎛⎝κ®5θ™.υ□ ∃πκ⎛⎝]∉ϑσ⌉ ⎛⎝N⎛⎝λμ; ∃ψγ≈oΨ⌉=♥9σ□υρ □ξσ⌉ρ& (⇐>⊆□∃τ±τBυρ ⇓⌠∉□≈oΨτB ∃πκ□∉⌉ ⎛⎝N⎛⎝λμ;υρ ∩∠⊄∪ ∩∠⊂∪ □χρ©□™3⎛⎝±o□

"K"c< ÅÐ‰‹" Ÿሠሯ†"< 'Ña‹ SካŸM u"c< ¾vKu?f'ነf ሥ" ¾ªK< Å"edf" Å"ÅðÖ'"L†"< ›Á¿U";(Å"ሻI" Å"edf) K"c< ¾}Ñ| Å"ÇÅ[Ó"L†"< (›Áe}"<K<U";) ŸSካŸL†"< Ÿዕ KA‡" ÃÒMՠ†ªM:: Ÿዕ KA‡" ÅÓV ይSÑՠ†ªM::K?KA‹"U ØpV‹÷¾T>ÖÖ<f"U ("}f) (Ÿ"c<) ÁÑ—K<::ታÉÁ (K²=I G<K< "<Kታ‹") UeÒ" ›ÁÅ'c<U";" (ያሲን 36:71-73)[4]

[4] አላህ (I) እንስሳትን ለሰው ልጅ አግርቷል፡፡ ይህ ባይሆን ኖሮ እንደ ዝሆን፣ጎሽ፣ ቀጭኔ፣ወዘተ ያሉትን እንስሳት የሰው ልጅ በቁጥጥር ስር ማዋል ባልቻለ ነበር፡፡ እንደ ግዙፍነታቸው ቢሆን ኖሮ የሰው ልጅ ሳይሆን እነርሱ ነበሩ የሰው ልጅን በቁጥጥር ስር የሚያዉሉት፡፡ወደ

አንዳንድ ሰዎች U”U እንኳ ፍላጎታ†¨<” የሚያሟሉ ×óß UÓx‹”“ SÖÙ‹” ለረዥም ዓመታት ሲÖkS< የቆዩ ቢሆኑም በእውነታው ዙርያ ማሰላሰል እንዳለባቸው ግን አስበው አያውቁም፡፡ አለማመስገናቸው ሳያንሳቸው እነዚህ ወደር የለሽ ፀጋዎች በአላህ (I) የተፈጠሩ መሆናቸውን ያስተባብላሉ፡፡ይህ ›SKŸŸƒ የተሳሳተ c=J” ›LI (I)” አመሰገኑትም አላመሰገኑትም uቀጣዩ ዓKU ከተጠያቂነት እንደማያመልጡ ግን S`dƒ ¾Kv†¨<U።

ሙዕሚን የc¨<’ት ክፍሎቹ በአደራ መልክ የተሰጡት መሆናቸውንና ይህን ወደር የለሽ ፀጋ በሚችለው አቅሙ ተንከባክቦ Ö?“T uJ’ SMŸ< K=ይዘው እ”ÅT>Ñv Á¨<nM::¾}KÁ¿ ሥ^-‹” Kማከናወን Ö?“T SJ” እ”ÇKuƒ“ K²=lU ¾}S×Ö’ UÓw SSÑw እንደሚያስፈልገው Á¨<nM፡፡uS„ ƒ]K=Ä” (100000000000000) የT>qÖ\ ሴሎቹ ለመጎልበት፣ራሳቸውን ለማደስና ተግባራቸውን u}Ñu=¨< S”ÑÉ KTŸ“” እንዲችሉ የአካል ክፍሎቹ ¾T>Áeፈልጋቸውን የUÓብ ዓይነቶች SSÑw እ”ዳለበት Á¨<nM::ul`ስም J’ uK?L ¾SSÑቢÁ ሰዓቱ Ö?“T“ }ðØaአዊ UÓx‹” w‰ የሚመገብ ሲሆን ÔÍ= UÓx‹” ×óß“ ማራኪ መስለው ቢታዩትም እንኳ ለSጠቀም አይሞክርም፡፡Ãl” በተመለከተ ስንፍናም ሆነ ቸልታ አይታይበትም፡፡KUdK?፡– (ምንም እንኳ ብዙ ሰዎች ውሃ ደጋግመው መጠጣት ባይፈልጉም) እርሱ ግን የአካል ክፍሎቹ }ÓvC፣የሰውነቱ ከመርዛማ ንጥረ ነገር (ቶክሲክ) ራሱን የማጽዳት አቅም እንዲሁም É¥ካምና Éw`ƒን የማስወገድ ብቃቱ የሚወሰነው በሚጠጣው የውሃ መጠን መሆኑን ያውቃል፡፡በመሆኑም uk” ¨<eØ ¾T>ያስፈልገውን Ö¨<H SÖን ይወስዳል፡፡የአላህ መልዕክተኛ (I) የውሃን ጥቅም በብዙ ቦታዎች ላይ ተናግረዋል፡፡ለምሳሌ፡–በአንድ ጉዞ ወቅት የሆነ ቦታ ላይ ተቀምጠው ሰሃቦቻቸውን ውሃ እንዲሰጧቸው ጠይቀው በውሃው እጃቸውንና ፊታቸውን ከታጠቡና ከላዩ ላይ ትንሽ ከጠጡ በኋላ ሰሃባዎቻቸውን እንዲህ ብለዋቸዋል፡– ***"ከዚህ ዉሃ ላይ ትንሽ በፊታችሁና በደረታችሁ ላይ አፍሱ"*** (አል ቡኻሪ)

ነቢያችን(ρ) ውሃን ጠጥተው ሲያበቁም እንዲህ ብለዋል ***"ምስጋና ለአላህ ይሁን ይህን ውሃ በእዝነቱ ጣፋጭና ማራኪ ያደረገ፣ጨዋማና ጣዕም አልባ ያላደረገ፡፡" (ኢማሙ ጋዝሊ፣ኢህያዕ ዑሉመ ዲን)***

uS”ÑÉ LÃ

ፓርክ (ዙ) አያስገቡንም ነበር፡፡ግና አላህ (I) እነርሱን ለኛ አገራልን፡፡ምስጋና ይገባው! (ተርጓሚው)

ሰዎች l`d†¨<” በልተው ለሥራ ሲዘጋጁ u¾ሥ^ xታ†¨<“ uK?KA‹ eõ^-‹ ¾}KÁ¿ Ñ<ÇÄ‹ ሊያጋØሟ†¨< እ”ÅT>‹K< ያስባሉ::»w³—¨< c¨< k’< ŸSUg~ uòƒ K=ÁŸ“¨<”¨< ¾T>Ñv Ñ<ÇÃ Ã*[ªM::Ãl” Ñ<ÇÃ ›Ll ul`ኣ’< ›w^`„ታM::እንዲህ ይላል፡-

∩∠∪ Ωξ□∪θσ⇔ ∃[σ⎫7ψ□ ⊆□∃πκ♦]9∃# □∈⎭ψ7σ9 ♦β∈)

“L”} uk” ¨<eØ- (¾’<a Ñ<ÇÃl” KTŸ“”) [»U (Ñ>²?) ›Kl::” (›M-S<²T>M 73:7)

∩⊆∠∪ #Ψ□θ◊±⎩Σ υ□∃πκ♦]9∃# □≅ψ⎩ψ_υρ

“k’<”U S”kdkh ÁÅ[ÑL‹G< (›ULj) ”¨<::”(›M-ñ`n” 25:47)

S<°T>” Ÿò~ ÁK¨<” k” የሚያስበው ¾›Ll” ¨<Èታና ከፍተኛ ጥረት የሚጠይቀውን ጀነትን ለማግኘት የሚችልበት Ø\ ›Ò×T> ›É`Ô ”¨<::¾~” ÁlM ሥራ ቢበዛበትም ¾›Ll” ¨<Èታ KTÓ–ƒ ŸS×` ›Ãቦዝንም::uመሆኑም uc<[~M ’UM 19ኛው አንቀጽ ላይ እ”Å}ÑKç¨< c<KÃT” (Ù) uk” ¨<eØ TŸ“”” eLKv†¨< }Óv^ƒ ›Ll”(I) ¾Ö¾luƒ” UdK? ÃŸ}LM::

□□τΦψϑ ⎩≠P τ□™3⎪♥ρ& ⎪βρ& ⎦©⊆_⎪©∈□⎪ρρ& ⊃β>υ□ τA∃σ%υρ □≅υH⎡∑ρ& ⎪βρ&υρ □□τ∃∈!≡υρ 4□ν?τ©υρ ∞□ν?τ© ⎪M⎪ϑψ⎩⎪Pρ& ⎦©⊃Λ♥9∃# ξ8≠□∃τ7≠© □∈⎦ ψ7≠ΓπH⎪θτ□∈/ ©⊆_⎤=⊕ζ⎪□ρ&υρ ⎪μ8⎪⊇⎫□σ? ∃[σ∈=≈⎪≠ ∩⊇®∪ □⎧⊕σ∈=≈′ℑ9∃#

“Ñ@ታÅ JÃ! K’@“ K`LÐŠ eKKÑeŸ” θÒl ›ScÓ”l÷¾Uƒ”Å¨<” SÅ`ካU ሥሥ^U ²”É ›e‹K¨::uÅ”ƒlU ŸSMካU va‹l (Å[l) ¨<eØ ›eÑv¨::”›K¨<U::(›”-`UM 27:19)

¨Å ƒUl`ƒ u?ƒU J’ ¨Å ሥ^ xታ KS3′ Ÿu?~ ¾ወጣ c¨< uS”Ñድ LÃ የ}KÁ¿ c-‹ና ሊያስብባቸው የሚገቡ Ñ<ÇÄ‹ ያጋጥሙታል:: የሚያስተውላቸው ’Ña‹ uS<K< u›Ll (Ψ) °¨<kƒ e` ÁK<“ G<K<U Kአንዳች ¯LT uCc< õLÔƒ w‰ ¾}Ÿc~ ¨ÃU ¾T>*\ መሆነቸውን ያውቃል::S<ÆT>” በዚህ ግንዛቤው ቀና ብሎ ¨Å cTÃ uT>SKŸƒuƒ Ñ>²? cTÃU እ”Ç=G< Kሆነ ¯LT uT>ÁeÅ”p G<’@ታ u›Ll(I) ¾}ðÖ[SJ’<” Ã[ÇM::¾cTÃ” ›ð×Ö` u¯Ã’< ›Ã„ KTeተªM ŸS‰K< uòƒ ቀጣዩ ¾l`ኣ” ›”kê በሚከተለው መልኩ አስቀድሞ ያብራራው መሆኑን Ãገነዘባል፡-

(∃Ω⇓θ◊□⎭τ⁄X ∃Z□⎭)ψ□ υ™!∃ψϑΥΥ9∃# ∃υZ⎤=ψ⎩ψ_υρ)

“cTÃ”U ¾}Öuk ×ć‹Á ›Å[Ó”¨<::”(›M-›”u=Á› 21:32)

cTÃ “የተጠበቀ ×`Á” J* K=ÁÑKÓM ¾‰K¨< uŸvu= ›¾` U¡”Áƒ ”¨<::Ãl Ÿvu= ›¾` ዓKU” በማካበብ Kc¨< MÐ‹ lM¨<“ Ÿõ}— ›eተªê* ያደርጋል:: Ÿlª¨< ¨<eØ ተነስተው ሕÃ¨ƒ vL†¨< ’Ña‹ LÃ Ÿõ}— Ñ<Çƒ

KTÉ[e ¾T>‹K< Ú[a‹” እያጣራ ¨Å S_ƒ ¾T>ÖÑ< ግዙፍና ረቂቅ የጠፈር ብትንታኝ አካላትን በመቢታተን ¯KT‹””“ u¨<eጧ ÁK<ƒ” ነያዋንን Ÿ›eð] ›ÅÒ ÃታÅÒ†ªM፡፡በተጨማሪም ከዜሮ በታች ሁለት መቶ ሰባ ÉÓ] ሴንቲግሬድ (c?Mge) ¾T>ÑS}¨<” ¾lª p´n²? ÃŸLŸLM::U”ም እ”ኳ ›”Ç”É c-‹ Ãl” ታLp °¨<’ታ ŸU”U vÃqØ\ƒU ከሰማየ ሰማያት ተነስተው ሊጎዱን ከሚችሉ ነገሮች ተጠብቀን ለመኖር የምንችልበትን U‡ ¾J’ ትክክለኛ ¾S*`Á ስፍራን አላህ (I) ðØaMናል፡፡k“ wKA cTÃ” የሚቃኝ ሰው ውበቱንና እ”Ÿ” የለi ›ð×Ö\” ¨ÉÁ¨<’< እ”ÅT>Áe}¨<M ›Ll(I) ul`ኣ’< }“ÓሯM:-

∪_]=ψζ □∈⌋3□τ□σ? ∃♦B (∃]%∃τ7∉⇔ ;N≡υθ≈ψϑψ□ ψ⎛⎞7ψ_□ τ,ν=ψ_{ □∉%♥!∃# ∉B 3□τ□σ? ⎠≡ψδ υ□|∩τ7⎠9∃# ∅⎛⊕_⎞□∃∃σ⎤(;N®θ≈ξ□σ? ∉B ∩ ≈υH |θ♣□9∃# ⎛=∈=σ)Zτ□ ∪⌋⎢⎢σ?♣□ξ. υ□|∩τ7⎠9∃# ∅⎛⊕_⎞□∃# ♣N⎝O ∩⊂∪ 9□θ™⇐⎝⎤ ∩⊆∪ ·□□⊕ϒψμ υθ⎝δυρ ∃Ψ∞⊕□%σ{ | □|∩τ7⎠9∃# ψ7⎠□σ9∈)

“Á cv~” cTÁƒ ›”Æ” ŸK?L¨< uLÃ ›É'Ô ¾ðÖ[(›ULj) ”¨<::υM-[QT” ðÖ^ ¨<eØ p”×ƒ Ñ<ÉKƒ” ›ƒSKŸƒU::(¾cTÁƒ” ›ð×Ö') uT>Ñv ›e}¨<M! ›”Ç‹ e”Øp” (Ñ<ÉKƒ”) ታÁKl”; ÅÓSI÷ÅÒÓSI ›e}¨<M! ¯Ã”l ¾}ª[Å“ ¾ÅŸS J♦ (›”Ç‹ Ñ<ÉKƒ” T¾ƒ }e♦ƒ) ¨Å ›”} ÃSKdM::” (›M-S<Mj 67:3-4)

እU’ƒ ኖሯቸው ለሚያስተውሉ c-‹ ucTÃ“ uS_ƒ የ›ð×Ö` ሥነ-ጾች ¨<eØ w²< }ÅU^ƒ ›K<L†¨<:: አላህ (I) እንዲህ ይላል፡-

ψ#⎠□ξ. ⎢M⇓γσ%⎝θσ⎤ ∉™!∃ψϑϒϒ9∃# □ν<∈) (#□ρ©□⇑◊Zτ□ ⎛Oν=σ⎦ρ& ∩∉∪ 8λρ©□⎝⎤ ∉B ∃oλμ; ∃τBυρ ∃ψγ≈♦Ψ↑□ψ□υρ ∃ψγ≈oΨ⎠□τ⊥τ/ ζ©⊕□≡υρυ□ ∃πκ□∉⎤ ∃υZ⎠□σ)⎠9ρ&υρ ∃ψγ≈τP |□ψ□τB υ∨⎝□Φ{∃#υρ ∩∠∪ Zoυ□⊕∩⎝7σ? 8κ□∈γτ/ ≤λ |ρψ□ ∪ε≅™. ∉B ∃πκ□∉⎤ ∃υZ |Φυ;/Pρ&υρ ∩∇∪ 5=□∉Ψ□B 7□⎝6τ© ∪ε≅™3∉9 3□τ□⎠.∉□υρ

“ŸuLÁ†¨< ÁK¨<” cTÃ÷›”Ç‹ i”l` ¾K?K¨< ›É'Ñ” Å”Ė ƒ Å”ÅÑ’v”¨<“ Å”ª e²w”¨<÷›Á¿U”; UÉ'”U ²[Ò“ƒ::Ÿu৭ÿዋም Ò^-‹” ›qU”::Ÿ¨<eØU ›eÅd‹ ¾J’< (¾ÅÊ²ƒ) ¯Ã’„‹” G<K< ›ukM”::(¨Å ›Ll) }SLj‹ KJ’< ›ÑMÒÄ‹ G<K< (Øuv‹””) KTd¾ƒ (¾Lk ‹KAታ‹””) KTeÑ”²w (Ãl” ðθU”)::”(nõ 50:6-8)

እÃታ¨<” ŸcTÃ ¨Å UÉ` በሚመልስበት ጊዜም ሌKA‹ Te[Í-‹” Áe}¨<LM::u²=l U”U dÃð^ እ”ÅMw uT>^SÉuƒ S_ƒ ¨<eØ KTS” ¾T>Áe†Ó` S<kƒ ÁለW ”magma” የሚባል ¾kKÖ ›Kƒ አለ፡፡Ãlŋŋŋŋ ¾kKÖ ¯Kƒ ¾T>Áካww የመሬት ió”ም ያለ ሲሆን ይህን ሽፋን Ÿቀለጠው አለት Ò` ስናነጻጽረው ግን ÈÏÓ u×U ee ”¨<:ÃÌ ÅÓV ¾kKÖW ›Kƒ ÈÓ^‹” e` ”¨< TKƒ ”¨<::¾S_ƒ ሽፋኑን ¨<õ[ƒ Ÿ^c< ŸS_ƒ Ò` ስናነጻጽረው ¾ፖ ም (›ፕM) M×ß Ÿቀሪው የፖ ሙ ክፍል Ò` ያለውን ”êê` ይመስላል:: Ãl” ŸÓ”³u?

ÁeÑv ሙዕሚን Ãl‹ ¯KU“ u¨<eጢ ¾T>Ñ–< ሕÃØƒ ÁL†¨< ’Ña‹ uS<K< ለመኖር ¾‰K<ƒ ›Ll(I) u^c< õLÔƒ uðÖ[¨< ¾}ª×Kƒ ሥ`¯ƒ“ ምጥጥን መሆኑንና እንዲሁም ¾G<K<U õØ[ታƒ lM¨<“ ›G<”U u=J” uCc< u^c< እጅ w‰ መሆኑን uÉÒT> Ã[ÇM::

›Ÿvu=¨<” u}SeØ- ¾T>n˜ S<°T>” u²<`Á¨< ¾T>Ñ–< É”p“ ¨<w õØ[ታƒ” Te}ªM Ã‹LM::KUdK? ucTÃ LÃ ¾T>u\ ¾}KÁ¿ ›°ªõƒ፣uT^Ÿ= ሕብረቀለማት ›ƒ¡Mƒ u?ቶችን የሚያስውቡ ¾}KÁ¿ õ^õ_-‹ን“ ŸŸ?¡ መጋገርያ ቤት ¾T>¨Ö< የሚያውዱ Ö[*‹ ሌሎች ባያውቋቸውም Kሙዕሚኖች ¾^d†¨< ¾J’ SM°¡ƒ አላቸው፡፡uS”ÑÉ LÃ ¾T>ÁÒØS<ƒ” eõ` lØ` ¾K?L†¨< Te[Í-‹” ¾T>Áe}¨<M S<°T>” uT>ÁdÁ†¨< vሕ]Áƒ“ uT>ÁŸ“”<“†¨< É`Ñ>„‹ ዙርያ Ÿõ}— Ø”no ÁÅ`ÒM፡፡KUdK?:- ›Ll ul` አ’< *“uÅ`UÍlU ShŸK— G<””* *(ሉቅማን 31:19)* eLK¨< uT>^SÉuƒ ጊዜ ÔL wKA KSታ¾ƒ ›ÃV¡`U፡፡ ጨዋ c¨< በማንኛውም ጊዜ ›Ll” ¾T>ታ²′ c=J” እ”ÅK?KA‹ ሥ^-‡ G<K< uእግሩ ሲጓዝም }Ñu=¨<” SeS` ይይዛል፡፡Ãl ተግባሩ u›LlU J’ uS<°T>*‹ ²”É }¨ÇÏ ”¨<::

›Ll ¾c¨< MÐ‹” Ÿ}KÁ¿ vሕ`Áƒ Ò` እንደፈጠራቸው S<°T>*‹ Á¨<nK<፡፡l`አ“©¨<” SS`Á ¾TÃŸ}K< c-‹ ግን Ãl” ›vvM አይቀበሉትም፡፡በመሆኑም ባሕሪዎቻቸውን ¾^d†¨< ¨ÃU u^d†¨< ጥረት ÁÑÊ†¨< ›É`Ñ¨< ያስባሉ::¨<uታ†¨<”፣Hwታ†¨<”፣°“<kታ†¨<”“ eŸ?„‰†¨<” ¾ÓL†¨<ና ¾T>ÑÛ†¨< ›É`Ñ¨< ¾T>Áeu< እ’²=l c-‹ KŸ<^ƒ“ Kƒ°u=ƒ ይዳረጋሉ፡፡ከዚያም ¾uLÃ’ታ†¨<” KTd¾ƒ ሲሉ በሌሎች ላይ ጫና በመፍጠር ጥቃት ማድረስ ይጀምራሉ::Ãl vሕ`Á†¨< u”ÓÓሮቻቸውና uሥ^-‰†¨< ¨<eØ እንደሚንጸባረቀው ሁሉ Ñ<µ LÃ በሚሆኑበት ጊዜም Ãe}ªMv†ªM::›Ll uእያ”Ç”ዷ ¾ሕÃ¨ƒ ›Ò×T>Á‹” ያስፈልገናል፡፡የላቀ በሆነው እውቀቱና አቅሙ ፊት ሁሉም ሰው ደካማ ነው፡፡ኩራትና ጉራን u}SKŸ} የሚከተለው ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶናል፡–

(∃•µτ□τB ∩∨⟩□Φ{∃# □∈⌋ ⊗• | ϑσ? □ωυρ ⊗♦∃♦Z=∉9 □□≤□σ{ ⟩□∉ι⟩∫⟩? □ωυρ ∩⊇∇∪ 9□θ©□σ⌉5A∃τΦ⁄□⟩X ♦≅™. □=∉τ™□ □ω ♥!∃# ♦β∈)

“Ñ<”ßl”U Ÿc-‹ ›ታ¾<'::UÉ`U LÃ ÅÑ¾}”በጣ[`¡ ›ƒH>É::›Ll uŸ<^ƒ ¾T>”በጣ[`” G<K< ›Ã¨ÉU“::” (K<pT” 31:18)

υ∨⟩□Φ{∃# σ–⊂□⁄□ρB σ̄9 ψ7♦P∈) (∃•µτ□τB ∩∨⟩□Φ{∃# □∈⌋ ⊗• | ϑσ? □ωυρ ∩⊂∠∪ Zωθ⟩⇔ τA∃τ6⊕γ⁄:∃# ξ |⟩=⟩6σ? ∅σ9υρ

“UÉ' LÃ uŸ<^ƒ }¢õcl ›ƒ^SÉ::UÉ'” ¾Swdƒ ›pU ¾KlU:: ulSƒlU Ò^” ›ƒÅ`eU::” (ÅÅ–›=e^ò 17: 37)

ul`ኣ” ¾T>S^ እÁ”Ç”Æ c¨< ¾T”—¨<U ¯Ã’ƒ Ñ<Muƒ (አቅም) vKu?ƒ እንዳልሆነ Á¨<nM፡፡lM¨<“”¨< u›Ll SMካU ðnÉ e` መሆኑንና ¾^c? “†¨< wKA ¾T>Áev†¨< ’Ña‹ uS<K< በõØ[}-¯KS< w†— Ñ¸ የተሰጡት SJናቸውን Á¨<nል፡፡Ãlን Ó”³u? ስላለው u²<`Á¨< ¾T>ከሱቱ ነገሮችን ቁርኣንን ªu= uTÉ[Ó

ይረዳቸዋል::uእዕ` ¾S3´ ችሎታ Ÿð×]Á‹” ¾}cÖ” ታLp ፀÒ ነው፡፡›”É c¨< በአንድ ቀን ውስጥ በቀላሉ ተራምዶ አጭር ርቀት መሸፈን ይችላል፡፡ነገር ግን ለረዥም ርቀት መጓዝ አይችልም፡፡u=V¡`ም እንኳ ¾}¨c’ `kƒ Ÿተጓዘ በኋላ ይዝለፈለፍና ለአንድ እርምጃ እንኳ መንቀሳቀስ ያቅተዋል፡፡ይህን ¾va‡” ድክመት የሚያውቀው ፈጣሪያችን አላህ (I) KSጓጓ ¾T>J’< ¾}KÁ¿ እ”ed„‹”“ }gŸ`Ÿ]-‹” uSõÖ` Ñ<µ›ችንን ለማቅለል አስችሎናል፡፡Ÿ²=I ታLp ፀÒ Ò` በተያያዘ ›LI Kva‡ ÁK¨<” ርኅራኄና እ”ƒ ¾T>Ád¿ Ømƒ ›”kë‹” እ”SMŸƒ፡–

∉µ□⊃ ⌠∈=≈τ/ (#θ| Pθ™3σ? ⌠O♥9 7∃σ#τ/ 4□ν<∈) ⟩N◊6σ9∃σ)⌡Oρ& ©≅∉ϑ⌡τρBυρ ∩∠∪ ®O□∉µ♣□ ™∃ρ®™τ□σ9 ⟩N™3↑/υ□ □χ∈) 4 ⊗♣◊□PΦ{∃# ∪δ,∉±∈0 □ω∈) ∃ψδθ| 6□2 |□τI∉9 υ□□∉ϑψσ⌡9∃#υρ τA∃τ ⌠∈7⌡9∃#υρ □≅⌡□σ□⌡:∃#υρ ∩∇∪ τβθ⇓⇓ϑν=‖⟨σ? □ω ∃τB ⇓,⟨=⌡□σ□υρ 4 ZπυZ□∈□υρ

"ϑµ‰‹G<"U÷'õf‰‹G< }†Ó[˜< (uŸõ}— ÉϑU“ Mó†) Ã"Ï ¨ÅTƒÅ`c<v†˜< GÑa‹ ßgŸTK<::Ñ@ታ‹G< uÃ`ÓØU `ϑ|ϑ÷ÃÏÓ ›ϑ˜ ˜˜<::ð[f‹”U÷upKA-‹”U÷›lÄ‹”U ƒÒMß†˜<“ Ñ@ØU Ã]Ç‹G< ²”É (ðÖ[L‹G<)::¾Tታ˜<Ø†˜<”U (ÃÏÓ ›eÅ“m) 'Ña‹ (˜Åòƒ) ÃðØ^M::" (›”-'IM 16:7-8)

ζ ∉ιB /™3σ9 □≅ψ⟨ψ_υρ ∃ψγ↓=™. ψλ≡υρ⌡□Φ{∃# τ,ν=ψ{ □∉%♥!∃#υρ ∩⊇⊄∪ τβθ| 6ξ.⟩□σ? ∃τB ⊃O≈ψ⟨ |PΦ{∃#υρ ⊕7⌉=◊□⌡9∃#

"ÁU ŸG<K<U 'Ñ` Ø"Ê‹" ¾ðÖ[÷ŸS`ŸwU Ÿà"edƒU ¾UƒÒMß†˜<" ÁÅ[ÑL‹G< (›ULj) ˜˜<ï" (ዘϑ|õ 43:12)

ψ7⌉=◊□⌡9∃#υρ ∩∨⟩□Φ{∃# □∈⌋∃♦B /™3σ9 τ□⁄□ψ□ ♥!∃# ♦βρ& τ□σ? ⌠Oσ9ρ& βρ& υ™!∃ψϑΥΥ9∃# ◊7⊕Υ⌊ϑ©□υρ —⊆ν⊆□⟩Δρϑ∈/ ⊂□ ⌠στ7⌡9∃# □∈⌋ □⊂□⌡γρB ⊗♦∃♦Z9∃∃∈/ ♥!∃# ♦β∈) 3 □—∉µ∉P⌡□∈*∈/ □ω∈) ∩∨⟩□Φ{∃# □ν?τ© ψ⌠σ)σ? ∩∉∈∪ ®O□∉µ♣□ ™∃ρ®™τ□σ9

"›LI UÉ` ¨<eØ ÁK< (ϑÒ-‹” G<K<) K""} Ã"ÅÑ^÷S`ŸwU uðnÆ vÃ` LÃ Ã"Éƒϑ'" cTÃU ÁK ðnÆ UÉ` LÃ Ã"Çƒ'Ép Ã"ÅÁ³ƒ ›L¾IU"; አላህ ለሰው ልጆች እጅግ ርኅሩህ እጅግ አዛኝ ነውና፡፡" (›M-ሐÏ 22:65)

አላህ (I) እ"Å w[ƒ ÁK< ldlf‹” u}KÁ¾ Ø"ካ_ ከፈጠረ በኋላ ¾c¨< MÐ‹ ልዩ ልዩ }gŸ`Ÿ]-‹” ሰርተው እ"Ç=ÖkS<uƒ ማድረጉን ›c[Í= d"ፈልግ ባለን ¾TገናዘብΠ ›pU w‰ KT¨p እ"‹LK"::እ"Å SŸ="÷›¨<„u<e÷ vu<`" ›¨<a'TL" ÁK< U‡ Sጓጓ-‹” KSሥ^ƒና በእግር ተጉዘን ለመሸፈን የማናስበውን ረዣዥም ርቀት u'²=I }gŸ`Ÿ]-‹ ukLK< KTŸ"“” ¾‰M"˜< u›LI SMካU ðnÉ ˜˜<::K}Å[ÑM” K²=I ታLp ችሮታ Ÿ— ¾T>Öup 'Ñ` u=*` uU"ጓጓ'uƒ ¨pƒ ›LI” Teታ˜e÷T˜Åe“ TSeÑ” ˜˜<::አላህ (Ψ) እንዲህ ይላል፡–

σπψϑ ⅊⅊∉P (#ρ©□™.⅃□σ? ′O⅊O —⊆ν⊆□θ⇓γ◊⇓ 4□ν?τ© (#…®θτΓ∫ϒτΦ∉9 ζ ≈ψσ⅊6⇓□ (#θ™9θ◊)σ?υρ ∉μ⅄□ν=τ© ⅊Λ™⅊ ⅊□υθτΓ∫□∃# #σ□∈) ⅊N™3∈ν/υ□ ∩⊇⊂∪ τ⅃⅊ ∉P⊂□⅄)©B …⅊ μσ9 ∃♦Z◊2 ∃τBυρ #ξ□≈ψδ ∃oΨσ9 τ□⅄□ψ□ □∉%♥!∃#

“ÿË`v-‰†`< LÃ ƒÅLÅK< ²”É:ÿ”c< LÃ }ÅLÉL‹G< u}kS×‹G< Ñ>²?U ¾Ñ@ƒ‹G<” θÒ ƒeƒ`<c<÷Å”Ç=lU ƒK< ²”É:-“¡w` Ãl” (θÒ Å”ÖkUuƒ ²”É) LÑ^M” (›ULj) ÿG<”::Å— Ãl” SðθU ›Ã‰K”U ’u`::” (ዘኁ|õ 43:13)

ዛሬ ዛሬ S3ጓ¹ ÿÉa¨< u}ÕÏK SMÿ< ð×”፣U‡“ ukLK< ¾T>Ñ˜ ’Ñ` JÇM::ul`ኣ” ¾T>S\ c-‹ Å’²=l” ’Ña‹ uTe}”}”“ ስለθÒ-‡ uTSeÑ” ¨Å ›Ll ይቃረባሉ::S<°T>” uT>ጓ’uƒ Ñ>²? eK ð×]¨< ያስባል፡፡የተሳፈረበት ተሽከርካሪ ስሪት (ሞዴል) ፣ÿÔ’< የተቀመጠው አሽከርካሪ፣¾Sÿÿÿ

በረከቶች uØMkƒ ŸTcw ¾T>ÁÓÇ†¨< ነገር Kዓለማዊው ’<a›†¨< ¾T>ÁÅ`Ñ<ƒ Ÿõ}— ƒÓM እንደሆነ Ã“Ñ^K<::ሁሉንም ጊዜያቸውን የሚያውሉት Ö?”’ታ†¨<” KSÖupና ¾ÜÓw¾Mweና የመጠለያ õLÔታ†¨<” KTሟLƒ ነው፡፡በነዚህ ምክንያቶች eK ፈጣሪ S*` ¨ÃU አሳማኝ ስለሆኑ እውነታዎች ለማሰብ የሚችሉበትን ጊዜ እንደማያገኙ ይናገራሉ፡፡ነገር ግን ተጠያቂነትን ለመሸሽ ŸSሞከር የ²KK አስተሳሰብ አይደለም፡፡u?}cቦቹ ጉዳይና ¾T>Ñ˜uƒ G<’@ታ አንድን ሰው ከማሰብ አያግደውም፡፡በ›Ul ለመወደድ c=M ስለ ›dT˜ እ¨<’ታ-‡¾eK¨<d’@-‡¾eK¨ÉÁ—¨< ¯KU¾eKVƒ“ uሕይወት እÁK eK}cÖ<ƒ ፀÒ-‹ና በረከቶች ¾T>Áew c¨< ¾›Ul እÑ³ ሁል ጊዜ አይለየውም፡፡በመሆኑም Ñ<ÇÄ‡ በሙሉ ukLK< SõƒH@ ሲያገኙለት ያስተውላል፡፡u²=lU ምክንያት KTcw ¾T>‹Muƒ” Ñ>²?“ እ`Òታ ÁÑ—M::በየዕለት ኑሮው ¨<eØ ¾T>ያጋØS<ƒ ’Ña‹ uS<K< u›Ul ¾}ðÖ\ SJ“†¨<”ና ¾}ðÖ\uƒ U¡”ÁƒU ትዕግስትን እ”É”T`v†¨< ¨ÃU አ°Ua›‹”” }ÖpS” ›Ul uT>¨Å¨< መንገድ SÇƒH@ እ”É`ንፈልግላቸው መሆኑን ሙዕሚን ያውቃል<::uc¨< ልጅ Ø[ƒ K=ðታ ¾TÃ‹M Ñ<ÇÃ Ÿሆነ ግን ÁK¨< ብቸኛ ›T^ß መታገስ ብቻ ”¨<::በተወሰኑ c-‹ LÃ ¾T>ታየው ¾SudÚƒ፣የመበጥበጥና G<Ÿƒ ¾SõÖ` vl] ተገቢ አይደለም፡፡ ምክንያቱም በነርሱም ሆነ በK?L¨< ሰው ላይ አደገኛ ነገር ሊያስከትል ይችላልና፡፡

›Ul ¾c¨< MÐ‹” በተለያዩ ችግሮች ይፈትናቸዋል፡፡ስለሆነም ƒ°Óeታ‹”” ሊፈታቱኑ የሚችሉ ችግሮች ከባድና ›cnm ¾J’<ት w‰ “†¨< wKA Tcw el}ƒ ይሆናል::KUdK?፡–¾ðKÑ<uƒ xታ ሀአሰቡት c¯ƒ ›KSÉ[e¾›’e}— የሆነ ¾SŸ=“ Óßትና Øóƒ ðêV uƒ^õ¡ ፖሊስ እንደመያዝ ያሉ አጋጣሚዎች ¾c¨< MÏ Sð}—‹ “†¨<::እ’²=l ’Ña‹ ¾Å[c<uƒ c¨< ul`ኣ“©¨< ምክር የሚመራ Ÿj’ ታጋሽ ስለሚሆን የቅሬታም ሆነ ¾SudÚƒ ስሜት አይታይበትም፡፡u‹Ó` Ñ>²? SታÑe ŸS<°T>” vሕ`Áƒ ¨<eØ ›”Æ SJ’<” ›Ul(I) ul`ኣ’< ተናግሯል፡–

τ⌋| ∈□⊃9≈′ℑ9∃#υρ ⟩N⇓γ| /θ⟨=⟨% ⎪Mν=⊕_υρ ♠!∃# τ□∉.⟨□ #σ□∈) τ⌋| ∉%♥!∃# ∃→□⊇Eυρ ⊆o4θν=′ℑ9∃# □∉ϑ□⊃)⇓ϑ⁄9∃#υρ ⟩N∑κυ5∃|≠ρ& !∃τB 4□ν?τ© ∩⊂∈∪ τβθ◊)∉□Z©□ ⟩N⇓γ≈υZ⁄%ψ□υ□

“ÅÅ’²=Á” ›Ul c=¨d Mx‰†¨< ¾T>ð⁄ƒ”÷(SŸ^) c=Å`ev†¨< ታÒj‹÷ÅƒƒU u›Óvu< cÒÐ‹ ¾J’<ƒ”÷ŸcÖ“†¨<U c=dÃ ¾T>KÓc<ƒ”::” (ÅM-ሐÏ 22፡35)

S<°T>*‹ ¾ƒ^ò¡ ›ÅÒ ŸÅ[cv†¨< u›Ul ¾}¨c’v†¨< SJ’<” uTS” ¨ÉÁ¨<’< Ã[Ò.ጋሉ፡፡ከዚያም ¾}ÔÇ¨<” ¡õM KTƒ[õ ¨ÃU Ñ<Ç~” vKuƒ KTek[ƒ ¾T>ችሉትን ሁሉ ያደርጋሉ::uመላው UÉ^© ሕÃ¨ታ†¨< ›Ul” የሚያስደስቱ }Óv^ƒ” ¾TŸ“¨” HLò’ƒ እ”ÇKv†¨< Á¨<nK<::¾c¨< MÏ ¾}ðÖ[uƒ” ¯LT“ ¾}×Kuƒ” HLò’ƒ በሚከተለው የቁርኣን አንቀጽ ውስጥ እናገኛለን፡–

⟩/™3□□ρ& ⟩N™.υθ⟨=⟩7υ□∉9 νο4θυ□πτ⁄:∃#υρ |N⟩θψϑ⁄9∃# τ,ν=ψ{ □∉%♥!∃# ∩⊄∪ ®□θ◊□τ ⎛⁄9∃# ®□□⊆□ψ⎛⁄9∃# υθ⟨δυρ 4 ΩξυKτ© ⇓ ⎡Υ⎪μρ&

"ማንኛችሁ ሥራው መልካም እንደሆነ ሊፈትናችሁ÷ምትንና ሕይወትን የፈጠረ (አምላክ) ነው፡፡ እርሱም አሸናፊው÷መሓሪው ነው፡፡" (›M-S<Mj 67፡2)

በመለኮታዊው ሥ¯ƒ ውስጥ የሚገኝ S<°T>” uÑ<µ LÃ uT>J”uƒ Ñ>²? ፋይዳ በሌላቸው ጉዳዮች ዙርያ በማሰብ ›°Ua¨<ን ŸTeÚ’p ÃMp uØMkƒ K=ታሰብባቸው ¾T>Ñu< ነጥቦች LÃ Á}Ÿ<^M::KUdK?፡–Ÿኢስላማዊ ›e}Ula ¾^l c–‹ uSw[` LÃ ÁK‹” ¨õ c=SKŸ~ ¾}KSÅ ¨ÃU }^ ¾J’ ¡e}ƒ ›É`Ñ¨< ቢያስቡም አዕዋፋቱ KSw[` uT>Áe‹ላቸው p`ê“ SÖ” በተዘጋጁ ¡”ö‰†¨< U”U ’Ñ` LÃ dÃ”ÖKÖK< u›¾` LÃ ለመንሳፈፍ S‰L†¨<፣በ›¾` LÃ እ¾}”dðñ በSq¾ƒ የተለያዩ እንቅስቀሴዎችን uõØ’ƒ ማከናወን መቻላቸው፣u}Ñu=¨< S”ÑÉ KSSÑw የሚያስችላቸው M¿ p`ê ያለው T”l^†¨<፣¾u[^ YMታ†¨<፣¾c¨<’ታቸው p`Ø፣¾UÓw ®<Åት ሥርዓታቸው፣ልዩ የሆነ ¾’`{ ስርዓታቸው፣¾¡”ó†¨< ውስብስብነት፣¾ÔÐ ›c^` eMታ†¨<፣¾eT@ƒ lªdታቸው፣¾›Å”“ ¾›SÒÑw ሥ¯ታ†¨<፣vl]Á†¨<፣Ó”–<’ƒ uT>ÁÅ`Ñ<uƒ ጊዜና uK?L ጊዜ የሚያcS<ƒ ÉUé“ በ›°ªóƒ LÃ ¾ሚታዩ መሰል እጹብ ድንቅ ሥ¯ቶች ለሙዕሚን የአላህ (I) ን መኖር፣የእውቀቱን ስፋትና ኃያልነቱን የሚያረጋግጥበት ማስረጃዎች ናቸው፡፡

;M≈/□↓≈|≠ ⎪M⇓γσ%⎫θσ⎤ ∈□⎫□♥⇐9∃# □ν<∈) (#⎪ρτ□τ□ ⎧Oσ9υρρ& …⎪μ↓P∈) 4 ⇓ ≈oH⎪θ♣□9∃# □ω∈) ≤ ⇑γ™3⊕ϒ⎪ϑ©□ ∃τB 4 ζ ⎤®∈7⎠)τ□υρ ∩⊇®∪ ⎩□□⊕ℑτ/ ∞™ ⎧©ξ↔ ∪ε≅™3∈/

"ከበላያቸው ወዳሉ አዕዋፋት አይመለከቱምን?ክንፎቻቸውን ዘርግተው÷አጥፈውትም (ሲንሳፈፉ); ከአል–ረሕማን ውጭ (ሰማይ) ላይ የሚይዛቸው (ኃይል) የለም፡፡ እርሱ ሁሉንም ነገር ዐዋቂ ነው፡፡" (›M-S<Mj 67፡19)

S<ÃT>*‹ በየS”Ñዱ በሚያጋጥሟቸው እነዚህን ¾SdcK< እፁብ ድንቅ ሥ¯„‹ ¾›Ll(I) °¨kƒ ያልተገደበ መሆኑን ÃSc¡^K<::

<u>በሥ^ xታ</u>

w²< c–‹ uk” ¨<eØ ÁK¨<” ›w³—¨<” ጊ²?Á†¨<” ¾T>Áውሉት ለሥ^ቸው ™<::l`ኣ“©¨<” ¾›ኗኗ` ሥ¯ƒ ¾T>Ÿ}K< S<°T>*‹ Ó” የጋራ ስብእና ያላቸው ከሆኑ እኩዮቻቸው uT>ÁeÅ”p ሁኔታ ÃKÁK<::S<°T>” uk” ¨<eØ K=ያከናውነው ¾T>Ñv u×U ›eðLÑ>“ ›c†ኳÃ የሆነ ሥ^ u=*`uƒU ¾›UM¢ ተግባሩን u}Ñu=¨< Ñ>²?“ ሥ¯ƒ ŸTŸ“”” ›ይቆጠብም::Ãl” Ñ<ÇÃ ›Ll ul`ኣኑ እንድህ ይላል፡–

⊆oτ□≈ψφ∉νΦ9∃# ζ ∉Bυρ ∪θ⎪γ↓=9∃# ζ ∉ιB ·□⎫□ψζ ↔!∃# ψ□Z∉© ∃τB ⎫≅⎩% ∩⊇⊇∪ τ⎭⎪∉%∈□≡♣□9∃#⎪□⎫□ψζ ♠!∃#υρ 4

“ከአላህ ዘንድ ያለው (ፀጋ) ከጨዋታም ከንግድም ይበልጣል፡፡አላህ ከማንም ይበልጥ ሲሳይን ለጋሽ ነው” በላቸው፡፡” (›M-ÍS<› 62፡11)

S<°T>” Ãl” c=KT>Á¨<p የትኛውም ¯Ã’ƒ ሥ^ ›Ll” ŸTeታ¨eና ከማምለክ አያግደውም፡፡በሌላ አነጋገር Kld© ØpV‹ c=M ሃማኖታዊ ግዴታዎችን ›Ã²’Ò†¨<U‡KK?L Ñ>²?U ›Áe}LMó†¨<U፡፡

…| µ⇓ϑ ⎛□∃# ∃πκ□∉⎞ τ□□2⎠ □©□υρ ψ⎛σ⎞⎝? βρ& ♠!∃# τβ∉□ρ& BNθ©□| / □∈⎠ ·A%ψ ⊆□ ∩⊂∉∪ ⊃A∃|≠Φψ∃#υρ ⊆ιρ⇓□™ ⎛⎠9∃∃∈/ ∃πκ□∉⎞ …| µσ9 ⇓ξ∈µ7|Υ| □ ∉Θ∃σ%∈)υρ ↔!∃# ⊂□⎠.∉□ τ©⎛⎛⎠□τ/ □ωυρ ·οτ□≈πγ∉B ⎠N⊆κ□∈γ⎞=⎝? □ω ∃ΨB⎠θτ□ τβθ⎝⎞∃σ□σ□ □ ⊆ο4θξ.♦□9∃# ∉™!∃τΓ□∈)υρ ⊆ο4θν=′ℑ9∃# ∩⊂∠∪ ©□≈|ℑ⎠/Φ{∃#υρ ⇔Yθ⎝=◊)⎠/9∃# ∉μ□∉⎞ ⇐=↓=σ)τΓσ?

“አላህ እንድትከበርና ስሙም በውስጧ እንዲወሳ ባዘዘው ቤቶች ውስጥ ይህ ብርሃን (ይበልጥ ይደምቃል)፡፡(በዚህች ቤት) ውስጥ (አማኞች) ጧት ማታ ያወድሱታል፤ንግድም ሆነ ሽያጭ አላህን ከማውሳት፣ሶላትን በአግባቡ ከመስገድና ዘካም ከመስጠት የማታዘናጋቸው÷ልቦችና ዓይኖች የሚገላበጡባቸውንም ቀን የሚፈሩ ወንዶች (ዘወትር ያሞግሱታል)፡፡” (›M-’<' 24፡36-37)

በዚህ ›”kê ውስጥ ”ÓÉ LÃ የተ}¢[uƒ U¡”Áƒ ¾c¨< MÐ‹ Kld© ፍላጎታቸው ÁL†¨< õp` ŸታLLp É¡S„‰†¨< ›”Æ uSJ’< ”¨<::Ømƒ c-‹ w²< ሃብትና ”w[ƒ KTካuƒ“ ለመከበር c=K< HÃT*ታ© SS`Á-‹” ቸል ÃLK<::KUdK?፡-cLታ†¨<”U J’ K?KA‹ HÃT*ታ© ÓÈታ-‹” የማያከናውኑ ሲሆን እውቀቱን ቢኖራቸውም እንኳ ጥሩ ስነምግባር ለማሳየትም አይሞክሩም፡፡እ’²=l c-‹ ከልፋታቸው የሚጠብቁት ነገር፡-ባለፀÒ SJ”፣የተመቻቸ ሕይወት መምራት፣¡w`ና }cT>’ƒ” TÓ–ƒ፣Ø\ ƒÇ` SÁ’“ ጥሩ ጥሩ MÐ‹ን ማግኘት ¨²} ሲሆን ¾¨ÉÁ—¨<” ዓKU uSU[Ø ፈንታ በነዚህ ጉዳዮች ምክንያት Ÿl`ኣ“©¨< U¡` ተለይተውና `k¨< Ã*^K<::እ’²=l ¾Öpe“†¨< ፀጋዎች ¾›Ll” ¨<Èታ ለሚሹትና ¾¨ÅÁ—¨<” ¯KU (አኺራን) ለሚያስበልጡትም የሚያስፈልጉ መሆናቸው አያጠያይቅም፡፡uSJ’<U S<°T>*‹ም Ø\ e^ SÁ’፣Ñ”²w TÓ–ƒ“ ባለፀÒ SJ” ይፈልጋሉ፡፡Ñ` Ó” ŸK?KA‹ በተለየ መልኩ ነው፡፡S<°T>*‹ G<K?U ¾T>ሠ\ƒ ›Ll” KTeÅcƒ ሲሆን Ñ”²v†¨<”U ¾T>Á¨<K<ƒ እርሱ uS[ÖL†¨<“ በወደደላቸው S”ÑÉ LÃ ”¨<::እ”ÅK?KA‹ ሥ^-‰†¨< G<K< u”Óድ ¨<eØU ¾›Ll” SS`Á-‹ በጥንቃቄ Ã†ገብራሉ፡፡”ÓÉ” ŸÇ=” (ŸHÃT*ƒ) አስበልጦ የመያዙን ›ÅÑ—’ƒ uT>Ÿ}K¨< ¾l`ኣ” ›”kê ¨<eØ እናያለን፡-

⎝N™3| P≡υθ |ζ∈)υρ ⎝N◊2™τ!∃οΨ⎠/ρ&υρ ⎝N™.™τ!∃τ/#υ™ τβ%ξ. β∈) ⎝≅⎝% ∃ψδθ⇓ϑ| Γ⎠⎝υ□τI⎠/%∃# ⎝A≡υθ⎠Bρ&υρ ⎛O™3⎝?υ□□∉±τ©υρ ⎠/™3©_≡υρ⎠□ρ&υρ Υ=ψμρ& !∃ψγτP⎠θ|⊇⎝□σ? ⇓ ⊕3≈|ΥτBυρ ∃ψδψ□∃|Υξ. τβ⎠θτ±⎠□ρB ·οτ□≈πγ∉Bυρ —∉&∈#□∈7ψ□ □∈⎠ 7□∃ψγ⊕_υρ —∉&∈!θ⇓□υ□υρ ↔!∃# □∅∉ιB N◊6⎠□σ9∈)

□ω ♠!∃#υρ 3 —⊆v⊆□⎫Δρϑ∈/ ♠!∃# □□∈A⎭ϑτ□ 4©→Λψμ (#θ⎧⎫Ϛ⎧/υ□τIσ⎭ ∩⊄⊆∪ □ ⎪⎪⊃)⊕Υ≈ξ□⎩9∃# τΠ⎫θσ)⎩9∃# □∉□⎫κυ□

"አባቶቻችሁን፣ልጆቻችሁን፣ወንድሞቻችሁን፣የትዳር ጓደኞቻችሁን፣ዘመዶቻችሁን፣የሰበሰባችኋቸውን ጥሪቶች፣መከሰሩን የምትፈሩትን ንግድና የምትወዷቸውን ቤቶቻችሁን ከአላህ፣ከመልዕክተኛውና በርሱ መንገድ ከመታገል አብልጣችሁ የምትወዱ ከሆናችሁ አላህ የራሱን ውሳኔ እስኪያስተላልፍ ድረስ ተጠባበቁ፡፡አላህ አመፀኞችን አይመራምና፡፡" በላቸው፡፡" (›ƒ-}"<v 9፡24)

ኢማኑ የጠናለት S<°T>" እ'²=l" uSdcK< õLÔ„‹ LKSÁ´ Ÿõ}— Ø[ƒ ÁÅ`ÒM፡፡አላህ (I) ከሙዕሚኖች በየትኛውም ¾ሥ^ ¯Ã'ƒ ውስጥ ሊንጸባረቁ የሚገቡ ታLላp vl]ያትን ይጠብቃል፡፡ እነርሱም u"ÓÉ ውስጥ ታT˜፣ግልጽ፣ሰው ወዳድ፣ትጉህ፣T>³“©“ ትሁት መሆን ናቸው፡፡ሙዕሚኖች ትኩረታቸው ¾›Ll" ¨<Èታ TÓ–ƒና ትክክለኛውን መንገድ ከህገወጡ ለይተው በተፈቀደው É'ንu› ¨<eØ ብቻ S"kdke ነው፡፡u"ÓÉ ዓለም ውስጥ ¾T""U Swƒ እንዳይጋፉ፣T>³" እ"ÇÁ³u<፣ፍትሃዊ እንዲሆኑና ¾K?KA‹" gkÙ‹ እ"ÇÁ"ቋig< አላህ (I) አዟቸዋል፡፡

(⊕⎧⎫ ⎧Υ⊃)⎩9∃∃∈/ □χ#υ□□∉ϑ⎩9∃#υρ τA∃υ□⎧6∉ϑ⎩9∃# (#θ⎫⎭⎪ρρ& ∉Θ⎫θσ)≈τ□υρ □∈⎭ (#⎫θσΩ⎪⎫σ? □ωυρ ⎫N⎫δυ™!∃υ□⎪♥ρ& }♦∃♦Z9∃# (#θ⎧⎫Υψ□⎫7σ? □ωυρ ∩∇∈∪ τ⎭⎪∉□⊕Υ⎩□©B ∩∨⎫□Φ{∃#

"ወገኖቼ ሆይ! ሰፍርንና ሚዛንን በትክክል ሙሉ፡፡የሰዎችንም ንብረቶቻቸውን አታጉድሉባቸው፡፡ ምድር ላይም ንቅዘትን አታሰፋፉ፡፡" (G<É 11፡85)

u"Óድ ¯KU ¨<eØ ታT˜ SJ"፣G<K<"U uእŸ<M Te}"ÑÉ“ SMካU ስነ–ምግባር Td¾ƒ ውዴታውን ¾T>ያeÑ–< ጠቃሚ ተግባራት መሆናቸውን አላህ (I) ተናግሯል፡፡እንዲህም ይላል፡–

⊗♦∃σ⇐ ⎧Υ⊃)⎩9∃∃∈/ (#θ⎪P∈□υρ ⎪Λ™⎪ ⎭=∉. #σ□∈) □≅⎩□σ3⎩9∃# (#θ⎧⎫⎪ρρ&υρ ∩⊂∈∪ Ωξ□⊆ρ⎭ϑσ? ⇓ ⎧Υ⎪μρ&υρ ·⎫□ψζ ψ7∉9≡σ□ 4 ⊄Λ⎧⊃)τΦ ⎧Υ⇓ϑ⎩9∃#

"ሰትሰፍሩም ሰፍርን ሙሉ፡፡ትክክለኛ በሆነ ሚዛንም መዝኑ፡፡ይህ መልካም ከንውን÷ፍጻሜውም ያማረ ነውና፡፡" (›M→»=e^ዕ 17፡35)

(#ρ⎪□⊕≤⎩□⎧B □ωυρ ⊕⎧⎫ ⎧Υ⊃)⎩9∃∃∈/ □χ⎩□υθ⎩9∃# (#θ⇓ϑ□∉%ρ&υρ ∩®∪ τβ#υ□□∉ϑ⎩9∃#

"በትክክል መዝኑ፡፡ሚዛንን አታጉድሉም፡፡" (›'-[IT" 55፡9)

ሰዎች እንዴት መነገድ እንዳለባቸው አላህ (I) በቁርኣኑ ሲያብራራ አራጣን ግልጽ በሆነ መልኩ ከልክል አድረጓል፡፡

(#4θτ/⊂η□9∃# τΠ♣□ψμυρ ψ⎛/□τ7⎞9∃# ♠!∃# ♦≅ψμρ&υρ

"አላህ ንግድን ፈቀደ፡፡ሪባን (አራጣን) ግን ውግዝ አድርጓል፡፡" (›M-uk^ 2:275)

ul`ኣ" ¾}ÑKç¨< ሌላው Ñ<ÇÃ ደግሞ ›"É c¨< የ"Óድ ሥራውን uU" SMŸ< Tካሄድ እ"ÇKuƒ“ wÉ`" u}SKŸ} TÉ[Ó eKT>Ñv¨< 'Ñ` "¨<:: ›"É 'ÒÈ u}¨c' Ñ>²? ውስጥ ¾T>ŸðM wÉ` uT>cØuƒ Ñ>²? Ñ<Ç¿" uêሑõ Teð` Ã*`uታM፡፡Séõ የማይችል ከሆነ በT>‹K< ²SÊ‡ ማጸፍና G<Kƒ c-‹"ም Ue¡` ማድረግ Ã*`uታM፡፡*(›M-uk^ 2:282)*

S<°T>*‹ በሥራቸው ¨<eØ K=Á}Ÿ<\ባቸው ¾T>ÑÙ ሌሎች 'ØÙችም አሉ፡፡እነርሱም፡-u›"É Ñ<ÇÃ LÃ ለመወሰን፣›Ç=e "ÓÉ KSËS`“ "Óዳቸውን KTeóóƒ በሚፈልጉበት ጊዜ K?KA‹ ሰዎችን ማማከር ናቸው፡፡Ãl }Óv` ¾S<°T>" vl] SJ'<" ›Ll ul`ኣ'< }“ÓሯM፡፡

l`ኣ" uG<K<U 'Ñ` ²<`Á እንደሚያጠነጥነው G<K< u"ÓÉ ሂደት ¨<eØ ስለሚገኙ እጅግ u×U Ø\፣ kLM“ አሳማኝ የሆኑ 'Ña‹ ›ekUጧM፡፡በመሆኑም ¾c¨< MÐ‹ እ'²=l" ነገሮች ተጠቅመው ŸH²"“ Ÿß"kƒ መላቀቅ ይችላሉ፡፡ከዚያም አላህ (I) ን በትክክል ለመገዛት በሚችሉበትና ŸK?KA‹ c-‹ Ò` }¨ÁÃ}¨<“ }T¡[¨< ተገቢ የሆነ ውሳኔ ላይ ለመድረስ uT>‹K<uƒ Ö?“T“ cLT© ሥ`¯ƒ ¨<eØ ሥራቸውን ማካሄድ Ã‹LK<፡፡S<°T>" Ÿ²=lU u}ÚT] ›e}dcu<" có uTÉ[Ó ¾›ß‘“ ¾[ÏU Ñ>²? °pÆ" አውጥቶ Å[Í uÅ[Í ካስቀመጠ በኋላ u}Ñu=¨< S"ÑÉ ተግባራዊ ያደርጋቸዋል፡፡ሥ^¨<" ŸËS[ uኋLም ¨Åòƒ የሚኖሩ ¾ÈÉÑƒ Å[Í-‹" በTcLcMና የተለያዩ ›T^à‹" ›"É u›"É በSSMŸƒ U" ¯Ã'ƒ ¨<d'@ ¨<Ö?ታT K=ÁÅ`Ñ¨< እ"ÅT>‹M ያስባል፡፡›Ll ul`ኣ'< ÁekS×†¨<" TeÖ"kmÁ-‹ አስቀድሞ በማየት ጠቃሚ ናቸው ብሎ ¾T>¨cÇ†¨< እ`UÍ-‹ ¨Å }Óv` uT>Ñvuƒ Ñ>²? የማይጎዱት መሆናቸውን ያረጋግጣል፡፡ uሥ^¨< ¨<eØ በሚሆንበት ጊዜ ያለማቋረጥ አላህ (I) ን ከልቡ ይማጸነዋል፡፡ሁሉም ¯Ã'ƒ ሥራ Ÿ›Ll õLÔƒ ¨<Ü ¨<Ö?ታT K=J" እንደማይችል በማሰብ ሥ^¨<ን ukLK< እ"ድያስኬድለትና ¨<Ö?ታT እ"Ç=ያደርገው ፈጣሪውን ይለምናል፡፡ በሚሠራው ነገርም ወደ ፈጣሪው ለመቃረብ ተስፋ ያደርጋል፡፡

በአሁኑ ዘመን ¾Ø"ƒ ›v„‰‹" አስበዋቸው ያውቁ ይሆናል ብለን የማንገምታቸው ›ÇÇ=e Ó˜„‹“ dÃ"d© ÈÉÑ„‹ wp wp ÈÁK< ˜"<:: KUdK?:-dÃ"e÷}¡*KAÍ=÷²S“© Sጓጓ“ ¾SÑ“— S[x‹ u³_¨< Ñ>²? Ÿõ}— ¾ÈÉÑƒ Å[Í LÃ Å`c$M፡¢Uú¿}`ንና የኢ"}`'@ƒ }¡*KAÍ=ን ለፈጠረው አላህ UeÒ“ ÃÞ¨<“ uዓKU LÃ የሚገኙ c-‹ ŸT>ðMÑ<ƒ c¨< Ò` ucŸ"Ê‹ ¨<eØ KSነጋገር፣Hdw KSK$¨Ø“ ግንኙነቶችን KSõÖ` ‹K$M፡uÈ¨<'~ Ÿ]' È'²=l 'Ña‹ uØMkƒ K=ታcwv†¨< ¾T>Ñu< ፀÒ-‹ “†¨<፡፡ቁርኣን በበኩሉ ለዚህ ያበቃንን ፈጣሪ ከልብ TSeÑ" እ"ÇKw" ይነግረናል፡፡

›`›Á’ታ†¨<” እ”É”Ÿ}M ul`ኣ” የተነገሩን ’u=Áƒ ሁልጊዜ ›Ll” ŸMv†¨< Ãk`u<ታል፡፡ሥ^ LÃ uT>J’<uƒ በማንኛውም Ñ>²?ም ያስታውሱታል፡፡ ÁScÓ’<ታል፡፡ቁርኣን እንዲህ ይላል፡-

□≅□∉Ω≈ψϑσ?υρ |=□⊂□≈πτ⁄X ∉B ®™!∃τ±o□ ∃τB …|μσ9 τβθ⎝=ψϑ ⎟⎝τ□ (#⎠θ⎝=ψϑ⎟©∃# 4BM≈υ□⊕□#♣□ 9□ρ⇓□⎝%υρ ⊃>#υθπγ⎛:∃%ξ. 5β∃ξ□⊕_υρ ®□θ™3⁄±9∃# ψ□∉□∃τ6∉© ⎟ ∉ιB ·≅□∈=σ%υρ 4#[□⎠3™♥ ψ□…©ρ#ψ□ τA#υ™ ∩⊇⊂∪

“ከምኩራቦችም፣ከምስሎችም፦እንደ ገንዳ ከሆኑ ገበታዎችም ከተደላደሉ ታላላቅ ድስቶችም የሚሻውን ይሠሩለታል፡፡‘የዳውድ ቤተሰቦች ሆይ! (አምላካችሁን) አመስግኑ፡፡ግና ከባሮቼ (ለአምላካቸው) ምስጋና የሚያደርሱት ጥቂቶች ብቻ ናቸው፡፡’ (አልነውም) ፡፡”(cቢ° 34፡13)

ግብይት

ባለንበት ዘመን የተለያዩ ልብሶችንና ጌጣጌጦችን መግዛት uw²< c-‹ ²”É ከባድ ሥራ ሆኗል፡፡ KUdK?፡-w²< c-‹ የጓደኞቻቸውን አድናቆት ለማትረፍ ሲሉ ብቻ ¾Mwe SgŸ xታ-‹” Kc¯ታƒ ›K=ÁU Kk“ƒ c=Áec< Ã¨<LK<፡፡uሕÃ¨ƒ ዘመናቸው ¨<eØ K›ß` Ñ>²? የT>Kwሷቸውን Mwf‹ በŸõ}— Ñ”²w ይሸምታሉ፣የተትረፈረፈ Mwe እÁL†¨< K?L ›Ç=e Mwe KSÓዛት Ãፈልጋሉ፡፡Kነዚህ c-‹ ግዢ ማለት Sሠ[ታ© õLÔƒ” ŸTሟLƒ ¾²KK w`~ Ñ<ÇÃ J*v†ªM::ጥቂቶቹ ደግሞ ማንነታቸውን እeŸS`dƒ eKT>Å`c< ›”Ç”ድ ጊዜ ¾T>qÛv†¨<” Mwf‹ c=Ñ²< Ãe}ªLK<::ልብስ SÓ³ƒ ለሁሉም c¨< ›eðLÑ>ና ¾T>ÁeÅeƒ ’Ñ` መሆኑ ጥርጥር የለውም::’Ñ` Ó” ¯KT© õLÔ„‹” uc¨< አእምሮ ¨<eØ በማሳደር ¾¨ÉÁ—¨<” ¯KU KTe[dƒ ¾T>‹M ›ÅÑ— ’Ñ` u¨<eÖ< አለ::ወደ ፈጣሪያቸው ለመቃረብ የሚያስችላቸውን S”ÑÉ ŸTðLKÓ ÃMp ሃሳባቸውን፣°pÇ†¨<ንና መላው ሕይወታቸውን K²=l Ñ<ÇÃ uማዋል በነዚህ Ønp” }Óv^ƒ እ`ካታ” KTÓ–ƒ ÃV¡^K<::S<°T>” ግን እንደ ሌሎች ተግባራቱ ሁሉ uÓ¸ ሥ`¯ƒ ¨<eØ ስለሚታዩ SMካU ’Ña‹“ }ÁÃ²¨< K=’c< eKT>‹K< Ñ<ÇÄ‹ም አስቀድሞ KT¾ƒ ÃV¡^M:: Ó¸ TKƒ ለርሱ ¾^c<”“ ¾u?}cu<” õLÔƒ KTሟLƒ ¾T>‹Muƒ Ø\ e`¯ƒ እንጂ ƒ`Ñ<U ¾K?K¨< ’Ñ` አይደለም፡፡K›Ll ¾T>Ñu< ›=vÇ-‹” (አምልኮዎችን) ŸTŸ“”ም ›ÁÓÅ¨<U፡፡›Ll ul`ኣ’< እንዲህ ይላል፡-

N⎛η↑/υ□ □χθ©© ⎟□τ□ τ⎠⎟∉%♥!∃# ψ⎛τB ψ7⎟Υ⎠□τP ⎟□⊃9⎟≠∃#υρ ⇓□⎟⎝σ? □ωυρ (…⎟μψγ⎟_υρ τβρ⇓□□⊂□©□ ⊗χ©⊕×ψ⎛⎠9∃#υρ ⊆o4ρψ□τ ⎛⎠9∃∃∈/ □ωυρ (∃υ□ ⎟P□□9∃# ⊆o4θυ□ψσ⎠9∃# σπoΨ□∈□ ⇓□□⊂□⎝? ⎞N∑κ ⎟]τ© ξ8∃υZ⎠□τ© ψ⎛τ7♦?∃#υρ ∃τP⊂□⎠.∉□ τ© …⎟μτ7⎤=σ% ∃υZ⎤=ξ□⎠⎝ρ& ⎟ τB ⎟⎛∉⇐⎝? ∩⊄∇∪ ∃Ω⇔©□⎝⎤…⎟ν©□⎠Bρ& □χ%ξ.υρ⎟μ1υθψδ

"ነፍስህንም ከነዚያ ጌታቸውን÷ፊቱን ፍለጋ÷ጧት ማታ ከሚያመልኩት ጋር አስታግስ፡፡የዚህች ዓለምን መስህብ በመሻትም ዓይንህን ከነርሱ አታሳልፍ፡፡ልቦናውን እኛን ከማስታወስ ያዘነጋነውን÷ሰሜቱንም የተከተለውን÷ነገረ ሥራውም ወሰንን ሁሉ ያለፈውን (አማጺ) አትታዘዝ፡፡" (›M-ŸÜõ 18፡28)

S<°T>" ¨Å Ó¸ uT>H@Éuƒ Ñ>²? ›LI KU°S“" ¾}KÁ¿ UÓx‹"÷›Mvdƒ"“ K?KA‹ w²< θÒ-‹" ¾ðÖ[L†¨< SJ'<" ŸÓUƒ ƒeÑvM::uw²< ›Ña‹ ¨<eØ w²< c-‹ uሥ^ ›Ø'ƒ÷uÉI'ƒ“ uÓßƒ U¡"Áƒ ¾T>uK<ƒ" Á×K<፡፡w²< Hwƒ“ ¾Ñu= U"ß vL†¨< ›Ña‹ ¨<eØ እየኖሩም እንኳ ፍላጎታቸውን ለማሟላት ያልቻሉ w²< ÉJ‹ ›K<፡፡እነዚህ ጉዳዮች በአላህ (I) ቁጥጥር ስር ያሉ ሲሆን ለሰው ልጆች የሚሰጡ የተለያየ መጠን ያላቸው ፀጋዎች የየራሳቸው ምክንያት አላቸው::ÃI" u}SKŸ} l`ኣን እ"Ç=I ÃለናM፡–

¯ψϑ∉9 σ–⁄□∈η□9∃# ™⇑⇑Υ⟩6τ□ ♥!∃# ♦βρ& (#⁄θ⇓ϑν=⟦τ□ ⟩Nσ9υρρ& 5Θ⟩θσ)∉φ9 ;M≈τ□Yψ □□∉9≡σ□ □∈⌋ ♦β∈) 4 ®□∉□⁄)τ□υρ ®™!∃τ±o□ ∩∈⊄∪ τβθ©Z∉B ⟦σ©□

"አላህ ለሚሻው ሰው (የ) ሲሳይን (በር) የሚያሰፋ÷ (ለሚሻውም) የሚያጠብ መሆኑን አያውቁምን;" (›'-²<S' 39፡52)

›LI ¾c¨< MÐ‹" KSð}" ¾}KÁዩ ሁኔታዎችን ¾ðÖ[c=J" ሙ°T>" u¾ƒ—¨<U ¨<eØ ቢJ"U ›LI" ከማመስገን አይቆጠብም::ፈተናውም ሆነ ¾T>*`uƒ G<'@ታ መሸጋገርያ SJ'<" ስለሚያውቅ uእÁ"Ç"ዱ ¾ሕÃ¨ƒ አጋጣሚው ›LI" በሚያስደስትበት S"ÑÉ LÃ ለመገኘት Ãጥራል::uንግግሩ÷በድርጊቱና በልቡ ስለ ፀጋዎቹ UeÒ“"<" Ák`vM÷¾}cÖ¨<" 'Ñ` uSMካU ሥ^ LÃ Á¨<LM÷የተሰጠው ነገር አነስተኛ ከሆነበትም በመታገስ ŸMu< TSeÑ'<" ይkØLM፡፡u‹Ó` K=ፈተን እ"ÅT>‹M eKT>Á¨<p ት°Óeƒ እ"Ç=cÖ¨<ም ፈጣሪውን ÃTçናል፡፡S<°T>" uT"—¨<U Ñ>²? በ›LI የሚረካ ሲሆን ›LIም በእርሱ እንዲደሰት ይፈልጋል::Ÿኢስላማዊው ›e}UIa ¨<Ü ¾J'< ¾Qw[}cw ¡õKA‹ ¨ÃU ¾^d†¨<" vIM÷MTÉ“ SS²— ¾T>Ÿ}K< c-‹ ግን እÏÓ u×U አነስተኛ ¾T>vM ›ÅÒ ወይም ‹Ó` c=ÁÒØT†¨< ›ekÉV eK}Å[ÑL†¨< መልካም ነገር KTcw ¾T>‹K<uƒ" ›°Ua Á×K<::እ"Å ÉI'ታ‹G< G<K< መክበራችሁም ፈተና መሆኑን KT¨p ƒunL‹G< c=M ›LI uI`ኣ'< }"ÓÕM::እንዲህም ይላል፡–

…⟦μτBτ□⁄.ρəσ⌉ …⟦μ□/υ□ ⟦μ9ν=τΓ⟩/∃# ∃τB #σ□∈) ⇓ ≈⟦ΥPM}∃# ∃♦Bρəσ⌉ #σ□∈) !∃♦Bρ&υρ ∩⊇∈∪ ∩ ¯τBτ□⁄.ρ& ⟦□∈ν1υ□ ©Aθ◊)υ□σ⌉ …⟦μψϑ♦⟨τPυρ ⁄□∈ν1υ□ ©Aθ◊)υ□σ⌉ …⟦μσ%⁄□⊆□ ∉μ⁄□ν=τ© υ□ψ□σ)σ⌉ ⟦μ9ν=τΓ⟩/∃# ∃τB ∩⊇∉∪ ∩ ¯oΨ≈ψδρ&

"የሰው ልጅ ጌታው በፈተነው÷ባላቀውና (ምድራዊ ፀጋን) በለገሠው ወቅት፡-"ጌታዬ አላቀኝ" ይላል፡፡ጌታው በፈተነውና (ሲሣዩን) ባጠበበበት ጊዜ፡-"ጌታዬ ዝቅ አደረገኝ" ይላል፡፡" (›M-ƀÏ' 89:15-16)

›LI u²=I UÉ` LÃ }qØ[¨< ¾TÃ²Kl ፀÒ-‹" ፈጥሯል፡፡Ãl" እውነታ ለማስተዋል የማይችሉ c-‹ ግን UÓx‰†¨<"“ Mwf‰†¨<" KSÓ³ƒ ¾‰K<ƒ u›LI õLÔƒ“ መልካም ðnÉ SJ'<" አያውቁም፡፡በዚህም ፈጣሪያቸውን TSeÑ" ƒ}¨< uŸ"~ õLÔ„‰†¨< e` Ã¨ÉnK<፡፡›°Ua›†¨<" ¾T>ÁeÚ"p 'Ñ` u=⁘` ›ÇÇ=e“ ¨<É ¾J'< Mwf‹" eKT>ÁÑ–<uƒ u<+¡ (የልብስ መሸጫ ሱቅ) Tcw ሲሆን uግ, ¨pƒ ¾T>Áeu<ƒ w†— 'Ñ` ደግሞ ¾ጓÅ™‰†¨<" kMw Sdw eKT>Áe‹ሷ†¨< የልብስ ዓይነቶች "¨<::K^d†¨< ባለፀጋ SJ" እየፈለጉ ለK?KA‹ ድህነትን ይመኛሉ፤ከድህነት ቢወጡም እ"ኳ ÃSk‚†ªM::Hwታ†¨<" ŸK?L c¨< Gwƒ Ò` ›¨ÇÉ[¨< ¾^d†¨< ¾T>Á"e SeKA Ÿታ†¨< ƒ°Óeታ†¨< Ãሟ‚ÖØ“ ð×]Á†¨<" TSeÑ" Ãd“†ªM::u}c×†¨< 'Ñ` ¾TÃ[Ÿ<ፂ¾TÃwnl“ KK?L }ÚT] 'Ñ` ¾T>"cðcñ c-‹ UeÒ“u=e SJ“†¨<" ›LI ul`Å'< }“ÓØM፡-

≤ ⊕3≈σ9υρ ⊗♦∃♦Z9∃# □ν?τ© ≅≅⎪®σ⎤ ρ™%σ! ψ7↑/υ□ ♦β∈)υρ
∩∠⊂∪ τβρ©□™3⎪±o□ □ω ⎠N⎝δυ□σΨ⎛2ρ&

"ጌታህ ለሰው ልጆች እጅግ (ለጋስና) ቸር ነው፡፡ግና አብዛኛዎቹ ሰዎች አያመሰግኑ (ት) ም፡፡" (›"-'UM 27:73)

ul`ÅÅ" ¾T>S^ ሙዕሚን በዙርያው ያሉ ፀÒ-‹ uS<K< የ›LI ስጦታዎች SJ“†¨<" eKT>Á¨<p Ñ"²u<" ÁK›Óvw ›Áv¡"U::በግዢ ወቅት ከፍተኛ ጥንቃቄ በማድረግ ገንዘቡንና ጊዜውን ከብክነት ይከላከላል "***ብሉ÷ጠጡም፡፡ግና አታባክኑ፡፡እርሱ አባካኞችን አይወድምና"*** ተብሎ በታዘዘው መሠረት የሚገበያይ ሲሆን ገንዘባቸውን ያለአግባብ የሚያፈሱ ሰዎች "***›vŸ™‹ ¾ሰይጣናት ™ÉV‹ "†¨<ና"*** መባላቸውንም አይዘነጋም፡፡

□=∉τ™□ □ω …⎪μ↓P∈) 4 (#⎭θ⎝⎫∈□⎪≤⎝≅ □ωυρ (#θ⎪/υ□⎭°∃#υρ (#θ⎝=◊2υρ
∩⊂⊇∪ τ⎦⎪∉⎫∈□⎪≤⇓ϑ⎠9∃#

"ብሉ፡ጠጡም፡፡ግና አታባክኑ፡፡እርሱ አባካኞችን አይወድምና" (›M-›°^õ 7:31)

∪⎦⎪∉⇐≈υ□⁄±9∃# τβ≡υθ⎪ζ∈) (#⎭θ⎪P%ξ. τ⎦⎪⊆□⊃φ□τ6⇓ϑ⎠9∃# ♦β∈)

"አባካኞች የሰይጣናት ወንድሞች ናቸውና፡፡" (›M-›=e° 17:27)

በግብይትም ሆነ በሌላ ጊዜ ከብክነት መጠበቅ እንዳለብን ቁርአን ይነግረናል፡-

(#ρ⎪□™I⎠)τ□ ⎠Nσ9υρ (#θ⎝⎫⊂□⎛Υ⎪□ ⎠Nσ9 (#θ◊)ξ□Pρ& !#σ□∈) τ⎦⎪∉%♥!∃#υρ
∩∉∠∪ ∃ΨB#υθσ% □□∉9≡σ□ □⎪⎫τ/ τβ%□2υρ

"እነዚያ በለገሱ ጊዜ የማያባክኑ ወይም የማይነፍጉ÷በነኚህ መካከል የሆነን (ሚዛናዊ እና) ትክክለኛ (ባሕሪ) የሚከተሉ ናቸው፡፡" (›M-ñ`n" 25፡67)

የአካM ብቃት እ"penc?

የሰውነት ክፍሎቹ የተሰጡት ምድር LÃ በሚኖርበት አጭር ግዜ ውስጥ እንዲጠቀምባቸው ተፈልጎ መሆኑንና በሚችለው አቅሙ ሊንከባከባቸው እንደሚገባ እያንዳንዱ ሙዕሚን Á¨<nM::uSJ'<U KÖ?"~ u×U uTcw ¾°Kƒ }Óv^~" KTŸ“" ŸT>ÖkUuƒ Ñ>²? ¨<eØ ¾}¨c"<" Kአካል ብቃት እንቅስቃሴ Á¨<LM::የ›ካል ብቃት እ"penc? ¾ሰውነት ¡õKA‰‹" Ö?"T" ƒ¡¡K— uJ' Y`¯ƒ ተግባራቸውን እ"Ç=ÁŸ"¨<'<ፃእ"Ç=Ö'¡ሩና Ø"ካ_ያቸውን Öwቀው እ"Ç=qዩ ÁÅ`ግልናል::S<°T>" Ÿ²=I uT>ÁÑ–¨< Ø"ካ_ ¾}ሻK Ø\ 'Ñ` uSሥ^ƒ ወደ ›LI Ãn[ባል፡፡

¾c¨< MÏ የሰውነት ሥርዓት የተፈጠረው አካላዊ እ"penc? ጋር በሚስማማ SMŸ< ˜"<::በአG<'< ጊዜ የ›ካል ብቃት እ"penc? w²< ØpV‹ን እ"ÅT>ÁeÑኝ }[ÒÓጧM::uiታ" ¾SŸLŸM ›pU ÁÔKwታM፤¾ÅU ˜"<¨<` u}Ñu=¨< ሥ`¯ƒ እ"Ç=Ÿናወን ÁÅ`ÒM፤¾UÓw ®<Åƒ"“ ¾'`{ ሥ`¯ƒ" ÁÔKwታM፤¾J`V"፡¾Mw“ ¾ÅUea‹ }Óv^ƒ uƒ¡¡M እ"Ç=ካH@Æ ÁÅ`ÒM፤Ö<"‰‹"ና SÑ×ÖT>Á‹" ÁÖ'¡^M፤UŒƒ" ÃÚU^M፤ ጥንካሬን ይሰጣል፤uÅU ¨<eØ የሚገኘውን ¾eኳ` SÖ" እ"Ç=S×Ö" ÁÅ`ÒM፤ የÔÍ=¨<ን "bad" ¢KAeƒaM SÖ" Ãk"dM፤¾ጠቃሚውን "good" ¢KAeƒaM SÖ" ÃÚU^M::S<°T>*‹ ›ካL© እ"penc? ¾T>ÁÅ`Ñ<uƒ K?L—¨< U¡"Áƒ ደግሞ አቋማዊ ብቃት በl`ኣን የተወደሰ በመሆኑ ˜"<::KUdK?፡–uc<ረቱል ›°^õ 144—¨< ›"kê LÃ ›LI (Ψ) S<d" (υ) ሲያናግረውና ¾እe^›?M MÐ‹" እ"Ç=S^ c=S`Ö¨< ¾Ökc¨<" ›ካላ© wnƒና በሌላ አንቀጽ የተጠቀሰውን የጧK<ትን (υ) ›ካL© Ø"Ÿ_ እናገኛለን፡፡

□ς θ™9∃σ⇔ ⟩N◊6σ9 ψ]ψ⟨τ/ ⎪□σ% ♥!∃# ♦β∈) ⎛O⇓γ□□∈;τP ⎛O⇓γσ9 τA∃σ%υρ ∃υZ⟩□ν=τ© ⇔□⎤=⇓ϑ⟩9∃# ©&σ! ©βθ™3τ□ 4□↓Tρ& (#⎠θ™9∃σ% 4 %Z3∈=τB □∅∉ιB Zπψ⟨ψ□ ⎪N⎪σ©□ ⟩Nσ9υρ ⎪μ⎪Z∉B ⊕7⎤=⇓ϑ⟩9∃∃∈/ □,ψμρ& ⇓ ⎫τωYυρ …⎪νψ□#ψ□υρ ⟩N◊6⟩□ν=τ⎛ ⎪μ8ξ□σ⇐⎪≠∃# ♥!∃# ♦β∈) τA∃σ% 4 ⊃A∃ψϑ⟩9∃# □∈A⎪σ©□ ♠!∃#υρ (⊃O⎛ϒ⊃φ⟩9∃#υρ ⊃O⎤=∉⋁9∃# □∈⎦ Zπσ⇐⎛ϒo0 ∩⊄⊆∠∪ ®O□∈=τ⎛⎛⊕□≡υρ ♠!∃#υρ 4 ®™!∃τ±o□ ∅τB …⎪μξ6⎤=©B

ነብያቸው፡–"አላህ ጧሉትን ንጉሳችሁ አድርጎ መርጦላችኋል" አላቸው፡፡"እኛ ለንግሥና ከርሱ የተሻለ ብቃት አያለንና እርሱ በቂ ገንዘብ እንደሌለው እየታወቀ እንዴት ንጉሣችን ሊሆን;" አሉ፡፡ "አላህ (ንጉሣችሁ ይሆን ዘንድ) መርጦታል፡፡ጥልቅና ሰፊ ዕውቀትን÷ጠንካራ ሰውነትም ለግሶታል፡፡አላህ ንግስናውን ለሚሻው ሰው ይሰጣል፡፡አላህም ችሮታው ሰፊ÷ዐዋቂም ነው፡፡ "አላቸው፡፡" (›M-uk^ 2፡247)

የ›ካል ብቃት እ”penc? KS<°T>” አስፈላጊ የሚሆንበት K?L ¦ÚT] U¡”ÁƒU ›K፡፡ኢስላማዊውን ƒUl`ƒ uማስተላለፍ LÃ የሚገኝ ›”É c¨< ›ቋሟዊ Ñêታ¨< Ö”ካ^“ ¾T>T`¡ ¯Ã’ƒ Ÿ]’ uታዳሚዎቹ LÃ ›ዎንታዊ ተፅዕኖ ማሳደሩ አይቀርም፡፡eKJ’U S<°T>❖‹ ¾Ö”ካ^“ የÖ?“T ›ቋU vKu?ƒ KSJ” G<M Ñ>²? dÃc”ñ“ dÃcK‡ Ö”¡[¨< Sሥ^ƒ Ã❖`v†ªM፡፡

ኢባዳ (አምልኮ)

¾c¨< MÐ‹” ¾ðÖ[¨< እ”Ç=ÁSMŸ<ƒ w%ο SJ’<” አላህ (I) በ56—¨< የአዝ–ዛሪያት ›”kê ላይ እንዲህ በማለት ተናግሯል፡–

∩∈∉∪ ∪βρ⇓□| 7 ⎪⎪υ□≠9 □ω∈) }♣PM}∃#υρ ≤ ⊕γ⎛:∃# ◊M⎛)ν=ψζ ∃τBυρ

"ኢጋንንትንም ሰዎችንም ሊያመልኩኝ እንጂ ለሌላ አልፈጠርኳቸውም፡፡"(›'-³]Áƒ 51:56)

uK?L ›’ÒÑ` ¾c¨< MÏ ¾}ðÖ[uƒ ዋነኛ ›LT ¾ðØ[ታቱን ሁሉ vKu?ƒ አላህ (I) ን እ”Ç=ÁÑKÓM ”¨<::uSJ’<U l`ኣ”” SS`ÁÂ wK¨< ¾Á²< c-‹ ŸG<K<U ’Ñ` ›ekÉS¨<“ ›euMÖ¨< ›LI” ÃÑ²<ታM::በአማካይ ሰባ ¯Sƒ uTƒVLው ¨ÃU Ÿ³ ብዙም የማትበልጥ በሆነችው ›ß` ¾ሕÃ¨ƒ Ñ>²? qÃታ†¨< ከሁሉም ነገር አስበልጠው eK¨ÉÁ—¨< ¯KU እጣ ፈንታቸው c=Áeu<“ ¾›LI (Ψ) ” ¨<È’ታ c=ŸÏK< Ã❖^K<::

l`ኣን የሚያስተምረን ከሕÃ¨ƒ ጊዜያችን ውስጥ ከፊሉን ¨ÃU u¨<eÖ< eLK< ጥቂት ¾ሕÃ¨ƒ Å[Í-‹“ ›Ò×T>-‹ w%ο dÃJ” በSL¨< ሕÃ¨ታ‹” ውስጥ ስለሚያጋጥሙን ነገሮች በሙሉ SJ’<” S<°T>” Á¨<nM፡፡ በመሆኑም ለSS`Á-ቹ S<K< uS<K< ¦Ñ¸ በመሆን ¦¨ÇÏ ሥ^-‹” KTካበት uT>‹K¨< ›pS< Ãሠራል፡፡Ñ>²?¨<” ¾T>ÁdMð¨< ›LI ul`ኣ’< ÁekS×†¨<” ¾›UM¢ ሥ^-‹ ተግባራዊ በማድረግ c=J” ሲያከናውን የነበረውን ኢባዳ እንዳጠናቀቀ ¨ÉÁ¨<’< ¨Å k×¿ ይተLKóM፡፡ለዚህ ደግሞ U¡”Á~ ›LI (Ψ) እ”Ç=I ማለቱ ”¨<፡–

←! □∈A∃ψϑτBυρ ψ□∃υ□⎛τξXυρ □⊕5⇑Υ⎝Συρ □∈A□ξ|≠ ♦β∈) ⎠≅⎝% ∩⊇∉⊄∪ τ⎦⎪ ∉Hσ>≈ψ⎛⎛9∃# ⊃β>υ□

"ሰግደቴም÷የማቀርበው መስዋእትም÷ሕይወቴም÷ሞቴም የዓለማት ጌታዬ የሆነው የአላህ ነው፡፡ "በልም፤ (›M-›"›U 6:162)

ተወዳጅና ƒ`ó T ¾J’< ተግባራትን እÁdÅÅ በሚያከናውንበት ጊዜ ጥረቱን Tቋ[ØU J’ Sk’e እ”ÅK?Kuƒ Á¨<nM:»ν›ዳዎችን ማከታተል ለሙ°T>” u×U ›eðLÑ› ”¨<::U¡”Á~U በሕይወት ዘመኑ ውስጥ ያለውን እÁ”Ç”ዱ” cŸ”É ›LI” ÁeÅeታK< wKA uT>Áev†¨<“ ¾ቀጣዩን ¯KU U”Ç¨<” በሚያልቁለት Ø\ Ø\ ሥ^-‹ LÃ TªM እ”ÇKuƒ eKT>Á¨<p ”¨<:: uSJ’<U እÁ”Ç”ዱ” cŸ”É K²=G< Ñ<ÇÃ

uTªM ›Ll” u}ሻK SMŸ< ለማስደሰት ይጥራል::S<°T>*‹ በ²=I አቅጣጫ መጓዝ እንዳለባቸው ተነግሯቸዋል፡-

∩∠∪ ⌈=|ℑP∃∃σ⌉|M⌋⌊τ□σ⌉#σ□∈*σ⌉

"(የዚህችን ዓለም ጉዳይህን) ባጠናቀቅክ ጊዜ (አላህን በማምለክ) ተበራታ፡፡" (›M ›="ïʌI 94፡ 7)

S<°T>*‹ ¾›Ll” ¨<Èታ Kማ Ó–ƒ የሚያደርጉትን ጥረት ለአንድ ቀንም እንኳ አያቋርጡም፡፡ይህም uc<ረቱል መርየም ›”kê 76 Lይ }SM¡ቷM፡-

ψ7∈ν/υ□ ψ□Z∉© ⌊□⌉□ψζ ◊M≈ψσ∈=≈′ℑ9∃# ◊M≈υ□⊃)≈τ6⌋9∃#υρ ∩∠∉∪ #□□τ□♦B ·□⌉□ψζυρ ∃∴/#υθρO

"ቀሪዎቹ መልካም ሥራዎች ከጌታህ ዘንድ በምንዳ በኩል የተሻለ በሚያስገኙት ምላሽም በላጭ ናቸው፡፡" (በልም) " (S'¾U 19:76)

አላህ (Ψ) c-‹ ኢባዳቸው ላይ እንዲዘወትሩ ይፈልጋል፡፡

|ν|□|7|©∃∃σ⌉ ∃ψϑ∑κσ]|□τ/ ∃τBυρ ∩ν⌉□Φ{∃#υρ ∉N≡υθ≈ψϑΥΥ9∃# □>♣□ ∃ω□∉ϑψ□ …|μσ9 ⇒Oν=|⌊σ? ⌉≅ψδ 4 —∉μ∉?ψ□≈τ6∉⌊∉9 |□⊃9σ⇐|≠∃#υρ ∩∉∈∪

"(እርሱ) የሰማያትና የምድር÷በመካከላቸው ያሉ (ፍጡራንም) ጌታ ነው፡፡ስለሆነም (በብቸኝነት) አምልከው፡፡ለአምልኮህም ትእግስት ይኑርህ፡፡ለርሱ ሞክሼን ታውቃለህን;" (S'¾U 19:65)

Ømƒ ›Lªm c-‹ u²=I Ñ<ÇÃ ዙርያ ÁL†¨< ßõ” አማከንዩ (ሎጅክ) ¾¨ÉÁ—¨<” ¯KU እ”Ç=Ö^Ö\“ ሁልጊዜ Ømƒ ¾›UM¢ ተግባራትን w‰ እንዲያከናውኑ አድርጓቸዋል::ሌሎች ÅÓV UÉ^© ϑÒ-‹ን ግባቸው uTÉ[Ó ŸvÉ e1}ƒ ውስጥ ይገባሉ፡፡Hw;ታU KSJ”ï eM×” ¨ÃU ¡w`“ K?KA‹ ¾T>ፈልጓ†¨<” ’Ña‹ KTÓ–ƒ ¾T>‹K<ƒ” G<K< ÁÅ`ÒK<፡፡በቅርብ ጊዜ ለሚያጡት "***ጥቂት ዋጋ"*** *(ኣት–ተውባ 9:9)* Ÿõ}— ¨<ÉÉ` ¨<eØ ይዘፈቃሉ፡፡¨Å Ë’ƒ ¾T>¨eደውን መንገድና የአላህ (I) ን እገዛ የሚፈልግ ሙዕሚን ግን ሁል ጊዜ የሚታገለው በአላህ (I) መንገድ ላይ ነው፡፡ÃI” ¾S<°T>” vl] l`ʌ” እ”Ç=I በማለት ይÑMçªM፡-

υθ⌊δυρ ∃ψγυ□|⌊ψ□ ∃ολμ; 4©τ⌊ψ□υρ νοτ□⊕ζΦψ∃# ψ□#υ□ρ& _| ¯τBυρ ∩⊇®∪ #Ψ□θ™3|±♦B O⇓γ©□|⌊ψ□ τβ%□2 ψ7⊆×↓≈σ9ϑρ⌈ϑσ⌉√ ¯∉B|σ©B

"መጨረሻይቱን ዓለም የፈለገ ሰው እርሱ አማኝ ሆኖ ለርሷ (ተገቢ) ሥራዋን የሠራ ሰው እነዚህ ሥራቸው የተመሰገነ ይሆናል፡፡" (›M-›=e^ʌ 17:19)

¾›Ll” (Ψ) እገዛ KTÓ–ƒ c=M ቀኑን ሙሉ ¾T>Kó S<°T>” ኢባዳዎቹን የሚያከናውነው በከፍተኛ ጥንቃቄ ነው፡፡በእያንዳንዱ እንቅስቃሴው ውስጥ ›Ll” uሚገባ እÁeታ¨c HÁM’~”፣ቻይነቱን፣º¨<k~”፣ Øuu<”“ K?KA‹ vlሪያቱን እያሰላሰለ Ã¨<LM፡፡ይህ ሁኔታ u¾°K~ ከሚከናወኑ መመርያዎች የሚመደብ SJኑን l`ኣ” ይናገራል፡–

⊗χ©⊕×ψ⋁9∃∃∈/ ⎪ξ∈μ7ψ□υρ #Z□□∉Ω□2 ψ7↑/♣□ □™.⎛□∃#υρ ∩⊆⊇∪ ⊂□≈ξ6⎞/M}∃#υρ

“ጌታህን በብዙው አሰታውሰ፡፡በምሽትም በጧትም አወድሰው፡፡”(ኣሊ-ዒሀ^” 3፡41)

የመንፈስ እርጋታ የምናገኘው አላህን (Ψ) uTeታ¨e ብቻ እንደሆነ ቁርኣን እንዲህ ሲል ይነግረናል፡፡

τβρ⇓□υρ Zπξ□□⊕ζυρ %Ψ⎛□□|¬ν≅ □□⊕Υ⎛□τP □∈⎠ □□↑/♣□ □™.⎛□∃#υρ ⊃A∃|≠Φψ∃#υρ ⊆ιρ⇓□™ ⎛⎛9∃∃∈/ ⊃A⎞θσ)⎛9∃# ζ ∉B ⊂□⎪γψφ⎛9∃#

“ጌታህን በመተናነስና በፍርሃት ሰሜት ተውጠህና ከሚፈለገው በላይ ባልጎላ ቃል (ድምጽ) እና በምስጢር ጧትም ማታም አውሳው፡፡” (›M-›°^õ 7፡205)

↔!∃# ⊂□⎛.⊃□∈/ O⇓γ| /θ⎞=⎞% □⎠∪⎛ υK⎪⇐σ?υρ (#θ©ZτB#υ™ τ⎠| ∉%♥!∃# 3

“እነዚያ ያመኑትን፣ልቦቻቸውም አላህን በማሰታወስ የሚረኩትን (ይመራል)” (›'-[°É 13፡28)

ቁ`ኣ”” SS`Á¨< ›É`Ô ¾Á² c¨< እ”Å ›Uef ¨pƒ ሶLƒ፣ëU“ ¬Æ° ÁK< ¾›UM¢ ተግባራትን በታዘዘው መልኩ ለTŸ“” የሚያደርገው ጥረት u×U ከፍተኛ ነው፡፡KUdK?፡–cLƒ” u¨p~ SeÑÉ u×U ›eðLÑ> በመሆኑ ¯KT© Ñ<ÇÄ‡ ጣልቃ ገብተው እንዲያዘናጉት በር አይከፍትላቸውም፡፡ሁል ጊዜ u}[ÒÒ S”ðe፣uÅeታ“ uƒÒƒ uSeÑÉ ›Ll” KSቃረብ ይጥራል፡፡ለእዩልኝና ለስሙልኝ የሚደክሙ ሰዎች ግን ከሶላታቸው ምንም ዓይነት እርካታን አያገኙም፡፡“Å ›Ll ¾T>Án`v†¨< ተግባር eKSJ’<ም ¾T>Á¨<lƒ ’Ñ` ¾KU፡፡›Ll” በTeታ¨e“ በማመስገን ፋንታ ለ¾°Kት ሥ^-‰†¨< ucò¨< ይጠበባሉ፡፡cLታ†¨<” ¾T>²’Ñ< c-‹” ›Ll (Ψ) ul`ኣ’< ›eÖ”pቋ†ªM፡–

τβθ⎞δ∃ψ□ ⎠N⊆κ⊆E□ξ|≠ ¯τ© ⎠N⎞δ τ⎠| ∉%♥!∃# ∩⊆∪ □ |,⊆φ#|ℑ⇓ϑ⎤=∉φ9 ·≅ |□υθσ⎤ ∩∉∪ □χρ®™!#τ□©□ ⎠N⎞δ τ⎠| ∉%♥!∃# ∩∈∪

“ለሰጋጆች ወዮላቸው፤ለእነዚያ ሰግደታቸውን ዘንጊዎች ለሆኑ (ሰጋጆች)፤ለእነዚያ (በሌሎች) መታየትን ብቻ (ለሚሹ) ፡፡” (›M-T®<” 107፡4-6)

ÃI ደግሞ ወቅቱን አሳልፈው ¾T>cÓÆትን ¨ÃU Ÿ’ß^g< ¾T>}¬ትን TKƒ ”¨<፡፡U”U እ”ኳ u²=l ›”kê ÁM}SKŸ} u=J”U ብልህ ሰዎች ሶLƒ ውስጥ እÁK< eለሚከሰተው ¾Hdw Suታ}” ¾}cÖ ማስጠንቀቅያ ›É`Ñ¨< ይወስዱታል፡፡ሰላት ውስጥ እንደገቡ Hdv†¨< የሚበታተንባቸው c-‹ ƒMl el}ታ†¨< ለአላህ (I) እየሰገዱ ወይም የሆነ ነገር እያደረጉ ያሉት ሳይፈሩት፣eKc< dÁeu<፣eKS*\“ eKp`u~ U”U Ó”³u?

dÃ*^†¨< መሆኑን ›KT¨n†¨< ”¨<፡፡›”É” c¨< ¨Å ›Ll የሚያቃርቡት vሕሪÁƒ፡–ሰላቱን ከልቡ መስገድ፣ አላህ (I) ን መፍራትና መተናነስ ናቸው፡፡

›”Ç”É c-‹ eKአምልኮ (ኢባዳ) ያL†¨< ውሱን Ó”³u? uk” ¨<eØ Ømƒ SS`Á-‹” ብቻ ተግባራዊ ማድረግ um ”¨< wK¨< እንዲያስቡ አድርጓቸዋል፡፡ ’Ñ` Ó” ›=vÇ እ”Å cLƒ፣ëU፣Hጟ“ cÅn vK< HÃT*ታ© ሥ^-‹ ላይ w‰ የተወሰነ አይደለም፡፡

ኢvÇ ወይም ›UM¢ TKƒ “ማÑMÑM” TKƒ ”¨<፣Ãl ÅÓV ¾›ÑMÒ¿” vl]፣¾›°Ua¨<” G<’@ታ“ Ÿ›ንድ የአላህ (I) ባርያ ¾T>Öul ”ÓÓa‹”“ ድርጊቶችን ያካትታል፡፡ÓÈታ ¾J’ cLƒ K›”É c¨< በጣም አስፈላጊ የመሆኑን ያህል ”Èƒ” Sq×Ö`፣uƒlƒ“ ¾}VK< ”ÓÓa‹” SÖkU፣uØ\ T²’“ ŸSØö SŸMŸM፣ K?KA‹ S<eK=V‹” TS”“ አለመነታረክ ከአምልኮ ተግባራት ውስጥ የሚካተቱ ናቸው፡፡S<eK=V‹ Ÿ²=l Ô” KÔ” እ”Å iÁß፣Ó¸፣Ÿ=^Ã፣Òu=‰“ õ‹” ¾SdcK< uዓKU LÃ የሚታወቁ ውKA‹ን“ ƒ¡¡K— ›}Ñvu^†¨<” T¨p Ã*`v†ªM፡፡በአጠቃላይ ኢባዳ (አምልኮ) ማለት በአላህ (I) ዘንድ የሚወደዱና ተቀባይነት ያላቸው ተግባራት ማለት ነው፡፡KTdÖ` ÁlM S<eK=V‹ uእÁ”Ç”ዷ ¾ሕÃ¨ƒ ኢጋጣሚያቸው ul`ኣ” ለተጠቀሱ ¾›Ll ƒ°³³ƒና ለSMò¡}—¨<(ρ) SS`Á-‹፣¡MŸL-‹“ U¡a‹ ተገቢውን Ø”no ያደርጋሉ፡፡

እጅግ በጣም አስፈላጊ ከሆኑ የአምልኮ ተግባራት ውስጥ አንዱና እያንዳንዱ S<°T>” uk” ውሎው ¨<eØ K=ያከናውነው የሚችለው ነገር ›=eLT©¨<” SM°¡ƒ Te}LKõ ’ው፡፡ÃlU TKƒ ሰዎችን ወደ ƒ¡¡K—¨< S”ÑÉ መጥራት፣Ø\ እ”Ç=J’< SUŸ`“ ከምግባረ–ብልሹነት እንÇ=Öul TeÖ”kp፣eK ›=eLU፣ ›=T”“ ›=ld” ÁL†¨<” Ó”³u? እ”Ç=ÁdÉÑ<“ l`ኣ”” እ”Ç=Á’u< ማድረግ TKƒ ”¨<፡፡እንዲህ ዓይነቱ ኢባዳ በሙዕሚን የየዕለት ውሎ ውስጥ በጣም አስፈላጊ ነው፡፡S<°T>” uT”—¨<U ጊ²? ¾›Ll }¨ŸÃ (ኸሊፋ) ßSJ” Ç=’<” በንግግሩ፣uvl]¨<“ በኢስላማዊ T””~ T¨Ï ›Kuƒ፡፡ÃI HLò’ƒ u›UM¢ ሥ^ LÃ w‰ የተወሰነ አይደለም፡፡S<°T>” uT>‹K¨< ›pS< Ø\ ስነ–ምግባር በመላበስ u²<`Á¨< LK< c-‹ አርኣያ ሆኖ ለመገኘት ይጥራል፡፡Ãl” u}SKŸ} ›Ll (Ψ) ul`ኣ’< እ”Ç=l wሷM፡–

®™!∃υ□∉9 |ρρ& ⎫N⇓γ◊® ||τ/ ◊M≈oΨ∉B |σ⇓ϑ⎫9∃#υρ τβθ©Z∉B |σ⇓ϑ⎫9∃#υρ ⊂□σ3Z⇓ϑ⎫9∃# ∩ ¯τ© τβ⎫θψγ |Zτ□υρ ⊕∃ρ©□ ||ψϑ⎫9∃∃∈/ □χρ®□⇓∆⎭ϑτ□ 4 <∧ ||τ/ □χθ©|□∉⇐©□υρ νο4θξ.♦□9∃# □χθ|? |σ©□υρ νο4θν=’ϑ9∃# □χθ⇓ϑ□⊃)©□υρ ♦β∈) 3 ♠!∃# ©N⇓γ| Hξθ |□ζ□ψ□ ψ7⊆×↓≈σ9ϑρ⎡& 4 □…©&σ!θ⇓□υ□υρ ♥!∃# ∩∠⊇∪ ®O□⊕3ψμ |□□⊂□τ© ♥!∃#

“የወንድና የሴት አማኞች ከፊሉ የከፊሉ ረዳት ናቸው፡፡በመልካም ያዛሉ፡፡ከክፉ ይከለክላሉ፡፡ ሶላትንም ደንቡን አሟልተው ይሰግዳሉ፡፡ዘካንም ይሰጣሉ፡፡አላህንና መልዕክተኛውንም ይታዘዛሉ፡፡ ለእነርሱ አላህ ያዝንላቸዋል፡፡አላህ አሸናፊም ጥበበኛም ነውና፡፡” (ነƒ-}¨<v 9፡71)

S<°T>” K?KA‹ c-‹” ¨Å ›Ll (Ψ) በመጣራት ረገድ ¾T>‹K¨<” G<K< ÁÅ`ÒM፡፡eK ›Ll፣eK›”É’~፣ eKvl`Á~፣eK}ðÖ\ለƒ ዓላማ፣eKተገቢው vl]ይ እ”Ç=G<U ›Ll” ስለሚያስደስቱ ¾’<a ¯Ã’ቶችና Ø\፣SØö፣ ƒ¡¡M“ el}ƒ }wK¨< ul`ኣ” eK}Ökc< Ñ<ÇÄ‹፣eKõ`Æ k”፣eKËH’ም እdƒ፣eKË’ƒ“ eKመሳሰሉ K?KA‹ Ñ<ÇÄ‹ Ã’Óራ†ªM፡፡ስለ ነቢዩም (ρ) እንዲያውቁ በማድረግ በባህሪያቸው እንዲሳቡና አርኣያነታቸውን እንዲከተሉ ይመከራቸዋል፡፡

S<°T>*‹ በሚገናኙበት ጊዜ እ`e u`ሳቸው ¾T>}ª¨c< ሲሆን ¾›Ll” SS`Á-ች ለT¡u`ና ¾[c<M”(ρ) የኦኗኗር ሥርዓት KSŸ}M ወደሚያስችላቸው መንገድ ላይ ÃÖ^^K<፡፡u›ß\ ¾G<M Ñ>²? ተግባራቸው Teታ¨e ወይም ›eታªi መሆን ”¨<፡፡

S<°T>*‹ በአሁኑ ጊዜ ከፍተኛ የዕድገት ደረጃ ላይ የደረሱ የብዙሃን መገናኛዎችን በመጠቀም ቁርኣናዊውን አስተምህሮት በድምጽና በጽሑፍ የሚያስተላልፉ ሲሆን እንደ ቴሌቪዥን፣መጽሐፍ፣ መጽሄት፣ጋዜጣ፣ኢንተርኔትና የመሳሰሉ ማሰራጫዎችን እ”ÅÞ›T^ß’ታ†¨< ÃÖkሙባቸዋል፡፡

u¾k’< ¾T>ÁÅ`Ñ<ƒ ›=eLT© Ø] ›eðLÑ> የመሆኑን ያህል Ø]ውን ለT²ÒËƒ ¾T>ያስችል በቂ ጊዜ መውሰድም ያስፈልጋል፡፡ወደ ዳዕዋው ትግል ገብተው ኢስላማዊውን ጥሪ ለማስተላለፍ የሚፈልጉ ሰዎች በቅድምያ በቂ ዝግጅት ማድረግ እንዳለባቸው አላህ (I) ተናግሯል፡፡eK²=l ›”ድ c¨< KT>ሠ^¨< ሥ^ uG<K<U አቅጣጫ Ø[ƒና ዝግጅት TÉ[Ó ይኖርበታል፡፡መዝመት ሲፈልግ ይዘጋጃል፡፡ይህንን ያልተገበሩትን አላህ (I) ሲወቅስ እንዲህ ይላል፡-

Zo≤□©© …©&σ! (#ρ□□τ©ς{ ψλρ©□©□⁄9∃# (#ρ⇓□#υ□ρ& ⟩θσ9υρ

“መዝመት ቢፈልጉ ኖሮ (ተገቢውን) ዝግጅት ባደረጉ ነበር፡፡” (ነƒ-ƒ¨<v 9:46)

አንድ የተማረ ሰው ¾›Ll”(Ψ) SM°¡ƒ KTe}LKõ ማድረግ የሚገባው ’Ñ` ዲኑን ለማሰራጨት የሚያስችሉ ጠቃሚ ዕውቀቶች መቅሰምና ግንዛቤውን ማዳበር ናቸው፡፡በሌላ አነጋገር መንፈሳዊውንም ሆነ ዓለማዊውን ትምህርት መማር ይኖርበታል ማለት ነው፡፡ውጤታማ ለመሆን እጥር ምጥን አድርጎ መስእብ ባለው መልኩ ከርዕስ ሳይወጣ ለመናገርና ለመጻፍ እንዲሁም ከዲኑ በሚያገኘው እውቀት ታዳሚዎቹን ለማርካት ከፍተኛ ጥረት ማድረግ ይኖርበታል፡፡

<u>መኻታ</u>

υ□∃πκ♦]9∃# ⎢μ⎣Z∉B ©□ν=⎧ϒνΣ ©≅⎫□♥9∃# ©N⇓γ♥9 ·πτ□#υ™υρ ∩⊂∠∪ τβθ⇓ϑ∈=⎢◊□B N⎨δ #σ□∈*σ⎬

“ሌሊቱም ለነርሱ (ሌላ) ምልክት ነው፡፡ቀኑን ከርሱ እንገፍፋለን፡፡ወድያውም እነርሱ በጨለማ ይዋጣሉ፡፡”(Ác=” 36:37)

Te}ªM KT>‹K< G<K< uUiƒ ¾›ð×Ö` ሥ¯ƒ ¨<eØ K=}¢`v†¨< ¾T>Ñu< w²< ተአምራት ›K<L†¨<፡፡ Ÿ’²=lም ውስጥ ›”Æ ke uke በሚጠፋው w`H”“ እ¾Öq[ uT>H@Å¨< cTÃ ¨<eØ የሚገኝ ሲሆን ሕÃ¨ƒ ÁL†¨< ’Ña‹ በሙሉ uk”“ ሴሊት Sካከል ያለውን የሙቀት መጠንና ¾w`H” ልዩነት u²=l በ}[ÒÒ iÓÓ` ›TካÃ’ƒ ይላመዱታል፡፡በዚህም K=Å`ሱv†¨< ŸT>‹ሉ ¾}KÁዩ ¯Ã’ƒ ›ÅÒዎች ÃÖunK<:»‰ uK?K¨< °¨<k~“ ›pS< አላህ (I) uv`Á-‡“ በሕያዋን LÃ እዝነቱን ›¨<`ዷM፡፡Ãl እዝነቱ ሁሉንም ሰው ያዳረሰ u=J”U w²<ዎቹ ግን uሕÃ¨ƒ ²S“†¨< ¨<eØ K›”ÈU እ”ኳ ›eu¨<ት ›Á¨<lU፡፡ul`ኣን ¾ታ’ç c¨< eK²=l Ñ<ÇÃ በሚያስብበት ጊዜ ›Ll uc<[~M ¿c<õ ›”kê 92 LÃ ¾Ökc¨<” Áeታ¨<dM፡–

∩®⊄∪ □⎪⎪∉ϑ∉μ≡♣□9∃# ©Nψμ⎩□ρ& υθ⎨δυρ

“እርሱ ከማንም ይበልጥ አዛኝ ነውና፡፡” (¿c<õ 12:92)

›Ll Kc¨< MÐ‹ Ÿፈጠራቸው lMq Sdõ`ƒ ፀÒ-‹ ¨<eØ ›”Æ ¾k”“ ¾ሌK=ƒ Sð^[p ስለመሆኑ አያጠያይቅም፡፡Ãl” Ñ<ÇÃ uuKÖ ለመረዳት የሚከተለውን የቁርኣን አንቀጽ እንመልከት፡–

#×□τB⎢□⎣ □≅⎫□♥9∃# ©N◊6⎫□ν=τ⎛ ♠!∃# □≅ψ⎨ψ_ β∈) ⎧O⎣ Γ⎢□υ™υ□ρ& ⎭≅⎨% N◊6□∉?⎤ϑτ□ ↔!∃# ⎢□⎩□ξ⎣ ⎣μ≈σ9∈) ⎪ τB ∉πψϑ≈υ□⊃)⎫9∃# ∉Θ⎩θτ□ 4□ν<∈) β∈) ⎧O⎣ Φ⎢□υ™υ□ρ& ⎭≅⎨% ∩∠⊇∪ □χθ©⎨ψϑ⎧ϒν≅ □ξσ⎤ρ& (>™!∃υ□⊕®∈/ ∉Θ⎩θτ□ 4□ν<∈) #×□τB⎩□ψ□ υ□∃πκ♦]9∃# ©N◊6⎫□ν=τ⎛ ♠!∃# □≅ψ⎨ψ_ 9≅⎫□ν=∈/ N◊6□∉?⎤ϑτ□ ↔!∃# ⎢□⎩□ξ⎣ ⎣μ≈σ9∈) ⎪ τB ∉πψϑ≈υ□⊃)⎫9∃# ∩∠⊄∪ □χρ⎢ □⊕∩⎩7⎨? □ξσ⎤ρ& (∉μ□∉⎤ □χθ©Ψ™3⎧ϒν≅

“ኢያችሁን? አላህ ሌሊቱን እስከ ትንሳኤ ቀን ድረስ ዘውታሪ ቢያደርግባችሁ ከአላህ ሌላ የትኛው አምላክ ብርሃን ሊለግሳችሁ ነው?አትሰሙምን?’ በላቸው፡፡ ‘ኢያችሁን? አላህ ቀኑን እስከ ትንሳኤ ቀን ድረስ ዘውታሪ ቢያደርግባችሁ ከአላህ ሌላ የትኛው አምላክ የምታርፉበትን ሌሊት ሊያመጣላችሁ ነው? ኢታስተውሉምን?’ በላቸው፡፡” (›M-kce 28:71-72)

›Ll(I) Kk”“ KሌK=ƒ ¾T>ያስፈልጉ ¾}KÁ¿ e`¯„‹”“ ሀØØ*‹” ፈጥሯM፡፡Ÿ’²=l ¨<eØ ›”Æም እንኳ u=³v Te}ŸŸM የሚችል እርሱ ብቻ ሲሆን፡፡›Ll(I) u=ðMÓ ¾TÁቋØ k” ›MÁU ሌሊት SõÖ` Ã‹LM::ነገር ግን ሕይወት ያላቸው ነገሮች በዚህ ሁኔታ ውስጥ መቀጠል አይችሉም፡፡ይህ ሁኔታ ተከስቶ ቢሆን ኖሮ የምድር ላይ ሕይወት ባበቃለት ነበር፡፡›Ll(I) k”“ ሌK=ƒ” ሕÃ¨ƒ LL†¨< ’Ña‹ U‡ ›É`Ô እ”Ÿ”

uK?K¨< SMŸ< SõÖ\ ጥርጥር የለውም፡፡ÃIU ማለቅያ የሌለውን ርኅራኄውንና ◦”~ን ያመለክታል፡፡ የLÃ—¨< ¾l`ኣ” ›”kê ተከታይ በሆነ ሌላ አንቀጽ ›Ll(Y) ¾T>Ÿ}K¨<” Ãነግረናል፡–

υ□∃ψγ♦Ψ9∃#υρ □≅⁄□♥9∃# ®/™3σ9 □≅ψ⁄ψ_ —∉μ∉Γψϑ⎪μ♣□ ∉Bυρ —∉&∈#⎪®σ⎤ ∉B (#θ™⎡τΓ⎤;τΓ∉9υρ ∉μ□∉⎤ (#θ©Z™3⎡ΥoK∉9 ∩∠⊂∪ τβρ©□™3⎪±ν≅ ⎠/™3↓=ψ⁄σ9υρ

“በችሮታውም ሌሊቱንናቀኑን ልታርፉበት÷ትሩፋቱን ልትፈልጉበት÷ታመሰግኑትም ዘንድ (እየተፈራረቁ እንዲመጡ) አደረገ፡፡”(›M-kce 28፡73)

›Ll'ን የሚፈሩ ሰዎች ¾õØ[ታቱን G<'@ታ ባላቸው እውቀት ለማሰላሰል ¾T>‹K<ƒ w‰ “†¨<፡፡ uK?L ›'ÒÑ` ul`ኣ” ¾T>S\ት“ ህግጋታቸውን Öwk¨< የT>ð^[l በሆኑ የk”“ የሌK=ƒ ሥርዓቶች ውስጥ eLK< ምክንያቶች የሚያስተነትኑት ብቻ ናቸው፡፡ እ'²=l” Ñ<ÇÄ‹ ›Ll(I)uØmƒ ›”kë‹ Öpሷ†ªM፡–

∪≅⁄□♥9∃# ⊃#≈ν=∉Φ⎡ζ∃#υρ ∩∨⎠□Φ{∃#υρ ∉N≡υθ≈ψϑΥΥ9∃# ∪,⎤=ψζ □∈⎦□χ∈) ∩⊇®⊃∪ ⊃=≈τ6⁄9Φ{∃# □⊆<ϑρT[{ ;M≈τ□Yψ ⊆□∃πκ♦]9∃#υρ

“የሰማያትና የምድር መፈጠር÷የቀንና የሌሊት መፈራረቅ ለአስተዋዮች ታላላቅ ተአምራት ናቸው፡፡ ”(›ሊ-ዒሀ^” 3፡190)

□∈⎦♠!∃# τ,ν=ψζ ∃τBυρ ⊆□∃πκ♦]9∃#υρ ∪≅⁄□♥9∃# ⊃#≈ν=∉Γ⎡ζ∃# □∈⎦♦β∈) ∩∉∪ □χθ◊)↑Γτ□ 5Θ⎠θσ)∉φ9 ;M≈τ□Yψ ∩∨⎠□Φ{∃#υρ ∉N≡υθ≈ψϑΥΥ9∃#

“የሌሊትና የቀን መፈራረቅ÷አላህ በሰማያትና በምድር ውስጥ የፈጠራቸውም (ፍጡራን) እርሱን ለሚፈሩ ሰዎች (ታላላቅ) ተአምራት ናቸው፡፡”(¿'<e 10፡6)

∪≅⁄□♥9∃# ⊃#≈ν=∉Γ⎡ζ∃#υρ ∩∨⎠□Φ{∃#υρ ∉N≡υθ≈ψϑΥΥ9∃# ∪,⎤=ψζ □∈⎦♦β∈) ∃ψϑ∈/ ⊂□⎡στ7⁄9∃# □∈⎦□⊂□⁄γρB ©⊃Λ♥9∃# ⊕7⎤=◊□⁄9∃#υρ ⊆□∃ψγ♦Ψ9∃#υρ ∉B ∉™!∃ψϑΥΥ9∃# ζ ∉B ♠!∃# τAτ□Pρ& !∃τBυρ }♦∃♦Z9∃# ⇓⎡ξ□Zτ□ ∉B ∃πκ□∉⎤ ≤]τ/υρ ∃πκ⊂E⎠θτB ψ□⎪⁄τ/ υ∨⎠□Φ{∃# ∉μ∈/ ∃υ□⎪μρϑσ⎤ &™!∃♦B ⊂□⁄□⎪Υ⇓ϑ⁄9∃# ⊃>∃ψσΥΥ9∃#υρ ⊄ξ≈τ□⊂η□9∃# ⊃#□∈□ ⎡∩σ?υρ 7π↑/!#ψ□ ∪ε≅◊2 ∩⊇∉⊆∪ τβθ⁄=⊃) ⎪⁄τ□ 5Θ⎠θσ)∉φ9 ;M≈τ□Yψ ∩∨⎠□Φ{∃#υρ ∉™!∃ψϑΥΥ9∃# τ⎦⎪τ/

“የሰማያትና የምድር መፈጠር÷የሌሊትና የቀን መፈራረቅ÷ሰዎችን የሚጠቅም ነገር (ተሸክማ) ባሕር ላይ የምትጓዘው መርከብ÷አላህ ከሰማይ በሚያወርደው ዝናብ ምድርን ከሞተች በኋላ ሕያው ማድረጉ÷ከርሷም ላይ ተንቀሳቃሽ (ሕይወት ያላቸው) ነገሮችን ሁሉ መርጨቱ÷በሰማይና በምድር መካከል የሚኖረው ዳመና አዋቂ ለሆኑ ሕዝቦች (የአላህን ችሎታና ጥበብ የሚያሳዩ) ምልክቶች ናቸው፡፡” (›M-uk^ 2፡164)

¾c¨< MÏ የሰውነት ሥርዓት ሌሊƒ LÃ እረፍት እንደሚያስፈልገው አላህ (I) uT>ከተሉት ›”kጾች ተናግሯል፡–

∉µ□∉⌉ (#θ©Z◊6⌠ϒoK∉9 □≅⌡□♥9∃# ©N™3σ9 □≅ψ⌊ψ_ □∉%♥!∃# υθ⌊δ 5Θ⌉θσ)∉φ9 ;M≈τ□Yψ ψ7∉9≡σ□ □∈⌋ ♦β∈) 4 #•□⊕ℑ⌉6©B υ□∃ψγ♦Ψ9∃#υρ ∩∉∠∪ □χθ©⌊ψϑ⌠ϒo□

“እርሱ ያ ሌሊቱን –ታርፉባት ዘንድ (ጨለማ) ÷ቀኑንም – (ትሰሩበት ዘንድ) – ብርሃን ያደረገላችሁ (አምላክ) ነው፡፡በዚህ ውስጥ ለሚሰሙ ሰዎች (ታላላቅ) ተአምራት አሉ፡፡”(¿’<e 10፡67)

∉µ□∉⌉ (#θ©Z™3⌠ϒoK∉9 □≅⌡□♥9∃# ©N™3σ9 □≅ψ⌊ψ_ □∉%♥!∃# ♠!∃# ⊗♦∃♦Z9∃# □ν?τ© ≅≅⎪®σ⌉ ρ™%σ! ♥!∃# □χ∈) 4#•□⊕ℑ⌉6©B υ□∃ψγ♦Ψ9∃#υρ ∩∉⊇∪ □χρ©□™3⎪±o□ □ω ⊗♦∃♦Ψ9∃# υ□σΨ∫2ρ& ≤ ⊕3≈σ9υρ

“አላህ ያ ሌሊትን ታርፉበት ዘንድ (ጨለማ) ÷ቀኑን ደግሞ (ትሠሩበት ዘንድ) ብርሃን ያደረገላችሁ ነው፡፡አላህ በእርግጥም ለሰዎች የበርካታ ችሮታዎች ባለቤት ነው፡፡ግና አብዛኛዎቹ ሰዎች አያመሰግኑም፡፡”(Ò٥' 40፡61)

ሌሊት ¾ì[õƒ c¯ƒ ከመሆኑ ባሻገር ልዩ ¾]' ሌላ ባህሪም አለው፡፡እርሱም ለ}¨c'< የ›UM¢ ተግባራት ውጤታማነት የሚረዳ አጠቃላይ የሆነ cLU“ çØታ ያለው ሆኖ መፈጠሩ ነው፡፡ uì`Òታ KTcw÷ለማንበብና KSeÑÉ uì”penc? ¾}VL ŸJ¨< የk” ውሎ Ò' c=’éç' በጣም የተሻለ ተመራጭነት አለው፡፡

©Πυθ⌡%ρ&υρ ∃∴↔⎪⇔υρ □□ξ♥ρ& }□∉δ ∪≅⌡□♥9∃# σπψ∞∉♥∃τP ♦β∈) ∩∠∪ Ωξ□∪θσ⇔ ∃[σ⌉7ψ□ ⊆□∃πκ♦]9∃# □∈⌋ ψ7σ9 ♦β∈) ∩∉∪ ÷ξ□∉% ∩∇∪ Ωξ□∉Φ⌉;σ? ∉µ⌡□σ9∈) ⌉≅↑Γυ;σ?υρ ψ7∈ν/υ□ ζN⌠□∃# ⊂□™.⌡□∃#υρ

“የሌሊት ወቅት ለተመስጦ እጅግ ጠቃሚ÷ (የአምልኮና የውዳሴ ቃላትን) በግልጽ ለማስቀመጥም እጅግ ተሰማሚ ናት፡፡ላንተ በቀን ውስጥ – (የኑሮ ጉዳይህን ለማከናወን) – ረዥም (ጊዜ) አለህ፡ ፡የጌታህንም ስም አውሳ፡፡በፍፁም ቅንነትና ታማኝነት (ኢክላስ) አምልከውም፡፡”(›M-S<²T>M 73፡ 6-8)

ሌሊት ላይ Hdv‹”” uቀላሉ ›cveu” ስለ ፍጥረታቱ É”n É”p ሥርዓቶች KTcLcM÷ì`ì” KSp^ƒ“ KSeÑÉ እንችላለን፡፡Ãl” ¾T>Á¨<p S<°T>” ሌK=~” uS<K< uì”pMõ ከማሳለፍ ÃMቅ ምኞቱን ለማሳካትና Kw^¨< el}ƒ ምህረት ለመጠየቅ ò~” ¨Å ð×]¨< ይመልሳል፡፡በቀን ውሎው ¨<eØ ያከናወናቸውን ሥ^ዎች አንድ በአንድ ካሰላሰለ በኋላ ስህተቶቹን ለይቶ በማውጣት ለምህረቱ ፈጣሪውን ይማጸናል፡፡ጊዜውን የሚያሳልፈው አላህ uT>¨Å¨< S”ÑÉ ላይ ሲሆን ፈጣሪውን እያስታወሰ

ወደርሱ ለመቃረብ ይጥራል፡፡በዚህ ጊዜ eK ፈጣሪ ህልውና፣eK¡w\፣eKl`ኣ”፣ስለ አስደናቂው ፍጥረተ–ዓለም፣uUÉ` LÃ eLK< ሕÃወቶችና እ”Ÿ” የለi ሥ¯ቶቻ†¨<፣ስለማይቋረጡ ፀÒ-‡፣eKË’ƒ፣eK ጀሃነም እdƒና ²M¯KT©ነቱ እያሰበ ያÉ^M፡፡Ÿእ”pMõ Ñ>²?¨< ¨<eØ ¾}¨c¨<” K›=vÇ ተግባር ¾T>Á¨<M S<°T>” u}¨c’< ¾l`ኣ” ›”kë‹ uT>Ÿ}K¨< SMŸ< }¨ÉÑM፡–

∃ς϶≈υ□∉%υρ #Ψ□⁄ϕ⇓□ ⌠Ο∈γ∈ν/τ□∉9 □χθ⌡Γ□∈6τ□ ζ ¯□∉%♥!∃#υρ ∩∉⊆∪

“እነዚያ ለጌታቸው ‘ሱጁድ’ ሲያደርጉና ሲቆሙ (ሲሰግዱ) የሚያነጉት ናቸው፡፡” (›M-ñ`n” 25፡64)

τβθ©© ⌡□τ□ ∅⌠⊕_∃□®ψϑ⁄9∃# ∩ ¯τ© ⟩N⇓γ⌡/θ©Z©_ 4□ν⌋∃ψφτΦσ? ∃Ψ⟨ψϑσ⇔υρ ∃]⌉θψζ ⟩N∑κ→5υ□

“ጎኖቻቸው ከመኝታ ፍራሾች ይራራቃሉ፡፡ጌታቸውንም በፍርሃትና በተስፋ ያመልኩታል፡፡” (›e-cÏÇ 32፡16)

∃ς϶⊆←!∃σ%υρ #Ψ□⊃ ¯∃ψ□ ∪≅⁄□♥9∃# υ™!∃τP#υ™ ⌠M∉Z≈σ% υθ⟨δ ⌡ ¯♦Bρ& ⟩≅ψδ ⟩≅⟨% 3 —∉μ∈ν/υ□ σπυH⌡θυ□ (#θ©_⟩□τ□υρ νοτ□⊕ζΦψ∃# ®□ξ□⁄τσ□ 3 τβθ⇓ϑν=⌡⟨τ□ □ω τ⌋⌡∉%♥!∃#υρ τβθ⌡Hσ>⌡⟨τ□ τ⌋⌡∉%♥!∃# □∪θτΓ⌠Υο□ ∩®∪ ⊃=≈τ7⁄9Φ{∃# (#θ™9∋ρ⌈& ©□♥.ξ□τΓτ□ ∃ψϑ↓P∈)

“የ(መጭውን) ዓለም (ቅጣት) በመፍራትና የጌታውን እዝነት ተስፋ በማድረግ የሌሊቱን ሰዓቶች በሱጁድና በመቆም የሚያሳልፉ (ከከሓዲያን ጋር እኩል ነውን;) “እነዚያ የሚያውቁትና እነዚያ የማያውቁት እኩል ናቸውን;” በላቸው፡፡የሚገሰጹት የአዕምሮ ባለቤቶች ብቻ ናቸው፡፡” (›'-²<S' 39፡9)

የአላህ መልዕክተኛ (ρ) ከእያንዳንዱ ሌሊት የተወሰነውን ለሶላትና ለሌሎች ኢባዳዎች ያውላሉ፡፡ሀመሆኑም ሙዕሚኖች ይህን ሱና ተግባራዊ ማድረግ ይኖርባቸዋል፡፡አላህ (I) ነቢዩን (ρ) እንዲህ ብሏቸዋል፡–

⊗©σ∴⟨=⟨Ο ¯∉Β 4□οΤ⌡□ρ& ©Πθ◊)σ? ψ7↓Pρ& ⇒Ον=⌡⟨τ□ ψ7↑/υ□ ♦β∈) τ⌋⌡∉%♥!∃# ζ ¯∉ιΒ ·πξ□⊆←!∃σ⇔υρ …⌡μσΩ⟨=⟨Ουρ …⌡μξ□ ⌠ϑ∉Pυρ ∪≅⁄□♥9∃# ψ7ψ⟨τΒ

“(ሙሐመድ ሆይ!) አንተ ከሌሊቱ ሁለት እጅ ያነሰን÷ግማሹን ወይም ሲሶውን (ለአምልኮ) እንደምትቆም ጌታህ ያውቃል፡፡ከነዚያ አብረውህ ካሉት ከፊሎቹም (ይህንኑ አንደሚፈጽሙ ያውቃል) ” (›M-S<²T>M 73፡20)

ጥሩ ስነ–ምግባር እንዲሰጣቸው ነብያችን (ρ) አላህን (I) እንዲህ ብለው ለምነውታል፡–

"አላህ ሆይ! ባህሪዬን አና ፀባዬን ጥሩ አድርግልኝ፤ከመጥፎ ስነ–ምግባርና ፀባይ ጠብቀኝ፡፡"

(ኢማሙ ገዛሊ ኢህያዕ ዑሉመዲን)

እንቅልፍ ከሞት ጋር የሚመሳሰል መሆኑን ከላይ ለመግለጽ ሞክረናል፡፡አላህ (I) ቢፈልግ እንቅልፍ ላይ ያለ ሰው ዳግም ላይነቃ ይችላል፡፡ስለሆነም ከመተኛቱ በፊት ያሉት ጥቂት ደቂቃዎች ምህረት ለመጠየቅ የሚችልበት የመጨረሻ አጋጣሚው ሊሆኑ እንደሚችሉ እያንዳንዱ ሰው መዘንጋት የለበትም፡፡ይህን በተመለከተ አላህ(I) እንዲህ ብሏል፡–

♠!∃# □→⌋υθτΓτ□ }♣◊□PΦ{∃# τ⌉⌉ ∉μ ∃ψγ∉?⟩θτB ©⊃Λ♥9∃#υρ ⌈Oσ9 ⎪M⇓ϑσ? □∈⌋ ∃ψγ∉B∃oΨτB (⇔□⊕ϒ⎪ϑ⎪ □σ⌉ ©⊃Λ♥9∃# 4©⎪©σ% ∃πκ⟩□ν=τ⟨ ⎪N⟩θψϑ⟩9∃# ©≅⊕□⟩□©□υρ #□τ□ ⎪ζΩ{∃# #□ν<∈) 9≅ψ_ρ& □□K⎪ϒ□B 4 ♦β∈) □∈⌋ □□∉9≡σ□ ;M≈τ□Yψ 5Θ⟩θσ)∉φ9 □χρ©□♥3ξ□τΓτ□ ∩⊆⊄∪

"አላህ ነፍሶችን በምታቸው ጊዜ ይወሰዳቸዋል፡፡እነዚያን ያልሞቱትን ደግሞ በእንቅልፍ ወቅት (ይወሰዳል)፡፡እነዚያን ሞት የበየነባቸውን (ነፍሶች) ያሰቀራል፡፡ሌሎችን ግን እሰከተወሰነ ዕለት ድረሰ ይልካል፡፡በዚህ ውሰጥ ለሚያሰተነትኑ ሰዎች ተአምራት አሉበት፡፡" (ነ'ª<S' 39፡42)

ሙዕሚን የዚህችን አጋጣሚ (ከመተኛቱ በፊት ያለችውንና ምናልባትም የመጨረሻ አጋጣሚው ልትሆን የምትችለውን ጊዜ) ክብደት ጠንቅቆ ያውቃል፡፡በመሆኑም ለሠራው ስህተት ምህረቱን እንዲለግሰውና በሁሉም ጉዳዩ ላይ እንዲያግዘው አላህን (I) በመለመን ወደርሱ ለመቃረብ ይጥራል፡፡በተረጋጋው ሌሊት አላህን በብቸኝነት ይማጸነዋል፡፡

U°^õ G<Kƒ

l`ኣ“©ው የሙዕሚን ስብዕና

ለu?}cቡና ለጓኾኞቹ ÁK¨< ስሜት

›”É S<°T>” ¨Å²=I ¯KU ŸS×uƒ Ñ>²? ጀምሮ Kረጅም ¯Sታƒ w²< Ñ>²?“ Ñ<Muƒ ›õec¨< eK}”ŸvŸu<ƒ ¨LÐ‡ ›ð×Ö` በሚያስብበት ጊዜ አላህ (I) ን ŸMu< ÁScÓነዋM::ቁርኣንን የሕይወቱ መመርያ ያደረገ c¨< አላህ (I) ወላጆቹን ፈጥሮ እዝነቱንና ርህራሄውን እንደሰጣቸውና KMÐ‰†¨< Ÿõ}— õp` እ”Ç=◈^†¨< ማድረጉን ሁልጊዜ እያስታወሰ ለመኖር ይጥራል፡፡ŸÚpL’ƒ Ñ>²?Á†¨< ›”eተው ^d†¨<” እeŸT>‹K<uƒ Ñ>²? É[e uT>”ŸvŸÛ†¨< ¨LÐ‹“ uMÐ‰†¨< SካŸ M አላህ (I) የፍቅር ትስስርን ፈጥሯል፡፡በዚህም ምክንያት ወላጆች ምንም ዓይነት ድካም ሳይሰማቸው MÐ‰†¨<” ደስ እያላቸው ያሳድጋሉ፡፡ጥሩ ደረጃ ላይ አድርሰው ለማየትም ይፈልጋሉ፡፡u?}cw uc¨< MÏ ሕÃ¨ƒ ¨<eØ ÁK¨<” Ÿõ}— eõ^ ›Ll(I) ul`ኣ’< }“ÓሯM፡፡እንዲህም ይላል፡–

∃•Z ⎹δυρ …⎹μ□B⎡& ⎹μ⎹Φν=υHξθ ∉μ⎹□ψ□∉9≡υθ∈/ ζ ≈⎹ΥΣM}∃# ∃υZ⎛⎞□′≠υρυρ
□⊆< ⎠□◊6⎹♥∃# ∪βρ& ∪⎦⎥τB%τ⎛ □∈⎦ …⎹μ⎝=≈⎹ℑ∉⎡υρ 9 ⎡δυρ 4□ν?τ©
∩⊇⊆∪ ⎹□□⊕ℑψϑ⎛⎞9∃# ∞□ν<∈) ψ7⎹□ψ□∉9≡υθ∈9υρ

"የሰውን ልጅ ለወላጆቹ (መልካም ይሆን ዘንድ) በጥብቅ አዘዝን፡፡እናቱ ከድካም ላይ ድካምን እያስተናገደች አረገዘችው፡፡ጡት መጣያውም ሁለት ዓመት ነው፡፡"ለኔም ለወላጆችህም አመሰጋኝ (ውለታ መላሽ) ሁን፡፡መመለሻ ወደኔ ነው፡፡" (አልነው)፡፡" (ሉቅማን 31፡14)

K¨LÐ‰‹” በጎ መዋል እ”ÇKw” ì`ኣን ያስተምረናል፡-

□ωρ& (⎠N◊6⎛⎞□ν=τ⎛ ⎠N◊6□/υ□ τΠ♣□ψμ ∃τB ©≅⎛⎞?ρ& (#⎠θσ9∃ψ⎝σ? ⎠≅⎝%
∃ΨZ≈⎹Υ⎹μ∈) ∪⎦⎛⎹τ∃∈!≡υθ⎛⎞9∃∃∈/υρ (∃∴↔⎛⎞□ξ♥ —∉μ∈/ (#θ™.∈□⎹≥⎝≅

"ኑ፤ጌታችሁ (በትክክል) እርም ያደረጋቸውን ነገሮች አነብላችኋለው፡፡" በላቸው፤ "በርሱ ምንንም አታጋሩ፤ለወላጆቻችሁም በጎ ዋሉ፤" (አል-አንአም 6፡151)

∃•Z≈⎹Υ⎹μ∈) ∉μ⎹□ψ□∉9≡υθ∈/ ζ ≈⎹ΥΣM}∃# ∃υZ⎛⎞□′≠υρυρ

"የሰውን ልጅ÷ለወላጆቹ መልካም ይውል ዘንድ አዘዝን፡፡" (አል-አህቃፍ 46፡15)

ስለሆነም u’²=l ›”kë‹ Sሠ[ƒ እÁ”Ç”Æ S<°T>” ¨LÐ‡” T¡u`¦uƒlƒ“ Sp[w¦ለነሱ ያለውን õpC ማሳደግ፣በጥሩ ሁኔታ መያዝና SMካU ንግግሮችን ተጠቅሞ ¾Mv†¨<” TÉ[e Ã*`uታM::¾¨LÐ‰‹” G<’@ታ u×U ›”ÑwÒu= SJ’<”ም አላህ (Y) ተናግሯል፡-

∪⎦⎛⎹τ∃∈!≡υθ⎛⎞9∃∃∈/υρ⎹ν∃↑□∈) Hω∈) (#□ρ⇓□⎹7⎹⎝σ? □ωρ& ψ7□/υ□ 4©⎹©σ%υρ
!∃ψϑ⎝δ⇓□τνρ& υ□ψ9⊕6⎛⎞9∃# ξ8ψ□Ψ∉© ≤ τ⎛⎞⎝=⎠7τ□ ∃♦B∈) 4 ∃•Z≈⎹Υ⎹μ∈)
≅⎝%υρ ∃ψϑ⎝δ⎠□πκ⎹]σ? □ωυρ 7ε∃⎡& !∃ψϑ⎹λ°; ≅◊)σ? □ξσ⎤ ∃ψϑ⎝δ□ξ∉. ⎹ρρ&
∩∠⊂∪ ∃ς9□⊂□□2 Zω⎠θσ% ∃ψϑ⇓γ♥9

"ጌታህም እርሱን እንጂ እንዳታመልኩ ደንግጓል፡፡ለወላጆቻችሁም መልካም እንድትውሉ (ወስኗል)፡፡በተለይም አንዳቸው ወይም ሁለቱ ከናንተ ዘንድ ሆነው እርጅና ከተጫጫናቸው "ኡፍ" አትበሏቸው፡፡አትገላምጧቸውም፡፡መልካምን ቃል ብቻ ተናገሯቸው፡፡" (አል-ኢስራእ 17፡23)

K¨LÐ‰‹” ¾ሚኖረን `ኅ^H@ እስከምን ድረስ እንደሆነ ***"ኡፍ አትበሏቸው፡፡ አትገላምጧቸውም፡፡ መልካምን ቃል ብቻ ተናገሯቸው፡፡"*** uT>K<ƒ nLƒ ተ’Óረውናል፡፡S<°T>*‹ ¨LÐ‰†¨<” መናቅ እንደሌለባቸውና ¡wራቸውን ከሚነካ ማንኛውም ¯Ã’ƒ }Óv` SÖup እ”ÇKv†¨< ›Ll(Y) ተናግሯል፡፡ uSJ’<U ¨LÐ‰†¨<” G<M Ó²? በከፍተኛ ፍቅርና አክብሮት ይንከባከቧቸዋል፡፡uÃ`Ï“ ¨pƒ ሊከሰት የሚችለውን ›pS-u=e’ƒና የመነጫነጭ ባሕሪ ŸÓUƒ uTeÑvƒ ¾T>ፈልጓ†¨<” ’Ña‹ ›ekÉS¨< Á ሚK<L†ªM::

S”ፀሳዊውም ሆነ ld© õLÔታ†¨< ¾}ሟL“ ÁM}ጓÅK SJ’<” እeŸT>Á[ÒÓÖ< É[e እረፍት አይኖራቸውም።U”U ÃU× U” ¨LÐ‰†¨<” ŸMv†¨< ŸS¨<ÅÉ“ ŸT¡u` ›Ãቆጠቡም።

S<°T>*‹ Ÿ¨LÐ‰†¨< Ò` uT>*^†¨< Ó”–<’ƒ ¨<eØ ¾T>ÒðÖ<ƒ K?L ጉዳይም ›K፡፡እርሱም ወላጆቹ Ÿ›UM¢ ¨<Ü በሚሆኑበት ጊዜ የሚከሰት ነው፡፡¾HÃT*ƒ M¿’ƒ uT>*`uƒ u²=I ¯Ã’ƒ G<’@ታ ውስጥ ¨LÐ‡” ŸLÃ በÖke”¨< SMŸ< መንከባከቡ እንዳለ ሆኖ በተጨማሪም ትክክለኛውን መንገድ ማመላከት ይኖርበታል፡፡እንÇ=I ¯Ã’~ ¡e}ƒ c=ÁÒØS” Ÿ¨LÐ‰‹” Ò` ¾T>*[” Ó”–<’ƒ ምን መምሰል እ”ÇKuƒ cÃዲ“ ›=w^H>U(υ) ×±ƒ ›ULŸ= KJ”¨< ›vታ†¨< ¾}“Ñ\ƒን ማስታወስ ይኖርብናል፡፡ቁርኣን እንዲህ ይላል፡-

⟩Nσ9 ∃τB ⊃O⌉=∉⋁9∃# □∅∉B □∈Tυ™!%ψ ¯ ⎪□σ% □∈oT∈) ∉Mτ/ρə↓≈τ□ ∩⊆⊂∪ ∃ω□∪θψ□ ∃Ω⇔≡υ□⊕⅟ ξ8∉□⎪δρ& ⎦©⊆_ ⎪⟨∈7♦?∃∃σ⌉ ψ7∉?⌉ə τ□ τβ%ξ. ζ ≈σ⇐⎠□⁄±9∃# ♦β∈) (ζ ≈σ⇐⎠□⁄±9∃# ∉□⎪7⎪⟨σ? □ω ∉Mτ/ρə↓≈τ□ ∩⊆⊆∪ ∃ω□⊕ℑτ© ∩ ≈υH ⎪θ♣□=∉9

“አባቴ ሆይ! አንተ ያልደረሰህ እውቀት ደርሶኛል፡፡ስለሆነም ተከተለኝ፡፡ቀጥተኛውን ጎዳና እመራሃለውና፡፡አባቴ ሆይ! ሰይጣንን አታምልክ፡፡ሰይጣን በአር-ረሕማን ላይ ያመፀ ነውና፡፡” (መርየም 19:43-44)

›”Ç”É c-‹ ¾¨LÐ‰†¨<” T`Ëƒ“ ›pU T×ƒ ሲያስተውሉ ƒŸ<[ƒ cØ}¨< KS”ŸvŸw በS²ÒËƒ ፈንታ Ë`v†¨<” c=cጢ†¨< ይስተዋላሉ፡፡ይI G<’@ታ በአG<’< Ñ>²? uŸõ}— ደረጃ }eóõ„ SÑ–~ ¾›ÅvvÃ T>eØ` ሆኗል፡፡ ብዙ አዛውንቶች ፍላጎታቸው ባለመሟላቱ መንፈሳቸው ተጎድቶ ቤታቸው ውስጥ ብቻቸውን ይኖራሉ፡፡qU wK” u²=I Ñ<ÇÃ ²<`Á KTmƒ ደቂቃ w“ew ¾‹Ó\ S”e›? ŸI`ኣ” ¨<ß uJ’ ¾ሕÃ¨ƒ S`I ¨<eØ S²ðp SJ’<” KS[Çƒ ›”†Ñ`U::I`ኣ”” SS`Á¨< ›É`Ô ¾Á² c¨< Ÿ¨LÐ‡፣ŸK?KA‹ u?}cx‡“ u²<`Á¨< ካK< c-‹ Ò` ¾T>*[¨< Ó”–<’ƒ u`I^H@“ u°’ƒ ¾}VL SJ” እ”ÇKuƒ ያውቃል፡፡G<K<”U ²SÊ‡”፣ ጓÅ™‡”“ ከርሱ ጋር ግንኙነት ያላቸውን ሌሎች ሰዎች በሙሉ ¨Å I`ኣ“©¨< ¾ሕÃ¨ƒ S`I ÃÖ^†ªM፡፡ U¡”Á~U እÁ”Ç”Æ S<°T>” uSËS`Á Å[í ወደ ዲን መጥራት ያለበት የቅርብ ²SÊ‡ንና ¨ÇÐ‡ን እንደሆነ eKተነገረው ነው፡፡አላህ(I) እንዲህ ብሏል፡-

∩∠⊇⊆∪ □⎪∈/τ□⁄%Φ{∃# ψ7σ?υ□□∉±τ© ⟩□⊃□Pρ&υρ

“የቅርብ ዘመዶችህንም አስጠንቅቅ፡፡” (አሽ-ሹዐራእ 26:214)

በI`ኣን የT>መራ ቤ}cw ውስጥ ሁል ጊዜ Åeታ መኖሩን ከነቢዩ (ρ) ሱና ለመረዳት ይቻላል።u³_¨< Ñ>²? ወደ ኋላ በቀሩ (ቁርኣናዊውን እውቀት በሌላቸው) Ømƒ ¾lw[}cw ¡õሎች ¨<eØ ¾T>e}ªK¨< ›KSŸvu`ና ßpßp ¨ÃU G<Ÿƒ ¾u³uƒ ¾u?}cw ሥ¯ƒ uS<°T>’< አካባቢ አይታይም፡፡በሙዕሚኑ

ህብረተሰብ ውስጥ የሚኖር እÁ”Ç”Æ ሰው Ÿu?}cu< Ò` uS*\ የሚደሰት ነው::MÐ‹ ¨LÐ‰†¨<” u×U Ã¨ÇK<ˆ¡u×U ÁŸw^K<ˆ¡¨LÐ‹U እ”Ç=G< MÐ‰†¨<” u×U Ã¨ÇK<ˆ¡u›Å^ መልh ከአላህ (I) እንደተሰጧቸው uTcwU ይ”ŸvŸÐ¸†ªM::“u?}cw” ¾T>K¨<” nM e”cT ¨Å ›°Ua›‹” ¾T>SÖ< ’Ña‹ እ”Å SªÅÉˆS}dcwˆመተዛዘንና SŸታ’ƒ ÁK< ¨Ñ“© eT@„‹ “†¨<ˆ:እዚህ ላይ በድጋሚ ለመግለጽ የምንፈልገው ይህን የመሰለ እጅግ የተዋጣለት ሥርዓት ሊደረስበት የሚቻለው ሙሉ በሙሉ አምኖ ኢስላም ውስጥ በመኖርና አላህ (I) ን በመፍራትና በመውደድ ብቻ መሆኑን ነው::

<u>KØÒ-ች ያለው እሳቤ</u>

MTÇ© እÃታ†¨<” ¨ÅÔ” ትተው አካባቢያቸውን የሚቃኙት S<°T>*‹ በዙርያቸው ¾T>Áስተውሏቸው ነገሮች በሙሉ የአላህ (I) ፀጋዎች መሆናቸውን ለመረዳት ጊዜ አይወስድባቸውም::የአካል ክፍሎቻቸው፣¾T>መገቡት UÓw፣¾T>}’õc<ƒ ”èI ›¾`፣የሚኖሩበት u?ƒ፣የተለያዩ gk×gkጦች፣ ንብረቶቻቸው፣ጥቃቅን ነፍሳትና Ÿª¡w„‹ ሳይቀሩ እ’Cc<” KTÑMÑM ¾}kSÖ< SJ“†¨<” ይረዳሉ::እነዚህን ፀጋዎች በተለያዩ ምድቦች ከፋፍለን ለመቁጠር ብንሞክር እንኳ SÖ“†¨<” KT¨p እንደማንችል አላህ (I) በሚከተለው የቁርአን አንቀጽ ነግሮናል::

♥!∃# □χ∈) 3 !∃ψδθ⇑ℑ⁄τ⌈B □ω ↔!∃# σπψϑ⎩∉P (#ρ□□©⎩σ? β∈)υρ ∩⊇∇∪ ®O□∉μ♣□ √□θ◊□τ ⌠σ9

“የአላህን ፀጋዎች ብትቆጥሩት÷አትዘልቁትም::አላህ በእርግጥም መሓሪ÷አዛኝ ነው::” (አን-ነህል 16:18)

S<°T>” በተሰጡት ፀÒ-‹ u›Óvu< መጠቀም የሚችል ሲሆን በፀÒ-ቹ }ታKA ስለ ›LI፣ስለቀጣዩ ዓለም ሕይወትና ስለ ቁርአናዊው አስተምህሮት ከማሰብ አይዘናጋም::ሃብትና ንብረቱ ወይም eM×ኑ የቱን ያህል ከፍተኛ ቢሆንም ለኩራትና ለክፋት አይዳርገውም::l`ኣ“©¨<” አቅጣጫ ሊያስተውም አይችልም፡ ፡ሙዕሚን G<K<U ፀÒ-‹ በ›LI(Ψ) የተፈጠሩ SJ“†¨<”“ uðKÑ ጊ²? SMf K=¨eÇ†¨< እ”ÅT>‹M Ö”pq ያውቃል::UÉ^© ፀÒ-‹ ጊዜያዊና ውስን እንዲሁም መፈተኛና የእውነተኛው (¾Ë’ƒ) ፀጋ ’çw^p SJ“†¨<” ለአፍታም አይዘነጋም::

uመለኮታዊው ¾ሕÃ¨ƒ S`I ውስጥ ለሚገኝ c¨< እ”Å Hwƒና eM×” ÁK< ምድራዊ ፀጋዎች ›LIን መቃረብያና ማመስገኛዎች ናቸው::ስለሆነም K}¨c’ ጊ²? ብቻ እንደሚገለገልባቸው የሚያውቃቸውን UÉ^© ፀÒ-‹ ሆን ብሎ ለTካበት አይሞክርም::KUሳK?፡-የc¨< ልጅ uሕÃ¨ƒ ²S’< ¨<eØ ለረጅም ጊዜ ከሚጠቀምባቸው ፀÒ-‹ ውስጥ ›”Æ S*`Á u?ƒ ነው::አንድ ሰው በቤቱ ውስጥ ሊኖር ¾T>‹K¨< ግን ከጠቅላላው እድሜው ውስጥ በዛ ቢል ሁለት አስርታቱን ብቻ ነው::ከዚያም የUÉ` LÃ qÃታው ይገባደድና K[ÏU Ó²? c=KóKƒ“ ƒMp ÓUƒ c=cÖ¨< ¾’u[¨<” ¨<É u?~” ƒ„ ለመጓዝ ይገደዳል::በc¨<

Mጅ እና በUÉ^© ፀÒ-ቹ መካከል ያለው የመለያያ ድንበር የተከለለው በVƒ መሆኑ ጥርጥር የለውም፡፡

ፀÒ-‹ Ÿ›Ll ²”É ¾SÖ< SJ“†¨<”“ ƒ¡¡K—“ እ¨<’}—ው vKu?ታቸው እርሱ ራሱ መሆኑን S<°T>” Á¨<ŋM፡፡በመሆኑም ጌታውን ለማመስገንና ለማወደስ የሚችለውን ሁሉ ያደርጋል፤በሚናገረውም ሆነ በሚሠራው ሥራ ውስጥ አላህ (I) ን እያመሰገነ ይኖራል፡፡ስለፀጋዎቹ በማሰላሰል ለሌሎች አሳልፎ ለመናገር ጥረት ያደርጋል፡፡ተያያዥነት ያላቸው ጥቂት አንቀጾች የሚከተሉት ናቸው፡-

ξ8⎹□⊃γσ□ ⎠Nσ9ρ& ∩∈∪ #©ψ⊂⎹□τIσ⎤ ψ7□/υ□ ψ□□∉⇐⎹⎝©□ τ∃⎠θ⎹ϒσ9υρ ∩∠∪ 3□ψ□ψγσ⎤ ~ω!∃⎹⊇ ξ8ψ□ψ ῡρυρ ∩∉∪ 3□υρ∃τ↔σ⎤ ∃ς9□∉Kτ□ □ξσ⎤ ζO□∉Kυ□⎠9∃# ∃♦Bρəσ⎤ ∩∇∪ 4©o_⎠⎛ρəσ⎤ Ωξ⊆←!%τ⎛ ξ8ψ□ψ ῡρυρ ∃♦Bρ&υρ ∩⊇⊃∪ ⎠□πκ⎦]σ? □ξσ⎤ □≅⊆←!∃ϒϒ9∃# ∃♦Bρ&υρ ∩®∪ ⎠□ψγ⎠)σ? ∩⊇⊇∪ ⎹⊥∉δ□ψ⇔σ⎤ψ7∈ν/υ□ ∉πψϑ⎹⎝∉Z∈/

"ወደፊት ጌታህ (በርካታ ፀጋዎችን) ይለግስሃል፡፡ (በሰጣታውም) ትረካለህ፡፡የቲም ሆነህ አግኝቶህ አላሰጠጋህምን; ሰህተት ላይ አግኝቶህ (ወደ ትክክለኛው ፍኖት) አልመራህምን; ድሃ ሆነህ አግኝቶህ ባለፀጋ አላደረገህምን; (ስለዚህ) የቲምን ፈፅሞ አትበድል፡፡ለማኝንም አታመናጭቅ፡፡ጌታህ የለገሠህን ፀጋዎችም (ለሌሎች) ግለፅ፡፡" (አድ-ዱሓ 93:5-11)

4□ν?τ© ⎠N™3∈ν/♣□ ∉ιB √□∫2∉□ ⎠N™.υ™!%ψ ¯βρ& ⎛O⎹Φ⎠6⊃φτ©υρρ& ⎠N™3ν=ψ⎝ψ_ ⎠□∈) (#□ρ©□◊2⎠□∃#υρ 4 ⎠N◊2υ□⊃□Z©□∉9 ⎠N™3Z∉ιB 9≅©_υ□ ∪,⎤=ψ⇐⎠9∃# □∈⎦ ⎠N™.ψ□#ψ□υρ 8ψθ⎹P ∉Θ⎠θσ% ∉□⎹⎝τ/ . ∉B υ™!∃ξ□ν=™ζ τβθ⇓σ∈=⎠□⎝? ⎹/™3♠=ψ⎝σ9 ↔!∃# υ™Iω#υ™ (#□ρ©□◊2⎠□∃∃σ⎤ (Zπσ⇐)ℑτ/ ∩∉®∪

"ከጌታችሁ ዘንድ ከናንተ በሆነ ሰው አማካይነት -እናንተኑ ለማስጠንቀቅ- መልዕክት በመምጣቱ ትደነቃላችሁን;"ከኑሕ ሕዝቦች በኋላ (የመልዕክቱ) ወራሾች እንዳደረጋችሁ÷አካላዊ ጥንካሬንም እንዳዳበረላችሁ አስታውሱ፡፡ትድኑ ዘንድ የአላህን ፀጋዎች አስታውሱ፡፡" (አል-አዕራፍ 7:69)

›”Ç”É c-‹ ›Ll” KTSeÑ” M¿ ¾J’ ችሮታ እስከሚደረግላቸው ወይም ŸvÉ ¾J’ ‹ÓC እeŁk[õL†¨< ድረስ ÃÖwnK<፡፡ቆም ብለው አስበው ቢሆን ኖሮ የአንድ ሰው እÁ”Ç”ዷ የሕÃ¨ት አጋጣሚ uw²< ፀÒ-‹ ¾}VL‹ SJ”ª” በተረዱ ’u`፡፡እንደ ሕÃ¨ƒ፣ጤንነት፣እውቀት፣የማገናዘብ አቅም፣›Ue~ ¾eT@ƒ ªdƒ፣ ¾U”}’õc¨< ”èl ›¾`ና ¾SdcK<ት እጅግ በጣም ብዙ ፀÒ-‹ K[»U Ñ>²? ÁKTቋ[Ø }cΤ}¨<“M፡፡በመሆኑም KእÁ”Ç”Ç†¨< UeÒ“ችንን ማድረስ Ã*`w“M፡›Ll” ŸTeታ¨eና ስለፍጥረታቱ ጥበባዊ አፈጣጠር ከማሰላሰል ¾T>²“Ñ< c-‹ ስለተደረጉላቸው ነገሮች ምንም ስለማያውቁ አላህ (I) ን አያመሰግኑትም፡፡ ለማወቅ የሚችሉበት ጊዜ ቢኖር ፀÒ-‡ c=`ቋ†¨< ¨ÃU c=ለዩዋቸው ብቻ ™<፡፡

S<°T>*‹ Ó” ¾ስጦታዎቹን ›eðLÑ>’ƒ ŸÓUƒ በማስገባትና ምን ያህል ð×]Á†¨< LÃ ØÑ— እ”ÅJ’< uTሰብ ከልብ ÁScÓ’<ታM::›Ll” ¾T>ÁScÓ’<ƒ Hwƒ“ ”w[ƒ eKc×†¨< dÃJ” ¾G<K<U ’Ñ` vKu?ƒ“ Ñ» SJ’<” eKT>Á¨<l ”¨<::Ö?“T uSJ“†¨<ፂeK¨<uታ†¨<ፂeK°¨<kታ†¨<“ ¾TÑ“²w wnታ†¨<ፂK°U’ታ†¨< eLL†¨< õp`ፂhUደትን በSØLታ†¨<ፂƒ¡¡K—¨< S”ÑÉ LÃ uSJ“†¨<“ Ÿ”èH” አማኞች Ô^ uSSÅv†¨<ፂeK Teታ¨<M ¡IKAታ†¨<“ uØMkƒ ¾SSMŸƒ wnታ†¨< እ”Ç=G<U eKS”ðd©“ ›ካL© Ø”ካ_Á†¨< ðጣሪያቸውን ÁScÓ’<ታM::ሥ^†¨< uØ\ G<’@ታ c=ካH@ÉL†¨<ፂ¾T>ðMÑ<ƒ” ’Ñ` c=ÁÑ–<ፂSMካU ”ÓÓ` c=cS<ና ፂ õp`“ ¡w` ¾}VLuƒ É`Ñ>ƒ c=Áe}¨<K< ›³Ò”“ ርኅ\G<” ð×]ያቸውን ÁScÓ’<ታM::

›”É S<°T>” ¾}cጡት ፀÒዎች eeታU ፂŸ<^}—“ }SéÇm እንደማያደርጉት ›SeÒ˜ uJ¨< }Óv\ ካd¾ ¾uKÖ እንደሚያገኝ ›Ll }“ÓÕM::እንዲህም ብሏል፡–

(⟩N™3↓Pψ□□∈□ς{ ⌈O⟨?⟩□ξ6ξ♥ ⌋∪⌋σ9 ⟩N™3□/υ□ □χ♥□ρəσ? ⌋□∈)υρ ∩⌋∪ ©□□∉□τ±σ9 □∈1#ξ□τ© ♦β∈) ⌊Λ™ν⟩□ξ□□2 ⌋∪⌋σ9υρ

"ጌታችሁም፡– ‘ከአመሰገናችሁኝ (ከፀጋዬ) አከልላችኋለው፡፡ግና ከካዳችሁ ቅጣቴ ብርቱ (እና የከፋ) ነው፡፡’በማለት በግልጽ ባወጀ ጊዜ (የሆነውንም አስታውስ)፡፡" (ኢብራሂም 14፡7)

ፀÒ–‹ ¾c¨< MÏ UÉ` LÃ እያለ ŸT>ð}”v†¨< ’Ña‹ ¨<eØ የሚመደቡ uSJ“†¨< u°U’ƒ ¾ታ’è c–‹ ð×]Á†¨<” ŸTSeÑ” Ô” KÔ” መልካም ተግባራትን ያከናውኑበታል፡፡eeታU uSJ” Hwƒ KTካበት ›ÃðMÑ<U፡፡ U¡”Á~U Gwƒ Tcvcw“ ›ŸT‹„ TekSØ ¾ጇነነም c–‹ vሕ] SJ’<ን ስለሚያውቁ ”¨<::

(#θ©© ⌊□σ? ∩⊇∉∪ 3□υθ⁄±=∉φ9 Zπτ©#♦□τP ∩⊇∈∪ 4□σ◊σ9 ∃πκ♦Ξ∈) (H̲ξ̲ξ. ♦β∈) * ∩⊇∇∪ #©τ| ⌊ρρəσ⌉ ψ⌈υHσδυρ ∩⊇∠∪ 4□↓<υθσ?υρ τ□τ/ ⌊□ρ& ⌊ τB ∃Ψ©ρ®□ψ_ □□⁄≥9∃# ⌊μΥΥτB #σ□∈) ∩⊇®∪ %•⌈θ⟨=ψδ τ,∈=™ζ ζ ≈|ΥΣM}∃# ∩⊄⊇∪ ∃÷©θ©ZτB ⌊□⟩□σ□⌋:∃#⌊μΥΥτB #σ□∈)υρ ∩⊄⊃∪

"(ከእንዲህ ዓይነቱ ሰኬት አልባ ምኞት) ይታቀብ! እርሷ (ገሃነም) ነዲድ እሳት ናት፤ (በማቃጠል ኃይሏ) የራሰ ቅልን ቆዳ ሞሽላቂ ናት፡፡(ከሐቅ) ፊቱን ያዞረን÷ (ከእምነት) የሸሸን ሁሉ ትጠራለች፡፡(ገንዘብ) የሰበሰበን÷(ለድሆች ድርሻቸውን ሳይሰጥ) ያከማቸን ሁሉ (ወደርሷ ትጋብዛለች)፡፡የሰው ልጅ ትዕግሰት አልባ ሆኖ ተፈጠረ፤ክፉ ነገር ባገኘው ጊዜ የሚበሳጭ÷መልካም ነገር ባገኘው÷(የሲሣይ በር በተከፈተለት) ጊዜ (የባለ መብቶችን ድርሻ) ከልካይ (ሆኖ ተፈጠረ)፡፡" (አል–መዓርጅ 70፡15–21)

አንድ ሰው ከምን ያህል መስጠት እንዳለበት አላህ (I) ሲነግረን፡– ***"ከመሠረታዊ ፍላጎቶችህ የተረፈውን"*** ይለናል፡፡(አል–በቀራ 2:219) S<°T>*‹ uT>ÁÑ`ƒ Gwƒ õLÔታ†¨<” ከማሟላት

ባሻገር በ›Ll የታዘዙ ተወዳጅ ሥ^-‹ን ሊያከናውኑበት እንደሚገባ ቁርኣን ይነግራቸዋል፡፡Ÿ’²=l ሥ^-‹ ¨<eØ በሀገር አስተዳዳሪ ወይም በማህበረሰብ መሪ ተሰብስቦ K}†Ñ\ c-‹ና ይገባቸዋል ተብለው በቁርኣን ውስጥ ለተጠቀሱ የህብረተሰብ ክፍሎች የሚከፋፈለው ግደታ የሆነው ዘካ አንዱ ነው፡፡ ከዘካ vKð SMŸ< ¾T>Å[Ó eÙታ ግዴታ ሳይሆን u×U የT>SŸር በነ ተግባር ነው፡፡ያገኙትን ፀÒ የአላህ (I) ን እገዛ በሚያገኙበት ተግባር ላይ ማዋል በራሱ ለሙዕሚኖች አላህ (I) ን ማመስገን ነው፡፡አንድ ሙዕሚን የታዘዘውን SMካU ሥ^ በሙሉ ¾TŸ“¨<” HLò’ƒ ›Kበት<፡፡ከld© ፀÒ-ች ባሻገር Ñ<Mu~ንም ተጠቅሞ ¾›Ll” እገዛ በማግኘት Ö”¡a ሰርቶ ¨<Èታ¨<”፣እ”~”“ TKpÁ ¾K?K¨<” ¾Ë’ƒ ፀÒ KTÓ–ƒ }eó ÁÅ`ÒM፡፡አላህ (I) እንዲህ ይላል፡–

⌈O⇓γ|ϒ◊□Pρ& □⌉∉Z∉B ⌊σ⇓ϑ⌋9∃# □∅∉B 3□υ□τI⌊♥∃# ♥!∃# ♦β∈) σπ♦Ψψϕ⌋9∃# ⇒O⇓γσ9 □χρϑ∈/ N⌊λμ;≡υθ⌋Bρ&υρ

“አላህ ከአማኞች ነፍሶቻቸውንም ገንዘቦቻቸውንም ገዛ፡፡በለውጡም ገነትን አዘጋጅቶላቸዋል፡፡”

(አት–ተውባ 9:111)

በl`ኣ“©¨< ›e}Ula‘ት“ ¾õØ[ታƒ l”à uJ’<ƒ SMò¡}—¨<(ρ) UdK? Sw[ƒ ሕይወታቸውን የሚመሩ ¾lw[}cw ¡õKA‹ uT>ŸõK<ƒ ²ካ“ ከዘካ ውጭ በሚያደርጉት በነ ተግባር (ምጽዋት) ግጭትን፣ደም መፋሰስን፣ስርቆትንና በችግር፣u[Hw“ በድህነት U¡”Áƒ K=ðÖ\ ¾T>‹K< ሌሎች ›eŸò ¾¨”ËM É`Ñ>„‹” ÁeÖÇK<፡፡u²=l G<’@ታ“ u›Ll SMካU ðnÉ ¾›°Ua እ[õትና በነ ስነ–ምግባር የላቀ ደረጃ ላይ ÃÅ`dK<፡፡

<u>ለ¨<uƒ Áለው አስተሳሰብ</u>

ሃብት፣ምቾትና ¨<uƒ የË’ƒ vl`Áƒ እንÅSJ“†¨< መጠን u²=l UÉ` LÃ ¾U“Á†¨< ›UdÁ-ቻቸው ¾Ë’ƒ c-‹” Áeታ¨<c<“M፡፡S<°T>*‹ KË’ƒ ÁL†¨< Ñ<Ñ<ƒ u²=l U¡”Áƒ c=ÚU` ÁLS’< ሰዎች Ó” eKመጪው ˉKU ሳያስቡ uUÉራዊው LÃ w‰ ተወስነው ይቀራሉ፡፡

ÁKTቋ[Ø ¾T>ðc< ¨”µ‹፣ማራኪ ስፍራዎች፣በተለያዩ አስደናቂ ሕብረ–ቀለማት ያሸበረቁ የአትክልት ቦታዎች፣¾c¨< MÏ ¨<uƒ፣ጥበባዊ ቅንብሮችና አስገራሚ የእጅ ሥራዎች በሙሉ Kcብዓዊው ፍጡር ¾}u[Ÿ~ ¾›Ll ችሮታዎች “†¨<፡፡ እነዚህ ምድራዊ ፀጋዎች እያንዳንዳቸው የአላህ (I) ፍጥረታት መሆናቸውን የሚጠቁም ነገር አላቸው፡፡S<°T>” uUÉ` LÃ ÁK< ¨<u„‹” በሙሉ ¾Ë’ƒ ¨<uƒ ’ጸw^p“ ¾SMካU ²?“ õ”×m ›É`Ô ”¨< ¾T>ወስዳቸው፡፡

♦βρ& ∉M≈ψσ∈=≈′ϑ9∃# (#θ⌊=∉ϑτ©υρ (#θ©ΨτB#υ™ □⌉∉%♥!∃# ∈□⊕ε≥o0υρ ∃ψϑ↓=◊2 (©□≈ψγ⌊PΦ{∃# ∃ψγ∉Φ⌋τρB ∉B □⊂□⌋γρB ;M≈♦Ψψ_ ⌉N⌊λμ;

#ξ□≈ψδ (#θ™9∃σ% □ ∃]%⎠□⊆η□ ;ο□ψϑρO ⎯∉B ∃πκ⎡]∉B (#θ⎝%∈□®□ (∃Ψγ∈7≈τ±τΦ©B —∉μ∈/ (#θ⎝?⎡&υρ (©≅⎠6σ% ⎯∉B ∃οΨ⎠%∈□®□ □∉%♥!∃# □χρ◊∃∈#≈ψζ ∃ψγ□∉⎤⎠N⎝δυρ (·ο□≤γσ⇐□B ©λ≡υρ⎠□ρ& !∃ψγ□∉⎤ ⎧O⎩γσ9υρ ∩⊄∈∪

"(ሙሐመድ ሆይ!) ለነዚያ ለአመኑትና ጽድቅ ተግባራትን ለሚያከናውኑት (ጥንቁቆች) ብሥራት ንገራቸው፡፡ወንዞች የሚፈሱባት ገነት ተዘጋጅቶላቸዋል፡፡ ከፍራፍሬዎች ሲዛይን በተመገቡ ቁጥር (መልከና ቅርፁ እጅግ ከመመሳሰሉ የተነሳ) 'ይህ ከአሁን በፊት የተመገብነው ነው'ይላሉ፡፡ (በጣዕምና ይዘት÷በቅርፅና መልክ) ተመሳሳይ ነገሮችን ተሰጡ፡፡ከውስጧ ጻድቃንና ብፁዓን ሚስቶች ይጠብቋቸዋል፡፡ ከውስጧም ዝንተ ዓለም ነዋሪዎች ናቸው፡፡" (አል-በቀራህ 2:25)

¾¨ዲÁ—¨< ¯KU ፀÒ ከUÉራዊው ጋር የሚመሳሰል ቢሆንም uÄ¨<'}—ነቱና u²¨<ታ]'ቱ KSÑSƒ uሚያስቸግር መልኩ ይለያል፡፡›LI uw²< ፀÒ-‹ ¾}VL ፍèU ¾J' Ë'ƒ ፈጥሯM፡፡ul`Ä“©¨< ƒUI`ƒ ¾ታ'ç ¨< uT>Á¾¨< 'Ñ` G<K< Ë'ƒን Áeታ¨<euታM፡፡cTÃ" c=SKŸƒ ***"ሰፋቷ የሰማያትንና የምድርን ሰፋት የሚመጥነውን ገነት"*** eKT>K¨< nK< Tcw ይËU^M፡፡(ኣሊ-ዒምራን 3:133) ¾ተዋበ u?ƒ c=SKŸƒ ***"ገነት ውስጥ ከሥሮቿ ወንዞች የሚፈሱባት መኖሪያ"*** ¾T>K¨<" Áeባል፡፡(አንከቡት 29:58) ኡበረቅራቂ Ñ@×Ñ@Ù‹" uT>ÁÃuƒ Ñ>²? Ë'ƒ ውስጥ ያሉ ***"የወርቅና የሉል አንባሮችንም"*** ያስታውሳል፡፡(ፋጢር 35:33) ¾T>ÁTU\ Mwf‹" c=ÁÃ ***"ከቀጭን ሐርና ከወፍራም ሐር"*** ¾}c\ eKJ'< ¾Ë'ƒ Mwf‹ ÁevM፡፡ (አል-ካህፍ 18:31) ×óß UÓx‹"“ ×óß SÖÙ‹" uT>ÁጣØUuƒ Ñ>²? ***"ከውስጧ ሽታው ከማይለወጥ ውሃ የሆኑ ወንዞች÷ጣእሙ ከማይለወጥ ወተት የሆኑ ወንዞችም÷ለጠጭዎች እጅግ ጣፋጭ የሆኑ የወይን ጠጅ ወንዞችም÷የንፁሕ ማር ወንዞችም"*** ¾T>K¨<" Áeታ¨<dM፡፡ (ሙሐመድ 47:15) ¾T>T`Ÿ< ¾›f¡Mƒ eõ^-‹" c=SKŸƒ ***"(ከልምላሚዎቹው የተነሳ) ወደ ጥቁረት ያዘነበለ ደማቅ ኣረንጓዴ"*** ¾ሚለውን የኣትክልት ስፍራ Áeታውሳል፡፡ (አር-ረሕማን 55:64) kMw ¾T>eu< ¾u?ƒ ውስጥ መገልገያዎችን c=SKŸƒ ***"(በከበሩ ድንጋዮች) ከተጌጠ ኣልጋ"*** የሚለውን ያeታውሳል፡፡ (አል-ዋቂዐህ 56:15)

ሙዕሚን በዚህ መልኩ የሚያስበው የሚያማምሩ ዓለማዊ ነገሮች በሙሉ ኖረውም አልኖረውም ለርሱ የደስታ ምንጭና አላህ(I)ን ማመስገኛ በመሆናቸው ነው፡፡u}SddÃ G<'@ታ KË'ƒ ÁK¨<" Ñ<Ñ<ƒና ትጋት የሚጨምሩ የደስታ ምንጮችም ናቸው፡፡

በቁርኣን የሚመራ ሰው uGwƒU J' uውበት ŸCc< ¾T>ሻሉ c-‹ ላይ ›Ãk“ም፡፡ብዙ cዎች በጣም ¾ተዋበ u?ƒ ውስጥ ባለመኖራቸው የሚቆጨ ቢሆንም እርሱ ግን ምንም ዓይነት ቁጭት

አይሰማውም፡፡ምክንያቱም ከS<°T>” ¯LTዎች ውስጥ አንዱ ለዘውታሪው ውበት መብቃት እንጂ ጊዜያዊውን ውበት ማለም አይደለም፡፡እ¨<’}—¨< u?ቱ Ë’ƒ ´¨<፡፡አላህ (I) እንዲህ ይላል፡-

5β≡υθ⎪⊇⊆□υρ ⎪μ⎪Ψ∉ιB 7πψϑ⎪μτ□∈/ O⇓γ□/υ□ ⎫N⎪δ⎪□⊕ε≥τ6©□ ∩⊄⊇∪⎨O□⊃)□B ®O□∉⎩τP ∃πκ□∉⎭⎫N⎪λ°; ;M≈♦Zψ_υρ

“አላህ ከርሱ ዘንድ በሆነ እዝነትና ውዴታ÷እንዲሁም የዘልዓለማዊ ተድላና ሐሴት ባለቤት በሆነችው ገነት ያበስራቸዋል፡፡” (አት-ተውባ 9፡21)

ከl`ኣ“©¨< ›e}UIaት ¾ራቁ c-‹ ትክክለኛወ< አገራቸው Ë’ƒ የSJ’<” እውነታ ከምንም ባለመቁጠር ጊ²?Á© በሆኑ UÉ^© ፀÒ-‹ LÃ S<Ø˜ wK¨< Ãk^K<፡፡ዋናው ›LT†¨<:-ታªm SJ”ፋSŸu`ፋS¨Åeፋld© õLÔታ†¨<” Tሟlƒ“ Ø\ ’<a S*` ናቸው፡፡uG<K<U ¾ሕÃ¨ƒ ጊ²?Á†¨< SgÒÑ`Á፣›LeðLÑ>“ ›²“Ñ> KJ’< UÉ^© SS²—‹ Ãጨነቃሉ፡፡ለራሳቸው ¾K?L†¨<” Ø\ ’Ñ` K?L¨< ላይ ሲመለከቱ p“ታ†¨<ፋUk˜ታ†¨<“ ”È ታ†¨< ÃÚU^M፡፡KUdK?፡- ¾^d†¨< vMJ’ ¾}ªu u?ƒ ¨<eØ uT>ሆኑበት ጊዜ ብዙ ጥያቄዎች አእምሮአቸውን ያስጨንቃሉ፡፡ለምሳሌ፡- እንዲህ ያማረ u?ƒ ስለሌላቸውና እንደቤቱ ባለቤት ያልከበሩ በመሆናቸው ይሰማቸዋል፡፡Kእንደነዚህ ዓይነት c-‹ UÉ^© ¨<u„‹ ¾G²”ና ¾ቁጭት U”à‹ “†¨<፡፡U¡”Á~U u’²=l ¨<u„‹ ŸSÅcƒ ÃMp ¾^d†¨< ባለመሆናቻው ስለሚቆጨ ነው፡፡

በኢስላማዊው ሥርዓት ¾T>*\ƒ Ó” u=*^†¨<U vÃ*^†¨<U እ’²=l” ያማሩ ፀÒ-‹ እ”È ƒ TÉ’p እ”ÇKv†¨< ያ¨<nK<፡፡”É c¨< ŸGwታU LÃÔ^uƒ ወይም ›”ÉU Hwታ U ›ÒTVƒ LÁ¨<p Ã‹LM፡፡ይህ ሰው እU’~” Ö”pq ¾T>Á¨<p ሙዕሚን ከሆነ ÃI Ñ<ÇÃ እ”Ç=I K=J” ¾‰K¨< KJ’ ¯LT SJ’<” eKT>Á¨<p Gwታ V‹ ¾T>Ñ–<uƒ xታ ሄዶ ›LI ÁÔ“çó†¨<” ¨<u„‹ KT¾ƒ ›ÃV¡`U፡፡S<°T>” ÃI” ΠScK M¿ ¾TÑ“²w ›pሙ u¨<uታ†¨< }¨ÇÇ] ¾K?L†¨<ን õØ[ታƒ uÅÁ”Ç”Æ eõ^“ pêuƒ Te}ªM Ã‹LM፡፡ለምሳሌ፡-ሌK=ƒ uÖ^ cTÃ ላይ uM¿ ¨<uƒ ታÏu¨< ¾T>ታ¿ Ÿª¡w„‹“ ¾êÑ@_Ç አበባ kKU“ Ç=³Ã” uÅÁ”Ç”Æ c¨< u¾Ñ>²?¨< ukLK< K=e}ªK<“ K=Å’l ¾T>ችሉ G<Kƒ UdK?-‹ “†¨<፡፡U”U እ”ኳ Ë’ƒ ሲባል ለመገመት uTÃ‰M Øuw ¾}VL“ ¨<u~U UÉ` LÃ vK c¨< K=ታcw ¾TÃ‹M ’Ñ` u=J3U ›ekÉS” KSÓKጽ እ”ÅVŸ`”¨< S<°T>*‹ ከጉጉታቸው የተነሳ ›Ÿvu=ያ†¨<” Ë’ƒ” ለማስታወስ ¨ÅT>ያስችላቸው G<’@ታ KSk¾` Ãሞከራሉ፡፡ለዚህም vK uK?K ›pT†¨< Ãc^K<፡፡¾c<ለÃT” (υ) በመስታወት የታነጸ ሕንጻ (አን-ነምል 27:44) ከምኩራቦችም፣ከምስሎችም፡እንደ ገንዳ ከሆኑ ገበታዎችም ከተደላደሉ ትላልቅ ድስቶችም (ሰበእ 34:13) u}ÚT]U ¾›=w^H>U u?}cx‹ (υ) ታላቅ ግዛት ተሰጥቷቸዋል (አን-ኒሳእ 4:54) የሚለውን ቁርኣን ይነግረናል፡፡

SM°¡}™‡ Ÿ›Ll u}c×†¨< ትልቅ Å[Í“ ›”Ç”È uT>*^†¨< ትላልቅ Hwƒ¦Ãµታ“ eM×” ›Ll ¾T>¨Å¨<”“ Á²³†¨<” ’Ñ` ያከናውኑበታል፡፡በዚህ ተግባራቸውም ul`ኣ” }¨ÉcªM፡፡ስለሆነም S<°T>*‹ ¾G<K<”U SM°ห}™‹ አርአያነትንና ወደ ›Ll የተቃረቡ cዎ‹ ¾T>ÁÅ`Ñ<ƒ” Ø”no ÃŸ}LK<፡፡›Ll uc×†¨< ፀÒ SMካU ሥ^-‹” ÁŸ“”<’<uታM፡፡

<u>ለመሰናከል የሚኖረው ምላሽ</u>

›”É’ን c¨< uk” ¨<eØ የተለያዩ እንቅፋቶች K=ÁÒØS<ƒ Ã‹LK<፡፡S<°T>” የትኛውም ዓይነት ችግር ቢያጋጥመውም ራሱን ለአላህ (I) አሳልፎ በመስጠት *"በዚህ ዓለም ላይ አላህ uU“eu¨<U J’ uU”ሠ^¨< ’Ñ` ሁሉ Ãƒƒ’“M፡፡Ã1ም ልንረሳው የማይገባ ታላቅ ◦¨<’ታ ነው፡፡eKJ’U uሥራዎቻችን ላይ ችግሮች ሲያጋጥሙን ¨ÃU G<’@ታ-‹ ›MS‰‹ c=K<” ›Ll ምላሻቸንን ለማወቅ ፈልጎ እ¾ð}’” SJ’<” Teታ¨e Ã*`w“M”* wKA ÁevM፡፡አንድን ሰው የሚያጋጥሙት ችግሮች በሙሉ የሚመጡት ከአላህ (I) መሆኑን ቁርኣን ተናግሯል፡፡

4 ∃υZ9σ9⎠θτB υθ⎝δ ∃υZσ9 ♠!∃# |=τΦ□2 ∃τB □ω∈) !∃υZυ;□⊕ℑ©□ ‾♥9 ≅⎝%
∩∈⊇∪ □χθ©Z∉B |σ⇓ϑ⎠9∃# ∪≅□2υθτΓυ□⎤=σ⎤↔!∃# □ν?τ©υρ

"አላህ ከጻፈብን ውጭ ምንም ነገር አያገኘንም፡፡እርሱ ረዳታችን ነው፡፡በላቸው፡፡ አማኞች በአላህ ብቻ ይመኩ፡፡" (አት-ተውባ 9:51)

የምንጋፈጣቸው ’Ña‹ uS<K< u›Ll ¾}¨c’< ሲሆኑ ለሙዕሚን በሁለቱም ሀገር ጠቃሚዎቹ ናቸው፡ ፡እምነት ኖሯቸው የሚያስተውሉ ሰዎች ይህን እውነታ ለመረዳት አይቸገሩም፡፡ለUdK?፡-›”É S<°T>” u×U ከT>¨ዳቸው ንብረቶች ውስጥ የተወሰነውን ቢያጣ የሚያገኘው ጥቅም አለ፡፡ለምሳሌ፡-U”U እ”ኳ c=ታÃ ጉዳት u=SeMU ጥፋቱን አውቆ u}¨c’< Ñ<ÇÄ‹ ²<`Á ¾በለጠ Ø”no TÉ[Ó እ”ÇKuƒ KT¨p Ã‹ላል፡፡በተጨማሪም ¾ግሉ ¾J’ ’Ñ` እ”ÇM’u[¨<“ G<K<U ’Ñ` ¾›Ll SJ’<” KTeታ¨e ይችላል፡፡

ÃI Ñ<ÇÃ በየእለቱ የሚከሰቱ ነገሮችን በሙሉ ያካትታል፡፡KUdK?፡-vKT¨p ¨ÃU በችላባይነት ¾}dd} ¡õÁ K=ፈጸም Ã‹LM¦እንድ ሰው K[»U cªታƒ በኮምፒዩተር ¾ሠ^¨<ን ሥ^ uÉ”Ñ}— ¾ኤሌክትሪክ Sቋ[Ø U¡”Áƒ uሰከንድ ውስጥ K=ያጣ Ã‹LM¦›”É }T] ለ[»U Ñ>²? የ}²ÒËበƒን ¾¢K?Ï SÓቢÁ ð}“ uISU U¡”Áƒ ላይፈተን Ã‹LM፡፡›”É ሰው የሆነ ነገር ለመግዛት Kw²< k“ƒ ተሰልፎ ሊውል ይችላል፡፡የአንድ ሥራ ክንውን S[Í-‹ ባለመሟላታቸው ሊጓተት ይችላል፡፡አስቸኳይ ስብሰባ ¨ÃU Ø] ÁKuƒ ›”É c¨< ›”<„ቡሱ ¨ÃU ›¨<aፕቢኑ አምልጦት ሊቀር Ã‹LM፡፡እ’²=I ነገሮች በእያንዳንዱ ሰው ላይ ሊደርሱና Sc“¡M መስለው ሊታዩ የሚችሉ አጋጣሚዎች ናቸው፡፡

ሙዕሚን በነዚህ ክስተቶች ውስጥ ብዙ ጥሩ ነገሮችን ማየት ይችላል፡፡ከሁሉም uLÃ ÅÓV ›Ll እ¾ð}'ው SJ'<”ና K¨ዲÁ—¨< ¯KU '<a¨< የሚጠቅሙ ሥ^-‹” ከመሞቱ በፊት መስራት ስላለበት u'²=l ጉዳዮች ¨<eØ SÓvƒ ጊ²? TØóƒ ሊሆን እንደሚችልም ያስባል፡፡በእያንዳንዱ ¡e}ት Ç'“ Ç` ¾w[ƒ ›Ø` S*\” Á¨<nM፡፡ሥ^¨< እ”Ç=kMKƒ“ uØ\ G<'@ታ እ”Ç=ካH@ÉKƒ ተስፋ ሳይቆርጥ ð×]¨<” ÃTç“M፡፡ ብዙ መሰናክሎችን አልፎ ምቾት LÃ c=Å`eም çKA~” }kwKA KeŸ?ƒ Lun¨< ð×] UeÒ“¨<” ያደርሳል፡፡

በዚህ ግንዛቤው ¾k” ¨<KA¨<” ¾ËS[S<°T>” ¾~” ÁIM u=Ÿó¦u=“ÅÉ¦u=ð^ ወይም በጥቅሉ ም”U ÑÖS¨< U” }eó ¾Sl[ጥ አጋጣሚው u×U ›'e}— ”¨<፡፡ለpêuƒ ቢዘናጋም እንኳ ¨ÉÁ¨<'< uTeታ¨e ¨Åð×]¨< ÃSKdM፡፡›Ll እ'²=l” 'Ña‹ ¾ðÖ[¨< KuÔ SJ'<” ያውቃል፡፡እንዲህ ዓይነቱን አስተሳሰብ የሚኖረው ŸvÉ ‹Ó` ሲያጋጥመው w‰ XÃJ” ŸLÃ እ”ÅÖke”¨< uk” ¨<eØ K=Ÿc~ uT>‹K< ሁሉም ዓይነት ችግሮች LÃ ”¨<፡፡KUdK?፡–አንድ ሰው ሥራውን በከፍተኛ ትጋት እያከናወነ ወደ ማጠናቀቁ አከባቢ ሲዳረስ ሊቋቋመው የማይችለው ነገር ቢያጋጥመውና የጠበቀውን ውጤት ማግኘት ቢያቅተው ብስጭት ውስጥ ይገባል፡፡ለጭንቀትና ለሃዘንም ይዳረጋል፡፡ከዚያም አሉታዊ ስሜቶችን ማንጸባረቅ ይጀምራል፡፡uÅ”Ç”Æ ክስተት ¨<eØ Ø\ 'Ñ` S*\” ¾T>ÁU” c¨< Ó” u'²=l 'Ña‹ U¡”Áƒ ›Ll K=ያdውቀው የðKÑ¨<” 'Ñ` KTወቅ ÃV¡^M፡፡›LU እንዲህ ዓይነቱን መሰናክል Áደረሰበት uÑ<Ç¿ ²<`Á TÉ[Ó ያለበት ጥንቃቄ መኖሩን K=Áeታ¨<c¨< ðMÔ K=J” እ”ÅT>‹MU ÁevM፡፡ በተጨማሪም አላህ (I) ÃI” ‹Ó` ÁÅ[cuƒ ŸK?L ›eŸò ነገር K=Á}`ð¨< ðMÔ SJ'<” uTcw ምስጋናውን ያደርስና uÑ<ÇÞ ²<`Á ›eðLÑ>¨<” Ø”no ማድረግ ይጀምራል፡፡

አንድ xታ KSH@É አስቦ መኪና u=ÁSMጠ¨< ባሰበው መኪና ባለመጓዙ K=ðጠ` ŸT>‹M ›ÅÒ የ}Öuk SJ'<” ÁevM፡፡እነዚህ ምሳሌዎች በጣም ጥቂቶቹ ሲሆኑ Ÿ²=l ¨<ጪ ¾J' ¾}Åuk U¡”Áƒ K=*` እ”ÅT>‹Mም ÁevM፡፡እ'²=l ነገሮች u›”É c¨< የk” ¨<KA ¨<eØ በ}ÅÒጋሚ K=Ÿc~ ይችላሉ፡፡T¨p ¾T>Ñv” አንድ 'Ñ` ግን አለ፡፡እርሱም ¾c¨< MÏ እቅድ G<MÑ>²? ባሰበው አቅጣጫ ላይጓዝለትና አንዳንድ ጊዜ S<K< uS<K< በ}n^'>ው ሊሆን አንደሚችልና ራሳቸውን ለአላህ (I) ሰጥተው ከእያንዳንዱ ክስተት ጀርባ ያለውን መለኮታዊ ዓላማ ለማወቅ ለሚጥሩት ግን ጠቃሚ መሆኑን ነው፡፡

βρ& #©|⁄τ©υρ (⟩N◊6♥9 ·□⟩□ψζ υθ⟨δυρ ∃∴↔⟩□ξ♥ (#θ⟨δτ□⟩ 3σ? βρ& #©|⁄τ©υρ ⎛O| ΦPρ&υρ ©Nν=⟦⟨τ□ ♠!∃#υρ 3 ⟩N™3♥9 ≅□□° υθ⟨δυρ ∃∴↔⟩□ξ♥ (#θ□6⊕σ⟨? ∩⊄⊃⊄∪ □χθ⇓ϑν=⟦⟨σ? □ω

"አንድ ነገር ጠልታችሁት ያ ነገር ለናንተ መልካም የሚሆንበት አጋጣሚ አለ፡፡ አንድን ነገር ደግሞ ወዳችሁት ያ ነገር ለናንተ መጥፎ የሚሆንበት አጋጣሚ ይከሰታል፡፡አላህ (የነገሮችን ፍጻሜ÷በዚህችም ሆነ በቀጣዩ ዓለም የሚበጃችሁንና የሚጠቅማችሁን) ጠንቅቆ ያውቃል፡፡እናንተ ግን አታውቁም፡፡" (አል–በቀራህ 2፡216)

¾T>ÖpS”“ ¾T>ÔÇ”” ’Ñ` KÃ}” እ”ÅT“”<p እርሱ ግን እንደሚያውቀው ›Lì(Ì) uዚህ አንቀጽ ነግሮናል፡፡T”—‹”U ›Lì” (Ì) M”ታ²²¨<“ ¨ÇÍ‹” ›É`Ñ” M”Ã²¨< ÃÑvM::

›”É c¨< u²=ì‹ ÚÉ^© ሕÃ¨ƒ ¨<eØ ¾T>¨Å¨<” ’Ñ` ሁሉ u›”É Ñ>²? K=Á× Ã‹LM::u?~ K=nÖMuƒ Ã‹LM::u›=¢*ሚ Sn¨e U¡”Áƒ ›=”yeƒS”~ ¨ÃU Ÿõ}— ÓUƒ ÁL†¨< ”w[„‡ vMታ¨k É”Ñ}— ›ÅÒ K=ወድሙ Ã‹LK<::c-‹ u²=ì ¯Ã’~ ð}“ ¨<eØ እ”ÅT>ÁMñ ›Lì }“ÓÖM:–
∅{ θ◊ϕ⁄9∃#υρ ⊕∃⁀θσ□⁄:∃# ζ ∉ιΒ &™ ⌠©ψ×∈/ N™3↓Pυθ⁄=⁀7oΨσ9υρ 3 ∉N≡τ□ψϑ♦Ω9∃#υρ ⊗♣◊□PΦ{∃#υρ ⊃A≡υθ⁄BΦ{∃# ζ ∉ιΒ <∪⁄)τPυρ ∩⊇∈∈∪ □ || ∈□⊃9≈′ℑ9∃# ⊂□∉ε±o0υρ

“ከፍርሃትና ከረሃብ በጥቂት ነገር÷ከገንዘብና ከልጆቻም÷ከፍራፍሬዎችም በመቀነስ በእርግጥ እንምከራችኋለን፡፡(ሙሐመድ ሆይ!) ታጋሾችን (በገነት) አብስር፤” (አል-በቀራህ 2፡155)

c-‹ ›eŸò uJ’< Ÿ}KÁ¿ ð}“-‹ ¨<eØ uT>ÁMñuƒ Ñ>²? uT>Ád¿\ ƒ°Óeƒ“ ê“ƒ Ø\ U”Ç እ”ÅT>ÁÑ–< ›Lì(Ì) }“ÓÖM::KUdK?፡–›Lì ul`ห’< ¾ÑKç¨< ትእግስት ›”É c¨< ¾J’ እቃ ጠፍቶበት ማግኘት ሲያቅተውና ¾Öóው ’Ñ` ƒ”iU ÃG<” ƒMp SØó-” v[ÒÑÖuƒ pêuƒ ¨Å ›Lì }SMf Ñ<ÇÐ” KCc< c=ሰጠ¨< ”¨<::G<K<”U ’Ñ` ¾T>ሠ^¨< ›Lì SJ’<” ስለማይዘነጋ የመረበሽ ስሜት አይታይበትም፡፡

›”É c¨< በቀን ውሎው ውስጥ Ÿõ}— የሆነ Ÿ=d^ K=ያጋጥመውም Ã‹LM¾ õLÔቱን KTሟLƒ c=M ›w³—¨<” Ñ>²?¨<” ሰውቶበት የሚያገኘውን Ñu= ቢያጣና ይህ ሰው ህM¨<“¨< u²=ì የÑu= ምንጭ LÃ ¾}Sረኮዘ SJ’<” የT>Áew ከሆነ ለርሱ Ÿõ}— Ÿ=d^ ”¨<::w²< c-‹ ŸMÏ’ታ†¨< ËUረው ¾T>S–<ƒ Ø\ ሥ^ SÁ′ ”¨<::›w³—¨<” Ñ>²?Á†¨<” ¾T>ÁdMñƒ ¾}ሻK Ø\ ነገር KTÓ–ƒ ¨ÃU vÑ–<ƒ ሥ^ LÃ Ø\ K¨<Ø“ እÉÑƒ ለማምጣት በማሰብ ”¨<::እ’²=ì c-‹ በብዙ ምኞትና ጥረት ያገኙትን Ãì” ሥ^ በድንገት ቢያጡ k’< ÃÚMUv†ªM::እ’Cc< እ”ÅT>ያስቡት ሕይወት ¾}ÑLu=Ùi ƒJንባቸዋለች፡፡

ሙዕሚን ግን የየዕለት ፍጆታውን ¾T>ሸፍንለት ›Lì SJ’<”“ ¾k” Ñu=¨<ም ¾ሚሰጠው K²=G< Ñ<Çይ w‰ መሆኑን Á¨<nM::uK?L ›’ÒÑ` ከ›Lì የሚያገኛቸው ፀጋዎች በሙሉ ሰበብ መሆናቸውን ያውቃል ማለት ነው::eKJ’U ¾Ñu= U”Û u=ቋ[Øuƒ ¡e}~” ›T@” wKA በመቀበል ¨Å እርሱ ተመልሶ ð×]¨<ን ይTç’ªM::uየkኑ ¾T>cÖ¨<ን ነገር በፈለገበት ሰዓት K=Áቋ`ጥuƒ እ”ÅT>‹M K›õታU ›Ã²’ÒU፡

l`ห”” SS`Á¨< ›É`Ô ¾Á² c¨< ¾Ñu= U”Û c=ቋ[Øuƒ¾›ÅÒ c=Å`euƒ¾uT>ðMÑ¨< ትUì`ƒ u?ƒ ST` c=Áp}¨< ¨ÃU ÃÌ” ¾SdcK< ሌሎች ‹Óa‹ c=ÁÒØS<ƒ ¨ÉÁ¨<’< ^c<” uSq×Ö` ŸSØö eT@„‹“ É`Ñ>„‹ ተቆጥቦ ባሕሪውን መመርመር ይጀምራል፡፡“ *ሃብትና ”w[ቴን በማጣቴ ታግሼ ›Lì” ŸMu? ›SeÓ–@ው ይሆን; በ}ሰጡኝ ፀዕዎች ሳልረካ ቀርቼ ከማያመሰግኑት ሆኜ ይሁን; ንብረቴ ላይ ሙጥኝ ብዬ ›Lì”“ ¾¨ዲÁ—¨<” ¯ÑU ዘንግቼ Ã]”;uHwቴ }S¡Š ለኩራት በመዳረግ ከአላህና ከቁርአናዊው መንገድ ራሴን አርቄ ይሆን; ¾›Lì” ¨<Ėታ ለማግኘት በመጣር ፋንታ ለc-‹ ›É“qƒ ስል ለፍቼ ይሆን? ወይስ ፍላጎቴንና*

ምኞቴን ለማሳካት;” የሚሉ ሃሳቦች በአእምሮው ውስጥ ይመላለሳሉ፡፡S<°T>” K’²=I ØÁo-‹ ƒ¡¡K—ና ግልጽ የሆኑ ምላሾችን በመስጠት አላህን የሚያስከፉ ባህርያትን ለማስተካከል ጥረት ያደርጋል፤ እንዲረዳውም አላህን ይማፀነዋል፡፡›Ll” ከልቡ Ãn[vM‡uS`dƒU J’ ተሳስቶ ባከናወናቸው ሥራዎች U¡”Áƒ ሊደርሱበት ከሚችሉ ነገሮች እ”Ç=Öwk¨<ም Ãፀልያል፡፡¾S<°T>*‹” çKAƒ uTeSMŸƒ ›Ll ul`ƛ’< እ”Ç=I wÏM፡-

4 ∃τP⌉∋σ⇐⌊ζρ& ⌊ρρ& !∃υZ□⊕ϒ→Σ β∈) !∃τPϽ□∉{#ξσ⌊? □ω ∃οΨ↑/υ□ …⌊μτΦ⌉=ψϑψμ ∃ψϑξ. #∴□⌊≠∈) !∃υZ⌋□ν=τ© ⌉≅∉ϑ⌈σσ? □ωυρ ∃οΨ↑/υ□ □ω ∃τB ∃οΨ⌉=∉δϑψσ⌊? □ωυρ ∃υZ↑/υ□ 4 ∃υZ∈=⌉6σ% ∉B □⌊⌊∉%♥!∃# □ν?τ© ∃οΨσ9 ⌉□∉□⌋⌊∃#υρ ∃♦Ψτ© ⇓#⌊©∃#υρ (—∉μ∈/ ∃οΨσ9 σπσ%∃σ⇔ ∃υZ9σ9⌉θτB |MPρ& 4 !∃υZ⌊ϑψμ⌉□∃#υρ

"ጌታችን ሆይ! በመርሳታችን ሰበብ ወይም በስህተት ለምንፈጽመው ጥፋት አትቅጣን፡፡ጌታችን ሆይ! ከባድ ሸክምን ከኛ በፊት የነበሩ ሕዝቦች ላይ እንደጫንክ በእኛም ላይ አትጫንብን፡፡ ጌታችን ሆይ! የማንችለውን አታሸክመን፡፡ይቅር በለን፡፡ምሕረትህንም ለግሰን፡፡እዘንልንም፡፡አንተ ረዳታችን÷ (ደጋፊያችን) ነህና፡፡" (አል-በቀራህ 2፡286)

›”É c¨< ተከታታይ በJ’ ችግር ሊፈተን ይችላል፡፡እምነቱን በሚገባ የሚያውቅ c¨< ከሆነ ግን የሚያጋጥሙት መከራዎች በሙሉ የየራሳቸው ምክንያት እንዳላቸው ያውቃል፡፡ከነዚህም ውስጥ አንዱና በጣም አስፈላጊው ከብዙ ልፋት በኋላ የሚገኘው መንፈሳዊ አስተምህሮት ነው፡፡

5δΟτ⌈∈/ ∃Xϑξ⌊ ⌉N◊6τ7≈ρΟρ∋σ⌉ ⌉N™31τ□⌊ζ⌈& ⌋□∈⌋ ⌉N◊2θ©©⌊□τ□ 3 ⌉N◊6τ7≈|≠ρ& !∃τB □ωυρ ⌉N◊6σ?∃σ⌉ ∃τB 4□ν?τ© (#θ⌊Pτ□⌈σσ? □ξ⌋□ξ6∉φ9 ∩⊇∈⊂∪ τβθ⌊=ψϑ⌊⌊σ? ∃ψϑ∈/ 7□□∈6ψζ ♠!∃#υρ

"(አላህም) በመከራ ላይ መከራ አዘነበባችሁ ባመለጣችሁም÷ባገኛችሁም ነገር አለማዘንን ሊያስተምራችሁ (ይህን አደረገ)፡፡አላህ የምትሠሩትን ሁሉ ዐዋቂ ነው፡፡" (አሊ-ዒምራን 3፡153)

⌉N™3⊕ϒ◊□Pρ& ⌋□∈⌋ □ωυρ ∩∨⌉□Φ{∃# □∈⌋ 7πτ6□⊕ϑ□B ∉B ζ>∃|≠ρ& !∃τB □□∉9≡σ□ ♦β∈) 4 !∃ψδρ&υ□⌉9↓P βρ& ∪≅⌉6σ% ∉ιB 5=≈τΓ⊕2 □∈⌋ □ω∈) ⌉N™3σ?∃σ⌉ ∃τB 4□ν?τ© (#⌉θψ□⌉∋σ? □ξ⌋□σ3∉φ9 ∩⊄⊄∪ ·□□⊕ϒο□ ↔!∃# □ν?τ© ♦≅™. □=∉τ™□ □ω ♠!∃#υρ 3 ⌉N◊69σ?#υ™ !∃ψϑ∈/ (#θ©μτ□⌋□σ? □ωυρ ∩⊄⊂∪ A□θ©□σ⌉5A∃τΦ⌋□⌊X

"በምድርም÷በራሳችሁም ላይ የሚደርስ አንድም መከራ የለም÷እንዲከሠት ከማድረጋችን በፊት መዝገብ ውስጥ የሰፈረ ቢሆን እንጅ፡፡ይህ ለአላህ እጅግ በጣም ቀላል ነው፡፡ (ከመልካም ነገር) ባለፋችሁ እንዳታዝኑ÷በተሰጣችሁም (አለቅጥ) እንዳትደሰቱ (ይህን) አደረግን፡፡አላህም ኩራተኞችንና ጉረኛን ሁሉ አይወድምና፡፡" (አል-ሐዲድ 57፡22-23)

›”É S<°T>” አስቸጋሪ ሁኔታዎች ሲደጋገሙበት በቁርአናዊው አስተምህሮት ለመታነጽ እና አላህ (I) ን ለመቃረብ ፈተና በሚያስፈልግበት ˉKU ውስጥ መኖሩን ያስታውሳል፡፡›LI(I) u²=I SMŸ< እየፈተነውና ለወዲያኛው ዓለም እያዘጋጀው መሆኑንም በሚገባ ያውቃል፡፡

በህመም ሰዓት ¾T>♦[¨< ስሜት

እU'~” Ö”pq ¾T>Á¨<p c¨< ታጋሽ ስለሚሆን uT>ታSUuƒ Ñ>²? ራሱን K›LI ይሰጣል፡፡Uì”ያ~U Ö?ንነቱ }cØ„ƒ ¾'u[¨< Kð}“ እ”Å'u[G<K< መታመሙም እንዲሁ ለፈተና መሆኑን eKT>¨<p ˝<፡፡ ልከ እንደ SŸ^“ enÃ ሁሉ ÅስታÍwMêÓ““ UŒƒም Sፈተኛዎች መሆናቸውንና ሁለተኛው ወይም uUŒƒ Uì”Áƒ ¾T>S×¨< ð}“ u×U ŸvÉ SJ'<” Á¨<nM፡፡uSJ'<U UŒƒ ባይኖረውም አላህ (I) ን ከልቡ ማምለኩን አያቋርጥም፡፡uiታ” የðጠ[¨< ›LI SJ'<”“ የሚፈውሰውም እCc< ራሱ SJ'<” Á¨<nM፡፡S<°ሚን uሚታመምበት Ó²? ¾T>*ረውን ትእግስት ›LI uÌ'Ì'< ያወደሰ ሲሆን ከ *“መልካም ሥራ” ተርታም መድበታል፡፡*

⊂□⊕ζΦψ∃# ∉Θ⎫θυ□⎭9∃#υρ ↔!∃∃∈/ ζ ̄τB#υ™ | ̄τB ♣□⊃9⎭9∃# ≤ ⊕3≈σ9υρ □τA#υ™υρ ζ ⎦⊆η□∈;♦Z9∃#υρ ⊃=≈τΓ⊕3⎭9∃#υρ ∉πξ6⊆×↓≈ν=ψϑ⎭9∃#υρ 4□ψϑ≈τΓυ□⎭9∃#υρ 4□ν1⎫□◊)⎭9∃# □⊆ρσ□ —∉μ∈μ6©μ 4□ν?τ© τA∃ψϑ⎭9∃# □∈⎤υρ τ⎤,∈#⊆←!∃ΥΥ9∃#υρ ∪≅□∈6ΥΥ9∃# τ⎤⎭⎧∃#υρ τ⎤⎫⊕3≈|Υψϑ⎭9∃#υρ ν04θ□2♦□9∃# □τA#υ™υρ ν04θν=′ℑ9∃# υΘ∃σ%ρ&υρ ⊕Y∃σ%⊂η□9∃# □∈⎦ τ⎤⎪∈□⊃9≈′ℑ9∃#υρ ((#ρ⇓□ψγ≈τ© #σ□∈) ⎫N∉δ∉□⎪γψ⎝∈/ □χθ⎞θ⇓ϑ⎭9∃#υρ ψ7⊆×↓≈σ9ερ⎡& 3 ⊗♦⎤ετ7⎭9∃# τ⎤⎫∉νυρ ∉™!#♣□□¬9∃#υρ ∉™!∃ψ□⎤ετ7⎭9∃# τβθ◊)↑Γ⇓ϑ⎭9∃# ©N⎝δ ψ7⊆×↓≈σ9ερ⎡&υρ ((#θ⎝%ψ□⎪≠ τ⎤⎪∉%♥!∃#

“ግና መልካም ሥራ በአላህና በመጨረሻው ቀን÷በመላእክትም፣በመጻሕፍትም÷በነቢያትም ማመናችሁ÷ገንዘባችሁን –በእጅጉ እየፈለጋችሁት– ለቅርብ ዘመዶቻችሁ፣ለየቲሞች፣ለድሆችና ስንቅ ላለቀበት መንገደኛ÷ለለማኞችና ራሳቸውን ከባርነት ነጻ ማውጣት ለሚሹ ወገኖችም መለገሳችሁ÷ሶላትን በተገቢው መልኩ መስገዳችሁና ዘካንም መሰጠታችሁ÷የገባችሁትን ቃልኪዳንም መመላታችሁ÷በችግርና በመከራ ወቅት ታጋሾች፣በውጊያ ወቅትም ጽኑ መሆናችሁ ነው፡፡ (በእምነታቸው) እውነተኞች፣ጥንቁቆችም እነዚህ (ከላይ የተወሰኑ ድንቅ ባሕሪያት ባለቤቶች ብቻ) ናቸው፡፡” (አል–በቀራህ 2:177)

ትዕግስቱ እ”ÇK J* K=Ái[¨< ¨ÃU K=Áeታግስለት ¾T>‹M SÉH’>ƒU Ã¨eÇM፡፡ስሜታዊ ሆኖ u²<`Á¨< ÁK< c-‹” ትኩረት KSdw ሳይሞክር ¾ታ²²Kƒ” SÉH’>ƒ u}Ñu=¨< መልኩ Ãከታተላል፡፡Ãl ባሕሪ ›=vÇ መሆኑ እርግጥ ነው፡፡u}SddÃ G<’@ታ ሕይወቱን በቁርአን መምራቱ አላህ (I) ን ÁKTቋ[ጥ እንዲማጸን ያደርገዋል፡፡›Ll ul`ላ’< ነቢ ›¿w” (ሀ) የዚህ ባሕሪ ምሳሌ አድርጎ ጠቅሶታል፡፡

□□□¬9∃# ζ©⊆_ΥΥτB □∈oTρ& □…| μ↑/υ□ 3□ψ□∃τP ⁄□∈) □Yθ□□ρ&υρ
∩∇⊂∪ □ ⎪ ∉H⌟Jθ≡♣□9∃# ©Nψμ⎫□ρ& |MPρ&υρ

“አዩብንም ጌታውን ‘እኔ መከራ አግኝቶኛል፡፡አንተ የአዛኞች ሁሉ አዛኝ ነህ (እና ጭንቀቴን አስወግድልኝ)፡፡’ በማለት የተጣራ ጊዜ (የሆነውን አስታውስ)፡፡” (አል-አንቢያእ 21፡83)

G<K<U SÉH’>„‹ ¾SÇ— cuw ናቸው፡፡¾›Ll SMካU ðnÉ Ÿj’ በlj¡U“ ምክንያት ፈውስ ሊገኝ ይችላል፡፡ለመድሃኒት ቅመማ የሚያስፈልጉ የእንስሳትና የእጽዋት ውጤቶችን እንዲሁም Kl¡U“ ›ÑMÓKAƒ ¾T>¨<K< ሌሎች ነገሮችን የፈጠረው አላህ ነው፡፡ባጭሩ ፈውስን የፈጠረው አላህ (I) ነው፡፡›=w^H>U(ሀ) እንዲህ ማለታቸው ul`ላን ተወስቷል፡-

∩∇⊃∪ ⊃ ⎪ ∉□ ⎪±o□ υθ⇓γσ⎤ ◊M ⎪⊇⊂□τB #σ□∈)υρ

“ሰታመምም ፈውስን ይለግሰኛል፡፡” (አሽ-ሹዐራእ 26፡80)

›UM¢ የK?L†¨< ¾lw[}cw ¡õKA‹ uሸታ ላይ ሲወድቁ መለኮታዊውን ውሳኔ በመጣስ “ለምን ታመምኩ?” ይላሉ፡፡በዚህ መልኩ የሚያስብ ሰው በሚታመምበት ሰዓት ራሱን ለአላህ (I) ሊሰጥና ክስተቱን እንደ ጠቃሚ ነገር ሊቆጥር ይችላል ተብሎ አይታሰብም፡፡

S<°T>*‹ Ó” ¾ታSS<uƒ” U¡”Áƒ uTcw ¨Å ›Ll ¾T>n[u<uƒ SMካU ›Ò×T> ›É`Ñ¨< ይወስዱታል፡፡ u}ÚT]U Ö?”’ƒ U” ÁIM Ÿõ}— ϑÒ እ”ÅJ’“ ¾c¨< MÏ U” ÁIM ›pSu=e እ”ÅJ’ Áe}¨<ሉuታM፡፡ እ”Å Ñ<”ó” ÁK< ¾}KSÆ ui ታ-‹ እንኳ ›”É” c¨< K=Áe}–<ƒ Ã‹LK<፡፡በዚህ ጊዜ ከፍተኛ ስልጣን፣ አክብሮትና ሃብት ቢ*[ንም እንኳ ደካሞች በመሆናችን እረፍት አድርገን መድሃኒት ለመከታተል እንገደዳለን፡፡uዚህ ¯Ã’ƒ G<’@ታ ¨<eØ uU”]”uƒ Ñ>²? ›Ll U” ÁIM እ”ÅT>ÁeðMÑ” uሚገባ እ”[ÇK”፡፡ K›T™‹ እÁ”Ç”Æ lSU Ãl‹ ዓKU SgÒÑ`Á SJ”ª” እ”Ç=G<U Vƒ“ ¾¨ዲÁ—¨< ¯KU በእጁ ስር SJ“†¨<” ¾T>Á¨<puƒ TeÖ”kpÁ ”’<፡፡

<u>መጥፎ ነገር ሲያስተውል የሚኖረው eT@ƒ</u>

አንድን ሰው U‡ ያMJ’< eõ^-‹ በተደጋጋሚ ሊያጋጥሙት ይችላሉ፡፡KUdK?:-S”ÑÉ Ç` ¾}qKK qhh፣ በ}uŸK ¡ታ የተሞላ ማብሰያ ክፍል ¨ÃU Övw፣ÚKT“ ¾T>Ÿ[ó eõ^ … ¨²}፡፡ለሙዕሚን እ’²=l ’Ña›ም ቢሆኑ ¾}ðÖ\uƒ የራሳቸው የሆነ ¯LT አላቸው፡፡እ”Ç=l ¯Ã’~ xታ ËH’ም”ና በውስጡ ያሉትን

አስከፊነታቸው በዚህ ዓለም ላይ ካሉ ክፋቶች ሁሉ የሚበልጡ የሆኑትን መከራዎች Áeታ¨<cªM፡፡ ËH’ም አስከፊ ስፍራ SJ’<” ›LI ul`ኣ’< ተናግሯል፡-

∩∉∉∪ ∃ΨB∃σ)©Bυρ #ϖ□σ)τΓ ∫Υ©B ⎪Nυ™!∃ψ□ ∃ψγ↓P∈)

“እርሷ እጅግ አስከፊ መርጊያና መኖሪያ ናት፡፡” (አል-ፉርቃን 25:66)

∩⊆⊇∪ ⊃A∃υK∉ε±9∃# ⇐=≈πτ⎭—ρ& !∃τB ⊃A∃υK∉ε±9∃# ⇐=≈πτ⎭—ρ&υρ □ω ∩⊆⊂∪ 5Θθ©K⎭τσ□ ∉ιB 9ε≅∉⇓υρ ∩⊆⊄∪ 5O□∉Hξθυρ 5Θθ⎝□ξ□ □∈⎦ ∩⊆⊆∪ AO□⊆□ξ. □ωυρ 7□⊆□∃τ/

“የማራ ጓዶች (የከፋ ቅጣት ይጠብቃቸዋል)፡፡የማራ ጓዶች እነማን ናቸው; ከሚያቃጥል ነፋስና እጅግ ከፈላ ውሃ ውሰጥ ናቸው፡፡ከጥቁር ጭስ ከሆነ ጥላ ውሰጥም ናቸው፤ቀዝቃዛም÷መልካምም ካልሆነ (የጥቁር ጭስ ጥላ ውሰጥ)፡፡” (አል-ዋቂዐህ 56:41-44)

τ⎦⎤∉P♣□σ)□B ∃Z)⊆η□|⊇ ∃ZP%σ3τB ∃πκ⎡⎤∉B (#θ◊)⎛⎞9⎡& !#σ□∈)υρ τΠ⎝θυ□⎛⎞9∃# (#θ©© ⎪□σ? □ω ∩⊇⊂∪ #Ψ□θ⎜ 6⎝O □□∉9∃υZ⎝δ (#⎝θτ©ψ□ ∩⊇⊆∪ #Z□□∉ς□2 #Ψ□θ⎜ 6⎝O (#θ©© ⎪□∃#υρ #Ψ□∉ν≡υρ #Ψ□θ⎜ 6⎝O

“በአንድ ላይ ተጠፍረው ከውሰጧ ወደሚገኝ ጠባብ ሥፍራ በተጣሉ ጊዜም ከዚያው (ተቃጥሎና አመድ ሆኖ) መከሰምን ይመኛሉ፡፡“ዛሬ አንድ ብቻ ሳይሆን ብዙ ክሰመትን ተመኙ፡፡” (ይባላሉም)፡፡” (አል-ፉርቃን 25:13-14)

እ’²=I” ›”kë‹ ¾T>Áeታ¨<e S<°T>” Ÿ›dTT>¨< እdƒ እ”Ç=Ökw¨<“ uel}ƒ Kc^¨< ሥ^ UI[~” እ”Ç=KÓc¨< ›LI” ÃTçናል፡፡

›LI ul`ኣ’< እ”Çw^^¨< ¾ËH’ም እdƒ SØö i;ታ ያለበት፣ሁŸƒ ¾u³uƒ፣ÚKT፣ቆሻሻና መልካም ያልሆነ የጥቁር ጭስ ጥላ ያለበት xታ ¨<፡፡ Ÿ²=I ¾vc< አደገኛ ቦታዎችና ህዋስ ድረስ ዘልቆ የሚፍለቀለቅ ቃጠሎም አለበት፡፡ ¾ËH’ም ›dƒ እÏÓ u×U SØö ¾]’< UÓx‹“ SÖÙ‹ እንዲሁም nÖKA›†¨< K›õታም ¾TÃቋ[Ø የሆነ Ÿእdƒ ¾}c\ Mwቶችም አሉበት፡፡¾ËH’ም እdƒ ¾c¨< qÇ ¾T>nÖMuƒና U”U እ”ኳ uÉÒT> SVƒ vÃ*`U Ÿen¿ w`ታƒ ¾}’d KSVƒ ›MÁU Ÿ¨<eÖ< KS¨<×ƒ ›LI” ¾T>Tç’<uƒ ስፍራ ¨<፡፡ በፊልሞች እንደሚታየው ከኒውŸ<ሊ¾` ጦርነት በኋላ ሊኖር የሚችለውን የዓለም Ñêታ በአንዳንድ ሁኔታ ከጀሃነም እሳት ጋር ለማመሳሰል ይቻል ይሆናል፡፡’Ñ` Ó” uòMሞቹ የተብራራው የጨለማ ዓይነት እÏÓ አሰቀያሚና አስጨናቂ ነገሮች የተሞሉበት ከሆነው እሳት Ò` uU”U SS²— K=ወዳደር ›Ã‹MU፡፡ÃI” ’Ñ` ለንጽጽር አነሳነው እንጂ እሳቱ በምድር ላይ ይኖራል ብለን ከምናስበው መጥፎና አስፈሪ ስፍራ ሁሉ እጅግ በጣም የላቀ ዘግናኝ ቦታ ነው፡፡

U°^õ ሦef

ታላቁ ¾S<°T>” ስነምግባር

ከሰÃጣ” የTታKÁ eM„ፋ መጠበቅ

ሰይጣ” ¾c¨< MÐ‹” ከƒ¡¡K—¨< S”ÑÉ ለማስወጣትና Ÿ›Ll Ç=”ና ከቁርኣናዊው አስተምህሮት ለማፈናቀል እየሞከረ መሆኑን ›Ll ul`ኣ’< ’Óa“M::ሰይጣን ሃያ አራት ሰዓት በመንቀሳቀስ HwታU፣ ድH፣¨×ƒ፣ïTÓK?፣መልከመልካም ¨ÃU SMŸØñ ብሎ አንዱን ከአንዱ ሳይለይ እያንዳንዱን ሰው ለማሳሳት ከፍተኛ ጥረት እያደረገ ነው፡፡ሁሉንም ሰው ለመበቀል ተዘጋጅቷል፡፡

ሰÃ×” በዚህ የጥላቻ መንፈስ የተሞላው ¾SËS`Á¨< c¨<(አደም) u}ðÖ[uƒ Ñ>²? ሲሆን ለመባረር የበቃውም በዚሁ ጊዜ ለተፈጠረው ሰው (አደም) eÈÉ እ”Ç=¯ÉKƒ አላህ (I) ሲያዘው uŸ<^ƒ“ up“ƒ መንፈስ ተሞልቶ ƒ°³ዙን ለS}Óu` ፍቃደኛ ባለመሆኑ ነው፡፡ቁርኣን እንዲህ ይለናል፡–

∃υZ⌉=⌊% ♣N⌊O ⌉N™3≈τP⌉□♣θ|≠ ♣N⌊O ⌉N◊6≈oΨ⌋)ν=ψζ ⌈□σ)σ9υρ }♣□∈=⌉/∈) Hω∈) (#□ρ⇓□ψφ|ϒσ⌉τΠψ□Kψ (#ρ⇓□◊φ ⌈□∃# ∉πσ3⊆×↓≈ν=ψϑ⌉=∉9 □ωρ& ψ7ψ⌊υZτB ∃τB τA∃σ% ∩⊇⊇∪ □⌈⌈∉□⊃φ≈ϒϒ9∃# ζ ∉ιB ™3τ□ ⌈Oσ9 ⌈μ⌈Z∉ιB ·□⌉□ψζ O∃τPρ& τA∃σ% (ψ7⌊?⌈□σΔρ& ⌋□∈) ψ□◊φ⌈ϒν≅ τA∃σ% ∩⊇⊄∪ &⌋⌉∉⇔ ∉B …⌈μτΓ⌋)ν=ψζυρ 9□∃↓P ∉B ©⊆_τΦ⌋)ν=ψζ ∃πκ□∉⌉ τ□←6σ3τΦσ? βρ& ψ7σ9 ©βθ™3τ□ ∃ψϑσ⌉ ∃πκ⌉]∉B ⟩⇑∈7⌈δ∃∃σ⌉ ∩⊇⊂∪ τ⌋⌉⊂□⊃⌈≈′ϑ9∃# ζ ∉B ψ7♦P∈) ⌈λ©□⌈ζ∃∃σ⌉

“ፈጠርናችሁ፡፡(እጅግ የተዋባችሁ አድርገን) ቀረጽናችሁም፡፡ ከዚያም መላእክትን፡–‘ለአደም ሰገዱ፡፡’ በማለት አዘዝን፡፡ ሰገዱ –ዲያብሎስ ሲቀር፡፡ እርሱ ከሰጋጆች አልነበረም፡፡ (አላህም) ፡–‘ባዘዝኩህ ጊዜ እንዳትሰግድ የከለከለህ ምንድን ነው;’ ሲል ጠየቀው፡፡ ‘እኔ ከርሱ የተሻልኩ ነኝ፡፡ እኔን የፈጠርከኝ ከእሳት ሲኾን÷እርሱን ግን የፈጠርከው ከጭቃ ነው፡፡’ አለ፡፡ ‘ከርሷ (ከገነት) ውረድ፡፡ ከውስጧ ሆነህ ልትኮራ አይገባም፡፡ውጣ፡፡አንተ ከወራዶች ነህና፡፡’ አለው፡፡” (አል–አእራፍ 7፡11–13)

ሰይጣን uSv[\ ምክንያት ¾c¨< MÐ‹ን በመውቀስ ለመበቀል የሚያስችለውን [»U °ÉT@ እንዲሰጠውና ÈeŸ mÁT k” ድረስ እ”Ç=Áq¾¨< ›Ll” ለምኖታል፡፡

τA∃σ% ∩⊇⊆∪ τβθ⌊Ωψ⌊⌉7©□ ∉Θ⌉θτ□ 4□ν<∈) ⌋□∈T⌉□∉◊Pρ& ττA∃σ% □∉ZoK⌈□υθ⌋⌊ρ& !∃ψϑ∈6σ⌉ τA∃σ% ∩⊇∈∪ τ⌋⌉⊂□σ◊Z⇓ϑ⌋9∃# ζ ∉B ψ7♦P∈)

♣N⎝O ∩⊇∉∪ τΛ⎡⊃)τΦ⎛ϒ©K⎠9∃# ψ7σ⇔≡υ□⊕ℵ ⎠N⎜λμ; ♦βψ□©⎛⎞%ς{ ⎜ τ©υρ ⎠N∈γ∉□⎤=ψζ ⎜ ∉Bυρ ⎠N⊆κ□⊃□⎜□ρ& ∪⎦⎜⎜τ/ . ∉ιB O⇓γ♦Ψυ□∉?Yψ ⎠N⎝δτ□σς⎠.ρ& ⇓□⊕γρB □ωυρ (⎠N∈γ∈=⊆←!∃ο□ω← τ©υρ ⎠N⊆κ∪]≈ψϑ⎜□ρ& ∃ΨBρ®™⎠ □τB ∃πκ⎜]∉B ⎛λ©□⎜ζ∃# A∃σ% ∩⊇∠∪ □⎜⎜⊂□⊕3≈ξ♥ ⎠N™3Z∉B τΛ♥⎝ψγψ_ ♦βς⎠Bς{ ⎠N∑κ⎜]∉B ψ7ψ⎝∈7σ? ψϑ♥9 (#Ψ□θ©μ⎜□♦B ∩⊇∇∪ τ⎦⎜ ∉⎝υH⎠δρ&

"(ዲያቢሎስም)፡-'እስከሚቀሰቀሱበት ቀን ድረስ አቆየኝ፡፡' ሲል ጠየቀ፡፡

(አላህም)፡- 'አንተ (እስከተወሰነ ወቅት ድረስ) ከሚቆዩት ተደርገሃል፡፡' አለው፡፡ 'መንገድ እንድሰት ስላደረግከኝ ከቀና ጎዳና መካከል እቀመጥባቸዋለሁ፡፡' አለ፤'ከዚያም ከፊት ለፊታቸውም÷ከበስተኋላቸውም÷ከበስተቀኛቸውም ÷ከበስተግራቸውም እመጣባቸዋለሁ፡፡አብዛኛዎቹንም (ለፀጋዎችህ) ምስጋና አድራሾች ሆነው አታገኛቸውም፡፡' (አላህም) አለው፡- 'የተዋረድክና የተባረርክ ሆነህ ከርሷ ውጣ፡፡ ከነርሱ መሐል የተከተለህን÷ገሃነምን በእርግጥም በናንተ እሞላለሁ፡፡ " (አል-አእራፍ 7:14-18)

ˆLT¨< እU'ታቸውን አጥብቀው የያዙትን የአላህ (I) ባርያዎች ÚUa ሁሉንም ¾c¨< ²` Tddƒ c=J" Óu<U አብረውት ወደ ËH'ም ¾T>ወረወሩትን c-‹ lØ` uT>‹K¨< ›pS< TdÅÓ ˜¨<፡፡ሰዎችን ŸÌ`ኣ“©¨< መንገድ አስወጥቶ ›Ll" ŸMv†¨< እ"ÇÃÑ²<ƒና በዚህም ፕብቂያ ወደK?K¨< ቅጣት እንዲያመሩ ለማድረግ ይጥራል፡፡

S<°T>*‹ ¾›Ll" ትእዛዛት KS}Óu` በሚጥሩበት ጊዜ k"Å— ÖLታ†¨< ሰይጣ" Ÿ²=l }Óv^†¨< ሊያደናቅፋቸው ÁKTቋ[Ø እየተንቀሳቀሰ መሆኑን Ö"pk¨< Á¨<nK<፡፡ጉትጎታውና wkL¨< G<M ጊ²? ÁeÚ"n†ªM፡፡Sw[ƒ ¾K?K¨< õ^‰ u¨<e×†¨< ፈጥሮ ŸÌ`ኣ“©¨< አቅጣጫ ውጭ ሊያስኬዳቸው ¨ÃU SS`Áውን ወደጎን ትተውና ዘንግተው የአላህ (I) ን መንገድ እንዲለቁ KTÉ[Ó ¾T>ÁÅ`Ñ¨<" Ø[ƒU እ"Ç=G< Á¨<luታM፡፡ሰይጣ" uc¨< ›ºUa ¨<eØ ¾T>ðØ[¨<" ጥርጣሬ ›Ll (I) uc<[~M uk^ 268—¨< ›ንkê ነግa“M፡፡እንዲህም ይላል፡-

N◊2©□©B⎤ɔτ□υρ τ□⎠)ξ□⎠9∃# ©N™.⇓□∉⎝τ□ ⇓ ≈σ⇐⎠□⎠±9∃# Ωξ⎜®σ⎤υρ⎜μ⎜Z∉ιB Zοτ□∉□⎠⎛♦B N™.⇓□∉⎝τ□ ♠!∃#υρ (∉™!∃τ± ⎛σξ□⎠9∃∃∈/ ∩⊄∉∇∪ ®O□∈=τ⎛⎛⊕□≡υρ ♠!∃#υρ 3

"ሰይጣን÷(ገዝባችሁን ለዘካ ብትለግሱ) ድህነት እንደሚያገኛችሁ በመግለጽ ያስፈራራችኋል፡፡ በመጥፎ ነገሮች ያዛችኋልም፡፡በአንጻሩ አላህ ከርሱ የሆነን ምሕረትና ትሩፋት ቃል ይገባላችኋል፡፡ አላህ ችሮታው ሰፊ÷ዐዋቂ ነው፡፡" (አል-በቀራህ 2:268)

በዚህ ›”kê መሠረት ሰይጣን ከሥራው የተፈናቀለን አንድ c¨< uT>ÁÑ`ƒuƒ ጊ²? G<K<”U c¨< ¾T>Á*[¨<ና ¾T>SÓu¨< ›LI SJ'<” ያስረሳዋል፡፡ከዚያም ምንም ዓይነት ገንዘብ ሊያገኝ እ”ÅTይችልና K[Hw K=ÒKØ እ”ÅT>‹M uTdcw እ”Ç=ð^ ÁÅ`Ñªm፡፡ይህንና ይህን የመሳሰሉ ሌሎች Teð^`Áዎችን uc¨< ›ºUa ¨<eØ uTdÅ` ብዙዎችን ŸÔ'< KTcKõ ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል፡፡ሰይጣን እንዲI ¯Ã'~” }ንቀM uT>ሠራበት Ñ>²? U” TÉ[Ó እ”ዳለብን ›LI ነግሮናል፡፡ቁርኣን እንዲህ ይላል፡-

⌋□∉⌊τΓ⌈□∃∃σ⌉ ¬⌋|□τP ∩ ≈σ⇐⌋□⁄±9∃# ζ ∉B □□♦Zξ⌊υ□∴τ□ ∃♦B∈)υρ □||∉%♥!∃# □χ∈) ∩⊄⊃⊃∪ {O□∈=τ⌈ ⌈⌈□∉ϑψ□ …|μ↓P∈) 4 ↔!∃∃∈/ (#ρ©□□2ξ□σ? ∩ ≈σ⇐⌋□⁄±9∃# ζ ∉ιB ·#⊆×↓≈σ⇔ ⌉N∑κϒƒτB #σ□∈) (#⌉θσ)♦?∃# ∩⊄⊃⊇∪ τβρ| □⊕∩⌉7□B N⌊δ #σ□∈*σ⌉

“የሰይጣን ጉትጎታ ሲያገኝህም (ከተንኮሉ) በአላህ ተጠበቅ፡፡እርሱ ሰሚም ዐዋቂም ነውና፡፡ እነዚያ አላህን የሚፈሩት የሰይጣን ጉትጎታ ባገኛቸው ጊዜ (አላህን) ያስታውሳሉ፡፡ወድያውም (እውነት) ይገለጽላቸዋል፡፡” (አል-አዕራፍ 7:200-201)

አንድ c¨< የሰÃጣ”ን Ñ<ƒÔታ ለመከላከል በአላህ (I) መጠበቅ ይኖርበታል፡፡ ሰይጣ” u›LI lØØ` e` SJ'<”“ K=ÁÅ`euƒ ¾T>‹K¨< ነገር ቢኖር ቤLI ¾ተ¨c'ßƒ” ነገር w‰ መሆኑን S`dƒ ¾KuƒU፡፡ ¾T>Ÿ}K¨<” Æ¯ uTÉ[Ó ŸሰÃ× Ñ<ƒÔታ መጠበቅ እንደምንችል አላህ (I) 'Óa“M፡፡

ιφκ

∩⊄∪ ⊗♦∃♦Ψ9∃# ⊕7∈=τB ∩⊇∪ ⊗♦∃♦Ψ9∃# ⊃β>τ□∈/ ⌊□θ©©ρ& ⌉≅⌊% ⊗♦∃♦Ψσ□⌋:∃# ⊗♦#υθ⌈□υθ⌋9∃# ⊂η□ξ♥ ∉B ∩⊂∪ ⊗♦∃♦Ψ9∃# ∉μ≈σ9∈) ζ ∉B ∩∈∪ ⊗Z∃♦Ψ9∃# ⊆□ρ⇓□⇓≠ □∈⌋ ®♦∪θ⌈□υθ©□ □∉%♥!∃# ∩⊆∪ ∩∉∪ ⊗♦∃♦Ψ9∃#υρ ∉π♦Ψ⊃φ⌋9∃#

“በአላህ ሰም እጅግ በጣም ርኅሩኅ በጣም አዛኝ በሆነው፡፡በል፡-በሰዎች ፈጣሪና ተንከባካቢ እጠበቃለሁ፡፡የሰው ልጆች ሁሉ ንጉሥ በሆነው፤የሰው ልጆች ሁሉ አምላክ በሆነው፤ብቅ እልም ባይ ከሆነው ኑትጓች (ሰይጣን) ተንኮል፤ከዚያ ከሰዎች ልቦና ውስጥ የሚጎተጉት ከሆነው፤ ከጋኔኖችም (ከሰዎችም) ሰይጣናት፡፡” (አን-ናስ 114:1-6)

ሙዕሚን G<M Ñ>²? ŸሰÃ×” Ñ<ƒÔታ u›LI ¾T>Öup c=J” ¾^c< ›e}dcw SeKው u›ºUa¨< ¨<eØ ¾T>SLKሱት” ጉትጎታዎችና ከI`ኣን ጋር የሚስማሙ ›e}dcቦችን KያÃ„ ያውቃል፡፡የሰይጣን ሥራ መሆኑን በአወቀ ጊዜ ለጉትጎታው ቦታ ሳይሰጥ uT>ሠ^¨<U J' uT>Áeu¨< 'Ñ` ¨<eØ ጣMn ገብቶ እንዳይበጠብጠው ጥንቃቄ ማድረግ ይጀምራል፡፡KUdK?:-uሥ^ c=¨Ö`፣w‰¨<” c=J”፣Ÿc¨< Ò` c=Á¨^፣ ›Ç=e 'Ñ` ወይም መሰናክል c=ያጋጥመው ሰይጣ” እ¾}Ÿ}K¨<ና ከ›LI ጋር የሚያጋጨውን 'Ñ` K=Á“Ó[¨< ¨ÃU K=Áሠራ¨< uከፍተኛ 'ÓÏƒ LÃ SJ'<” ያውቃል፡፡በመሆኑም G<M Ñ>²? ተገቢውን Ø”no ÁÅ`ÒM፡፡

u²=lU J' uK?ላ ጊዜ ንግግሩና ድርጊቱ l`ኣ”ን መሠረት ያደረገ ስለሚሆን uሰÃጣ” Ñ<ƒÔታ ሊታለል ኣይችልም፡፡eK²=l ጉዳይ ኣላህ (I) ul`ኣ'< c='Ó[” እ”Ç=l ÃለናM፡-

(#θ©ZτB#υ™ □||∉%♥!∃# □ν?τ© { ≈σ⇐⌉=⇓□ …|μσ9 }♣⁄□σ9 …|μ↓P∈) …|μ©Z≈σ⇐⌉=⇓□ ∃ψϑ↓P∈) ∩®®∪ τβθ⌊=□2υθτΓτ□ ⌈O∈γ∈ν/υ□ 4□ν?τ©υρ —∉μ∈/ N⌊δ □||∉%♥!∃#υρ …|μτP⌉θ♥9υθτΓτ□ □||∉%♥!∃# □ν?τ© ∩⊇⊃⊃∪ □χθ™.∈□|≥©B

“እነሆ÷እርሱ በነዚያ ባመኑትና በጌታቸው ብቻ በሚመኩት ላይ (ቅንጣት ታህል) ሥልጣን የለውም፡፡ሰልጣኑ በነዚያ እርሱን በመወዳጀትና በነዚያ በርሱ (ጉትጎታ ሳቢያ ከኣላህ ጋር ለሌላ ኣካል) በሚያጋሩት ላይ ነው፡፡” (ኣን-ነሕል 16፡99-100)

መግባባት፣መቻቻልና Ãp` vÃ'ƒ

4□v1⌉□◊)⁄9∃# □⊃□∈/υρ ∃ΨZ≈|ϒ|μ∈) ∪⌋⁄|τ∃∈!≡υθ⁄9∃∃∈/υρ
4□v1⌉□◊)⁄9∃# □∉□ ⊆□∃πγ⁄:∃#υρ ∪⌋⌉⊕3≈|ϒψϑ⁄9∃#υρ 4□ψϑ≈τΓυ□⁄9∃#υρ
∪⌋⁄⌈∃#υρ ⊃=/Zψφ⁄9∃∃∈/ ⊃=∉μ∃'Ϛ9∃#υρ ⊃=©Ψ◊φ⁄9∃# ⊆□∃πγ⁄:∃#υρ
3⌉N™3©Z≈ψϑ|□ρ& |Mσ3ν=τB ∃τBυρ ∪≅□∈6ϒϒ9∃#

“ለወላጆቻችሁም መልካም ዋሉ፡፡ለቅርብ ዘመዶቻችሁም÷ለዩቲሞችም÷ ለድሆችም÷ዘመድ ለሆነ ጎረቤትም÷ለጎን ጎረቤትም÷ለቅን (ለቅርብ) ባልደረባም ÷(ሰንቅ ላለቀበት) መንገደኛም÷እጆቻችሁ በባለቤትነት ለያዟቸውም (ባሮቻችሁም) (እንዲሁ መልካም ዋሉ)፡፡” (ኣን-ኒሳእ 4:36)

S<°T>*‹ በዚህ ትእዛዝ መሠረት u²<`Á†¨< LK< G<K< SMካU vl`Áƒ” ÁdÁK<፡፡ከሌሎች ሰዎች ጋር የሚኖራቸውን ግንኙነት ተገቢና በጎ በሆነ መልኩ የሚመሠርቱ ሲሆን Öw Ý]ና }n^'>ዎች ኣይሆኑም፡፡l`ኣንን መከተላቸው ግልጽና ሰላማዊ የሆነ ባህሪ እንዲኖራቸው ያደርጋቸዋል፡፡ከዲን ውጭ ባሉ ሰዎች ላይ የሚስተዋለው ”È‚ƒ¦Öw Ý]'ƒ“ ጭቅጭቅ l`ኣናዊው አስተምህሮት ውስጥ xታ እ”ÅK?ለው ያውቃሉ፡፡በመሆኑም ታግሰውና ይቅር ብለው በሌላ በኩል ሊኖር የሚችለውን የአንድን ነገር ጥሩ ጎን ለማየት ይሞክራሉ፡፡Ãl 'Ñ` ƒMl ¾SMካU vl] SÑKÝ SJ'<” ›ላl ul`ኣ'< }“ÓÕM፡፡

∉Θ|□τ© | ¯∉ϑσ9 ψ7∉9≡σ□ ♦β∈) τ□ξ□ξ⌊υρ υ□ψ9|≠ ¯ψϑσ9υρ ∩⊆⊂∪ ⊆□θ©BΩ{∃#

“(የበደለውን) የታገሰና ይቅር ያለ (የሚያስመሰግነውን ተግባር ፈጽሟል፡፡) ይህ (አድራጎቱ) ከታላላቅ ከንውኖች የሚፈረጅ ነው፡፡” (አሸ-ሹራ 42:43)

ኣላህ (Ψ) በቁርኣኑ Ãp` vÃ እ”É”J” አዞ“M፡፡እንዲህም ይላል፡-

βρ& ∉πψ⎝ΥΥ9∃#υρ ⎛O™3Z∉B ∪≅⎜®ξ□⎠9∃# (#θ™9ǝρ⎡& ∪≅σ?⎤ǝτ□ □ωυρ τ⎦⎤⊕3≈⎦ΥψϑΛ⎠9∃#υρ 4□v1⎝□◊)⎠9∃# □⊆<ǝρ⎡& (#⎠θ⎝?⎜σ©□ (#θ◊□⎜⎝υ□⎠9υρ (↔!∃# ∪≅□∈6ψ□ □∈⎦ □⎜⎜⊂□⊃ϕ≈ψγ⇓ϑΛ⎠9∃#υρ 3 ⎛O™3σ9 ♠!∃# τ□∉□⎠⎛τ□ βρ& τβθ□7∉τ⎡B □ωρ& 3 (#⎠θ⇓σξ□⎛⎛Ϛυ□⎠9υρ ∩⊄⊄∪ ⎝Λ⎛∉μ♣□ √□θ◊□ξ⎝ ♠!∃#υρ

"ከናንተ ውስጥ የቸሮታና የክብረት ባለቤቶች ለቅርብ ዘመዶቻቸው፣ለድሆችና በአላህ መንገድ ለተሰደዱ (ነዳያን) (ምጽዋት) ላለመስጠት አይማሉ:: (አጥፊዎችን) ይቅር ይበሉ፤ይለፏቸውም:: አላህ ምሕረትን እንዲለግሳችሁ አትሹምን; አላህ መሓሪም አዛኝም ነውና::" (አን-ኑር 24:22)

›"É S<°T>" uሥ^U J' uK?L Ñ<ÇÃ የሚገናኘውን S<°T>" እእምሮውን ክፍት አድርጎ በጥሩ መንፈስ ሊቀርበው ይገባል::KUdK?:-›"É c¨< ከፍተኛ ድምጽ አሰምቶ ŸÈ"pMñ u=kcpc¨< ሁሉም ነገር u›LI ¨<d'@ ስር መሆኑን ስለሚያውቅ አላህ በሰውየው ጨኸት ምክንያት u²=Á‹ c¯ƒ ¨<eØ ŸÈ"pMñ K=kcpc¨< እንደፈለገ ይረዳል::በጥሩ ጎኑ KTየት ¾T>‹Muƒ ›"Æ S"ÑÉ ÃI ¨<::È"Ç=I ¯Ã'~ ¡e}ƒ ›"Ç"É ሰዎችን ግን ሊያናድድና K=Áeq× ይችላል::›"É S<°T>" በድንገት ጉዳት ያደረሱበትን ሙዕሚኖች በተረጋጋ መንፈስ መቅረብ እንዳለበት ያውቃል::¾Å[cuƒ Ñ<Çƒ ¾~" ÁIM Ÿõ}Ñ u=J"U ራሱን በመቆጣጠር ከመናደድና አጠገቡ ያሉትን ሰዎች ከማስከፋት ይቆጠባል::በስህተት ጉዳት ቢያደርስ እንኳ ሌሎችም እንዲሁ በጥሩ ጸባይ እንዲቀርቡት ይመኛል፤›ekÉS" È"ÅÑKê¨< ለሠራው ስህተት ያልተገደበ ከሆነው È"~ ምህረቱን ለማግኘት ተስፋ ያደርጋል::"መሓሪ" ¾T>K¨<" ¾›LI" vI] KSLueና ለማንጸባረቅ ካMVŸ[ŸÌ`ኣ" ተቃራኒ ¨ÅJ' አቅጣጫ እያመራ መሆኑን ያውቃል::

Ì`ኣ"©¨<" ›e}ምIa ¾}Ÿ}K c¨< ¾SMካU vI`Áƒ vKu?ƒ ÃJ"M:: ከትምህርቱ በሚያገኘው እውቀት uu?ƒ ¨<eØ" uƒምÌ`ƒ u?ƒ ¨ÃU uሥ^ xታ ¨<Ø[ƒ" ጭንቀት እንዳይፈጠር ያደርጋል::Ÿ²=IU በተጨማሪ KK?KA‹ UdK? ÃJ"M::ª"< 'Ñ` Ó" ÃI vI]¨< Á uÌ`ኣ" ¾}¨Åc¨< SJ'<" ›LI" uT>ÁeÅeƒ SMŸ< እየተገበረው መሆኑ ነው::›=TS< ጋዛሊ ከአሊሞች በማሰባሰብ የአላህ መልእክተኛ (ρ) በዙርያቸው ላሉ ሰዎች ምሳሌ የሆኑበትን ባህሪያቸውን በሚከተለው መልኩ ጽፈውታል:-

"...ከሰው ጋር ሲገናኙ ሰላምታ በማቅረብ ቀዳሚ ናቸው፤አላህን(I) ሳያስታውሱ ከጠቀመጡበት አይነሱም፤ከቆመበት አይንቀሳቀሱም::...ሰሃባዎቻቸውን ለማክበር ሲሉ በክብር ሰሞቻቸው እንጂ አይጠሯቸውም ነበር፤የክብር ስም ለሌላቸውም ያወጡላቸው ነበር::...ከሰዎች ጋር ያላቸው ግንኙነት በፍቅር የተሞላ ነው::"

በእርግጠኝነት ልንከተለውና ልናንጸባርቀው የሚገባን ታላቅ የሆነውን የነብያችንን (ρ) ባሕሪ ነው::የቁርኣንን መመርያዎችና የረሱል(ρ)ን ሱና የተከተለ ሰው በአላህ(Ψ) መልካም ፈቃድ

በዚህ ምድር ላይ ጥሩ ሕይወትን ለመምራትና በወድያኛው ዓለም ታላላቅ ፀጋዎችን ለማግኘት ይችላል፡፡

ታጋሽነት (ጽናት)

በአብዘኛው የህብረተሰብ ክፍል ውስጥ ሙዕሚን ያልሆኑና ከሞላጎደል አላህ(I) በቁርኣኑ ያስቀመጣቸውን ባህርያት የሚያንጸባርቁ ሰዎች አሉ፡፡እንደየአስፈላጊነቱ መልካም ባህሪን በማሳየት ደግ፣ርኅሩኅ፣ሚዛናዊና ለሌሎች ሲሉ መስዋእት የሚከፍሉ ይሆናሉ፡፡እነዚህ ሰዎች ታላቅ የሆነ ባህሪ እንዳላቸው ይናገሩ እንጂ በዚህ ባህሪያቸው ላይ የማይጸኑበት አጋጣሚ እንዳለ ግን አያውቁም፡፡ ለምሳሌ፡– ወሳኝ የሆነ ፈተና ያለበት አንድ ሰው ሰዓቱ ተበላሽቶበት ከመኝታው አርፍዶ ሊነሳ ይችላል፤ከዚያም እንደምንም ብሎ ወደ ፈተናው ቦታ በፍጥነት ለመሄድ ሲሞክር መንገድ ተዘጋግቶበት በሰዓቱ መድረስ ያቅተው ይሆናል፤ከዚያም ማርፈዱን ለማሳወቅ ወደ ትምህርት ቤት ሲደውል "መስመሮች ሁሉ ለጊዜው ተይዘዋል" የሚል የኦፕሬተር ምላሽ ሊያገኝም ይችለል፡፡በዚህ ጊዜ አጠገቡ የተቀመጠ አንድ ሰው የሆነ ነገር ቢጠይቀው ወይ ይቆጣዋል አልያም ዝም ብሎ በንዴት ዓይን ይመለከተዋል፡፡ይህ ሰው ራሱን አስታዋይና አዋቂ አድርጎ የሚመለከት ቢሆንም በዚህ ጊዜ ትዕግስቱና አስተዋይነቱ የት እንደገቡ እንኳ ሳያውቅ ከራሱ የማይጠብቃቸውን መጥፎ ምግባራት ማንጸባረቅ ይጀምራል፡፡

ሙዕሚን በመላው የሕይወት ዘመኑ በየትኛውም ክስተትና ሁኔታ ውስጥ በቁርኣን መመርያዎች ላይ ብቻ መወሰን እንዳለበት ያውቃል፡፡ለምሳሌ፡–አንድ ሰው ወደ አውቶቡስ ቀድሞ ለመግባት ሲል ሊገፈትረው ይችላል፤ጓደኛው በንዴት መጥፎ ነገር ሊናገረው ይችላል፤ጥንቃቄ የጎደለው አሽከርካሪ መንገድ ዳር የተኛውን ጎርፍ ረጭቶ ከእግር አስከ ራሱ ሊያለብሰው ይችላል፡፡እነዚህና ሌሎች ምሳሌዎች ሊጠቀሱ የሚችሉ ሲሆን ቁርኣንን የተከተለ ሰው እነዚህ ነገሮች በዚህ መልኩ እንዲደርሱበት አሰቀድሞ በአላህ የተወሰኑ መሆናቸውን ይገነዘባል፡፡ወድያውም ከመናደድ፣ከመማረርና ተገቢ ያልሆነ ምላሽ ከመስጠት ይቆጠባል፡፡ከዚያም በድጋሚ እንዳይደርሱበት እያንዳንዱን ጥንቃቄ በማድረግ መጥፎ ነገሮችን ለማስወገድ የሚችለውን ሁሉ ያደርጋል፡፡በቁርኣናዊው መርሆ መሠረት አንድ ሰው የሆነ አደጋ ሲከሰትበት ታጋሽ መሆንና መጥፎ ባሕሪ ቢያሳዩትም እንኳ በሚችለው አቅሙ ጥሩ ምላሽ መስጠት ይኖርበታል፡፡ሙዕሚኖች መጥፎ ነገሮችን በትዕግስትና በእርጋታ እንደሚያስወግዱ አላህ ተናግሯል፡፡

⎪⎡σ⎤⎪□∃# 4 ⎩πψ∞⊆η□ΥΥ9∃# □ωυρ ⎩πoΨ⎪ΥπτΛ:∃# □∪θτΓ⎡Υν≅ □ωυρ
…⎪μυZ⎪□τ/υρ ψ7υZ⎪□τ/ □∉%♥!∃# #σ□∈*σ⎤ ⇓ ⎪Υ⎪μρ& }□∉δ ©⊃Λ♥9∃∃∈/

□ω∈) !∃ψγ9⁄)ν=©□ ∃τBυρ ∩⊂⊆∪ ®O□∉ϑψμ ;□⊆<υρ …⎪μ↓Pρ(ξ. ·ουρ≡ψ□τ© ∩⊂∈∪ 5O□∉◊τ© >ε⟨ψμ ρ⟩□ □ω∈) !∃ψγ8⁄)ν=©□ ∃τBυρ (#ρ⎪ □ψ9⎪≠ τ⎦⎪ ∉%♥!∃#

"መልካም ሥራና ክፉ ሥራ ፈጽሞ እኩል አይደሉም፡፡(ሰዎች ባንተ ላይ የሚያደርሱትን በደል) በዚያች መልካም በሆነችው (ምግባርህ) መልሰ ያን ጊዜ በአንተና በርሱ መካከል ጥል የነበረበት ሰው ልክ እንደቅርብ ወዳጅህ ይሆናል፡፡(ይህችን መልካም ባሕሪ) እነዚያ የታገሱት እንጅ ሌላ ማንም አያገኙትም፡፡የታላቅ ዕድል ባለቤቶች እንጅ ሌላ ማንም አይጎናፀፉትም፡፡" (ፉሲለት 41፡ 34-35)

<u>መልካም ንግግር</u>

አንዳንድ ሰዎች ለበደሏቸው ሰዎች ይቅር እንዲሉ ወይም ለሰደቧቸው ሰዎች መልካም ቃላትን እንዲመልሱላቸው ህሊናቸው ያዛቸዋል፡፡ነገር ግን ምላሻቸው በተቃራኒው የስድብ ውርጅብኝና ተመሳሳይ በደሎችን ማድረስ ነው፡፡እንዲህ በተዘበራረቀ አስተሳሰብ መሠረት በቁጣ መናገር፣ በትዕቢትና በመጥፎ ቃላት ሌሎች ላይ መሳለቅና የንቀት ምላሽ መስጠት የበላይነት ስሜት ምልክቶች መሆናቸው ጥርጥር የለውም፡፡

እነዚህ አስተሳሰቦች ሙሉ በሙሉ ከቁርአን ተቃራኒ መሆናቸው እርግጥ ነው፡፡መልካም ንግግር የቱን ያህል ጥሩ፣የተባረከና ለሰው ልጅ ጠቃሚ እንደሆነ አላህ(I) በቁርአኑ የሚከተለውን ምሳሌ አስቀምጦልናል፡፡

Zπτ6⊆η□σ⇔ Zπψϑ∈=ξ. ΩξσΩτB ♠!∃# ζ>υ□□∇ ψ#⁄□ξ. τ□σ? ⟩Nσ9ρ& □∈⎦ ∃ψγ©©⟩□σ⎡υρ ·M∈/∃ρO ∃ψγ⟨=⎪≠ρ& Bπτ7⊆η□σ⇔ ;οτ□ψφτ±ξ. ∃ψγ∈ν/υ□ ∪β⁄□∈*∈/⁄⎦⎪ ∉μ ♦≅™. ∃ψγν=◊2⎡& ⎦□∈A ⎪σ⟨? ∩⊄⊆∪ ∉™!∃ψϑΥϒ9∃# ⎡O⇓γ↓=ψ⟨σ9 ⊗♦∃♦Ψ=∉9 τA∃σΩ⁄BΦ{∃# ♠!∃# ⇔Y∈□⎪¬ο□υρ 3 >οτ□ψφτ±ξ._ 7πσΩ□∈7ψζ >πψϑ∈=ξ. ©≅σςτBυρ ∩⊄∈∪ □χρ©□□2ξ□τΓτ□ 9□#τ□σ% ∉B ∃ψγσ9 ∃τB ∩∨⟩□Φ{∃# ⊃–⟩θσ⎤ ∉B ⎪M♦ς⎪Γ⎪_∃# >πσς□∈6ψζ ⊃A⟩θσ)⁄9∃∃∈/ (#θ©ZτB#υ™ □⎪⎪∉%♥!∃# ♠!∃# ◊M∈μ6σς©□ ∩⊄∉∪ (⊆οτ□⊕ζΦψ∃# □∈⎦υρ ∃υ□⎪P□□9∃# ⊆ο4θυ□πτ⁄:∃# □∈⎦ ∉M∈/∃♦ς9∃# ∩⊄∠∪ ®™!∃τ±τ□ ∃τB ♠!∃# ©≅ψ⋁□τ□υρ 4 □⎪⎪∉ϑ∈=≈♥◊9∃# ♠!∃# □≅⊕®©□υρ

"አላህ (ነገሮችን) እንዴት ምሳሌ እንደሰጠ አላየህምን; መልካምን ቃል ሥሯ መሬት (ውስጥ) በጠለቀ÷ቅርንጫፏም ወደ ሰማይ (በረዘመ) ዛፍ መስሏል፡፡(ይህች ዛፍ) በጌታዋ ፈቃድ በየጊዜው ታፈራለች፡፡አላህ ለሰው ልጆች ይገሰጹ ዘንድ÷(በዚህ መልኩ) ምሳሌዎችን ይሰጣል፡፡ መጥፎዋ ቃልም ሥሮቿ (ተነቅለው) ከምድር ላይ በተጎሰጎሱና መደላደልም በሌላት መጥፎ ዛፍ

ትመሰላለች፡፡አላህ አማኞችን በዚህችም በመጭውም ዓለም በጽኑ ቃል ያፀናቸዋል፡፡በዳዮችንም ያጠማል፡፡አላህ የሚሻውን ይሠራልና፡፡" (ኢብራሂም 14፡24-27)

በአንቀጹ ውስጥ እንዳየነው ጥሩ ቃላትን የሚጠቀምና ኑሮውም በንግግሩ መሠረት የሆነ ሰው በዚህም ሆነ በቀጣዩ ዓለም ውብና ተወዳዳሪ የሌለውን ፀጋ ያገኛል፡፡በአንጻሩ ጸያፍ ቃላትን የሚጠቀምና አኗኗሩም በዚሁ ንግግሩ ላይ የተመረኮዘ ሰው መጨረሻው እሳት በሆነ መንገድ ላይ እየተጓዘ ነው፡፡

አንድ ሙዕሚን በየእለቱ የሚያገኛቸውን ሰዎች የሚያነጋግረው በጥሩ ቃላት ነው፡፡የትም ቦታ ቢሆን ስለ አላህ ዲን ይናገራል፣ቁርኣናዊ ምክሮችን ይሰጣል፣የአላህንና የነቢዩን (ρ) መልካም ባሕርያት የሚያስታውሱንን አስተምህሮቶችን ይሰጣል፣ሰዎችን በአክብሮት ይቀርባል፡፡ጓደኞቹን ለማበረታታት ሲል ቁርኣንንና ሱናን መሠረት ያደረገውን ባህሪያቸውን በማወደስ የተሻለ ደስ ብሏቸው እንዲውሉ ያደርጋል፡፡ይህን የሙዕሚን ባህሪ ከላይ በተጠቀሰው አንቀጽ ውስጥ ካለው ጥሩ ዛፍ ጋር ልናመሳስለው እንችላለን፡፡

አንዳንድ ሰዎች የሌሎች ሰዎችን መልካም ነገር ከመናገር ይልቅ ስህተታቸውንና ገመናቸውን ማጋለጥ ያስደስታቸዋል፡፡ከላይ በተጠቀሰው የሱረቱል ኢብራሂም አንቀጽ አላህ (Ψ) ይህን ጉዳይ ሲያብራራ ከመጥፎ ዛፍ ጋር አመሳስሎታል፡፡መጥፎ ንግግር ግንኙነትን እንደሚያቋርጥ ሁሉ የሰው ልጅ ተስፋ ላይ ጥቁር ነጥብ በመጣል ለሃዘንና ለጸጸት ምክንያት ሊሆንም ይችላል፡፡

በሌላ በኩል አንድ ሙዕሚን የተሳሳቱ ሰዎችን ለማስተካከል ሲያስብ መልካም ንግግሮችን አስቀድሞ በጥንቃቄ ይመርጣል፡፡የሚከተለውን የአላህ ትዕዛዝ መፈጸሙንም ያረጋገጣል፡፡

♦β∈) 4 ⇓ ⎾ϒ⎹μρ& }□∉δ ©⊃Λ♥9∃# (#θ™9θ◊)τ□ □∉□∃τ7∉⎿∉φ9 ≅⎿%υρ □χ%ξ. ζ ≈σ⇐⎠□⁄±9∃# ♦β∈) 4 ⎠N⎛ηυZ⎹□τ/ ⎡⎠υ□∴τ□ ζ ≈σ⇐⎠□⁄±9∃# ∩∈⊂∪ ∃ΨZ□∈7□B #ξρ⇓□τ© ∩ ≈⎹ϒΣM~∉9

"ለባሮቼ (ምንጊዜም) መልካምን (ቃል) ብቻ እንዲናገሩ ንገራቸው፡፡ሰይጣን በመካከላቸው ያበላሻልና፡፡ሰይጣን ለሰው ልጆች ግልጽ ጠላት ነውና፡፡" (አል-ኢስራእ 17፡53)

ሰይጣን ሰዎችን በማጋጨት መልካም ቃላትን እንዳይለዋወጡ ያደርጋል፡፡በዚህም አንዱ ከሌላው እንዳይስማማና ጠላት ሆኖ እንዲቀር በሰዎች መካከል ቅራኔን ለመፍጠር ይሞክራል፡፡ከአንዱ አፍ መጥፎ ቃል ሲወጣ ወድያዉኑ ጣልቃ በመግባት በሁለቱም ውስጥ ክፉ ጥርጣሬን ያሳድራል፡፡ በንግግሩ የተከፋው ሰው በሰይጣኑ ጉትጎታ ተገፋፍቶ በአፃፋው ክፉ ምላሽ ይሰጣል፡፡ይህም ጓደኝነታቸው ላይ ችግር ፈጥሮ ሊያቆራርጣቸው ይችላል፡፡መልካም ንግግር የሰይጣንን የማሳሳት

ዕድል ያጠብበታል፡፡ስለሆነም ሙዕሚኖች በመካከላቸው የሚኖረውን ንግግር በሚፈለገው መልኩ ጤናማ ማድረግና የሰይጣንን ጣልቃ ገብነት መቋቋም ይኖርባቸዋል፡፡ይህም የዝምድና ትስስራቸውን ለማጠናከር ያስችላቸዋል፡፡ሙዕሚኖች ሁልጊዜ መልካም ባሕርያትን እንዲያንጸባርቁና ጥሩ ንግግሮችን እንዲጠቀሙ ነቢያችን (ρ) አዘዋቸዋል፡፡

"አንዳችሁ በሌላኛው አይቅና፤አንዱ ሌላውን አይጥላ፤አንዳችሁ ለሌላኛው ጀርባውን አይስጥ፤አንዱ ሌላውን አይጉዳ (አይዳክመው)፡፡የአላህ ባሪያዎች ሆይ! ይልቁንም ወንድማማች ሁኑ፡፡" (ሙስሊም)

"ለሰዎች ሰላምታ ማቅረብ ሰደቃ በው፡፡በፍትህ መፍረድ ሰደቃ ነው፡፡መልካም ንግግር ሰደቃ ነው፡፡" (ቡኻሪ፤ሙስሊም)

"ሚዛን ላይ ከመልካም ስነ-ምግባር የበለጠ ክብደት ያለው ነገር የለም፡፡" (ኢማሙ አህመድ፣ አቡዳውድ)

<u>አርቆ አሳቢነት</u>

ቁርአናዊው አስተምህሮ ባልሰፈነበት የህብረተሰብ ክፍል ውስጥ ሰው የማያከብሩ፣ልቅ እና ግድየለሽ ሰዎች ይገኛሉ፡፡ሙዕሚኖች ግን እንዲህ ዓይነቱን ጸባይ በጥንቃቄ የሚያስወግዱ ሲሆን ጨዋ፣ሰው አክባሪ፣አርቆ አሳቢና ተቆርቋሪዎች ናቸው፡፡ ባሕርያቱ የአላህ መልእክተኞች መገለጫዎችም ነበሩ፡፡የሙሳ (ህ) አርቆ አሳቢነት በቁርአን ውስጥ ተጠቅሷል፡፡

□∅∉ιB Zπ♦B⌈& ∉μ⁄□ν=τ© ψ□ψ ‾υρ □⌈τ⌉⌊□τB υ™!∃τB ψ□υ□υρ ∃≤ϑσ9υρ ∪⌋⌉σ?ρ&τ□⁄B∃# ©N∈γ∉Pρ⇓□ ‾∉B ψ□ψ_υρυρ □χθ◊)⌠Υο□ ⊗♦∃♦Ψ9∃# □⊕+⌠ΥνΣ □ω ∃τΓσ9∃σ% (∃ψϑ™3⌉7⌊⇐ψζ ∃τB τA∃σ% (∪β#ψ□ρ™□σ? ·□□∈7□2 ©□⁄□ξ♥ ∃τPθ⌉/ρ&υρ (®™!∃τ©⊂η□9∃# υ□∉□⌠ϑ©□ 4©→Λψμ ⊃β>υ□ τA∃σ)σ⌉∪ε≅∉φ◊9∃# □ν<∈) #□↓<υθσ? ′O⌊O ∃ψϑ⇓γσ9 4□σ+⌉Υσ⌉∩⊄⊂∪ ∩⊄⊆∪ ·□□⊃)σ⌉9□⌉□ψζ ⌊ ‾∉B ∞□ν<∈) |M⁄9τ□Pρ& !∃ψϑ∉9 □∈οT∈)

"ከመድየን ውሃም በደረሰ ጊዜ (በርካታ) ሰዎች (ከብቶቻቸውን) ሲያጠጡ አገኘ፡፡ከነርሱ በታች (ፈንጠር ብለው) (መንጋዎቻቸው) ውሃ እንዳይጠጡ የሚከለከሉ ሁለት ሴቶችን አገኘ፡፡ 'ምን ሆናችኋል?' አላቸው፡፡'እረኞቹ መንጋዎቻቸውን እስኪመልሱ ድረስ እኛ አናጠጣም፡፡ አባታችንም በእድሜ የገፋ አዛውንት ነው፡፡' አሉ፡፡እርሱም (መንጋዎቻቸውን) አጠጣላቸው፡፡ ከዚያም ወደ ጥላው ተመለሱ፡፡ 'ጌታዬ ሆይ! የምታወርድልኝን መልካም ነገሮች ሁሉ ፈላጊ ነኝ፡፡ 'አለም፡፡" (አል-ቀሶስ 28:23-24)

ሙሳ (ሀ) አስተዋይ በመሆናቸው በአንድ ወቅት ያጋጠሟቸው ሴቶች እርዳታ የሚሹ መሆናቸውን በቅጽበት በተረዱ ጊዜ ወድያውኑ ረድተዋቸዋል፡፡ይህ የሙሳ (ሀ) ተግባር በቁርኣን ተወድሷል፡፡ሙዕሚኖች ይህን ምሳሌ የሚከተሉ ሲሆን አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የገባ ወይም የተጨነቀ ሰው በሚያዩበት ጊዜ ወድያውኑ የሚችሉትን ሁሉ ያደርጉለታል፡፡ከዚህም በተጨማሪ ሊያስደስተው በሚችል ታላቅ ስብእና ቀርበው ጥሩ መንፈስ እንዲኖረው ለማድረግ ይሞክራል፡፡ ሰዎችን ሊያስከፋ በሚችል መልኩ አለመንቀሳቀስ የአስተዋይነት አንዱ መገለጫ ነው፡፡ከቤተሰቡ ጋር የሚኖር አንድ ሰው የሌላውን ስሜት ላለመጉዳት ሲል ጮክ ብሎ ከመናገር ወይም ቴፑን ከፍ አድረጎ ከማሰማት ይቆጠባል፡፡አንድ ሰው እርሱ በፈለገበት ሰዓት ሊያናግረው ፈቃደኛ መሆኑንና አለመሆኑን አስቀድሞ ለማወቅ ጥረት ያደርጋል፡፡እንዲሁም ለሆነ ጉዳይ በመቻኮል ላይ ያለን ሰው አለማስተጓገል በየእለት ውሎአችን ውስጥ በተደጋጋሚ የሚያጋጥሙን የአርቆ አሳቢነት ምሳሌዎች ናቸው፡፡

የአርቆ አሳቢነት ሌላኛው መገለጫ ደግሞ ቅድሚያ ሊሰጣቸው የሚገቡ ነገሮችን ለይቶ ማወቅ ነው፡፡ለምሳሌ፡-ሁለት ሰዎች ሁለቱም የሚያውቁት ስለሆነ አንድ ጉዳይ በሚያነሱበት ጊዜ የመናገሩን ቅድሚያ አንደኛው ለሌላኛው መስጠት፣በሚመገቡበት ሰዓት መጨረሻ ላይ የምትቀረዋን ጉርሻ አንዱ ለአንዱ መተው፣ አውቶቡስ ውስጥ በሚሆንበት ጊዜ የተቀመጠበትን ወንበር ይገባቸዋል ብሎ ለሚያስባቸው ሰዎች መልቀቅና ተራ መጠበቅ በሚያስፈልግበት ቦታ ላይ ለሌሎች ቅድሚያ መስጠት ሰዎችን ሊያቀራርቡና ጥሩ ግንኙነት እንዲኖራቸው ሊያደርጉ የሚችሉ አካሄዶች ናቸው፡፡ለሰው የሚያስቡ ሰዎች በአክብሮትና በፍቅር ላይ የተመሠረተ ቅርርቦሽን መፍጠር ይችላሉ፡፡በተጨማሪም ከሰዎች ጋር በጉርብትና አብረው በመኖራቸው የሚደሰቱ ሲሆን ጎረቤቶቻቸውን በሚያገኟቸው ጊዜም ደስ ይላቸዋል፡፡

በሌላ በኩል የራሳቸውን ጥቅም በማሰብ ብቻ የሚንቀሳቀሱ ሰዎች በሚገኙበት ስፍራ ላይ እውነተኛ ወዳጅነት ሊኖር አይችልም፡፡መመጻደቅና ማስመሰል መወዳጀትን ያስቀራል፡፡ፍሬ የሌለው ወግና ማሸሟጠጥ መጥፎ መንፈስን የሚፈጥር ሲሆን ማንም ሰው ስለ አላህ በማይታሰብበት እንዲህ ዓይነቱ ስፍራ ውስጥ መገኘት አይፈልግም፡፡

<u>እንግዳ ተቀባይነት</u>

ቁርኣናዊው እንግዳ አቀባበል እንዴት እንደሆነ ሰይዲና ኢብራሒም (ሀ) ለእንግዶቻቸው ያደረጉት መስተንግዶ በተብራራበት አንቀጽ ውስጥ ተገልጿል፡፡ቁርኣን እንዲህ ይላል፡-

∩⊄⊆∪ □⎪∉Bτ□⎭3⇓ϑ⎫9∃# τΛ⎡∉δ≡τ□⎫/∈) ⊃#⎫□|⊇ ⇓]□∉□ψμ ψ79σ?ρ& ⎠≅ψδ ·Π⎠θσ% √N≈ν=ψ□ τA∃σ% (∃ς϶≈ν=ψ□ (#θ™9∃σ)σ⎤ ∉μ⎫□ν=τ© (#θ⎝=ψζψ□ ⎫□∈)

9≅⎢ϕ∉⎠∈/ υ™!∃ψ∨σ⎤ —∉&∈#⎢δρ& #□ν<∈) σ⎛#τ□σ⎤ ∩∠∈∪ τβρ©□σ3Ψ□B □χθ⎠=™.⎤∂σ? □ωρ& τA∃σ% ⎠N⊆κ⎠□σ9∈) □…⎢μτ/♣□σ)σ⎤ ∩∠∉∪ &⎦⎢∉ϑψ□ ∩∠∠∪

"የኢብራሒም ከቡራን እንግዶች ወሬ ደርሶሃልን? ከርሱ ዘንድ በገቡ ጊዜ፡-'ሰላም (ይስፈንብህ)' አሉት፡፡' (በናንተም ላይም) ሰላም (ይስፈን)፡፡እንግዶች (ትመስሉኛላችሁ)' አላቸው፡፡ወደ ቤተሰቦቹም በፍጥነት ሄደ፡፡ የሰባ ወይፈን ይዞ መጣም፡፡አቀረበላቸውም፡፡ 'አትበሉምን;' አላቸውም፡፡ (አዝ-ዛሪያት 51፡24-27)

የኢብራሒምን(ሀ) የእንግዳ አቀባበል ሥርዓት የሚከተሉ ሙዕሚኖች እንግዶቻቸውን ሞቅ ባለ ሁኔታ በማስተናገድ አክብሮታቸውንና ፍቅራቸውን ይለግሷቸዋል፡፡ከዚያም የሚያስፈልጓቸው ነገሮችን ካሰቡ በኋላ ሳያግደረድሯቸው ያቀርቡላቸዋል፡፡ለዚህ ደግሞ ምክንያቱ የአላህ መልእክተኛ(ρ) አርአያ የሆኑበትን እንግዳን በተመረጠ የምግብ ዓይነት ማስተናገድን ባህል አድርገው መያዛቸው ነው፡፡

አንዳንድ ሰዎች እንግዳ ሲመጣባቸው የሚያውቋቸው ሰዎች ቢሆኑም እንኳ በር እንዲከፈትላቸው አይፈልጉም፡፡ተከፍቶላቸው ከገቡ ግን ከፍላጎታቸው ውጭ ለማስተናገድ ይገደዳሉ፡ ፡አቀባበላቸውም ያልተለመደ ይሆናል፡፡ባሕሪያቸው እንደየእንግዶቹ የኑሮ ደረጃ የሚለያይ ሲሆን እንግዳው ድሃ ከሆነ የተለየ መስተንግዶ ሳያደርጉለት ያደረጉለት ለማስመሰል ይሞክራሉ፡፡ሃብታም ወይም ታዋቂ ከሆነ ግን ያላቸውን ነገር ሁሉ በማግበስበስ ከፍተኛ መስተንግዶ ያደርጉለታል፡፡

አንድ ሰው እንግዶቹን ቀዝቀዝ ባለ ሁኔታ ሲያስተናግዳቸውና ስሜታቸውን ሳይጠብቅላቸው ሲቀር እንግዶቹ መከፋታቸው አይቀርም፡፡ይህ ደግሞ በሁለቱም ላይ ጭንቀትን ይፈጥራል፡፡ እንግዳው እንዲህ ዓይነት ሰው ጋ በመምጣቱ ሲበሳጭ ባለቤቱ ደግሞ ደስ ሳይለው በማስተናገዱና አብሮት ተቀምጦ ጊዜውን በማጥፋቱ ይናደዳል፡፡

ለማጠቃለል ያህል መልካም ንግግር፣ጥሩ አቀባበል፣አንድነትና ትብብር በሰዎች ዘንድ ሊስፋፉ የሚችለው ቁርአናዊውን አስተምህሮት ተግባራዊ በማድረግና የነቢያት ሁሉ መደምደሚያ የሆኑትን የመልዕክተኛውን(ρ) ታላቅ የሆነ ስነ-ምግባርና የትክክለኛ ሙስሊሞችን ባሕሪ በመከተል ብቻ ነው፡፡

<u>ሰላምታና አክብሮት</u>

ሙዕሚኖች ሁል ጊዜ ሲገናኙ መልካም ምኞትን ይለዋወጣሉ፡፡በሌላ አነጋገር አንዳቸው ለሌላኛው ሰላምን በመመኘት የሚከተለውን የአላህ ምክር ተግባራዊ ያደርጋሉ፡፡አላህ (I) እንዲህ ይላል ፡-

!∃πκ ⌉]∉B ζ ⌈Υ⌉μρϑ∈/ (#θ□□ψσσ⌉ 7π♦□⊕στΦ∈/ Λ™⌉ □⊆η□©μ #σ□∈)υρ
3 !∃ψδρ□□®□ ⌉ρρ&

"ሠላምታ በቀረበላችሁ ጊዜ ከእርሷ የተሻለ ወይም እርሷኑ የሚመጥን ምልሽ ስጡ፡፡" (አን-ኒሳእ 4:86)

በሌላ አንቀጽ በየቤቱ ስትገቡ ሰላምታ አቅርቡ ተብለናል፡-

⌉N™3⊕Υ◊□Pρ& #□ν?τ© (#θ⇓ϑ∉κ=⌉Υσ⌉ ∃Ψ?θ©□⌉/ O⌉Φ⌉=ψζψ□ #σ□∈*σ⌉ □□∉9≡ξ□□2 4 Zπτ6⊆η□σ⇔ Zπ□2τ□≈τ7©B ↔!∃# ∉□Ψ∉© ⌉ ∉ιB Zπ♦□∉τρB
∩∉⊇∪ □χθ⌊=⊃) ⌉⌊σ? ⌉N◊6↓=ψ⌊σ9 ∉M≈τ□Φψ∃# ©N◊6σ9 ♠!∃# ∨ ⌉∈ι⌉τ7©□

"ግና ወደ ቤቶች በምትገቡ ጊዜ ለነፍሶቻችሁ ሰላምታ አቅርቡ፡፡ከአላህ ዘንድ የሆነችን የተባረከች መልካም ሰላምታ፡፡አላህ (የመረጠላችሁን የሕይወት ጎዳና ደንቦችና ሥርዓቶች) ታውቁ ዘንድ አንቀጾችን እንዲህ ያብራራላችኋል፡፡" (አን-ኑር 24:61)

ሙዕሚን ከቤቱ በሚወጣበት ጊዜ ለጎረቤቱ መልካም ቀንና ሰላምን ይመኝለታል፡፡በየመንገዱ ለሚያጋጥሙትና ትምህርት ቤት ለሚያገኘው ጓደኛው ተመሳሳይ የሆነ ሰላምታ ያቀርባል፡፡አንድ ሰው አስቀድሞ ሰላም ካለው ማንም ይሁን ማን ሰላምታውን በመቀበል በተሻለ ሰላምታ ምላሹን ይሰጠዋል፡፡ይህ ተግባር በማህበራዊ ኑሮ ውስጥ በጣም ጠቃሚ ናቸው ተብለው በቁርኣንና በሱና ከተገለጹ ምርጥ ባሕርያት ውስጥ አንዱ ነው፡፡ሰላምን መመኘት የሆነው ይህ ሰላምታ በማይተዋወቁ ሰዎች መካከል ያለውን ዝምታና አለመቀራረብ ያስወግዳል፡፡ሰዎች በሚቀራረቡበት ጊዜ ምንም እንኳ አስቀድመው ባይተዋወቁም ሞቅ ያለ ሁኔታ ወይም ወግ መፍጠራቸው አይቀርም፡፡

ምንም እንኳ ብዙ ሰዎች ሰላምታ የሚለዋወጡት ባህል ስለሆነ ብቻ ቢሆንም አንዳንድ ሰዎች ግን ሰላምታቸውን የሚያቀርቡት ይጠቅሙኛል ብለው ለሚያስቧቸው ሰዎች ብቻ ነው፡፡የበታች አድርገው የሚያስቧቸው ሰዎች ሰላምታ ቢያቀርቡላቸውም እንኳ ምላሽ የማይሰጡ ሲሆን አንዳንድ ጊዜ ጥላቻና ንቀታቸውን ለማሳየት ሲሉ እንዳልሰሙ ለማስመሰል ይሞክራሉ፡፡ከዚህ የባሰው መጥፎ ነገር ደግሞ ይህ ተግባር በተወሰኑ ሰዎች አከባቢ እንደ ጥሩ ነገር መወሰዱ ነው፡፡

ሁከትና አለመግባባትን ማስወገድ

በሰዎች መካከል ለሚፈጠረው ቅራኔና ግጭት መንስኤው አለመግባባት ነው፡፡በሁለት ጓደኛሞች መካከል የተፈጠረ ጥቂት አለመግባባት እየሰፋ በሄደ ቁጥር በመካከላቸው የነበረው የመተሳሰብ

S<eK=U በ24 ሰዓት (ᎵᏍᏗᏅᏍᏗᏓᏅᏍᏗᏓᏅᏍᏗᏓ

የአላህ መልእክተኛም (ρ) እንዲሁ የሚከተለውን ምክር ለግሰውናል፡፡ምክራቸውን እንዲለግሱት የጠየቃቸውን አንድ ሰው ***"አትናደድ"*** በማለት ምላሽ ሰጥተውታል፡፡ *(ኢማሙ አን–ነዋዊ አርባ ሃዲሰ)*

እውነተኛ ሙስሊም የተለያዩ ሰዎች ባጋጠሙት ቁጥር ለመመሳሰል አይሞክርም፡፡ለምሳሌ፡–የሚያሾፍ፣የብልግና ንግግር የሚጠቀም፣ተናዳጅና ነገረኛ የሆነ ሰው ቢያጋጥመው እንኳ ጨዋ፣ ሩህሩህ፣አዛኝና ኩሩ ከሆነው ቁርአናዊ ባሕሪው ንቅንቅ አይልም፡፡የሰደበውን ሰው አይሳደብም፡፡ ለቁጣ ቁጣን አይመልስም ሌላው ቢቆጣውም እንኳ በመረጋጋትና ራሱን በመቆጣጠር በነቢዩ (ρ) ሃዲስ መሠረት ያስተናግደዋል፡፡

"የትም ቦታ ብትሆን አላህን ፍራ፤መጥፎ ሥራ ባገኘህ (በሠራህ) ጊዜ ወድያውኑ ጥሩ ነገር አሰከትል (ሥራ)፤ መጥፎውን (ተግባር) ታጥብልሃለች፤ለሰዎች መልካም ዋልላቸው፡፡" (ኢማሙ አን–ነዋዊ አርባ ሃዲሰ)

ሙዕሚን እያንዳንዱ ቅጽበትና ከስተት የተፈጠረው እርሱን ለመፈተን እንደሆነ ያውቃል፡፡ ስለሆነም ከሰዎች ጋር አተካራ ከመፍጠር ይልቅ ዓላማው ላይ ጽኑ በመሆን መልካም ቃላትን ተጠቅሞ የተደቀነበትን ንዴት ይቋቋማል፡፡ይህ ባሕሪ አላህን ከሚያስደስቱ ባህርያት ውስጥ አንዱ መሆኑንም ያውቃል፡፡

<u>ራስ ወዳድ አለመሆን</u>

በሰው ልጆች ላይ ከሚታዩ ደካማ ጎኖች ውስጥ አንዱ ራስ ወዳድነት እንደሆነና ልናስወግደው እንደሚገባ አላህ (Y) ተናግሯል፡፡

(#θ◊)↑Γσ?υρ (#θ©Z⊕Υ ∫σ⎝? β∈)υρ 4 ≤ξ□±9∃# ∨[◊□PΦ{∃# ∉Nυ□⊕¬ |μ⌈&υρ
∩⊇⊄∇∪ #Z□□∈6ψζ □χθ⎝=ψϑ ‖⎝σ? ∃ψϑ∈/ □χ%ξ. ♥!∃# □χ∈*σ⌉

" (የሰው ልጅ) ነፍሶችም ስስት ተፀናውቷቸዋል፡፡መልካም ብትሠሩና አላህን ብትፈሩ (ከአላህ ዘንድ የላቀ ምንዳ ታገኛላችሁ)፡፡አላህ የምትሠሩትን ሁሉ ዐዋቂ ነውና፡፡" (አን–ኒሳእ 4:128)

አንዳንድ ራስ ወዳድ ሰዎች በዲንም ሆነ በሃብት ሲበለጡና ሌሎች ሰዎች እነርሱ የሌላቸውን ነገር ሲኖራቸው ቅናታቸው ጎልቶ ይታያል፡፡ለምሳሌ፡–በመልክ የሚበልጣቸውን አንድ ሰው ካዩ ይቀኑበታል፡፡ሌሎች ደግሞ ሰዎች ስለከበሩ፣ስለተሳካላቸው፣ብልህ ስለሆኑ፣እውቀት ስላላቸው፣ ጠንክረው ስለሠሩና ጥሩ ቤት ስላላቸው ይቀኑባቸዋል፡፡የቅናት መንስኤው በሰዎች መካከል የለው ልዩነት ቢሆንም የሚቀኑ ሰዎች ያልተረዱት አንድ ትልቅ ነጥብ ግን አለ፡፡ይህን ታላቅ ነጥብ አላህ እንዲህ በማለት ይነግረናል፡፡

ⱷB ♠!∃# ⇒O⇓γ9σ?#υ™ !∃τB 4□v?τ© }♦∃♦Z9∃# τβρ⇓□⇑Υ⁄τσ□ |Θρ& —≠&∈#|®σ⌉

"ወይስ ሰዎችን አላህ በለገሳቸው ችሮታ ይመቀኛሉ?" (አን-ኒሳእ 4:54)

የሁሉም ነገር ባለቤት አላህ (Y) ነው፡፡ለፈለገው ሰው የፈለገውን ያህል ይሰጣል፡፡ይብዛም ይነስም የሰው ልጅ በተሰጠው ነገር ላይ የራሱ አስተዋጽኦ የለበትም፡፡ የውበት፣የሃብት፣የንብረት የስልጣንና የልቅና ብቸኛ ባለቤት አላህ (Y) ነው፡፡ሙዕሚን ይህን ስለሚያውቅ ለራሱ የሌለውንና ነገር ግን በጣም ቀልብ የሚስብ የሆነን ነገር ቢመለከትም እንኳ አይቀናም፡፡ከርሱ የሚበልጥ ሃብታም ወይም መልከመልካም ካየ የሃብትና የውበት ብቸኛ ባለቤት የሆነውን አላህ (Y)ን ያስታውሳል፡፡ለሻው ሰው የፈለገውን ነገር የሚመርጥና የፈለገውን አይነት ፀጋ የሚሰጥ አላህ (I) መሆኑን ያውቃል፡፡ውሳኔውም የአላህ (I) የራሱ ብቻ እንደሆነ ያውቃል፡፡ሙዕሚኖች ሕይወታቸውን የሚመሩት ከዚህ በታች የተጠቀሱትን እውነታዎች ባገናዘበ መልኩ ነው፡፡እነርሱም፡-ሁሉንም ነገር እጅግ ጠቃሚ በሆነ መልኩ የፈጠረው አላህ (I) መሆኑን፣በዓለም ላይ ያሉ የተለያዩ ፀጋዎች ለሰው ልጆች የተሰጡት ለፈተና መሆኑን፣እውነተኛው ዓለም የወዲያኛው ዓለም መሆኑንና የሰው ልጅ ማንነት አላህ (I) ዘንድ የሚለካው እርሱን የሚያስደስቱት በሆኑ ባሕርያት መጠን መሆኑን ናቸው፡፡

በስስት ምክንያት ያለውን ነገር ለሰው ከማጋራትና ከመስጠት አይቆጠብም፡፡ ለምሳሌ፡-በጣም የሚወደውን አንድ ነገር ሌላ ሰው እንዲጠቀምበት ለማድረግ ወይም ከነጭራሹ አሳልፎ ለመስጠት አይቸገርም፡፡ሙዕሚኖች ይህን ባሕሪ መከተል እንዳለባቸው ተነግሯቸዋል፡፡አላህ (I) እንዲህ ይላል፡-

4 □χθ□6≠τ⌈B ∃≤ϑ≠B (#θ◊)≠□Z⌊? 4©→Λψμ ♣□⊃9⁄9∃# (#θ™9∃oΨσ? ⱷσ9 ∩®⊄∪ ®O□∈=τ⌠—≠μ∈/ ♥!∃# ♦β∈*σ⌉&™ ⌠©ξ↔ ⱷB (#θ◊)≠□Z⌊? ∃τBυρ

"የምትወዱትን እስካለገሳችሁ ድረስ ገነትን አታገኙም፡፡ከአንዳች ነገር (በአላህ መንገድ) የምትለግሱትን አላህ ያውቀዋል፡፡" (አሊ-ዒምራን 3:92)

ምድራዊ ፀጋዎች በሙሉ የተሰጡት ለተወሰነ ጊዜ እንዲጠቀምበትና ለፈተና መሆኑን የሚያውቅ ሙዕሚን እንደ ስስት፣ቅናትና ራስ ወዳድነት ያሉ አሉታዊ ባሕሪያት ጎጂ መሆናቸውን በሚገባ ያውቃል፡፡

ከአሉባልታና ከጥርጣሬ መራቅ

ጥሩ ባልሆነ የህብረተሰብ ክፍል ውስጥ የሚገኙ ጥቂት ሰዎች እድሜ ልካቸውን የማይለዩዋቸው የሆኑ እኩይ ልማዶች አሉባቸው፡፡እነርሱም አላስፈላጊ ጥርጣሬ፣ጣልቃ ገብነት፣ የማይመለከታቸውን የሰው ጉዳዮች መከታተል፣ማብጠልጠል፣ሰዎችን ማጋጨትና ሃሜት ናቸው፡፡ እነዚህ ባህርያት ብዙውን ጊዜ አይነጣጠሉም፡፡ ምክንያቱም አንዱ ሌላውን የሚያብጠለጥለው ቀድሞውኑ ጥሩ ስሜት ስለሌለው ነው፡፡በተመሳሳይ ሁኔታ አንዱ በሌላው ሥራ ውስጥ ጣልቃ የሚገባው አጉል ጥርጣሬ ስላለበት ነው፡፡

እነዚህ ባሕርያት በቁርኣናዊው አስተምህሮ ውስጥ ምንም አይነት ቦታ የሌላቸው ሲሆን፣ አላህ (I) ሙዕሚኖችን ከዚህ እንዲርቁ አዟቸዋል፡፡እንዲህም ብሏል፡-

ζ ̄∉ιB #Z□□∉Ωξ. (#θ⎢7∉⊥τΓ⎥_∃# (#θ©ZτB#υ™ τ⎦⎢∉%♥!∃# ∃πκ□□ρϑ↓≈τ□ □ωυρ (#θ⇑ϒϒϒπγρB □ωυρ (®O⎛O∈) ∩δ ♥◊9∃# υ∧⎢⎣τ/ □χ∈) ∩δ ♥◊9∃# □≅◊2⎤ϑτ□ βρ& ⎡O◊2⇓□τνρ& □=∉τ™□ρ& 4 ∃≥®⎢⎣τ/ N™3◊®⎢⎣↑/ =τΓ⎛⎡τ□ ♦β∈) 4 ♥!∃# (#θ◊)♦?∃#υρ 4⎥νθ⇓ϑ⎢Φ⎢δ⊂□σ3σ⎤∃∴Γ⎛□τB ∉μ□⊕ζρ& ζN⎡σσ9 ∩⊇⊄∪ ·Λ⎡∉μ♣□ ®>#♣θσ? ♥!∃#

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ከጥርጣሬ ብዙውን ታቀቡ፡፡የጥርጣሬ ከፊሉ ኃጢአት ነውና፡፡አንዳችሁ የሌላችሁን ነውር አይከታተልም፡፡እርስ በርስም አትተማሙ፡፡ከመካከላችሁ የሞተ ወንድሙን ሥጋ መመገብ የሚሻ አለን; ሁላችሁም (ይህን) ትጠላላችሁ፤(ሐሜትንም ይህን ያህል ልትጠሉ ይገባል)፡፡አላህንም ፍሩ፡፡አላህ ንስሐን ተቀባይ÷አዛኝም ነውና፡፡” (አል-ሑጁራት 49፡12)

አላህን (I) የሚያስቆጡ ባሕሪያትን በጥንቃቄ የሚያስወግድ ሙዕሚን የአላህ (I) አንቀጾች ሁልጊዜ አእምሮው ውስጥ ይኖራሉ፡፡ለእኩይ ተግባር የሌላውን መረጃ አያሰባስብም፤የሚያስከፋ፣ እርግጠኛ ያልሆነበትንና የሌላውን ስሜት የሚጎዳን ነገር አይናገርም፡፡ማንነቱን የማያውቀውን ሰው ከመሬት ተነስቶ አይጠላም፡፡ስለማያውቀው ሰው የሚኖረው ስሜት ሁልጊዜ አዎንታዊ ሲሆን መናገር ካለበትም እንኳ በጎ ጎኖቹን ብቻ ነው፡፡በአንድ ወቅት እናታችን አይሻ (ረ.ዐ) ላይ ተነጣጥሮ በነበረው ቅጥፈት ላይ ሙዕሚኖች የነባራቸውን ምላሽ አላህ (I) ምሳሌ በማድረግ በእርግጠኝነት የማያውቁትንና የማይመለከታቸውን የሌላ ሰው ጉዳይ ሙዕሚኖች ሁልጊዜ በጥሩ መንፈስ ሊያዩት እንደሚገባ ተናግሯል፡፡አላህ እንዲህ ይላል፡-

τβθ©Z∉B⎢σ⇓ϑ⎛9∃# ≤ ̄σ⇓ ⎥νθ©K⎢Φ⎢⎣∉□ξ□ ⎛□∈) Iω⎤θ♥9 !#ξ□≈ψδ (#θ™9∃σ%υρ #Z□⎤□ψζ ⎤N⊆κ⊕ƒ◊□Pρϑ∈/ ◊M≈ο Ψ∉B⎢σ⇓ϑ⎛9∃#υρ ∩⊇⊄∪ ·⎦⎢∈7□B ™7⎛⎦∈)

“(ቅጥፈቱን) በሰማችሁ ጊዜ አማኝ ወንዶችና ሴቶች ለምን ራሳቸውን በመልካም አልጠረጠሩም; ለምንስ ‘ይህ ግልጽ ቅጥፈት ነው፡፡’ አላሉም?” (አን-ኑር 24:12)

ሙዕሚን ስለቤተሰቡ፣ስለጓደኞቹና በዙርያው ስላሉ ሰዎች ሁልጊዜ ጥሩ ስሜት እንዲኖረው ይፈልጋል፡፡አስተማሪ የሆኑ ነገሮችን ለመናገርና ሌሎችንም ወደዚህ ተግባር ለመሳብ ይሞክራል፡፡ የሰው ልጅ በአፈጣጠሩ የሚረሳና በዚህም የሚፈተን በመሆኑ ስህተቶችን ሊፈጽም ይችላል፡፡ነገር ግን ጥፋቱን በአወቀ ጊዜ ወደ ፈጣሪው ተመልሶ ምህረቱን ይለምናል፡፡

<u>በሰው ላይ አለመሳለቅ</u>

ከቁርአን ርቀው በሚኖሩ ሕዝቦች ውስጥ በሰው ላይ መሳለቅ በሰፊው ተንሰራፍቶ ይገኛል፡፡ የግንዛቤ እጥረት ያለባቸው ጠቂት ሰዎች የሌላውን ገመና በማጋለጥ በስህተቱ፣በአካሉ፣በአለባበሱ፣ በድህነቱ፣በስንፍናው፣በጸባዩ፣በአነጋገሩና ባለው ነገር ሁሉ ይሳለቁበታል፡፡ሌሎችን በሰው ላይ ለማሳቅ የተለያዩ የሸሙጥ ቃላትንና ምልክቶችን ይጠቀማሉ፡፡የሚሳቅበት ሰው ስሜቱ ቢነካ፣ቢበሳጭ ወይም ቢማረር ጉዳያቸው አይደለም፡፡ፍላጎታቸው ሰው ላይ እየተሳለቁ እርካታን ማግኘት ብቻ ነው፡፡ በሰው ላይ መሳለቅን አላህ (I) በጥብቅ አውግዟል፡፡እንዲህም ይላል፡-

BΘ⎫θσ% ⎯⊄ιB ·Π⎫θσ% ⎫□ψ□ ⎧Υο□ □ω (#θ©ZτB#υ™ τ⎪⎪ ⊄%♥!∃# ∃πκ□□ρϑ↓≈τ□ ⎯⊄ιB √™!∃|Υ∈Σ □ωυρ ⎫N∑κ ⎬⊄ιB #Z□⎫□ψζ (#θ| Pθ™3τ□ βρ& #©⎛τ© (#□ρ®□⊄ϑ⎤=σ? □ωυρ (≤ ⎯∑κ ⎬⊄ιB #Z□⎫□ψζ ≤ ™3τ□ βρ& #©⎛τ© >™!∃|Υ∈πΣ ©Λ ⎪□εω∃# }♣⎛♥∈/ (⊃=≈σ)⎛9Φ{∃∃∈/ (#ρ®□τ/∃υZσ? □ωυρ ⎫⎛™3|Υ◊□Pρ& ψ7⊆×↓≈σ9ϑρ⎡ϑσ⎤ ⎧=⎪Γτ□ ⎫N♥9 ⎯τBυρ 4 ∩ ⎯≈ψϑ□M}∃# ψ□ ⎪⎫τ/ ™–θ⇑Υ◊□⎛9∃# ∩⊇⊇∪ τβθ| H⊆>≈♥◊9∃# ©N⎫δ

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ከውስጣችሁ ወንዶች በወንዶች ላይ አይሳለቁ -ምናልባት (የሚፈዝባቸው ወገኖች) ከነርሱ (ከሚያፈዙት) የበለጡ ሊሆኑ ይችላሉና፡፡ሴቶችም በሴቶች ላይ (አይሳለቁ) ምናልባትም (የሚፈዝባቸው ወገኖች) ከነርሱ (ከሚያፈዙት) የበለጡ ሊሆኑ ይችላልና፡፡እንደኛው ሌላኛውን አያነውር፡፡በመጥፎ ሰሞችም አትጠራሩ፡፡ከእምነት በኋላ በመጥፎ ሰያሜ (መጠራራት) እኩይነት ነውና፡፡እነዚያ በንስሐ (ወደ አላህ) ያልተመለሱት በእርግጥም በደለኞች ናቸው፡፡” (አል-ሑጁራት 49:11)

∩⊇∪ >οτ□ψϑ□9 ;οτ□ψϑ⎫δ ∪ε≅◊6⊄φ9 ·≅ ⎪□υρ

በቁርአን ባለመመራትና የቀጣዩን ዓለም ሂሳባቸውን ባለማሰብ በዚህ አጸያፊ ተግባር ላይ የተሰማሩ ሰዎችን “***ለሀሜተኛ (በሰዎች ክብር ለሚያፈዝና ለሚቀልድ) አሸሚጣጭ ሁሉ ወዮለት፡፡***” በማለት አላህ (I) አስጠንቅቋቸዋል፡፡ *(አል-ሁመዘህ104:1)*

በሙዕሚኖች መካከል የትኛውም ዓይነት ፈዝ አልተፈቀደም፡፡ለእያንዳንዱ ሰው ሀብትን፣ውበትን፣ እውቀትንና ሌሎች ተሰጥኦዎችን የለገሰው አላህ መሆኑን ሙዕሚኖች ያውቃሉ፡፡ሌሎች ላይ ጥሩ ነገሮችን ሲያስተውሉ ይረካሉ፡፡ጥረታቸው የአላህን እገዛ ማግኘት እንጂ ስሜታቸውን መከተል ስላልሆነ እንደ ኩራት፣ክፋትና ምቀኝነት ያሉ የግንዛቤ እጥረት ያለባቸው ሰዎች መገለጫዎች የሆኑ ባሕሪያት አንዳቸውም እንኳ አይታዩባቸውም፡፡በመሆኑም ሙዕሚኖች ሁልጊዜ እርስ በራሳቸው ይተሳሰባሉ፣ይግባባሉ፣ይከባበራሉ፡፡

በተመሳሳይ ሁኔታ ሌሎች ላይ የሚያስተውሏቸውን እንከኖች እንደ ፈተና ስለሚያስቧቸው እንከኖቹ ላይ ሳያተኩሩ ለማጽናናት ጥሩ ነገር ያደርጉላቸዋል፡፡እጅግ በጣም ጥቂት የሚባል የንቀት ምልክትም ሆነ ድርጊት ሊታይባቸው እንደማይገባ ያውቃሉ፡፡

<u>መስዋእትነት</u>

ሕይወት በዚህ ምድረ ላይ ብቻ የተወሰነች ናት ብለው የሚያስቡ ሰዎች ለራሳቸው ጥቅም እንጂ ለሌላው ሰው ብለው የሚያደርጉት ነገር የለም፡፡ሰዎችን ለመርዳት ምንም ዓይነት ተነሳሽነትም የላቸውም፡፡ለዚህ ደግሞ ምክንያቱ በዚህ ምድር ላይ የሠራነውን ጥሩም ሆነ መጥፎ ነገር በወዲያኛው ዓለም እንደምናገኘው አለማወቃቸው ነው፡፡ይህን ደካማ አስተሳሰባቸውን አላህ (I) በጥቂት አንቀጾች ተናግሯል፡-

∩⊇®∪ %•⎛θ⎝=ψδ τ,∈=™ζ ζ ≈⎪ΥΣM}∃# ♦β∈)

"የሰው ልጅ ትዕግስት አልባ ሆኖ ተፈጠረ፤" (አል-መዓሪጅ 70፡19)

Ωξ□∈=σ% 4□σ⇐⎪©ρ&υρ ∩⊂⊂∪ 4□↓<υθσ? □∉%♥!∃# ⎪M ⎪□υ™τ□σ⎤ρ& ∩⊂⊆∪ #□ψ□⎛.ρ&υρ

"ያን (ከእምነት) የሸሸውን አየህን? ጥቂት ብቻ ሰጥቶ (ስጦታውን) ያቋረጠውን?" (አን-ነጅም 53፡33-34)

∪≅⎪□⎪ 7⎛9∃∃∈/ □Z∃♦Ψ9∃# τβρ®□⇓Δ⎤∋τ□υρ τβθ⎝=ψ□⎞7τ□ τ⎦⎪∉%♥!∃# 3 —∉&∈#⎪®σ⎤ ∉B ♠!∃# ©N⇓γ9σ?#υ™ !∃τB □χθ⇓ϑ⎪Φ∫6τ□υρ ∩⊂∠∪ ∃ΨΨ□∈γ□B ∃∴/#ξ□τ© τ⎦⎪⊂□∉□≈ξ6⎤=∉9 ∃τP⎪□τΦ⎪©ρ&υρ

"እነዚያ የሚሰስቱና ሰዎችንም በስስት የሚያዙን÷እንዲሁም አላህ ከችሮታው የለገሳቸውን (ፀጋ) የሚደብቁ (ወዮውላቸው!) ለከሓዲያን አዋራጅ ቅጣት አዘጋጅተናል፡፡" (አን-ኒሳእ 4፡37)

አንድ ሰው ከራስ ወዳድነትና ከክፋት ራሱን ማራቅ አለበት፡፡ይህን በተመለከት አላህ (I) እንዲህ ብሏል፡-

(#θ©⟍□∉⇔ρ&υρ (#θ©⟍ψϑ ⌈□∃#υρ ⎸Λ™⎹ ⎹⟍σ⇐τΦ ⌈□∃# ∃τB ♥!∃# (#θ◊)♦?∃∃σ⌉ —∉μ⊕ϒ⁄□τP ≤ξ™♥ σ–θ©□ ̄τBυρ 3 ⟩N◊6⊕ϒ◊□PΞ{ #Z□⟩□ψζ (#θ◊)∉□Pρ&υρ ∩⊇∉∪ τβθ⇓σ∈=⁄□⎹ P⌉Θ∃# ©N⟍δ ψ7⊆×↓≈σ9ɔρ⌈ɔσ⌉

"አላህን -በቻላችሁት ልክ- ፍሩት፡፡ሰሙ፤ታዘዙም፡፡ (በአላህ መንገድ ለሚደረግ ትግል ገንዘቦቻችሁን) ለግሱ፡፡ (ይህ) ለነፍሶቻችሁ መልካም ይሆናልና፡፡ከነፍሶቻቸው ስስት የሚጠበቁ ሰዎች እነዚያ እነርሱ ስኬታማዎች ናቸው፡፡" (አት-ተጋቡን 64:16)

በመሆኑም ቁርአንን የሕይወቱ መመርያ ያደረገ ሰው ራስ ወዳድነትን በማስወገድ ያለውን ነገር ከሌሎች ጋር ተጋርቶ ለመጠቀም ይሞክራል፡፡ለምሳሌ፡-የተራበ ሰው አግኝቶ ምግቡን አብሮት ቢመገብ በጣም ደስ ይለዋል፡፡በጣም የሚወዳቸውን እቃዎች ከርሱ በበለጠ ለሚፈልጓቸው ሰዎች ሲሰጥ በደስታ ነው፡፡ፍላጎቱን ከመሟላት በተረፈ ለተቸገሩት ይለግሳል(ሱረቱል በቀራ 2:219) በሕይወት እያለ ለሌሎች በመስጠቱ በቀጣዩ ዓለም የበለጠ ክፍያ እንደሚጠብቀው ያውቃል፡፡ አላህ(I) በቁርኣኑ የነቢዩ(ρ) ባልደረቦችን(τ) አርኣያነት ጠቅሷል፡፡እንዲህም ይላል፡-

⟍⊕□∉=⟩7σ% ̄∉B ζ ̄≈ψϑ□M}∃#υρ υ□#∃!∃# ρ®™♣θτ7σ? τ⎦⎹∉%♥!∃#υρ □∈⎦ τβρ⇓□⊕γσ□ □ωυρ ⟩N⊆κ⟩□σ9∈) τ□ψ_∃ψδ ⎸ ̄τB τβθ□7∉τ™□ #□ν?τ© □χρ©□∉O⎹σ©□υρ (#θ⟍?ρ⌈& !∃≤ϑ∉ιB Zπψ_%τν ⟩N∉δ⊆□ρ⇓□⇓≠ ≤ξ™♥ σ–θ©□ ̄τBυρ 4 ·π⎹≠∃⎹ℑψζ ⟩N⊆κ⊆5 τβ%ξ. ⟩θσ9υρ ⟩N⊆κ⊕ƒ◊□Pρ& ∩®∪ □χθ⇓σ∈=⁄□⇓ϑ⁄9∃# ©N⟍δ □□⊆×↓≈σ9ɔρ⌈ɔσ⌉—∉μ⊕ϒ⁄□τP

"እነዚያ ከነርሱ በፊት አገሪቱን (መዲናን) መኖሪያ ያደረጉትና እውነት የሰረፀባቸው ወገኖች (አንሷሮች) ወደነርሱ የተሰደዱትን (ሙሃጅሮችን) (በእጅጉ) ያፈቅራሉ፡፡እነርሱ (ሙሃጅሮች) በተሰጡት ከልቦቻቸው ላይ ምንም ቅሬታ አያድርባቸውም፡፡ እነርሱን (ስደተኞችን) ከራሳቸው ያስቀድማሉ÷በነርሱ ላይ ችግር ቢኖርባቸውም እንኳ፡፡ከነፍሳቸው ንፍገት የተጠበቁ÷እነዚያ እነርሱ የተሳካላቸው ናቸው፡፡" (አል-ሐሽር 59:9)

ሙዕሚኖች በበጎ አድራጎታቸው ሌሎችን ለማስደሰት በመቻላቸው ይረካሉ፡፡በጥሩ መንፈስ ተነሳስተው በመሥራታቸውና ይህ ተግባር አላህን የሚያስደስት መሆኑን በማወቃቸው ጥልቅ የሆነ የመንፈስ እርካታን ያገኛሉ፡፡ለራሳቸው በጣም የሚያስፈልጋቸውን አንድ ነገር ያለማቅማማት አሳልፈው ለሌላው ይሰጣሉ፡፡የሠሩትን ጥሩ ሥራ አይናገሩም፡፡ለመታየትና ለመወደስም አይፈልጉም፡፡ በተጨማሪም በበጎ አድራጎታቸው ምክንያት ውለታ አለብን ብለው ሰዎች እንዳይጨነቁ ለማድረግ ይሞክራሉ፡፡

ሚዛናዊነት

ሙዕሚኖች ያዩትን፣የሰሙትን ወይም በተዘዋዋሪ የደርሳቸውን የተዛባ መረጃ ዝም ብለው አያልፉትም፡፡የሚከተሉት ቁርኣናዊ የሕይወት ጎዳና ማንኛውንም ዓይነት ግፍ እንዲቃወሙና ጣልቃ ገብተው የተበደለውን ክፍል በማገዝ መብቱን እንዲያስከብሩለት ያዛቸዋል፡፡

ሙዕሚኖች ስለፍትህ ሊኖራቸው የሚገባውን የላቀ ግንዛቤ አላህ (I) በሚከተለው መልኩ አብራርቶታል፡-

τ⎦⎤ ∉B≡♣θσ% (#θ⎤ Pθ™. (#θ©ΨτB#υ™ τ⎦⎤ ∉%♥!∃# ∃πκ□□ρϑ↓≈τ□ ⊆ρρ& ⎠N™3⊕Υ◊□Pρ& #□ν?τ© ⎠θσ9υρ ←! υ™!#ψ□πκ◊↑ ⊕⇑ ⎛Υ⊃)⎠9∃∃∈/ ⎡ρρ& ∃□□∉Ψξ⎣ ⎤∅™3τ□ β∈) 4 τ⎦⎤ ∈/τ□⎠%Φ{∃#υρ ∪⎦⎠⎤ψ□∉9≡υθ⎠9∃# βρ& #□υθολ⎤;∃# (#θ©⎣∈7↑Φσ? □ξσ⎤ (∃ψϑ⊆κ⊆5 4□ν<⎡ρρ& ♠!∃∃σ⎤ #Z□□⊃)σ⎤ τβ%ξ. ♥!∃# ♦β∈*σ⎤ (#θ◊⊇⊂□⎣⎣? ⎡ρρ& (#□…®θ⎤=σ? β∈)υρ 4 (#θ™9∉□⎣σ? ∩⊇⊂∈∪ #Z□□∈6ψζ τβθ⎣=ψϑ⎣σ? ∃ψϑ∈/

“እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ፍትህን አስፍኑ፡፡ለአላህ ስትሉም (በእውነት) መስክሩ÷በራሳችሁ÷በወላጆቻችሁ ወይም በቅርብ ዘመዶቻችሁ ላይም ቢሆን እንኳ፡፡ (የሚመሰከርበት ሰው) ሃብታም ወይም ድሃ ቢሆንም እንኳ፡፡አላህ ለነርሱ ከናንተ ይበልጥ ቅርብ ነው (ያስባልና)፡ ፡ስሜትን አትከተሉ -በደል እንዳትፈጽሙ፡፡ (ፍትህን) ብታዛቡ ወይም (ፍትህን ከማሰፈን) ብትሸሹ÷አስከፊ ቅጣት ይጠብቃችኋል፡፡አላህ የምትሠሩትን ጠንቅቆ ያውቃልና፡፡” (አን-ኒሳእ 4፡ 135)

ሙዕሚኖች ኢ-ፍትሃዊነትን ለማስወገድ በሙሉ አቅማቸው ይሠራሉ፡፡ምንም እንኳ አብዛኛው ሰው በተቃራኒው የሚንቀሳቀሱ ቢሆንም፡፡እንዲህ ዓይነቱ የግንዛቤ እጥረት ወይም ችላ ባይነት ለሙዕሚኖች እረፍት አይሰጣቸውም፡፡ፍትህን ለማስፈንና በደልን ለማስቀረት ምን ያህል እንደተንቀሳቀሱ አላህ (I) ይጠይቃቸዋል፡፡ ሙዕሚኖች ይህን ስለሚያውቁ እንደ አብዛኛው ሰው አላየንም፣አልሰማንም፣አላወቅንም ብለው ተጠያቂነትን ለመዘንጋት አይሞክሩም፡፡ኢ-ፍትሃዊነትን በቸልተኝነት ቢመለከቱ ተጎጂዎቹ ራሳቸው ብቻ ሳይሆኑ ፍትህ የተጓደለባቸው በሙሉ መሆናቸውን ያውቃሉ፡፡እንዲሁም ኢ-ፍትሃዊነትን ለማስቀረት በትጋት ቢንቀሳቀሱ የወዲያኛውን ዓለም አሸናፊነት ብቻ ሳይሆን ስቃይና በደል ሲደርስባቸው የነበሩትንም ተጠቃሚ እንደሚያደርጉ ያውቃሉ፡፡ በመሆኑም ኢ-ፍትሃዊነትን ዝም ብለው አይመለከቱም፡፡ፍትህ ሲጓደል ትኩረታቸውን ሥራቸው ላይ ብቻ በማድረግ እንዳላዩ አስመስለው ለማለፍ አይሞክሩም፡፡

አብዛኛውን ሰው ያላማከለን ጥቅም ለመቀበል ያስቸግራል፡፡ቁርኣናዊው ትምህርትም እንዲሁ ግለሰብ ላይ ብቻ ያነጣጠረን ጥቅም ቢቃወምም ፍትህን በተመለከት ግን በእናት፣በአባት፣ በጓደኛ፣በእንግዳ፣በሃብታምና በድሃ መካከል ምንም ዓይነት ልዩነት መደረግ እንደሌለበት ይመክረናል፡፡በመሆኑም አንድ ሙዕሚን በቀን ውሎው ውስጥ ፍትህን ላለማጓደልና የመብት ጥሰቶችን እንዳላየ ሆኖ ላለማለፍ ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል፡፡ለእያንዳንዱ ሰው የሚገባውን ነገር ለማድረግ ይሞክራል፡፡

ለምሳሌ፡-አውቶቡስ ለመጠበቅ በተሰለፉ ሰዎች አጠገብ በሚያልፍበት ጊዜ የንቀት መንፈስ አይታይበትም፡፡እነዚህን ሰዎች የበታች አድርጎ የሚያስብ ሰው ካጋጠመውም ዝም ብሎ አያልፈውም፡፡በጥሩ ስነምግባርና ሁኔት በማይፈጥር አካሄድ በጉዳዩ ውስጥ ገብቶ እንዲህ ዓይነቱን አስተሳሰብ ለማስቀረት ይሞክራል፡፡በውድድር ላይ አድናቆት የሚገባቸውን ሰዎች በሚያደንቅበት ጊዜ ወይም ተሸላሚ ሆኖ ሽልማት በሚቀበልበት ሰዓት ተገቢውን ጥንቃቄ ያደርጋል፡፡በጓደኛውና በማያውቀው ሌላ ሰው መካከል ችግር ቢፈጠርና ባለመብቱ እንግዳው ሰው ቢሆን ምንም ሳያዳላ ለባለመብቱ ይፈርዳል፡፡የደረሰ ጉዳት ካለም በግልጽ ተናግሮ ለመካስ የሚችለውን ሁሉ ያደርጋል፡፡

ታማኝነት

አንዳንድ ሰዎች ጥፋታቸውን ለመደበቅ፣የሆነ ጥቅም ለማግኘት፣ከቅጣት ለመትረፍ ወይም ሰዎችን የሆነ ነገር ለማሠራት አስበው ሲዋሹ ስህተት እየሠሩ መሆናቸው አይታያቸውም፡፡እነዚህ ሰዎች ድርጊታቸው ትክክል አለመሆኑንና ውሸታቸው በየትኛውም ጊዜ ሊታወቅባቸው እንደሚችል እያወቁ ይህን አስቀያሚ ባህሪ ጥሩ ነው ብለው ይከተላሉ፡፡የሚናገሩትም ሆነ የሚሠሩት ነገር የፍርዱ ቀን በሚቀርበው መዝገባቸው ላይ እየሰፈረ መሆኑን አያስታውሱም፡፡

ሙዕሚኖች ግን ታማኝነታቸውን ለድርድር አያቀርቡም፡፡ሁልጊዜ እውነተኛ መሆን እንዳለባቸው ያውቃሉ፡፡አላህ እንዲህ ይላል፡-

(#θ™9θ⑊%υρ ♥!∃# (#θ◊)→?∃# (#θ©ZτB#υ™ τ⎤⎥ ∉%♥!∃# ∃πκ□□ρϑ↓≈τ□ ∩∠⊃∪ #Ψ□□∉□ψ□ Zω⑀θσ%

"እናንተ ያመናችሁ ሆይ! አላህን ፍሩ፡፡ቀጥተኛ ነግግርንም ተናገሩ፡፡" (አል-አሕዛብ 33:70)

ይህን ትእዛዝ በጥንቃቄ ይተገብራሉ፡፡ለምሳሌ፡-ከላይ እንደጠቀስነው ጥፋታቸውን ለመደበቅ ብለው ውሸት ውስጥ አይዘፈቁም፡፡ባለማወቅ ላጠፉት ጥፋት ወድያውኑ ይቅርታ ጠይቀው ስህተታቸውን ለማስተካከል ይሞክራሉ፡፡ለመወደድ ወይም ለመከበር ብለው አይዋሹም፡፡ምንም ይምጣ ምን ውሸትን እንደ መፍትሄ አይቆጥሩም፡፡

በመሆኑም በቁርአን የሚመራ ሰው በቀን ውሎው ውስጥ የሚዋሸውን ነገር ለማቀናበር ወይም ሊታወቅብኝ ይችል ይሆናል ብሎ መጨነቅ አያስፈልገውም፡፡እውነተኛነቱና ታማኝነቱ ስጋት የሌለበትን ሰላማዊ ሕይወት ለመምራት ያስችለዋል፡፡በዚህች ምድር ላይ እያለ ይህን የተወደደ ስነ–ምግባር የተላበሰ ሰው በወዲያኛው ዓለምም ከፍተኛ ምንዳ አለው፡፡ለእውነተኛ ተግባር አላህ እነዚህን መልካም ዜናዎች አብስሯል፡–

4 ⟩N⇓γ⟨%⎪□∉≠ τ⌋⎪∉%∉□≈′ℑ9∃# ⇓⎧ξ□Zτ□_©Π⟩θτ□ #ξ□≈ψδ ♠!∃# τA∃σ% τ⌋⎪∉∃∈#≈ψζ ©□≈ψγ⎪PΦ{∃# ∃ψγ∉Φ⎫τρB ∉B □⊂□⎫γρB ·M≈♦ΨΨ_ ⟩N⎪λμ; ψ7∉9≡σ□ 4⎪μ⎪Zτ© (#θ◊⊇υ□υρ ⟩N∑κ⎪]τ© ♠!∃# ζ©⊕⊂♣□ 4 #Ψ□τ/ρ& !∃πκ□∉⎤ ∩⊃⊇®∪ ©Λ⎡∉◊ψ⎦9∃# ©□⟩θξ□⎫9∃#

"አላህም ይላል፡–"ይህ ቀን እውነት እውነተኞችን የሚጠቅምበት ቀን ነው፡፡ከሥሮቿ ወንዞች የሚፈሱባትን ገነት ተዘጋጅቶላቸዋል፡፡ከውስጧ ዝንተዓለም ይኖራሉ፡፡አላህ በነርሱ (ተግባር) ተደስቷል፡፡እነርሱም በርሱ (ችሮታ) ተደስተዋል፡፡ይህ ታላቅ ስኬት ነው፡፡" (አል–ማኢዳህ 5፡ 119)

ማጠቃለያ

በዚህ ጽሑፍ አማኞች በቁርአን ውስጥ የተጠቀሱ መመዘኛዎችን የሃያ አራት ሰዓት የሕይወት መርህ አድርገው የሚኖሩ መሆናቸውን አይተናል፡፡ምንም ይምጣ ምን ጥሩ ስነምግባርን ከማሳየት አይቆጠቡም፡፡በየትኛውም ጊዜ ከአላህ (I) ትእዛዛትና ምክሮች የተለየ መመዘኛ አይኖራቸውም፡፡ በሚከተለው መልኩ በአላህ (Ψ) የተወደሱትን መልእክተኛውን (ρ) አርአያ በማድረግ ይከተላሉ፡–

∩⊆∪ 5O□∉◊τ© ≅,⟨=™ζ 4□ν?ψ⟨σ9 ψ7↓P∈)υρ

"አንተ የላቀ ሥነ–ምግባር ባለቤት ነህ፡፡" (አል–ቀለም 68፡4)

ማብቂያ ከሌለው ቅጣት ለማምለጥ የሚቻልበት ብቸኛ መንገድ በቁርአንና በሱና መመራት ነው፡፡አላህ ቁርአንንና ሱናን ለሰው ልጆች "አስታዋሽ" አድርጓቸዋል፡፡ በመሆኑም ሰዎችን ከተዘፈቁበት የመሃይምነት አረንቋ፣ከኋላቀር አስተሳሰባቸው፣ከአስከፊ ሁኔታ፣ከብልሹ ስነ–ምግባር፣ መሠረት ከሌለው ፍራቻ፣ከአጉል እምነት፣በነዚህ ነገሮች ምክንያት ከሚመጣ አሳማሚ ቅጣት ነጻ በማውጣት በነዚህ ቦታ ግንዛቤን፣እውቀትን፣ጥሩ ስነ–ምግባርን፣ሰላማዊ ሕይወት የሚመሩበትን የአእምሮ እረፍትና በዘውታሪ ፀጋዎች የተሞላውን የጀነት ሕይወት ለመጎናጸፍ ያስችሏቸዋል፡፡

በዓለም ላይ የተንሰራፋውን ጭንቀት፣ጦርነት፣ጥላቻ፣ችግር፣መከራና ረሃብ ለማስወገድ የሚቻልበት ብቸኛ መንገድም ቁርአንንና የነቢዩን (ρ) ሱና መከተል ነው፡፡አንድ ሰው ያለመውን ደስታ፣እርካታ፣ ምቾት፣ፍትህ፣ፍቅርና ሰላም ሊያገኝ የሚችልበት ሌላ አማራጭ መንገድ የለም፡፡ኢ–ፍትሃዊነትን፣

ግጭትን፣ልዩነትን፣አድሎን፣ምቀኝነትን፣ጦርነትን፣ብኩንነትን፣ፍራቻን፣ዘረኝነትን፣ጭካኔን፣ውዝግብን፣ሙስናንና የመሳሰሉትን ሌሎች ችግሮች ለመከላከልና በፍትህ፣በሰላም፣በደስታና በምቾት ለመኖር የሚያስችለው ብቸኛ መፍትሄ ቁርአንንና ሱናን ጋሻ አድርጎ መኖር ነው፡፡

እውነታው ይህ ሆኖ ሳለ አንዳንድ ሰዎች ጥቂት ለሆነ ዓለማዊ ጥቅም ሲሉ ለእውነተኛው ሃይማኖት ጀርባቸውን ይሰጣሉ፡፡በዚህ ጊዜ ሰብዓዊው ድክመታቸው ታክሎበት ራሳቸውን ለከፍተኛ ጉዳት ይዳርጋሉ፡፡ሰብዓዊው ፍጡር ለቁርአንና ለሱና ጀርባውን ሰጠ ማለት ሊያውቀው የሚገባውን እጅግ በጣም አስፈላጊ እውነታ ሳያውቀው ቀረ ማለት ነው፡፡እርሱም ሆነ እርሱን መሰል በጊዜያዊ ዓለም ኗሪ ሰብዓዊ ፍጡሮች ያካበቷቸው ንብረቶች በዓለም ላይ የሚጋፈጧቸውን ችግሮችና ሌሎች ሁኔታዎች በሙሉ ለመቋቋም አያስችሏቸውም፡፡ለችግራቸው ምንም ዓይነት መፍትሄ ሳያገኙ እድሜ ልካቸውን በጭንቀት፣በስቃይና በመከራ ይኖራሉ፡፡ከዚያም ምንም እንኳ ኢስላምን ባለመከተላቸው የደረሰባቸው ቅጣት ቢሆንም “ሕይወት እንዲህ ናት” ብለው በማሰብ ቀጣዩን ሕይወታቸውን እየታገሉ ይኖራሉ፡፡

አላህ በቁርአኑ ያስቀመጣቸውን መመዘኛዎች የሚከተሉትና በእያንዳንዷ የሕይወት አጋጣሚያቸው ተግባራዊ የሚያደርጉት ሙዕሚኖች ግን እጅግ በጣም ጥሩ በሆነ ሁኔታ ይኖራሉ፡፡ አላህ ለእነዚህ ሙዕሚኖች በሚከተሉት ቃላት መልካም ዜናን አብስሯል፡፡እንዲህም ይላል፡-

\/™3| /⊂η□σ)\? ©⊃Λ♥9∃∃∈/ /™.⇓□≈σ9 |ρρ& Iωυρ \/™3™9≡υθ⎠Bρ& !∃τBυρ ∃[σ∈=≈|≠ □≅∉ϑτ©υρ ζ τB#υ™ | τB □ω∈) #□σ∀⎠9©□ ∃τPψ□Z∉© \N\δυρ (#θ\=∉Hξ∑ ∃ψϑ∈/ ⊃# ‖\⊕ε®9∃# ®™!#τ□ψ_ \N| λμ; ψ7⊆×↓≈σ9ɔρ⌈ɔσ⌉ ∩⊂∠∪ τβθ©Z∉B#υ™ ∉M≈σ⌉©□™ ⌈⎠9∃# □∈⌋

"ገንዘቦቻችሁም ሆኑ ልጆቻችሁ ወደኛ አያቃርቧችሁም፡፡(ከኛ ዘንድ የከብር ባለቤቶች) እነዚያ ያመኑትና መልካም የሠሩት ብቻ ናቸው፡፡ለነርሱ÷በመልካም ሥራዎቻቸው ሳቢያ÷ድርብ÷ድርብርብ ምንዳ ተዘጋጅቷል፡፡በገነት ሰገነቶች ውስጥም በሰላም (ይኖራሉ)" (ሰበእ 34፡37)

∉M≈ψσ∈=≈′ℑ9∃# (#θ\=∉ϑτ©υρ (#θ©ZτB#υ™ □||∉%♥!∃# ♦β∈) ⌈O⇓γσ9 νο4θ□2♦□9∃# (#®θσ?#υ™υρ νο4θν=′ℑ9∃# (#θ©B∃σ%ρ&υρ \N\δ □ωυρ \N∈γ⎠□ν=τ⌈ ⌈∃⌋θψζ □ωυρ \N∈γ∈ν/υ□ ψ□Z∉© \N\δ©□|_ρ& ∩⊄∠∠∪ □χθ| Pτ□ ⌈στ□

"እነዚያ ያመኑትና መልካም ሥራዎችን የሠሩት÷ሰላትን አስተካክለው የሰገዱትና ዘካንም የሰጡት ከጌታቸው ዘንድ ምንዳ ተዘጋጅቶላቸዋል፡፡በነርሱ ላይ ፍርሃትም ሐዘንም የለባቸውም፡፡" (አል-በቀራህ 2፡277)

τ,≈σΩ□∉ϑ⎠9∃# τβθ◊®◊)Zτ□ □ωυρ ↔!∃# ∉□|γψ\∈/ τβθ\⌉θ©□ τ⌋|∉%♥!∃# □≅|≠θ©□ βρ& □—∉μ∈/ ♠!∃# τ□τBρ& !∃τB τβθ\=⊕ℑτ□ τ⌋|∉%♥!∃#υρ ∩⊄⊃∪ ∩⊄⊇∪ ⊃>∃|ϒ∉τ⎠:∃# υ™⎠θ⇓□ τβθ\⌉∃σ□σ□υρ \N∑κ→5υ□ □χ\θτ±⎠□σ□υρ

⟩N⊆κ⊆η5υ□ ∉μ⎪_υρ υ™!∃τ⎛∉Γ⟩/∃# (#ρ|□ψ9|≠ τ⎦|∉%♥!∃#υρ
⟩N⇓γ≈υZ⎞%ψ□υ□ ∃≤ϑ∉B (#θ◊)ξ□Pρ&υρ νο4θν=′ℑ9∃# (#θ©B∃σ%ρ&υρ
σπψ∞⊆η□ϒϒ9∃# ∉πoΨ|ϒπτ⎞:∃∃∈/ □χρ®™υ□⎪□τ□υρ Zπυ□∉P□ξτ©υρ #υ□⊕□
∩⊄⊄∪ ⊆□#∃!∃# ©τ<⎞)©© ⟩N| λμ; ψ7⊆×↓≈σ9ɔρ⎡&

"እነዚያ ለአላህ የገቡትን ቃልኪዳን የሚሞሉ÷ቃላቸውንም የማያፈርሱ የሆኑት፤እነዚያ አላህ እንዲቀጥል ያዘዘውን የሚቀጥሉት÷ (የ) ጌታቸውንም (ትእዛዝ) የሚያከብሩት÷ (የመጭውን ዓለም) የከፋ ምርመራም የሚፈሩት፤የአላህን ፍቅርና ውዴታ በመሻት የሚታገሱት÷ሶላትንም ደንቡን ጠብቀው የሚሰግዱት÷ ከሰጠናቸውም ሲሳይ በምስጢርም በይፋም የሚመፀውቱት÷ክፉን በበጎ የሚመልሱት÷እነዚህ በመጭው ዓለም (መልካም) ፍጻሜ አላቸው፡፡" (አር-ረዕድ 13፡ 20-22)

-ተፈፀመ-